

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ МАКРОЕКОНОМІКИ

*XVI Міжнародна науково-практична конференція
молодих вчених і студентів*

Тези доповідей

26 березня 2014 р.

Дніпропетровськ
2014

Організаційний комітет:

А.О. Задоя, доктор економічних наук, професор – голова оргкомітету;
С.В. Кузьмінов, доктор економічних наук, доцент – заступник голови;
Г.Я. Глуха, кандидат економічних наук, доцент;
Ю.Ю. Хватов, кандидат економічних наук, доцент;
Є.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент;
А.С. Магдіч, кандидат економічних наук, доцент;
Е.М. Лимонова, старший викладач;
Л.П. Кухтій, викладач;
К.О. Воробйова, викладач;
Д.О. Брага, викладач.

Збірник містить тези доповідей учасників XVI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Євроінтеграційний вибір України та проблеми макроекономіки». Молоді науковці з України, Росії, Білорусі, Польщі та інших країн наводять свої оцінки сучасного процесу глобалізації та перспектив світових інтеграційних тенденцій. Досліджуються макроекономічні суперечності та шляхи їх вирішення у різних країнах.

Відповідальний за випуск: А.О. Задоя, доктор економічних наук, професор,
зав. кафедри міжнародної економіки та економічної теорії.

ЗМІСТ

<i>Adesokan M.</i> Globalization of the modern world: prospects and contradictions	7
<i>Ананьєва Д.</i> Міжнародна конкурентоспроможність підприємства та стратегії її підвищення	8
<i>Антоненкова А.</i> Перспективы развития экономического взаимодействия Украины и Великобритании	10
<i>Arkhypova K.</i> Basic transformation in the constitution of Ukraine.....	11
<i>Базюк Д.</i> Вступление в Евросоюз: уроки Греции для Украины.....	13
<i>Бартосевич К.</i> Міжнародні економічні аспекти вирішення глобальних екологічних проблем світового господарства	14
<i>Бартошко В.</i> Вплив міжнародної міграції робочої сили на економіку України	16
<i>Bilyk N.</i> Developing countries versus developed countries in the globalized world.....	18
<i>Бльицк В.</i> Проблема внешнего долга Украины	19
<i>Бойко А.</i> Організація збуту продукції підприємства та шляхи її вдосконалення	21
<i>Бондаренко А.</i> Международное экономическое сотрудничество Франции и Украины	23
<i>Брага Д.</i> Елементи оцінки інновацій.....	25
<i>Бут Т.</i> Дефініція поняття «діагностика розвитку економіки регіону»....	27
<i>Валенко Т.</i> Управління маркетингом в організації	29
<i>Воробйова К.</i> Індикатори макроекономічних валютних ризиків	31
<i>Galenytska K.</i> Globalization and its influence on the international trade patterns	32
<i>Герашенко С.</i> Проблеми залучення прямих іноземних інвестицій в Україну	34
<i>Глуха Г., Витько Ю.</i> Економічне зростання: глобалізаційний аспект	36
<i>Головка А.</i> Кризис Кипра: влияние на Украину.....	38
<i>Horobets I.</i> Disadvantages of budgetary policy of Ukraine in terms of European integration.....	39
<i>Дегтярёва Н.</i> Проблемы управления персоналом на украинских предприятиях	42
<i>Demchenko K.</i> Pension fund of Ukraine: problems and ways of their solution	43
<i>Dlugynovich Ya.</i> Globalization of modern world: prospects and contradictions	45
<i>Dovgal I.</i> Investment attractiveness analysis of Ukrainian enterprises	47
<i>Долженков Д.</i> Формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні	48
<i>Diadko I., Artiukh V.</i> European integration of Poland: case for Ukraine	50
<i>Igorova A.</i> Unequal gains from trade	52
<i>Земляна А.</i> Значення та проблеми міжнародного маркетингового планування	54

<i>Иотова Е., Николаев Т., Мотурнак Е.</i> Вторая волна мирового экономического кризиса: реальная угроза или панические настроения (с использованием идей Нобелевского лауреата по экономике Роберта Мандела)	55
<i>Капустянська А.</i> Оцінка факторів та показників рівня конкурентних переваг підприємств на зовнішніх ринках	57
<i>Кардава О.</i> Роль бізнес-планування в умовах ринкової економіки	58
<i>John P. Kirwan, Jr.</i> Problems of Ukraine's integration into the world communities: systemic corruption	60
<i>Климашина В.</i> Использование опыта зарубежных стран по развитию малого бизнеса в Украине	61
<i>Коваль Т.</i> Розвиток міжнародних перевезень як фактор підвищення конкурентоспроможності компанії на міжнародному ринку	63
<i>Ковтуненко І.</i> Особливі риси економіки Китаю	64
<i>Kozlenko K.</i> Globalization of modern world	66
<i>Korenyuk S., Royenko L.</i> Globalization of the modern world: perspectives and contradictions	67
<i>Kosych T.</i> Problems of an integration of Ukraine in the world community	69
<i>Кравченко А.</i> Изменения в иммиграционной политике Швеции и отношения с Украиной	71
<i>Кравченко М.</i> Интеграция Украины в мировое сообщество: современные тенденции	73
<i>Кравчук К.</i> Європейський Союз як інструмент економічного розвитку	74
<i>Кузьмінюв С.</i> Суспільне регулювання економічного зростання	76
<i>Куліченко В.</i> Використання зарубіжного досвіду щодо побудови ефективної системи оподаткування в Україні	77
<i>Kuliova T.</i> The Ukraine crisis	79
<i>Курзова О.</i> Копенгаген – «зеленая» столица Европы	81
<i>Курін П.</i> Управління комунікаційної діяльністю підприємства	82
<i>Kutafin A.</i> Describing comparative advantage through production possibility curve	84
<i>Кухмії Л.</i> Співвідношення основних макроекономічних пропорцій	86
<i>Legka A.</i> Forms of international economic cooperation of Ukraine	88
<i>Логинов А.</i> Метаморфозы и предпринимательские новшества TheWaltDisneyCompany	89
<i>Magdich A.</i> Science as a factor of economic growth	91
<i>Макарова Н., Чистяков В.</i> Проблемы экономики Украины и пути их решения	93
<i>Мартиненко А.</i> Основні засади та завдання СОТ як міжнародної торговельної організації	95
<i>Марусик Ю.</i> Міграційна політика кризь призму глобалізаційних процесів	97
<i>Минина М.</i> Экономические искания художников слова. Л.Н. Толстой	99

<i>Москаленко Д.</i> Проблема продовольственной безопасности	101
<i>Некипелова В.</i> Европейская интеграция Польши: пример для Украины.....	103
<i>Njoku Kingsley Chinonso.</i> Germany – the European «big brother»	105
<i>Ножина Е.</i> Вступление Португалии в Евросоюз: уроки для Украины	106
<i>Овчаренко І.</i> Діяльність торговельних посередників щодо просування імпортованих товарів на українські ринки.....	108
<i>Ovchynnikov A.</i> Product life cycle and international product life cycle economic and marketingperspectives	110
<i>Ogar K.</i> The impact of gas agreement between Ukraine and Germany	112
<i>Орлова А.</i> Тіньова економіка в країнах ЄС та шляхи її подолання.....	113
<i>Пак Г.</i> Іноземні інвестиції в Україну з ЄС	115
<i>Панова І.</i> Перспективи української економіки у складі зони вільної торгівлі з ЄС або Митного союзу Росії, Білорісі, Казахстану	117
<i>Петруня В., Коваленко О.</i> Міжнародний менеджмент: особливості роботи з персоналом.....	119
<i>Pilipenko Yu.</i> Forms of international economic integration	120
<i>Піщєва Н.</i> Формування ринку транспортно-логістичних послуг в Україні в умовах глобалізації	121
<i>Platonova M.</i> Trade and resources: the Heckscher-Ohlin model	122
<i>Putiy J.</i> We have chosen a path of European integration	124
<i>П'ятковська О.</i> Міжнародна міграція як засіб впливу на конкурентоспроможність ринку праці в умовах глобалізації	125
<i>Radwański R., Tkach A.</i> Specyfika polskiego bezrobocia	128
<i>Savosh A.</i> Developing countries and world trade: performance and prospects	130
<i>Сербіненко Н., Ольховнікова А.</i> Проблеми і перспективи зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств України.....	132
<i>Серга Р., Николаев Т., Мотурнак Е.</i> Международное движение капитала и инвестиционная привлекательность для иностранных инвесторов (с использованием идей Нобелевского лауреата по экономике Г. Марковица).....	134
<i>Скиба М.</i> Використання маркетингових інструментів для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності туристичної фірми	136
<i>Smiechowski M., Tkach A.</i> Bezrobocie jako problem społeczny	138
<i>Slobodyanyuk K.</i> Globalization of the modern world.....	142
<i>Сміркін А.</i> Інформаційно-аналітична функція в управлінні підприємством	144
<i>Сопільняк А.</i> Прямі іноземні інвестиції як фактор економічного зростання України.....	145
<i>Solovey N.</i> Globalization's effects on developing world agriculture systems	147

<i>Sotnichenko A. Economic crisis in European Union .....</i>	149
<i>Stetsenko K. Ukraine problems of integration into the world community....</i>	151
<i>Styskal D. Globalization of the world economy: potential benefits and costs for Ukraine .....</i>	152
<i>Сытник И. Кризисы США – тогда и сейчас .....</i>	154
<i>Сичевська Б. Проблеми та перспективи приєднання України до Європейського Союзу.....</i>	156
<i>Теребій А. Підвищення ефективності виробництва при використанні автоматизованих процесів.....</i>	157
<i>Терновський С. Формування міжнародної маркетингової політики підприємства.....</i>	158
<i>Тихонова С. Наслідки діяльності ТНК в Україні .....</i>	160
<i>Ткаченко Ю., Николаев Т., Мотурнак Е. Методы борьбы с коррупцией: мировой опыт и возможности его использования в Украине.....</i>	162
<i>Тремба Ю. Сотрудничество Украины и Хорватии .....</i>	163
<i>Фойнич Э. Финансовые пирамиды в мировой экономике .....</i>	165
<i>Фурсова К. Сутність експортного розширення виробництва на підприємстві .....</i>	167
<i>Хватов Ю. Підвищення ефективності ЗЕД підприємств на основі брендингу .....</i>	169
<i>Шкабура О. Влияние мирового кризиса на отношения между Италией и Украиной .....</i>	170
<i>Shmatuha V. Ukraine's economic integration with the European Union .....</i>	171
<i>Шнак А. Позитивний та негативний вплив ТНК на економіку країни .....</i>	173
<i>Shysterova N. The chamber of commerce and industry as a non-government regulator of foreign affairs.....</i>	174
<i>Юр'єва К. Стратегії виходу компанії на міжнародні ринки.....</i>	175
<i>Ярмак А. Миграционная политика Швейцарии: выводы для Украины .....</i>	177
<i>Яцук М. Міжнародне економічне співробітництво, його форми та тенденції .....</i>	179
<i>Zaporozhets A. Corruption in European Union .....</i>	180

GLOBALIZATION OF THE MODERN WORLD: PROSPECTS AND CONTRADICTIONS

The term globalization is derived from the word globalize, which refers to the emergence of an international network of social and economic systems. It is the worldwide movement toward economic, financial, trade, and communications integration.

Globalization is the system of interaction among the countries of the world in order to develop the global economy. Globalization refers to the integration of economics and societies all over the world. Globalization involves technological, economic, political, and cultural exchanges made possible largely by advances in communication, transportation, and infrastructure.

In 2000, the International Monetary Fund (IMF) identified four basic aspects of globalization: trade and transactions, capital and investment movements, migration and movement of people and the dissemination of knowledge. There are two types of integration – negative and positive.

Negative integration is the breaking down of trade barriers or protective barriers such as tariffs and quotas. The removal of barriers can be beneficial for a country if it allows for products that are important or essential to the economy.

Positive integration on the other hand aims at standardizing international economic laws and policies.

The prospects and contradictions of globalization.

Prospects of globalization:

- integrating with different cultures, meeting and learning from various people through the medium of education is all due to globalization;
- consumers to get much wider variety of quality products to choose from;
- consumers get the product they want at more competitive prices;
- companies are able to procure input goods and services required at most competitive prices;
- contributes to the spread of information technology and easy transportation;
- provides employment opportunities and generates income;
- companies get access to much wider markets;
- promotes understanding and goodwill among different countries;
- businesses and investors get much wider opportunities for investment;
- leads to foreign direct investment, which helps in promoting economic growth in the host country.

Contradictions of globalisation:

- increases unemployment. The MNCs employ machines to reduce the number of employees: they are capital intensive rather labour;
- some experts think that globalization is also leading to the incursion of communicable diseases. Deadly diseases like HIV/AIDS are being spread by travellers to the remotest corners of the globe;

– multinational corporations are accused of social injustice, unfair working conditions (including slave labour wages and poor living and working conditions), as well as a lack of concern for the environment, mismanagement of natural resources, and ecological damage;

– companies face much greater competition. This can put smaller companies, at a disadvantage as they do not have resources to compete at global scale;

– increases the gap between the poor and rich.-income inequalities-poverty trap.

– globalization destroys the environment in the name of economic development, environment is blindly destroyed;

– economic depression in one country can trigger adverse reaction across the globe.

Former President Clinton told students at a university in Brazil that for globalization to be truly successful, it must include «positive interdependence» so both rich and poor nations can benefit. «Globalization is going to proceed and you can't stop it even if you want to. But you cannot have a global economy unless you also have a global economic empowerment policy, a global health care policy, a global education policy, a global environmental policy and a global security policy», Clinton said.

Today, globalization is an evolutionary necessity, and it is open and deliberate process of individual and collective choice for progress and development.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

Д. Ананьєва

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА СТРАТЕГІЇ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

В умовах міжнародної ринкової економіки збільшується значення конкуренції як основного механізму регулювання господарського процесу. У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарського суб'єкта є предметом уваги широкого кола учасників міжнародних ринкових відносин, зацікавлених в результатах його функціонування. Це породжує висновок: для того, щоб забезпечувати виживання підприємства в умовах інтенсивної конкуренції на міжнародному ринку, управлінському персоналу необхідно, перш за все, вміти реально оцінювати фінансовий стан як свого підприємства, так і існуючих потенційних конкурентів.

Управління конкурентоспроможністю міжнародної організації являє собою сферу знань і професійної діяльності, що спрямовані на формування і забезпечення досягнення цілей для підвищення конкурентоспроможності організації. Конкурентоспроможність організації за структурою

і змістом представлена як єдність двох складових: конкурентоспроможності продукції та ресурсного потенціалу.

Насамперед необхідно відзначити, що розрізняють конкурентоспроможність товарів, товаровиробників, галузей і країн. Між усіма цими рівнями існує тісний взаємозв'язок: конкурентоспроможність країни і галузі в остаточному підсумку залежать від здатності конкретних виробників випускати конкурентоспроможні товари. Таким чином, в основі всіх інших рівнів конкурентоспроможності лежить «конкурентоспроможність товару», тобто ця категорія є базовою.

Виступаючи на ринку, фірма зазвичай стикається з суперництвом інших фірм, що випускають і продають аналогічні товари. Кожна з цих фірм прагне зайняти лідируюче положення на ринку, захопити максимальну частку ринку з метою продати якомога більше товарів і отримати якомога вищий прибуток.

Для реалізації конкурентної переваги і активного росту підприємства на міжнародних ринках, компанія може керуватися планом, створеним згідно з вибраною стратегією реалізації підвищення своєї конкурентоспроможності. До них відносяться ринкові стратегії управління підвищенням конкурентоспроможності підприємства:

1. Проникнення на ринок. Цю стратегію використовує компанія Wal-Mart і інші мережі магазинів, що продають продукцію за низькими цінами. Якщо існуючі ринки не повністю насичені продукцією фірми і вона вважає, що може досягти збільшення частки продажів своєї продукції на традиційних для неї ринках, то нею може бути обрана стратегія «захоплення ринку», іноді навіть шляхом витіснення з нього деяких (зазвичай найбільш слабких) конкурентів.

2. Розвиток ринку. Приклад використання цієї стратегії – компанія Coca-Cola. Коли вся галузь розвивається досить швидко, виявляються нові ринки з недорогими та надійними каналами збуту, є ресурси і можливості розширити свої комерційні операції, є запас виробничих потужностей, то можлива реалізація стратегії «розвиток ринку». Вона припускає виведення традиційної продукції на нові ринки.

3. Розвиток продукту. Як приклад цієї стратегії можна привести компанію Bonduelle. Коли основні конкуренти фірми пропонують продукцію кращої якості за порівнянною ціною, а галузь характеризується високими темпами розвитку і швидкими технологічними змінами, необхідною стає реалізація стратегії «розвиток продукту». Ця стратегія передбачає збільшення обсягів продажів через поліпшення (модифікацію) своєї продукції.

4. Диверсифікація. Цю стратегію впродовж свого існування неодноразово демонструвала компанія Nokia. Це така форма ринкової стратегії, коли компанія займається одночасно як новими продуктами, так і новими ринками, існують різні види диверсифікації: концентрична диверсифікація, горизонтальна диверсифікація, збірна диверсифікація. Переваги «стратегії диверсифікованого зростання» полягають насамперед у тому, що комерційний ризик розподілений за різними галузями та видами діяльності, а це робить фірму менш залежною від непередбачуваності зовнішнього середовища.

Отже, в умовах жорсткої конкуренції, підприємствам необхідно освоювати методи ведення конкурентної боротьби, відповідно до «ринку покупця». Рівень конкурентоспроможності підприємства повинен стати показником економічного стану, на додаток до вже існуючих. Можливість управління конкурентоспроможністю є життєво важливою для існування і розвитку підприємства.

Науковий керівник: Є.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент.

А. Антоненкова

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ УКРАИНЫ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ

В XXI век Украина и Великобритания вошли как давние и традиционные партнеры на мировом рынке. Добрые двусторонние отношения позволяют нам теснее взаимодействовать в международных экономических и торговых организациях в различных регионах мира с целью обеспечения более эффективного международного разделения труда и интеграционных процессов на рынках.

Основной задачей для обеих стран на ближайшую перспективу становится продолжение и развитие диалога по ключевым направлениям двусторонних и многосторонних связей с целью совершенствования содержания и структуры сотрудничества, расширения и роста объемов взаимной торговли и экономического взаимодействия.

В результате взаимная торговля приобрела явно позитивную динамику, преодолев заметный спад предыдущих двух лет. Однако, нет оснований говорить, что этот уровень соответствует реальному потенциалу и возможностям данных стран. Не может удовлетворять и факт значительного преобладания доли сырьевых товаров в общем объеме украинского экспорта в Великобританию. Их место постепенно должны занять машинно-техническая и другая высокотехнологичная продукция.

К позитивным моментам можно отнести наметившийся в последние годы сдвиг интереса украинских и британских компаний к углублению сотрудничества в производственной кооперации в таких наукоемких отраслях промышленности, как электротехника, электроника, авиастроение. Появляется надежда на расширение и увеличение в составе украинского экспорта на британский рынок номенклатуры и видов продукции отечественного машиностроения, в том числе станков, часов, различных оптико-механических изделий, товаров бытовой электротехники, электроники и многого другого.

Со своей стороны Украина стремится к более тесному инвестиционному сотрудничеству с Великобританией. Суммарный объем британских накопленных инвестиций в Украину на середину 2013 г. достиг

2273,5 млн. долл. США. Это 4-е место среди стран дальнего зарубежья – инвесторов Украины. Для Украины необходимо максимальное расширение форм стимулирования британских инвесторов для наращивания ими своих капиталовложений в высокоэффективные отрасли украинской экономики. Поэтому для украинских предпринимателей необходимо знать тенденции развития Британии, чтобы в соответствии с ними строить стратегию своей внешнеэкономической деятельности с британскими партнерами.

На современном этапе развития Украины в условиях рыночной экономики и учитывая особенности нашей страны, не время экспериментировать и изобретать новые способы подъема производства и преодоления кризиса. Актуальным является создание универсальной программы развития. Самым разумным способом преодоления проблем отечественной экономики является изучение опыта других стран. Необходимо глубоко проанализировать экономическую политику стран, которые тоже имели значительный спад в экономике и смогли его успешно преодолеть. Обратив внимание на плюсы зарубежных экономических реформ, откинув минусы и скорректировав эти данные с учетом наших национальных особенностей, возможно найти оптимальный вариант для развития экономики нашей страны.

Великобританию следует рассматривать как потенциально важно-го партнера Украины, ее экономический и политический авторитет стоит высоко в мире. Прослеживается благоприятная динамика британских прямых инвестиций в экономику Украины.

По объему прямых инвестиций в экономику Украины Великобритания занимает шестое место. Можно ожидать, что расширение инвестиционной деятельности будет оказывать содействие развитию торговых отношений между странами.

Резюмируя вышеизложенное, можно сделать вывод о том, что постоянно развивающееся взаимовыгодное торгово-экономическое сотрудничество между Великобританией и Украиной способствует успешному решению экономических проблем в интересах повышения благосостояния двух стран.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

K. Arkhipova
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

BASIC TRANSFORMATION IN THE CONSTITUTION OF UKRAINE

In 2013 president Viktor Yanukovich created Constitutional Assembly that has developed a draft of the Concept of amending the Basic Law. The Constitutional Assembly includes 94 people. The President of the Assembly is the first President of Ukraine Leonid Kravchuk (1991-1994). Up to September 1, 2013 members of the Constitutional Assembly, experts, scientists, public

associations, political parties and citizens could make proposals for the draft amendments to the Constitution.

The Concept authors suggest the Ukrainian constitutional foundations should respond to European aspirations. It is important to emphasize the priority of international contracts in the sphere of human rights and freedom with respect to national legal acts. The Basic Law should take into account the recommendations and conclusions «Democracy through Law» of the European Commission (Venice Commission), the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, developments and trends of modern constitutionalism.

A lot of deputies support a return to the Constitution of 2004. In this case the key problem is the difference between the two Constitutions. Therefore, we have to examine the fundamental distinctions between these two Basic Laws.

According to the articles No.76 and 77 of the Constitution of 2004 the term of authority of the Verkhovna Rada (VR) is 5 years; the next elections to the Verkhovna Rada are held on the last Sunday of the last month of the fifth year of its authority. At the same time, the Constitution of June 28, 1996 and October 1, 2010 states that VR is elected for four years. Regular elections to the Verkhovna Rada of Ukraine are held on the last Sunday of March, during the fourth commission of the Verkhovna Rada.

According to the concept, the Constitution will not determine any specific form of government. Since Ukraine is not an abstract «republic» (article No.5), and it is a republic with a president, this is the definition of the form of government in the state («parliamentary», «presidential», mixed). In the context principle of the separation of powers, this definition will depend on some powers assigned to the President of Ukraine, the Verkhovna Rada and the Cabinet of Ministers.

The term of authority of The Attorney General is proposed to increase from 5 to 7 years in the draft update of the Constitution. It is offered to delete the position of the VR about distrust of The Attorney General from the text of the current Constitution, because it leads to his resignation from the post. According to the current Constitution, The Attorney General is appointed to the post with the consent of the Verkhovna Rada and retires as a result of the decision of the Ukrainian president. The term of authority of The Attorney General makes 5 years in the current Constitution.

Pursuant to the article No.85, the President represents and the VR appoints the prime minister, defense minister and foreign minister. At the same time Parliament appoints the prime minister and other members of the Ukrainian Cabinet of Ministers. But according to the Constitution of 1996, only approval of the appointment of the Prime Minister of Ukraine, made by the President of Ukraine, refers to the powers of the Verkhovna Rada.

In its draft of amendments to the Constitution of Ukraine, the Constitutional Assembly proposes to change the status of local administrations, to deprive them of the functions of local government and transform them into the control and supervisory agencies with the subordination to the president. Under the project, local state administrations should focus «on a clearly defined range of public issues.» It is proposed to introduce a three-tier system of administrative-territorial structure: regions (Autonomous Republic of Crimea, areas, cities

of Kiev and Sevastopol), districts and communities. The right of forming integrated territorial communities will be given not only to rural but also other communities that have a single administrative center. Local self-administration, local government administrations operate in cities with special status, like Kyiv and Sevastopol, in accordance with special laws.

In case of a return to the Constitution of 2004, the VR and the Cabinet of Ministers take a significant amount of the current powers of the President. Currently a considerable part of Ukrainian populace clearly support redistribution of powers between authorities. That's why taking into consideration the awareness and responsibility of society, citizens of modern Ukraine prefer the maximization of safety and deprivation of any opportunity to concentrate all power in one's hands.

*Scientific Supervision by Vice-Rector S.V. Kuz'minov, Doctor of Science, Professor.
Language Supervision by Senior Lecturer S.I. Medynska.*

Д. Базюк
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ВСТУПЛЕНИЕ В ЕВРОСОЮЗ: УРОКИ ГРЕЦИИ ДЛЯ УКРАИНЫ

С древних времён украинский и греческий народы объединяют нерушимые культурные и экономические связи, богатый опыт национально-освободительной борьбы и общее вероисповедание. Греческие колонии и последующие поколения мигрантов нашли в Украине свою вторую родину, где в сложных исторических условиях сформировались в диаспору и сумели сохранить родной язык, культуру, традиции, обычаи. Созданная в результате демократических преобразований в независимой Украине, Федерация греческих обществ Украины (**ФГОУ**) выступает мостом дружбы и сотрудничества диаспоры с Грецией и проводником эллинизма в Украине.

Греция вступила в ЕС 1 января 1981 года, став десятым государством-членом Европейского Сообщества. Серьёзных противников у этого решения тогда не было: большинство населения ожидало поднятия уровня жизни, роста экономики и снижения уровня преступности. Особо притягательна для греков была принадлежность к «европейской семье».

Однако, сейчас можно с уверенностью сказать, что ничего хорошего из этого не вышло. За последние годы страна практически полностью утратила свой национальный суверенитет, отказалась от самостоятельной внешней политики и попала в финансовую зависимость. Результаты говорят сами за себя, за годы членства в Евросоюзе в Греции: возрос уровень безработицы и преступности; была уничтожена греческая промышленность (сельское хозяйство); доля сферы услуг в ВВП страны выросла, а доля промышленности значительно сократилась.

Перспективы вступления Украины в Евросоюз неоднозначны, многие эксперты уверены в том, что Украина пойдет по пятам греческого

сценария и станет «феодалной периферией Европы». Принимая Грецию в ЕС, ей поставили условие изменить отношение к собственности и ее управлению, а также приватизировать стратегические предприятия, контролируемые греческим государством. Сегодня кредиторы требуют от Греции не только экономических, но и политических уступок.

На первом этапе могло сложиться впечатление, что вступление Греции в ЕС принесло ей больше политических выгод, чем экономических. Тем более что в период ассоциированного членства была сделана не совсем верная оценка тех субсидий, которые Элладу надлежало получать в рамках Единой сельскохозяйственной политики ЕС. Но все равно эти средства сыграли огромную положительную роль, став стабилизирующим фактором, реальной экономической поддержкой, оказанной партнерами по Союзу. Причем, как теперь понимают многие, они были не только важным хозяйственным, но и насущным политическим подспорьем. Они укрепили хрупкую, еще не укоренившуюся после «полковничьего» эксперимента демократию.

С тех пор произошли разительные перемены. Экономически Греция ушла от статуса развивающейся страны, а политически страна – ныне стабильная демократия, последовательно развивающая гражданское общество.

В источниках СМИ появляется все больше информации о «спасении» Греции, но все яснее становится картина того, что у ЕС нет конкретного плана действий, который мог бы увенчаться успехом.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

К. Бартосевич

Сторопольська вища школа, м. Кельце, Республіка Польща

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Глобалізація є наслідком генезису соціально-економічних формацій, які будуються на принципах максимально ефективного використання ресурсних можливостей, у зв'язку із посиленням впливу обмежуючих чинників на життєдіяльність населення. Вона має як значні позитиви (поглиблення міжнародної спеціалізації, об'єднання зусиль для реалізації глобальних комерційних та екологічних проєктів, синхронізація природоохоронної діяльності), так і численні негативи (мілітаризація економік окремих країн світу, збільшення регіональної асиметрії темпів соціально-економічного розвитку).

Система міжнародного співробітництва, яка склалася в екологічній сфері, є достатньо складною за структурою, функціями та внутрішніми процесами. Її можна кваліфікувати як сукупність національних, регіональних і міжнародних суб'єктів, які перебувають у процесі взаємодії

і пом'якшують екологічну кризу, забезпечують стабільний економічний розвиток в умовах глобальної взаємозалежності світу. На сьогоднішній день комерційний інтерес крупного капіталу починає привалювати над інтересами окремих держав, стираються національні та історичні особливості природокористування, посилюється розрив між високорозвиненими країнами і країнами третього світу [2, С. 738].

В країнах третього світу, де інформаційний ресурс ще не набув статусу чинника виробництва, надзвичайно повільно проходять процеси інноваційного оновлення матеріально-технічної бази господарського комплексу, інституціональна структура ринку перебуває в зародковому стані. Єдиним чинником для соціально-економічного піднесення в більшості з них є природно-ресурсний потенціал, що екстенсивним шляхом залучається в господарський оборот. Нині ж основним пріоритетом для них має стати стимулювання розвитку галузей промислового виробництва, які сприятимуть більш раціональному використанню природних ресурсів, забезпечать їхню економію та екологізують використання.

Аналіз світогосподарських аспектів екологічної проблематики має практичний інтерес для України. В Україні склалася загрозлива екологічна ситуація внаслідок Чорнобильської аварії, виходом з якої є докорінна структурна трансформація економіки України, в основі якої лежить екологічно безпечна техніка і технологія, широке використання ринкових механізмів при реалізації природоохоронної стратегії в межах Співдружності Незалежних Держав. [2, С. 740].

На думку українського економіста Є.В. Хлобистова, подолання екологічних загроз є складовою економічної політики держави та основним завданням екологічної політики. У стратегічному аспекті економічну безпеку гарантує лише конкурентоспроможна економіка. Екологічну безпеку уможливорює реалізація стратегічних цілей дотримання національного екологічного інтересу, що потребує постійного державного піклування, передусім на інституціональному рівні. Тим більше, національний екологічний інтерес України має постійний характер і певні особливості на зовнішніх і внутрішніх векторах прояву [4, С. 13].

Основними еколого-господарськими напрямками охорони природи є такі: а) використання очисних споруд, в тому числі біологічних; б) відбір і вирощування рослин, які поглинають забруднювачі; в) створення мало-відходних і безвідходних технологій виробництва; г) використання здатності природи до самоочищення [3, С. 103].

Міжнародний аспект проблеми екологічної безпеки пов'язаний з двостороннім або багатостороннім співробітництвом і часто орієнтується на розв'язанні регіональних екологічних проблем як на урядовому так і на неурядовому рівні. При чому в глобальному масштабі важливу координаційну роль відіграє Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП). Нині обговорюється можливість створення добровільного міжнародного фонду екологічної безпеки, відрахування в який мали б йти за рахунок конверсії та скорочення асигнувань по військовій потребі держав. Так, з ініціативи ЮНЕП висунута пропозиція направляти засоби, які виділяються країнами, що розвиваються, для сплати своїх боргів по

цїлі екологічної безпеки. Глобальний характер екологічної безпеки включає корінний перегляд всіх міжнародних зв'язків і відносин, реалізацію глобально-гуманістичного мислення [1, С. 32].

Необхідно домагатись встановлення міжнародного екологічного порядку, який би передбачав: введення обов'язкових для всіх країн середніх меж гранично допустимих концепцій хімічних речовин і міжнародний контроль за їх дотриманням; міжнародну екологічну експертизу всіх нових крупних проектів природокористування; форми відповідальності країни за знищення екосистем, які відбуваються навіть в межах власних територій; забезпечення адекватною концепцією державами, які експлуатують свої невідновлювані природні ресурси в інтересах світового ринку; створення міжнародного механізму стимулювання, поширення і впровадження чистих технологій.

Список використаних джерел

1. Веклич О. Удосконалення економічних інструментів екологічного управління / О. Веклич // Економіка України. – 2009. – № 9. – С. 32–48.
2. Гужеля Л.М. Екологічний аспект суспільного розвитку: постановка проблеми / Л.М. Гужеля // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2010. – Вип. № 3-4. – С. 738–740.
3. Жирицкий А.К. Глобальные экологические проблемы / А.К. Жирицкий, В.И. Меркушин, Р.А. Новиков. – М.: Мысль, 2011. – 302 с.
4. Хлобистов Є.В. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в умовах трансформації економіки України: автореф. дис.... д-ра екон. наук: 08.08.01 / Є.В. Хлобистов // РВПС України НАН України. – К., 2005. – С. 13–25.

Науковий керівник: О.Е. Оксанич, доктор економічних наук, професор.

В. Бартошко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Питання міграції робочої сили стає все більш актуальним в процесі світової глобалізації. Для економік країн-донорів і реципієнтів це явище має як позитивні, так і негативні наслідки. Саме тому вплив міграції трудових ресурсів на економіку України вимагає вивчення і всебічної деталізації.

Міжнародна міграція робочої сили – це переміщення трудових ресурсів між країнами зі зміною постійного місця проживання.

У процесі переходу України до ринкової економіки позитивні і негативні наслідки міграції набувають все більш яскравий характер. Так, до позитивних результатів еміграції можна віднести підвищення кваліфікації громадян, які працюють за кордоном. Однак повертаючись в Україну,

вони знову декваліфікуються, тому що обирають не роботу за фахом, а реально існуючі пропозиції роботодавців. В результаті еміграції відбувається скорочення безробіття в Україні, що дозволяє зменшити державні витрати на її соціальне обслуговування. Але частка безробітних осіб серед емігрантів досить невелика. Тому зниження рівня безробіття в країні носить лише епізодичний характер і пов'язане з тимчасовим поживленням економічної діяльності України.

Особи, які працюють за кордоном, можуть покращувати платіжний баланс України, переводячи частину отриманого доходу в країну. Це дозволяє не тільки збільшити валютні резерви країни, а й підвищити загальний рівень добробуту населення. Зростання споживчих витрат збільшує сукупний попит, що в свою чергу стимулює інвестиції у виробництво і створює сприятливі умови для нарощування ВВП України. Країна стає більш платоспроможною і може звертатися за позиками в міжнародні організації.

Негативною стороною є зростання зовнішньої заборгованості та державного боргу, які згодом можуть лягти на плечі майбутніх поколінь українців. За час роботи за кордоном трудові мігранти звикають до товарів країн, в яких вони здійснюють трудову діяльність. Після повернення їх в Україну, зростає попит на імпортні товари і послуги і знижується на місцеву продукцію. Це негативно позначається на національному виробництві та стимулах місцевих виробників всебічно вдосконалювати свою продукцію.

Варто відзначити також економічні наслідки для України, яка виступає в якості країни-реципієнта робочої сили. Приплив іммігрантів збільшує пропозицію трудових ресурсів на національному ринку праці. Це зменшує їх вартість і, отже, знижує витрати виробництва. У підсумку зростає конкурентоспроможність товарів і послуг, вироблених в Україні. Іноземні працівники не враховуються в соціальних програмах і дають можливість заощадити у видатках на їх утворення, що зменшує державні витрати. Іноземна робоча сила часто сприймається як певний амортизатор у випадку кризи або безробіття. Стимулюється ріст обсягів виробництва, тому трудові іммігранти створюють додатковий попит на товари і послуги.

Слід відзначити і негативну сторону імпорту трудових ресурсів. Кожен новий іммігрант посилює конкуренцію на ринку праці та рівень реального безробіття в країні зростає. Збільшується рівень соціальної напруженості в суспільстві. Дані тенденції негативно позначаються на міжнародному іміджі країни і знижують її привабливість для інвесторів.

Таким чином можна зазначити, що міжнародна міграція робочої сили має відчутні позитивні і негативні наслідки для економіки України. Тому даний процес є доцільним для суспільства і держави в цілому, за умови існування якісно розробленої міграційної політики. Її реалізація повинна носити комплексний характер, що враховує інтереси працівників, національних виробників і споживачів, особливості розвитку країни і міжнародний імідж держави.

Науковий керівник: К.О. Воробйова, викладач.

DEVELOPING COUNTRIES VERSUS DEVELOPED COUNTRIES IN THE GLOBALIZED WORLD

In the 1960s it was very relevant to divide the countries of the world into two distinct groups. These two groups of countries were labeled «developed» and «developing», or the two were just referred to as «the Western World» and «the Developing World». The two groups of countries differed in almost every way.

Western countries were rich and people had long education, long lives and small families. Developing countries were poor and the people had meager or no education, short lives and large families.

More than two decades after the disappearance of the Soviet group, we are in urgent need of a new system to group and label countries. Two groups are not enough. The World Bank did a promising attempt by creating four country groups by using cut-offs in Gross National Income per capita at \$1,000, \$4,000 and \$12,000. The cut-offs defined low-income, lower middle income, upper middle income and high income countries.

However, this division into four groups did not change many mindsets. The concept of a developing world ranging from Turkey and Brazil all the way to Somalia and Afghanistan still forms the mindset used by most people to sort information about the world.

According to Kofi Annan, former Secretary General of the United Nations, «A developed country is one that allows all its citizens to enjoy a free and healthy life in a safe environment». However, United Nations Statistics Division claims that, «There is no established convention for the designation of «developed» and «developing» countries or areas in the United Nations system... The designations «developed» and «developing» are intended for statistical convenience and do not necessarily express a judgment about the stage reached by a particular country or area in the development process».

Developed countries are also called Industrialized and more economically developed countries. The main reasons are:

- form of government (democracy);
- free market development;
- lack of corruption;
- more dependent on manufacturing than agriculture;
- prevalent technology.

Developing countries have low standards of living, undeveloped industry, lack of modern technology, low level of literacy, healthcare and life expectancy.

The share of the developed and developing countries in the world population, trade and GDP

	Developed	Developing
World population	16%	76%
World export and import	More than 70%	18%
World GDP	More than 50%	37%

Dynamics of development

	Developed	Developing
Indicator	1950	2010
Share of world GDP	22%	38%
GDP per capita, \$	\$1000	\$3800
Share of employment in agriculture	75%	50%
Share of world industry	15,5%	35%
Share of world trade	35%	28%

From 2010 in the first place the competitiveness of USA decreased due to unwillingness to further innovational growth. South Korea become one of the big developed economies, the mark of competitiveness was improved by the result of crisis.

In the preface of the report Klaus Schwab, stresses that: «developing economies have far the most part forced competitively well during the crisis countries such as Brazil, China and India are expected to grow at rates of between 5.5 and 10 percent in 2010, with growth holding up well over the next few years. Indeed, the world increasingly looks to the developing world as the major engine of the global economy.

The WEF's Global Competitive Indexes is based on 12 «pillows of competitiveness», divided into three sub-indexes that emphasize different aspect of market efficiency.

As a country becomes more competitive, productivity will increase and wages will rise with advancing development countries will then move into the efficiency enhances stage of development, when they must begin to develop more efficient production processes and increase product quality because wages have risen and they cannot increase prices.

The World Economic Forum (WEF) defines national economic competitiveness as «the set of institutions, policies and factors that determine the level of productivity of a country».

To conclude, I would like to say, that each developing country would like to be developed, but it is not so easy. Developing countries always compete with developed countries. Both struggle for «the best piece». To become developed country it is necessary to have strong economy, high wages, high standards of living, good relations with other countries. It is very important to use labour resources rationally. Developing country should go through «pillows» to become developed.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

В. Блыщик

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ПРОБЛЕМА ВНЕШНЕГО ДОЛГА УКРАИНЫ

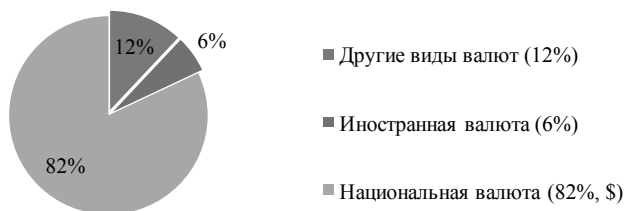
Внешний долг (ВД) – это суммарный долг государственного и частного сектора по внешним займам и другим долговым обязательствам перед кредиторами (нерезидентами). Наличие внешнего долга у государ-

ства – нормальная мировая практика. Однако его значительный рост превышающий допустимые пределы, может привести к опасной экономической ситуации в национальной экономики. В такой ситуации необходимо проанализировать структуру внешнего долга. Основными причинами внешнего долга Украины являются: необходимость увеличения валютных резервов для обеспечения стабильности национальной денежной единицы, значительный бюджетный дефицит, зависимость от импорта и нужды технического перевооружения разных отраслей экономики. Историю формирования внешнего долга Украины можно разделить на шесть периодов. Первый период характеризуется бессистемным образованием и накоплением долга (привлекались прямые кредиты НБУ, регулировались долговые взаимоотношения с Российской Федерацией). На втором этапе активизировались связи с международными финансовыми организациями (ВД вырос на 56%). На третьем этапе – необходимость выполнения Украиной своих долговых обязательств в объединении с мировым финансовым кризисом. Четвертый этап – период реструктуризации долговых обязательств, после долгового кризиса 1998 года. В этот период в Украине прослеживались значительные разрывы платежного баланса и низкие валютные резервы. Пятый этап – период взвешенной долговой политики, направленной на недопущение бесконтрольного роста государственного долга. Шестой этап можно назвать периодом угрозы потери долговой безопасности.

Сегодня Украина стоит на пороге значительного роста долгового бремени, способного уже в ближайшем будущем существенным образом повысить финансовые риски и усилить депрессивное давление на всех экономических субъектов. Совокупный внешний долг Украины на конец 2013 года достиг \$140 млрд, или около 80% ВВП, в том числе краткосрочный – \$65 млрд. Краткосрочный долг более чем вчетверо превышает золотовалютные запасы страны, сократившиеся до \$15 млрд. На конец третьего квартала 2013 года валовый внешний долг страны составлял \$137,7 млрд, или 77,3% ВВП. Увеличение за девять месяцев составило 2%, или \$2,7 млрд. Объем краткосрочного внешнего долга на эту дату составлял \$65,8 млрд. В результате нерациональных и лишних внешних заимствований могут возникнуть такие долговые обязательства перед нерезидентами, которые в будущем значительно ограничат возможности правительства относительно осуществления независимой экономической политики.

Мы можем сравнить структуру ВД США и структуру ВД Украины. ВД США составляет \$16 трлн, 6% которого составляют иностранные валюты, а 82% составляет национальная валюта. Следует отметить, что нет абсолютного правила определения, какое значение ВД является слишком высоким. ВД Украины составляет 2% – национальная валюта и 98% – иностранная валюта. Основываясь на данных показателях, мы можем сделать вывод, что ВД Украины имеет гораздо более негативное влияние на экономику страны, чем ВД США на американскую экономику. На это указывает соотношение национальной и иностранной валюты в статистике. ВД страны считается приемлемым, если страна в состоянии осуществлять платежи по долгам, не прибегая к их переносу, не ведя переговоры о списании ВД и не накапливая просроченные платежи.

США

Украина

Рис. 1. Структура внешнего долга США и Украины

Проблемы государственного долга состоят не в его величине, а в обеспеченности платёжеспособности государства – наличие ресурсов, динамика расходов, желание кредиторов покупать долговые обязательства. Следует отметить, что для предотвращения кризисных ситуаций в сфере государственного кредита Украины, необходимо усовершенствовать систему управления государственным долгом, на основе разработки долгосрочных стратегий управления портфелем обязательств государства.

Научный руководитель: Э.Н. Лимонова, старший преподаватель.

А. Бойко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сьогоднішній світ – світ динаміки і швидкості. Щоб у ньому вижити, необхідно постійно мінятися разом з ним і постійно здобувати нові

знання та вміння. Більш того, мало ними володіти, ними треба вміти грамотно скористатися з тим, щоб вони принесли найбільшу вигоду їх власнику.

Система збуту товарів – ключова ланка маркетингу і свого роду фінішний комплекс у всій діяльності фірми по створенню, виробництву і доведенню товару до споживача. Власне, саме тут споживач або визнає, або не визнає всі зусилля фірми корисними і потрібними для себе і відповідно, купує або не купує її продукцію і послуги. Але все-таки збут продукції необхідно розглядати як елемент маркетингу-мікс. Інші складові маркетингу-мікс – це товар, ціна і система просування. Перш ніж здійснювати безпосередній розподіл продукції, треба впевнитися в тому, щоб товар був належної якості, за прийнятною ціною, і була пророблена робота в області заходів просування товару.

Головне завдання, яке вирішує система збуту і просування товарів на ринок – сприяти збільшенню прибутків фірми. Вивчення ринків збуту, визначення номенклатури виробів, встановлення цін та інші питання – це знаходження оптимальних (з точки зору отримання максимального прибутку) умов реалізації товарної продукції.

Продукція або послуга, вироблена фірмою, повинна бути оптимальним чином продана: тобто, з урахуванням всіх переваг і побажань клієнтів, і з отриманням найбільшої вигоди.

Якими б прекрасними властивостями не володів ваш продукт, якщо його намагатися продати не тієї цільової аудиторії, на яку він спочатку розрахований, результатом стане повний провал такої ідеї. Головне завдання будь-якого підприємця ідеальним чином сумістити бажання клієнтів і власні виробничі можливості. У цьому випадку у нього буде можливість довести покупцю незаперечні переваги свого товару, або послуги.

Саме тому система збуту є центральною у всій системі економіки організації. І це не позбавлено обґрунтування саме в процесі збуту готової продукції з'ясується, наскільки точними і вдалим були всі використані концепції і стратегії по просуванню товару на ринок. І якщо все виявилось так, як і було задумано, то покупець обов'язково помітить товар і прибуток, кінцева мета будь-якої підприємницької діяльності не змусить себе чекати. В іншому випадку, ні про які високі доходи і говорити не доводиться. У бізнесі ціна помилки буває вельми висока.

Кожен товар неодмінно вимагає просування на ринку, це означає необхідність якісної і оригінальної реклами, різних акцій які сприяють просуванню товару. Крім цього підприємству дуже бажано мати якомога більш широку мережу роздрібних продажів або мережу посередницьких організацій, якщо вона, звичайно, не займається дуже великим і дорогим виробництвом як, наприклад, виробництво авіаносців. Така мережа повинна мати високий рівень сервісу, тому що сьогоденний покупець звик до якісного обслуговування і широкому списку додаткових послуг. І тільки виконавши всі ці вимоги, фірма може розраховувати на те, що їй вдасться зайняти міцне місце в серці покупця.

Не варто забувати при цьому про ефективність ринкової поведінки і розвитку фірми. Найважливіше в пізнанні й задоволенні потреб покупця

це вивчати його думку про товари фірми, конкуруючі товари, проблеми і перспективи життя й роботи споживачів. Тільки володіючи цим знанням можна найбільш повною мірою задовольнити запити споживачів. І якраз саме цим повинна займатися фірма в рамках системи збуту там, де вона найближче стикається з покупцем.

Більше того, на підставі цих даних можна оптимізувати виробничий ланцюжок, перекинувши ряд завдань щодо остаточної, передпродажної доведення товару на відділ збуту. Як показує практика, така система проявила себе якнайкраще. Так досягається найбільша гнучкість і оперативність фірми в умовах мінливих споживчих переваг.

Вибір шляхів щодо оптимізації збуту, обумовлені цілями, поставленими конкретним підприємством. До таких цілей належить:

- Завоювання певної частки ринку;
- Підвищення обсягів збуту, та зменшення витрат;
- Залучення нових покупців;
- Надання споживачам можливості ознайомитися з новим товаром;
- Утримання і заохочення лояльних покупців;
- Збільшення зацікавленості посередників у просуванні товару на ринок та інші.

Поліпшення збуту і просування продукції організації дуже актуально, так як сьогодні ринок особливо являє собою швидко змінну й мобільну систему, і система збуту і просування товарів повинна бути добре вивірена і мобільна. Головна мета, яка ставиться перед маркетингом – сприяти збільшенню прибутків фірми. Вивчення ринків збуту, визначення номенклатури виробів, встановлення цін та інші питання маркетингових досліджень мають своєю метою знаходження оптимальних (з точки зору отримання максимального прибутку) умов реалізації товарної продукції. Той факт, що прибуток у кінцевому підсумку реалізується в сфері обігу, пояснює пильну увагу, яка приділяється кожною фірмою організації та вдосконалення своїх збутових операцій.

Науковий керівник: Ю.Є. Петруня, доктор економічних наук, професор.

А. Бондаренко
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

МЕЖДУНАРОДНОЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО ФРАНЦИИ И УКРАИНЫ

Вопрос украинской евроинтеграции – один из самых актуальных и обсуждаемых вопросов современности. Внешнеполитические отношения Украины постепенно наполняются конкретным стратегическим содержанием, а именно – поступательным евроинтеграционным движением. Его успех зависит, прежде всего, от плодотворного и перспективного сотрудничества Украины и стран Европейского союза. Франция, как известно –

страна-основатель и один из традиционных лидеров ЕС, которой удалось и удастся поворачивать правила Евросоюза в свою пользу.

В связи с этим вопрос экономического сотрудничества Украины с Францией является ключевым и показательным в отношении реального взаимодействия. Франция является важным экономическим партнером Украины. По итогам 2009 г. страна занимала 12-е место среди крупнейших торговых партнеров Украины, а общие объемы торговли за 2009 г. составляли около 1,8 млрд. долларов. Докризисная динамика торговли свидетельствует о стабильном ежегодном росте. Но с 2009 года наблюдается сокращение объемов двусторонней торговли, что является результатом мирового финансово-экономического кризиса, и вполне закономерно. А по данным 2013 года объем экспорта Украины во Францию составляет 398,6 мл. дол. США. В структуре французского экспорта в Украину преобладает продукция глубокой переработки с большой добавленной стоимостью: механизмы и оборудование, транспортные средства, фармацевтическая и химическая продукция, товары потребления. Украинский экспорт во Францию все еще остается ориентированным на сырье. В нем доминируют продукты сельского хозяйства, нефтепереработки, полуфабрикаты. Большинство (69,4%) прямых инвестиций Франции в Украине направлены в финансовую сферу. Французская финансовая группа BNP Paribas владеет 51% «УкрСиббанка», «Crédit Agricole SA» является владельцем украинской «Индекс банка», а также представлен банком Calyon Bank, Société Générale обладает «ПростоФинанс банком», а также банком «Икар». Агропромышленный сектор занимает второе место, после банковского и финансового по объему прямых французских инвестиций в Украину. Французские компании заявили мощное присутствие в секторе производства семян и зерна в Украине. Такие компании как Euralis, агропромышленные группы Maïs-Adour, Soufflet, Malteurop имеют собственные производственные мощности и являются влиятельными игроками на внутреннем зерновом рынке.

Вместе с тем существует ряд факторов, которые могут препятствовать украинско-французскому сотрудничеству, особенно в энергетической, ядерной, авиационной и военно-технической сферах. Так, французские предприятия, активные в Украине, во многих случаях тесно задействованы в крупных проектах в России, по сути являются конкурентами украинским. В частности, французский «Альстом» участвует в холдинге с российским «Атомэнергомаш», а группа SAFRAN принимает активное участие в проектах российского авиапрома (в частности в создании пассажирского самолета «Суперджет-100», является конкурентом украинского Ан-148). На этой почве возможен конфликт интересов, который может помешать плодотворному украинско-французскому сотрудничеству.

Для того чтобы рационально выстроить экономическую политику Украины по отношению к Франции, необходимо учитывать специфику, тенденции развития французской экономики, ее потребности и особенности спроса. Сегодняшние рынки, в том числе и французский, характеризуются активным развитием процессов глобализации, все меньше остается ниш, где Украина могла бы уверенно и спокойно чувствовать себя со сво-

ей традиційно експорторієнтованої продукції. Нужно думати про покращення українського експорту в користь високотехнологічної продукції і продукції з високою ступенем обробки. Ринок Франції перенасичений. Кожен тендер і кожен контракт піддається жорсткій конкуренції. Велике значення для активізації економічного діалогу України з Францією, і не тільки з нею, має консолідована політика, тобто зовнішня політика не може існувати окремо від внутрішньої. Тому реальним результатом усвідомлення цього повинно стати максимально підвищене уваження всього українського зовнішньополітичного апарату до просування і захисту зовнішньоекономічних інтересів України.

Таким чином, необхідними факторами підвищення інтересу Франції до України є створення більш привабливого інвестиційного клімату, підвищення довіри до України, збільшення капіталовкладень в економіку країни, захист власного ринку і реальне сприяння виходу українських товаропроизводителів на ринки інших держав. На сьогоднішній день французька сторона на ряду з іншими європейськими партнерами підтримує євроінтеграційний шлях України і повністю очевидно, що українцям варто бути наполегливішими в захисті економічних інтересів, в подоланні бар'єрів, які можуть виникати в торгово-економічному діалозі не тільки з Францією, а і з іншими європейськими партнерами.

Науковий керівник: Е.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент.

Д. Брага
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЕЛЕМЕНТИ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙ

Процес виміру інноваційної діяльності є досить складним бо існує ризик того, що деякі процеси просто неможливо виміряти. Наприклад, патенти і патентні заявки вказують на якісь технічний прогрес, але патенти рідко трансформуються в реальні продукти. Насправді це виглядає досить погано для патентів. Від 90 до 95 відсотків усіх патентів не стають ринковими продуктами і 99 відсотків не в змозі принести ніякого прибутку для підприємств. Проте, патентування часто необхідно для багатьох підприємств, щоб тримати свої конкурентні переваги. Отже патенти вказують про інноваційність фірми. А як щодо фінансових показників, таких як дохід? Тут виникає ризик того, що багато інших чинників впливають на дохід, крім інновацій.

Визначення інновацій реалізується за рахунок дослідження підприємств, які виробляють дані, такі як, чи є підприємства інноваційними; дані статистики, такі як схильність підприємства до інновацій. Статистичні дані можуть бути використані в якості індикаторів самостійно або з іншими статистичними даними. Інші статистичні дані

надають інформацію про підприємства, які є або не є інноваційними. Отже інновації можуть бути виміряні.

Показники інновацій можуть показати регіональні відмінності, галузеві відмінності і відмінності в рівні кваліфікації працівників на підприємствах, які є інноваційними. Ці відмінності можуть залучити політичне втручання, і тенденції, що спостерігаються за даними повторних досліджень інноваційного процесу. Також ці відмінності можуть бути використані, щоб показати результат державної політики. Підхід до політики і використання показників на підтримку політики відрізняється від країни до країни.

Нижче ми приведемо найбільш часто використовувані елементи оцінки інновацій у тому числі їх основні переваги та недоліки. Для більшої ясності розділимо їх на три категорії. Показники виробництва та технологій, фінансові/ринкові показники, а також суб'єктивні оцінки схематично зображені на рис. 1.

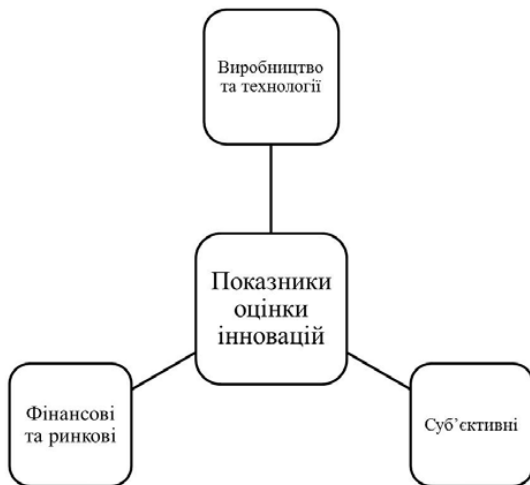

Рис. 1. Елементи оцінки інновацій

Показники виробництва та технологій. Ці показники використовуються для вимірювання аспектів інноваційних процесів, які мають дистальні цілі: перетворити нові ідеї та технології в реальні продукти (товари або послуги).

Фінансові та ринкові показники. Ці показники використовуються для вимірювання аспектів фінансової діяльності організацій. Головним чином по відношенню до витрат на R&D і продажів нових продуктів (товарів або послуг).

Суб'єктивні оцінки. Хоча вище зазначені показники, є одними з найбільш поширених при вимірюванні інновацій в організаціях, багато із заходів, які можна охарактеризувати як інноваційні, залишаються

без уваги, якщо інновації вимірюється виключно за допомогою широкого списку цих кількісних показників. Заходи, як вони можуть бути описані як невидимі інновації включають в себе такі види діяльності, які є додатковими (наприклад, поліпшення якості), включають мало формального R&D, і рідко є запатентовані. Один з методів, щоб захопити невидимі інновації є використання суб'єктивних оцінок.

Вибір вимірювання є дуже специфічним і залежить від організації і від ряду факторів. Актуальність показників залежить від галузі, а також залежить від конкретного продукту або пропозиції організації.

Т. Бут

Запорізький національний технічний університет

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ»

Формування соціально орієнтованої економіки вимагає необхідності проведення активної соціальної політики, економічною базою якої є динамічний прогресивний розвиток регіону. У свою чергу, якісні зміни, що відбуваються у розвитку регіону, виявляються поступово та відображаються у показниках економічного зростання доходів і життєвого рівня населення. На цій підставі дослідження проблем забезпечення стійкого розвитку регіону стають основним напрямком регіональної економічної політики. Таким чином, центр актуальності регіональних досліджень переміщується на проблеми узгодженості форм та інструментів діагностики розвитку економіки регіону з метою вибору шляхів стабілізації розвитку.

З'ясуємо на початку дослідження зміст терміну «діагностика». Дотепер трактування сутності та змісту даного поняття серед науковців і практиків залишається досить дискусійним. Трактуючи сутність даного поняття науковці адаптують зміст цього терміну до вирішення завдань власного дослідження з метою найповнішого розкриття визначених проблем. Як зауважує німецький професор Лутц Крушвіц, «... немає правильного чи неправильного визначення. Терміни можна створити, лише враховуючи цілі досліджень». Зокрема, А.І. Муравйов за економічним підходом акцентує увагу лише на аналізі і контролі відхилень від нормального перебігу господарської діяльності. Проте, з окремими з них можна погодитись лише частково. На нашу думку, визначення діагностики А.І. Муравйовим не розкриває повністю зміст діагностики, її потенційні можливості як сучасного управлінського інструменту. За подібними підходом є трактування діагностики й у інших авторів, зокрема, А.П. Градов, В.І. Кузін, Н.Г. Данілочкіна.

Так, частина дослідників взагалі ототожнюють діагностику з аналізом (економічним або фінансовим), не виділяючи спеціальних функцій і задач власне діагностики як окремого етапу управління. За фінансово-економічним підходом Г.О. Швиданенко та О.І. Олексик вважають, що система діагностики базується на використанні алгоритмів, технологій,

методів і показників економічного аналізу, тобто «економічна діагностика» та «економічний аналіз» є тотожними поняттями.

Наступний стратегічний підхід І. Д. Фаріона трактує: «Діагностика – це метод аналізу стану внутрішнього середовища організації, встановлення проблем та вузьких місць, які спричиняють відхилення та деформації об'єкта від норми чи цілі, виявлення потенційно сильних та слабких сторін, що впливають на формування та реалізацію ефективної стратегії організації».

Цікава думка дослідників О.О. Гетьмана і В.М. Шаповала за комплексним підходом: «Діагностика як спосіб розпізнавання соціально-економічної системи за допомогою реалізації комплексу дослідницьких процедур і виявлення в них слабких ланок і «вузьких місць» відноситься до методів непрямих досліджень». Такий підхід підтримують Е.М. Короткова, А.А. Беляєва, Д.В. Валовий, які розуміють під діагностикою визначення стану об'єкта, предмету явища або процесу управління через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, пошук у них слабких ланок та «вузьких місць».

Інші дослідники акцентують на прогнозуванні після оцінювання стану діяльності підприємства, що вже відрізняє діагностику від звичайного аналізу. Зокрема, за факторним підходом Н.М. Євдокимова та А.В. Кирієнка вважають, що «підсумком діагностування є підготовка висновків про нинішній стан об'єкта і прогноз його змін у майбутньому». Вони розглядають шість класифікаційних ознак економічної діагностики: рівень досліджуваного об'єкта; часовий діапазон дослідження; періодичність проведення; тематика й осяжність проблеми; цільова спрямованість; суб'єкти здійснення.

За результатами дослідження, встановлено, що діагностику розвитку регіону розглядають вчені або як частину оцінки кризових ситуацій регіону, або як етап антикризового менеджменту поряд з маркетингом, антикризовим прогнозуванням та плануванням, прийняттям та організацією виконання антикризових процедур, а також контролем їх виконання та мотивацією і регулюванням виконання рішень. Але діагностику стану пропонує проводити з двох сторін Н.В. Родіонова за фінансово-організаційним підходом, а саме задля уточнення тенденцій розвитку усіх видів діяльності.

Подібну думку підтримує і зарубіжний дослідник Б. Коласс, який відзначає, що «... займатися діагностикою – це означає розглядати фінансовий стан підприємства так, щоб виявити в динаміці симптоми явищ, які можуть затримати досягнення поставленої мети і вирішення завдань, піддаючи небезпеці плановану діяльність».

Отже, вважаємо за доцільне сукупність підходів щодо трактування поняття «діагностика розвитку економіки регіону» доповнити новим компаративним підходом. Особливістю компаративного підходу є звернення посиленої уваги на процес дослідження суб'єкта в певному просторово-часовому з використанням комплексних методів системного аналізу, оцінки та компаративних досліджень його стану до еталонного (планового) порogu з метою виявлення відхилень діагностованого процесу.

За запропонованим підходом під «діагностикою розвитку економіки регіону» слід розуміти процес визначення стану регіону за допомогою системи індикаторів, направлений на виявлення потенційно сильних та слабких сторін, які саме і дають змогу, при динамічних змінах, вивчити динаміку економічних показників та виявити структуру зв'язків між цими показниками і встановити відхилення від норм тобто це процес обґрунтування кількісних та якісних змін розвитку в майбутньому.

Науковий керівник: П.В. Гудзь, доктор економічних наук, професор.

Т. Валенко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Маркетинг відіграє ключову роль в декількох областях стратегічного планування компанії. По-перше, забезпечує керівні методологічні принципи – маркетингову концепцію, що припускає орієнтацію стратегії компанії на потреби найважливіших груп споживачів. По-друге, маркетинг надає вихідні дані для розроблення стратегічного плану, допомагаючи виявити привабливі можливості ринку і дозволяючи оцінити потенціал фірми. По-третє, в рамках кожного окремого підрозділу компанії маркетинг допомагає розробляти стратегію виконання задач.

Управління маркетинговою діяльністю в організації – це система різних видів діяльності, які представляють широкий комплекс заходів стратегічного і тактичного характеру, пов'язаних між собою і спрямованих на ефективне здійснення ринкової діяльності підприємства та досягнення його основної мети – задоволення потреб споживачів і отримання на цій основі максимального прибутку. Це поняття враховує складність процесу управління маркетингом, його призначення та сутність, воно підкреслює системність цього процесу, оскільки управління маркетингом повинне здійснюватися системно і комплексно. Управління маркетингом є невід'ємною частиною всієї керівної роботи на підприємстві. Серед основних елементів управління маркетингом можна виділити планування та організацію маркетингової діяльності.

У свою чергу управління маркетингом націлене на забезпечення найбільш ефективного використання фінансових, матеріальних та інших ресурсів підприємства. Процес управління маркетингом на підприємстві включає в себе чотири етапи (рис. 1).

Також управління маркетингом підприємства може здійснюватися за кількома основними концепціями:

- концепція вдосконалення виробництва;
- концепція вдосконалення товару;
- концепція інтенсифікації комерційних зусиль;
- концепція маркетингового підходу;
- концепція соціально-етичного маркетингу.

Рис. 1. Процес управління маркетингом на підприємстві

Серед загальних функцій управління маркетингом на підприємстві можна виділити наступні: аналіз, планування, організація і контроль. Також до специфічних функцій відносяться: розробка цілей підприємства з наступною розбивкою на задачі, розробка стратегічних принципів діяльності та стратегії підприємства, визначення ринків, планування продукції, формування виробничого плану підприємства, планування та реалізація комплексу маркетингових комунікацій, формування каналів розподілу, ціноутворення, фінансове забезпечення, підбір кваліфікованого персоналу, формування структури управління маркетинговою діяльністю, збір і обробка маркетингової інформації та ін.

У системі управління маркетинговою діяльністю підприємства виділяють певні методи маркетингових дій. Серед основних можна виділити наступні:

- вивчення зовнішнього середовища підприємства;
- вивчення наявних та запланованих товарів;
- планування руху та продажів товарів;
- забезпечення формування збуту та стимулювання пропозиції;
- забезпечення цінової політики підприємства;

— забезпечення необхідного рівня безпеки використання товару, захисту навколишнього середовища, вимог до споживчих властивостей товару тощо.

Служба маркетингу повинна визначити кращий спосіб досягнення стратегічних цілей для кожного підрозділу компанії. Також вона допомагає компанії оцінити потенціал кожної господарської одиниці підприємства, встановити цілі для кожної з них, а потім успішно досягти цих цілей.

Науковий керівник: О.Ю. Красовська, кандидат економічних наук, доцент.

ІНДИКАТОРИ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ

В фундаментальному аналізі макроекономічних валютних ризиків суттєве значення має встановлення індикаторів, які дозволяють оцінити рівень економічного зростання в і-й країні та їх вплив на валютний курс та макроекономічний валютний ризик.

Наявні дослідження цієї проблеми відрізняються неоднозначністю виділення індикаторів макроекономічних валютних ризиків. У своїй більшості відсутній комплексний підхід до виявлення та оцінки макроекономічних валютних ризиків у взаємозв'язку зі всіма факторами, які їх викликають. Таким чином, необхідні дослідження, які б дозволили систематизувати, поглибити та розширити характеристику таких індикаторів, які дозволяють проводити аналіз макроекономічних валютних ризиків з метою прийняття більш обґрунтованих рішень з державного управління цими ризиками.

Одним з індикаторів зміни валютного курсу та пов'язаного з ним макроекономічного валютного ризику виступають об'єми міжнародних резервів країни та їх динаміка в період, що аналізується. Наявність золотовалютних резервів дозволяє центральному банку проводити валютні інтервенції для підтримання стабільності курсу національної валюти. Якщо розміри золотовалютних резервів значні і не відбувається їх зменшення, є причини вважати, що курс національної валюти залишається стабільним, а, відповідно, менш ймовірне виникнення макроекономічного валютного ризику.

Індикатором макроекономічного валютного ризику є показник, який характеризує співвідношення рівня цін на товари та послуги всередині країни та на міжнародних ринках. Дія цього індикатора оцінюється вартістю національної валюти по відношенню до валюти країни – контрапартнера за допомогою паритету купівельної спроможності валют. Він відображає конкурентоспроможність товарів країни на внутрішньому та міжнародних ринках. Якщо рівень інфляції в даній країні вище, ніж в країні, по відношенню до якої ведеться розрахунок, конкурентне положення даної країни по відношенню до головного торговельного партнера погіршується і курс її валюти по відношенню до валюти країни – партнера буде падати. За умов, якщо рівень інфляції в країні буде нижче, ніж в країні – партнері, конкурентне положення даної країни по відношенню до головного торгового партнера погіршиться, курс національної валюти країни по відношенню до валюти країни – партнера буде зростати.

Оцінка макроекономічного валютного ризику може бути здійснена за використанням показника зростання грошової маси в обігу відносно зміни об'єму ВВП. Якщо темпи зростання грошової маси перевищують темпи зростання валового внутрішнього продукту, збільшення кількості грошей в обігу призведе до зростання цін та зниження курсу національної ва-

люти, що може спричинити підвищення макроекономічних валютних ризиків.

Одним з індикаторів макроекономічного валютного ризику є рівень концентрації (диверсифікації) експорту. Чим ширше товарна диверсифікація експорту, тим менше макроекономічні валютні ризики, і навпаки, чим нижче диверсифікація експорту, тим макроекономічні валютні ризики більш ймовірні. Дослідження показали, що ступінь спеціалізації для країн з менш розвиненою економікою набагато вище, ніж у країнах з розвиненою економікою, а тому курси валют країн з високим економічним потенціалом у меншій мірі схильні впливу цього фактору.

Важливий індикатор зміни валютного курсу та виникнення, внаслідок цього, макроекономічного валютного ризику – ступінь обслуговування зовнішнього боргу. Чим вище значення цього показника, тим вище рівень макроекономічних валютних ризиків, і навпаки, чим нижче значення даного показника, тим рівень макроекономічних валютних ризиків нижче.

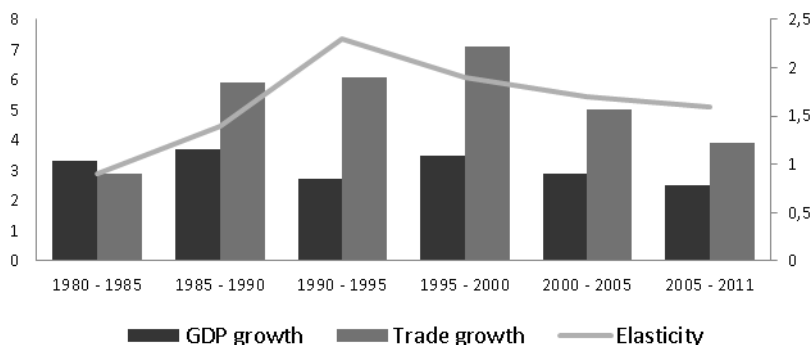
Розглянуті індикатори макроекономічного валютного ризику пояснюють дію економічних факторів. В той же час при оцінці макроекономічної ситуації в країні слід враховувати політичні фактори та політику валютних курсів, яка проводиться державою. Політична нестабільність в країні, зміна в грошово-кредитній політиці центрального банку, рівно як і зміна політики валютних курсів, призводять до коливань валютного курсу та посилюють макроекономічні валютні ризики, обумовлені невизначеністю його зміни.

K. Galenytska
Oles Honchar Dnipropetrovsk National University

GLOBALIZATION AND ITS INFLUENCE ON THE INTERNATIONAL TRADE PATTERNS

Globalization can be viewed as the leading trend in the modern world economy. Economic globalization is determined in reasonably precise terms as the emergence and operation of a single, worldwide economy. Economic globalization is referred to the increase in worldwide trade and exchange in interconnected, opened and borderless world economy.

As a result of globalization the intensification of trade flows have grown rapidly for the last several decades. According to the data of WTO, the value of world merchandise exports has grown up from 2.03 trillion dollars in 1980 to 18.26 trillion dollars in 2011, which is equal to 7.3 per cent growth per year on average in current dollar terms. Commercial services trade is growing even faster with the rate 8.2 per cent annually, namely increasing from 367 billion dollars in 1980 to 4.17 trillion in 2011 [2]. The fact that the world trade is growing more rapidly than world output since 1980 is of great importance for analyzing the worldwide trade tendencies within globalization terms. This fact can be confirmed by analyzing the graph 1.

Graph 1. World merchandise trade volume and real GDP, 1980–2011 [2]

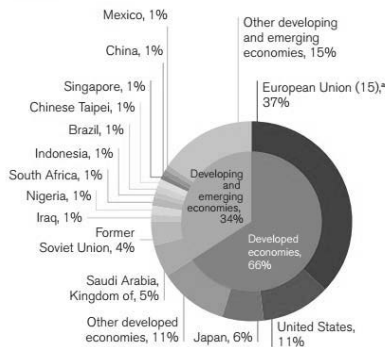
Since 1985 the rate of trade growth was almost twice as much as the GDP growth rate. In particular, the average trade growth comprised 5.6 per cent per year between 1985 and 2011, while average GDP growth rate accounted for 3.1 per cent annually. It is possible to conclude that world trade grew 1.8 times faster than world output.

The fact that world trade was growing faster than the output can be explained by the emergence of supply chains, which rely on goods to be produced in several or more consecutive stages and firms using more imported material inputs. However, there are some measurement issues as the value of intermediate goods can be calculated more than once when goods cross the borders at different stages of production. At the same time, these goods are taken into account only once in GDP statistics.

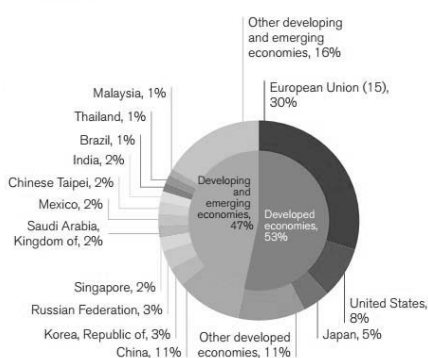
The next most important change in trade patterns in recent years has been the increase share of developing economies in world trade and the corresponding decline in the share of developed economies. The newly industrializing economies (NIEs) become world factories. The share of developing countries in world merchandise export has increased significantly within last two decades. In 1980 the share of developing countries in world export was 34 per cent comparatively to 47 per cent in 2011. Consequently, the share of developed countries has fallen from 66 per cent in 1980 to 53 in 2011. This trend can be seen on the graph 2.

In 1980 China's share in world merchandise trade was only 1 per cent making China the tenth larger exporter in developing. However, in 2011 China's share had grown up to 11 per cent and China became the largest exporter among developing countries and the largest world exporter if the share of EU countries is counted separately for each member state. In 2011 The Republic of Korea, India, Thailand and Malaysia were included in the list of largest developing exporters and their share comprised 3per cent, 2per cent, 1per cent and 1 per cent respectively, while in 1980 they were not among ten top countries. The shares of EU, United States and Japan have all reduced within decades. The shift in export patterns was accompanied by significant intensification of trade

1980

2011

Graph 2. Share of selected economies in world merchandise export 1980 – 2011. [2]

between developing countries (South – South), which had increased from 22.9 per cent to 40.9 per cent of their total exports.

Taking into consideration all the above mentioned, it is clear that the newly industrializing economies (NIE) became important elements of global trade and it is argued that the South is gradually moving from the periphery of global trade to the center. Moreover, it can be concluded that the growth in the global economy will be powered increasingly by developing countries.

References

1. Ravenhill J. Global Political Economy[Text]/J.Ravenhill// – New York: Oxford University Press, 2011.
2. WTO. World Trade Report [Electronic resource] – 2013. – Mode of access: http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr13-2b_e.pdf

Scientific supervisor: O.H. Jakovenko, Doctor of Technical Sciences.

С. Геращенко
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

В умовах суттєвого дефіциту власних грошових коштів для інвестування економіки, модернізації і реконструкції діючих виробничих комплексів, забезпечення інноваційно орієнтованих структурних перетворень в економіці, особливо актуальними стають питання залучення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку. Іноземні капіталовкладення здатні компенсувати дефіцит внутрішніх ресурсів і принести країні певні економічні вигоди.

Згідно з оцінками Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) сукупний обсяг світових прямих іноземних інвестицій досяг близько 1,65 трлн. дол. у 2011 р. з деяким зниженням до 1,35 трлн. дол. у 2012 р. Понад 52% цього обсягу прямих іноземних інвестицій були спрямовані в країни, що розвиваються. В країнах з перехідною економікою ПІІ склали 87 млрд. дол., із них 51 млрд. дол. вкладено в Росію, в Україну – 4,1 млрд. дол.

Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій на 1 січня 2013 року становив 54 462,4 млн. дол. Щорічний приріст іноземних інвестицій в останні роки певною мірою стабілізувався на показнику приблизно 5 млрд. дол. США, зі зниженням у 2013 р. до 4,13 млрд. дол.

Не залишаються поза увагою особливості іноземного інвестування в Україні пов'язані з походженням основної частки капіталів з офшорних зон. Так за 2012 р. частка надходження іноземних прямих інвестицій з Кіпру складала 95%.

Досить часто такі інвестиції є завуальованим реекспортом капіталу до України. Німеччина, яка традиційно була головним європейським інвестором в Україну, лише за 2012 р. скоротила свої інвестиції на понад 1 млрд. євро. Німецькі компанії стримують свої бажання інвестувати в економіку України, оскільки їх застерігають юридичні радники тим, що абсолютна більшість рішень судів в Україні ухвалюються під фінансовим впливом зацікавленої сторони.

Однією з головних причин низького рівня інвестиційної активності іноземних інвесторів в Україні є те, що формальні законодавчі зміни та виконання законів в Україні є різними речами. Інвестори вказують на «вибіркове правосуддя» в Україні.

Серед найбільших перешкод для інвестицій в Україну інвестори називають корумпованість українських державних та судових органів, у яких неможливо захистити право власності чи справедливо вирішити бізнес-суперечку. Зокрема згідно із останнім звітом Всесвітнього економічного форуму, що вивчає глобальну конкурентноздатність країн світу, за рівнем захисту прав власності Україна посідає 129 місце серед 144 держав, за ефективністю правової системи – 141 із 144 країн світу, за ефективністю державних інститутів – 129 місце.

Всесвітній економічний форум (ВЕФ) оприлюднив індекс глобальної конкурентоспроможності (GlobalCompetitivenessIndex, GCI), в якому Україна за рік втратила 11 позицій, зайнявши 84 місце з 148 країн. Згідно Звіту про глобальну конкурентоспроможність України у 2013 р. найгірші оцінки у неї – по показнику захисту інтересів міноритарних акціонерів (146 місце із 148 країн світу).

Питання захисту прав міноритарних акціонерів від зловживань з боку значних акціонерів чи топ-менеджменту є дуже важливою проблемою регулювання корпоративних відносин в Україні. Для ринків на яких працює велика кількість відкритих і публічних акціонерних компаній, важливо мати впевненість, що буде враховано інтерес власника навіть однієї акції, і що керівництво компанії чи мажоритарні власники не вико-

ристовують свій вплив виключно в своїх цілях. Якщо такої впевненості не має, скорочуються можливості для залучення інвестицій через фондовий ринок.

Аналітики Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в Україні теж вказують на те, що вести бізнес в Україні заважає корупція. Ця корупція набула дещо нового забарвлення. Вона проявляється у корпоративному рейдерстві та «несправедливих» методах ведення бізнесу – такому собі «вибірковому правосудді» у бізнесі, коли митні чи податкові органи застосовують до різних підприємств різні вимоги. При цьому компанії, які намагаються захистити свою правоту в суді, часто нашкоджуються на те, що їм доводиться платити величезні корупційні платежі аби судова суперечка завершилася на їхню користь. Від цього потерпають не тільки іноземні інвестори, але й вся українська економіка.

Таким чином на сьогодні є очевидним, що покращити інвестиційну привабливість України без прогресу в інституційній сфері не можливо. На наш погляд потрібно, перш за все, закріпити верховенство закону, підвищити незалежність судової системи, продовжити боротьбу з корупцією. Певні кроки на державному рівні сьогодні вже здійснюються, але говорити про вирішення проблеми поки що рано. Важливо розуміти, що ефективна державна політика – це не тільки послідовність законопроектів. Говорити в першу чергу потрібно про прозорість і передбачуваність середовища, правового захисту і систему партнерства держави і бізнесу.

Г. Глуха
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

Ю. Витько
Університет Лазарського, Школа комерції та права

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ: ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Глобалізаційні процеси зумовлюють тенденцію все більшої залежності національної економіки від тенденцій основних економічних процесів у світі.

Глобалізація надає більше переваг розвинутим країнам. Країни, що розвиваються найчастіше зустрічаються з негативними наслідками глобалізації, такими як, посиленням залежності від розвинутих країн та ТНК, збільшенням зовнішніх боргів, поглибленням неоднорідності, усе більшим відставанням рівня життя, диференціацією доходів.

Проблема глобалізації на сучасному етапі присвячено багато наукових праць. Проте, залишився ряд питань, які пов'язані з глобалізаційними процесами.

Проблема глобалізації на сучасному етапі присвячено багато наукових праць. Серед українських учених концептуальні підходи до аналізу глобалізаційних проблем розробляють О. Білорус [2], А. Гальчинський

[3], А. Задоя [4], М. Макаренко [5], О. Сазонець [1], С. Соколенко [6], Н. Стукало [7] та ін.

Так, дискусивним є питання наскільки зростання національної економіки залежить від розвитку світової економіки у глобальному масштабі, а також, як залежить від динаміки розвитку та зростання інших країн світу. Метою даної статті є теоретичне обґрунтування залежності зростання національної економіки від розвитку світової економіки, та ролі глобалізації у цих процесах.

В економічних дослідженнях можна зустріти теоретичні концепції, які доводять існування у довгостроковій перспективі слабкої кореляції між економічним зростанням країн, що розвиваються та країн з розвинутою економікою, у той час як, у короткостроковій перспективі, така залежність не тільки можлива, але й суттєва. Процес взаємозалежності зростання національних економік від інших країн називають нова конвергенція. Вважається, що вона проявляється у стрімкому збільшенні темпів зростання доходів на душу населення у країнах, які розвиваються та країни, у яких формується ринок у порівнянні з розвинутими країнами.

Гіпотеза про абсолютну конвергенцію заснована на припущенні, що структурні розходження не мають значення, тому й поступове зменшення розходження у темпах зростання доходів на душу населення має місце для всіх країн. Виділяють 2 типи абсолютної конвергенції: β -конвергенція та δ -конвергенція. Існуючі емпіричні дослідження у цілому не підтверджують наявності абсолютної конвергенції.

Проте, аналіз темпів економічного зростання країн світу проведений автором у рамках роботи за допомогою розраховано запропонованого автором показника β -відхилення, є наочним підтвердженням гіпотези β -конвергенції.

Для перевірки гіпотези δ -конвергенції ми проаналізували за допомогою графічного методу диференціацію у доходах на душу населення у країнах світу. Виявлено збільшення диференціації ВВП на душу населення між країнами за останні 20 років. Таким чином, на думку автора, немає підстав вважати достовірною гіпотезу δ -конвергенції.

Таким чином, на наш погляд, процеси глобалізації світової економічної системи є значним впливовим фактором економічного розвитку країн світу. Результатом є конвергенція економічного розвитку та зростання, яка проявляється у тому, що починаючи з 2000 р. темпи економічного зростання країн з ринком, що розвивається та країн з ринком, що формується перевищують темпи зростання розвинутих країн, як у до кризовий період, так й у після кризовий період, про що свідчить додатний показник β -відхилення (КФР).

Таким чином, на наш погляд, процеси глобалізації світової економічної системи є значним впливовим фактором економічного розвитку країн світу. Результатом є конвергенція економічного розвитку та зростання. Конвергенція пояснюється дифузією передового досвіду та рецептів економічного розвитку та зростання, своєрідним глобальним навчанням. При цьому, лідерами, які задають траєкторію глобального розвитку, виступають розвинуті країни, які в результаті проривів у науці та техні-

ці формують нові технологічні уклади та є донорами «пакетів розвитку». Інші країни переважно є використовують акцепторами досвіду. Але, очевидно, що результат розвитку для таких країн визначається тим, наскільки доцільно, своєчасно та ефективно він застосовується у рамках економічної політики держави.

Список використаних джерел

1. Сазонець О.М. Розвиток світового господарства та глобальні інформаційні системи / О.М. Сазонець. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 289 с.
2. Білорус О.Г. Фінансова глобалізація: парадигмальні зрушення й ризики / О.Г. Білорус // Фінанси України. – 2013. – № 7. – С. 7–17.
3. Гальчинський А. Методология анализа экономической глобализации: логика обновления / А. Гальчинский // Экономика Украины. – 2009. – № 1. – С. 4–18.
4. Задоя А.О. Глобалізація та регіоналізація: суперечлива єдність процесів / А.О. Задоя // Академічний огляд. – 2003. – № 1. – С. 11–15.
5. Макаренко М.І. Сучасний стан глобалізації: поглиблення основних форм прояву / Макаренко М.І. // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 8. – С. 21–26.
6. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України / С.І. Соколенко. – К.: Логос, 1999. – 568 с.
7. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України / Стукало Н.В. – Дніпропетровськ: Інновація. – 2006. – 248 с.

А. Головка

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

КРИЗИС КИПРА: ВЛИЯНИЕ НА УКРАИНУ

Республика Кипр сейчас переживает кризис по причине сбоя в банковской системе страны, из-за которого возникла угроза выхода из Евросоюза. Бизнесмены из многих стран могут понести потери, как вкладчики банка Bank of Cyprus. Украинский бизнес также имеет вклады в банке Кипра, что делает данную тему актуальной в разрезе экономической ситуации в нашей стране. Объем украинских денег, зависших на замороженных счетах в банках Кипра, может составлять до 3,5 млрд. евро.

Банковский кризис Республики Кипр начался в марте 2013 года. Активы вкладчиков Bank of Cyprus были заморожены в соответствии с планом Еврогруппы по спасению банковского сектора Кипра. Стране грозил дефолт, и члены Европейского союза приняли решение заморозить счета всех вкладчиков для решения данной проблемы.

Причины для беспокойства о не выплате денег были не безосновательны. Для возможности возвращения своих вкладов в мае 2013 года Хозяйственный суд Киева заморозил акции, движимое и недвижимое иму-

шество Марфин Банка (принадлежит Cyprus Popular Bank) и Банка Кипра (Bank of Cyprus) по искам компаний «РВТранс» и «Люксори Сمارт» соответственно, добивавшихся суммарно \$40 млн. от их материнских структур. Суд решил, что поскольку спор возник вокруг договоров, заключенных в Республике Кипр, на него не распространяется юрисдикция судов Украины. Все вопросы по возвращению вкладов стоит решать на территории Кипра. Снятие ареста с активов и акций Марфин Банка и Банка Кипра снизило бы риски для потенциальных инвесторов, которые с прошлого года ведут переговоры с киприотами об их покупке. Согласно правительственной стратегии Кипра, Bank of Cyprus и Cyprus Popular Bank должны были продать свои дочерние банки России, Украине, Румынии, Великобритании и другим странам, в которых были осуществлены вклады в банк.

Сделка оказала положительное влияние и с февраля 2014 года банк частично разморозил деньги, положенные на счета. Такое решение стало неожиданностью для центрального банка Кипра и для «тройки» международных кредиторов (Еврокомиссия, Европейский центральный банк и Международный валютный фонд). Представители «тройки» скептически отнеслись к подобной акции в условиях нестабильности финансовой ситуации в нашей стране.

По данным Госстата, на Кипр приходится наибольшая доля – \$17,275 млрд. – из общей суммы в \$54,462 млрд. прямых иностранных инвестиций, привлеченных за все годы независимости Украины с 1991 года. В 2012 году зарегистрированные на Кипре инвесторы вложили \$3,92 млрд. из \$4,129 млрд. чистого притока прямых иностранных инвестиций.

Некоторые украинские эксперты считают, что выбор евро в качестве валюты, и евровыбор, в целом, был ошибкой для Кипра. Ожидается что данный кризис будет иметь серьезные последствия как для экономики самой страны, так и мира в целом. Впрочем, мнения различных сторон разнятся в оценке степени тяжести и серьезности этих последствий.

Научный руководитель Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

I. Horobets
Ivan Franko Lviv National University

DISADVANTAGES OF BUDGETARY POLICY OF UKRAINE IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION

European integration and EU membership is a strategic goal of Ukraine – it's the best way of safeguarding the national interests, the construction of economically developed and democratic nation, strengthening the position in the global system of international relations.

For Ukraine, European integration – a way to modernize the economy, technological catching, attracting foreign investment and new technologies, create new jobs, improve the competitiveness of domestic producers access

to global markets, especially the EU market. As an integral part of Europe, Ukraine is focused on operating in western democracies model of socio – economic development.

Integration of Ukraine into the EU has its advantages for Ukraine and the European Union. For our country's importance is as a process of successive approximation to the EU and the strategic outcome of this process – full membership in the EU.

The political benefits of integrating Ukraine into the EU related to the creation of reliable mechanisms for political stability, democracy and security. Rapprochement with the EU guarantee and fulfillment of its requirements – an instrument of development of democratic institutions in Ukraine. In addition, EU membership will open the way for a joint collective security structures of the European Union, will provide effective coordination with other European countries in export controls and non – proliferation of weapons of mass destruction, will step up cooperation in the fight against organized crime, smuggling, illegal migration, drug traffickin [2, p.26].

European integration will improve productivity and the rate of technological modernization under the influence of competition in the single European market and free access to the latest technology, capital, information, improving workforce skills under conditions of free movement within the single market, creating a more favorable investment environment, a significant increase volume of trade in the EU market, the creation of conditions for accelerated growth in interchange areas with high levels of science, improving the quality of regulatory institutions in the public, banking, financial sector and corporate governance. Economic integration will also provide the opportunity to use EU funds for regional development to accelerate the release of a higher level of economic development, typical of more developed countries of the European Union [3, p.64].

It should be noted that Ukraine imports from the EU dominated the supply of machinery, equipment, machinery (28% of total imports from the EU), chemicals and allied industries (14.6 %), which are unique among domestic production and therefore did not threaten domestic producers.

Furthermore, it should be stressed the importance of EU – Ukraine partnership, which is due to the fact that in 2012 Ukraine ranked 22th among the largest trading partners of the European Union and the 19 th place among importing countries of the EU [1].

Also, the EU is a major investor in Ukraine's economy, as foreign direct investment, about 80%, among the countries of the European Union. Direct investment from the EU Member States in 2012 amounted to 40,065.2 million. USA.

Social benefits of EU membership are associated with existing high levels of social standards and humanitarian spheres, effective protection of workers. Integration of Ukraine into the EU will be significant changes to ensure the right to freedom of employment, adequate remuneration and safety, guarantees social security, adequate conditions of life, health, education, culture, social security and social insurance in accordance with European standards.

The very goal of integration, as the experience of almost all new EU member states, has become a powerful incentive for the necessary socio – economic transformation. Following the expansion of Ukraine becoming a direct neighbor of the EU, which define the growing influence of the EU on Ukraine, particularly in the context of the further democratization of Ukrainian society and strengthening the European orientation of Ukraine's population [4].

Therefore, to integrate into the EU, Ukraine should significantly change the process of implementing economic and financial policies. We're actually abandon protectionist measures in the field of export- import operations, legalize the shadow economy, to comply with human rights. Not the biggest changes take place in the financial market. We must change the instruments regulating the foreign exchange market and create conditions for the merger of our globalized financial market in the world. In practice, this can radically alter the financial services market in the country and especially – the banking system. This requires, in our opinion, fundamental research.

The main directions of the integration process in Ukraine is the adaptation of Ukraine's legislation to EU legislation, the development of trade relations between Ukraine and the EU, the integration of Ukraine into the EU in the context of European security, political consolidation and strengthening of democracy, strengthen the financial component of Ukraine's integration movement, adaptation to Social Policy of Ukraine EU standards, cultural – educational and technological integration, regional integration Ukraine, industrial cooperation, cooperation in the field of environmental protection.

Thus, the current priorities of Ukraine in relations with the EU Association Agreement. Formation of a deep and comprehensive free trade area with large-scale approximation of Ukraine to EU standards will promote gradual integration of Ukraine into the European Union, of which Ukraine will net long-term economic gains. In addition, closer economic ties with the EU allow better access to Ukrainian exporters solvent market.

References

1. Bilateral trade between Ukraine and the European Union [electronic resource]. – Mode of access: http://eeas.europa.eu/trade/index_uk.htm.
1. Sidenko V. Enlargement of the European Union to the East: Implications for Ukraine / Sidenko V. // National Security and Defence. – 2009. – № 9. – P. 25–29.
2. Slozko A. European choice of Ukraine's integration into the EU / Slozko O. // Ukraine in the world economy / Inst housekeeper Exercise and households law. – K. Tucson. – 2008. – 246 sec – P. 63–81.
3. Fialko A. Problems and prospects and Ukraine's integration into the EU. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://vwvw.uceps.org.ua/ua>.
4. Who is who in the European Union [electronic resource]. – Mode of access: <http://www.europa.eu.int/comm/igc2000/dialogue/info/offdoc>.

ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ НА УКРАИНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Мировой опыт управления предприятиями показывает, что гарантом стабильного развития фирмы, её длительного функционирования является менеджмент в его широком смысле и менеджмент персонала в частности.

Человеческие ресурсы, по сути, являются самым важным и одним из самых специфических экономических ресурсов предприятия. Специфика заключается в том, что люди не только создают, но и потребляют различные ценности. Другой особенностью является то, что чтобы использовать человеческий труд с максимальной выгодой необходимо постоянно учитывать личностные потребности человека. И наконец, научно-технический прогресс значительно увеличивает экономическую роль знаний, а также интеллектуального потенциала и других личных качеств работников.

Первая проблема – слабая обеспеченность кадрами, способными неординарно, на высоком профессиональном уровне решать сложные задачи перехода к рыночной экономике – является основной причиной неспособности Украины поменять устаревшие уже во всем мире способы управления персоналом. Для того чтобы изменить способы управления персоналом необходимо, прежде всего, обратить внимание на систему работы с трудовыми ресурсами. Система, которая существует на данный момент, радикально не менялась на протяжении десятилетий. Одной из проблем является то, что среди руководителей разных уровней много лиц с техническим образованием, что зачастую приводит к технической системе управления, а это, в свою очередь, приводит к негативному отношению руководителей к вопросам социального и культурного характера.

Второй причиной является ситуация, когда конфликты между руководителем и подчиненным возникают по причине нежелания подчиняться «равному себе».

Третья проблема, которая характерна для нашей страны – большая дистанция между руководителем и подчиненным, что вызывает негативные эмоции персонала. Зачастую руководитель не выполняет свои функции: не наблюдает за подчиненными, не выясняет их настроения, не диагностирует способности к работе. При такой ситуации руководитель сохраняет свой статус лишь путём жестких требований, а коллектив лишается самомотивации.

Еще одной проблемой является тот факт, что на сегодняшний день в Украине не так много фирм, которые рассматривают подготовку и переподготовку персонала в качестве первостепенных задач. В данной ситуации предприятия продолжают сосредоточивать все внимание на решении текущих проблем. Без сомнения, вопрос об уровне квалификации ка-

дров носит стратегический характер, как для крупных, так и для мелких предприятий.

Вызывает вопросы и ситуация, связанная с возрастным составом служб управления персоналом. Как правило, в их состав входят люди (20-25%), которые в ближайшие пять лет вступят в пенсионный возраст или уже имеют пенсионный возраст. Это свидетельствует о медленном обновлении и недостаточном притоке молодых работников в эти подразделения.

Решением данных проблем должны заниматься не только руководящие звенья предприятий, но и государство, общественные организации. Применение мер рекомендательного, стимулирующего и образовательного характера ускорит формирование у населения новой социальной позиции, которая будет основана на понимании роли каждого субъекта рыночных отношений.

Украина не имеет нужного европейского опыта по управлению персоналом. Кроме того, экономическая, политическая, социальная ситуации у нас другие. В связи с этим, как отмечают Б. Айкс и Р. Ритерман, «основная проблема реформирования экономики в Украине состоит в том, что авторы программы реформ не предусмотрели и не учли формирования нового типа предприятий, который характерен только для переходного периода. Такие предприятия не являются ни социалистическими, ни рыночными. Они скорее ориентированы на выживание и пытаются обеспечить продолжение своей деятельности в крайне нестабильных институциональных условиях».

Таким образом, результаты деятельности национальных предприятий и накопленный опыт их работы с кадрами показывают, что формирование производственных коллективов, обеспечение высокого качества кадрового потенциала являются решающими факторами эффективности производства и конкурентоспособности украинской продукции. Проблемы в области управления персоналом и повседневная работа с кадрами, согласно оценке специалистов, в ближайшей перспективе будут постоянно находиться в центре внимания руководства. В будущем с развитием научно-технического прогресса содержание и условия труда приобретут большее значение, чем материальная заинтересованность.

Научный руководитель: А.С. Магдич, кандидат экономических наук, доцент.

K. Demchenko
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

PENSION FUND OF UKRAINE: PROBLEMS AND WAYS OF THEIR SOLUTION

The Ukrainian pension system faces a number of problems that, considering the demographic situation in the country, threaten its financial stability.

Nowadays the problems of the Pension Fund of Ukraine are as follows:

1. The shortage of money in the Pension Fund of Ukraine (budget deficit). According to the opinions of experts the «hole» in the budget of the Pension Fund will grow up to 40 billion of hryvnia next year. This fact is directly related to the level of unemployment in the country. According to the 2013 data this indicator constituted 8.6%. As money comes from working citizens the government should solve the unemployment problem firstly. According to the statistics of Pension Fund of Ukraine in 2013 the amount of people who paid contributions to the pension fund in Ukraine amounted to 14.4 million, while the number of pensioners was 13.7 million. Thus, the ratio of pensioners and those who pay to the Pension Fund in Ukraine is 95%. This means that every employee takes care for one pensioner. At the same time, in developed countries there normally two workers per a retiree.

2. The collapse of the solidarity system (demographic problem).

According to the history of pension reforms, the first man to officially introduce solidarity state pension for all workers was Otto von Bismarck, Chancellor of Germany in 1889. 20 years later, this system was picked up by the UK and Australia, the United States and the USSR. Ukraine inherited this solidarity pension system. The pension insurance system is based on the so-called pact between the generations. Money moves from younger people to older ones, thus the pension system is based on the principle of intergenerational solidarity. Unfortunately, the genius system of Bismarck is irrevocably outdated and does not correspond to the demographic and economic realities. As a result, gains in life expectancy and declining birth rates have led to aging of population that cause an imbalance of solidarity pension system. Working population can no longer sustain the growing number of pensioners. If current trends continue, then the solidarity system will collapse. So, there will be only two possible solutions:

- a) the reduction in pension payments;
- b) increase in the Pension Fund deficit.

These solutions apparently will not help to settle current problems of Pension Fund of Ukraine, moreover, these measures will only compound the situation. Covering the deficit of the pension fund is usually carried out at the expense of other important social expenditures such as medicine, education, culture, etc. Considering given demographic and economic factors the existing solidarity pension system in Ukraine is not able provide decent pension payments for all pensioners.

3. The evasion of citizens from paying taxes (shadow economy).

Since taxes and, in particular, the single contribution to the compulsory state social insurance are too high individuals would prefer to «put the business into shadow», reducing costs by non-payment of taxes.

Therefore, it is necessary to solve the problem comprehensively, offering to the public a new model of construction of pension system, which would absorb the best in this field from world experience. Consequently the country needs a pension reform. To begin with it should be noted that the problem of fund shortage cannot be solved by linear solutions such as raising the retirement age of the citizens. In Ukraine an increase in retirement age might be sound

only in case of an increase in life expectancy and the improvement of living standards.

It is impossible to increase the retirement age for men up to 65 years, if the average male life expectancy in Ukraine is only 62 years. People simply do not survive to the retirement, so this proposal is not good solution for this problem. It should also be emphasized that with reducing the size of pension payments the government hopes thereby to patch a «hole» in the budget of Pension Fund, but doing so will doom the pensioners to struggle for survival.

Therefore, to solve the problem with Pension Fund, more rational decisions should be taken such as:

1. To incite business to «step out of the shadow», due to creating a system in which paying taxes will be gainful. Then the money will go to the Pension Fund. It is a possible way out of the «shadow» for a certain part of money since the pension reform would motivate workers to refuse wages in envelopes. Employers will have to reject currently popular schemes of reducing contributions to the Pension Fund.

2. To create the incentive mechanism for citizens. It means that they should be feel free to decide when to retire.

3. To implement anti-corruption reforms and reforms will ensure fair revenues distribution.

4. To reconsider the consumer basket and the minimum subsistence level, as well as bringing them into line with real life.

To do this, the government should overcome economic turmoil, develop a model of the future pension system, accepted by the society, and consistently put the reform into practice.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

Ya. Dlugynovich
Kyiv National University of Technologies and Design

GLOBALIZATION OF MODERN WORLD: PROSPECTS AND CONTRADICTIONS

Globalization is the principally new step in the development of the long-term process of internationalization (transnationalization) of the economic, political, cultural, legal and other aspects of the society's life, at the point when interrelationships between the national socials have reached such a level, when some drastic changes within the entire world community gradually transforming into the integral society institute, became inevitable.

The level of economic, scientific, technological, legal and informational interrelationships of the national industries have reached a point, when at least three principally novel features are imminent. First, the world's economic community, formerly seen as loosely connected multiple countries, is gradually transforming into the integral economic system, with national societies now representing the constituents of the integral world's economic body.

Second, while conditions of globalization, national and global economic issues are swapping roles. With the development of international financial and other markets as well as production-sale structures, the global economic relationships more and more acquire the role of leading and governing structures. Even internal affairs of large and powerful countries, not to mention the remaining ones, are forced to adapt to the realities of the global economy.

Third, globalization process objectively leads to elimination and weakening of the regulatory functions of the national state, which is now not able to protect the national interests from the undesirable influence from the outside effectively. Neither various countries are able to regulate economic, social and cultural processes, which became more than narrow national issues and to a larger extent have transformed into rather independent and unmanageable ones.

During the second half of the 20th century, humans were confronted by previously unknown task – to discover the new tools that would regulate the global economy, environment and other aspects of modern life. Thus, the painful process of reconstruction of the previous national-state structure of the world, which evolved over millenium, into some novel shape, has started.

Uncertainty of the future and fear of the unknown, thoughtless reloading the responsibility for all the world's problems on globalization itself born the entire surge of anti-globalization ideas and mass rallies. There are, at least, three main varieties of globalization negativism. The most radical and most vulgar attitude is the one that claims that all evil stems from the USA which, by means of the controlled institutions such as International Monetary Fund, World's Bank, International Trade Organization etc. are gradually transforming the developing regions of the world into the neo-colonial estate, in order to exploit the natural and people's resources. The other variant of anti-globalization ideology stems from the fact, that globalization is an objective process, justified by the technological advances, informational revolution, development of international industrial, trade and financial relationships. However, only highly developed western countries could benefit from this process, while the remaining countries of the world are destined to continuous lagging behind.

The third ideological paradigm of the antiglobalization activists is that the process itself is not only objective, but could be of benefit to all countries, though to a different degree. The developed western countries have the opportunity to utilize the globalization process entirely, while only scraps and pickings are left to others. Thus, it is necessary to force the West to shape the benefits of globalization with other regions in the world. However, since it would be rather impossible to do during the official summits, this should be performed by means of mass rallies..

Globalization is an objective process, and is an outcome of all the preceding development of the world society. It cannot be cancelled, just like the history cannot be reversed. As any historical process, globalization has its benefits and challenges for all people. The entire range of countries – poor and rich, small and large are forced to adapt to both negative and positive aspects of globalization. In order these adaptive changes be more dynamic and occur with

less costs, coordinated efforts and integral collaboration of the entire world's community are clearly required.

Language and scientific supervisor N.V. Sorokina.

I. Dovgal
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

INVESTMENT ATTRACTIVENESS ANALYSIS OF UKRAINIAN ENTERPRISES

Investment is the development basis of any economic system. The global experience shows that without investment country has no ability to develop effectively. The national investment market formation and the market of goods and services revival are generated by this component. Also, investments contribute to macroeconomic stability and provide an opportunity to solve some of the social problems in the economic transformation period.

As investments is the daily basis of economic activities of market subjects and basis of world economic growth. The investment sphere is the focus of economic thought.

The term «investment» means the exercise of certain economic projects at the moment, in order to get income in the future. This term became dominant in the domestic and in the foreign literature. This term has large number of interpretations because in different sections of economics and in different practice branches, this term has its own characteristics.

The investment attractiveness evaluation can be seen at the country level, industry, region and enterprise. Namely, the enterprise is the final component in this system. Political and economic stability of the country are the main factors for the potential investor. Also, the development level of the industry in which the funds will be invest. That is why the company needs to quickly respond to changes in the economy and adjust their actions.

Among the scientists who study this analysis, there are many methods of investment attractiveness analysis. But it should be noted that every investor uses its own set of methodologies and approaches. Usually, it's the financial condition analysis of the investee. This approach has both theoretical and practical grounds. One of the most common analysis is based on a single analytical indicator of return on assets, which fully meet the primary goal of investment – profit. The advantages of this method are efficiency and no need for large amount of data. But disadvantages are high probability of inaccuracy evaluation and the lack of a common information base.

There are various views of scientists on methods of analysis of investment attractiveness, which can be divided into the following groups:

- methods based on the analysis of the life cycle of an enterprise;
- methods, based on an analysis of the economic viability of the issuer and the risk and return on equity in the market turnover;

– expert rating methodology for the evaluation of investment attractiveness;

– evaluation methods based on reliability securities.

The problem of investment attractiveness evaluation can be resolved only after determining all factors which influence on the activities of the investee both outside and inside. Owners, investors, lenders and other participants in the process of investing have different interests. It is need to have an integrated view of the effectiveness and appropriateness of investing it in the selected object.

To answer some of these important questions as: what factors influence investment attractiveness; what is the value of future earnings; period of revenue and other; what comprehensive methodology is need and the use of which will attract the attention of the investor.

Thus, summing up the existing methods of investment attractiveness analysis, we can conclude that nowadays there is a need to use multiple methods. The simplest financial analysis did not meet the requirements of investors. In this regard, it is necessary to develop new methods and approaches to the definition of investment attractiveness and making decision.

Ukraine has a very large potential that is why additional investment funds from investors is a necessary condition for sustainable economic development.

It is necessary to implement a focused public investment policies to facilitate the process of attracting foreign direct investment to the companies. Realization of this policy will strengthen accumulation process of investment resources and increase the investment attractiveness of the country.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

Language supervisor: T.V. Kramarenko.

Д. Долженков

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Реалізація єдиної державної політики із стимулювання інвестиційної діяльності, зацікавленості бізнесу в реалізації інноваційної політики держави вимагає створення сприятливого інвестиційного клімату.

Інвестиційний клімат – сукупність економічних, правових, регуляторних, політичних та інших факторів, які в кінцевому рахунку визначають ступінь ризику капіталовкладень і можливість їх ефективного використання.

Основними актами законодавства, що впливають на інвестиційний клімат в Україні, є: Конституція України; Господарський, Цивільний, Земельний кодекси України; Закони України: «Про банки і банківську діяльність», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», «Про господарські товариства», «Про державне регулювання ринку цінних папе-

рів», «Про захист іноземних інвестицій в Україну», «Про режим іноземного інвестування», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» та інші.

Інвестиції в Україну можуть здійснюватися в таких формах:

- часткова участь у підприємствах, що створюються спільно з українськими юридичними та фізичними особами, або придбання частки діючих підприємств;
- створення підприємств, що повністю належать іноземним інвесторам, філій та інших відокремлених підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств повністю;
- придбання нерухомого чи рухомого майна шляхом прямого одержання майна та майнових комплексів або у вигляді акцій, облігацій та інших цінних паперів;
- придбання самотійно або за участю українських юридичних або фізичних осіб прав на користування землею та використання природних ресурсів на території України;
- придбання інших майнових прав;
- господарська (підприємницька) діяльність на основі угод про розподіл продукції;
- інші форми, які не заборонені законами України, в тому числі без створення юридичної особи на підставі договорів з СГД України.

Держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів, захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим, виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови і порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестицій.

Для створення дійсно сприятливого клімату також необхідно відпрацювати механізми функціонування державних обов'язків щодо дотримання прав іноземних суб'єктів. Також необхідно забезпечити політичну стабільність, яка виступатиме у вигляді основи для довгострокових прогнозів інвесторів.

Проте в Україні створена і функціонує розгалужена інвестиційна інфраструктура: фондові, товарні та універсальні біржі, депозитарії, зберігачі, реєстратори, інформаційно-консультаційні центри, банки, інноваційні та інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, агентства розвитку бізнесу, технологічні та науковий парки, науково-консультаційні центри інвестицій і міжнародного бізнесу, небанківські фінансово-кредитні установи, торговці цінними паперами, інститути спільного інвестування та компанії з управління активами, недержавні пенсійні фонди, адміністратори НПФ, страхові компанії.

Таким чином, ми можемо бачити, що в Україні є всі основні передумови для створення сприятливого інвестиційного клімату, такі як підготовлена законодавча база, сировинний та кадровий потенціал, налагодже-

на інфраструктура. Однак також і є ряд питань, таких як, наприклад, забезпечення політичної стабільності та реальної рівності резидентів і нерезидентів, які уряду України належить опрацювати.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

I. Diadko
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

V. Artiukh
Hanze University of Applied Sciences, Groningen, The Netherlands

EUROPEAN INTEGRATION OF POLAND: CASE FOR UKRAINE

In the uncharted post-cold-war environment Poland at first floundered both politically and economically. But it embraced the win-win cooperation over zero-sum confrontation in international relations. By 1999 it was admitted to the transatlantic alliance. By 2004 it met the European Union's economic and democratic criteria for accession. Backed by this double assurance of Poland's security, President (and former Communist minister) Alexander Kwasniewski played a crucial role in the non-violent success of the Orange Revolution in neighboring Ukraine. And backed by this support, Poland finally felt sufficiently confident of its security to pursue friendly relations with its former hegemon of Russia.

Ukraine on its path toward European integration should be «infinitely convinced» of no alternative to the chosen policy and ignore sometimes acrimonious statements by EU eurosceptics towards it, and create inside the country mental readiness of its citizens to become part of a united Europe. Kyiv also has to consider the mistakes and experience of the «new» countries of the Community, Poland in particular, on the way to the EU.

First, the Polish politician notes, Kyiv should clearly declare that there is no doubt of unambiguousness of the European choice of Ukraine.

Second, Ukrainian think tanks and academic institutions should explain and make closer for Ukrainians, as well as local businesses, the mechanisms of the EU. This is important, because Polish farmers, for example, thought that they would be taken away the land that they could lose markets, but it turned out to be untrue.

Third, Kyiv also should convince the EU states and European officials of what added value Ukraine can bring into the EU as a potential new member of the Community. In this context, he cited an example of Poland on the eve of the big wave of EU enlargement in 2004, when the European Union added 10 countries. The politician recalled that some of the «old» EU countries then discriminated against Poland because out of more than 50 million potential new citizens of the EU, in 10 candidate countries nearly 40 million came from Poland. Of 10 new EU countries 52% of European aid fell on Poland, and

therefore there was the idea that the EU should be enlarged by 9 countries, and leave Poland until later.

In Poland's tenth year in the EU, the overall situation of the EU continues to be dominated by the crisis affecting selected eurozone countries and efforts to counter it. The gradual overhaul of EMU structures (including the especially rapid agreement on the single banking sector oversight mechanism) inscribed into the wider perspective of deeper integration, national-level reform efforts supported by bold European Central Bank interventions (LTRO bank refinancing operation, OMT bond purchase programme) have begun to bear fruit. Consequently, the existential crisis experienced by the common currency has been averted. Efforts are underway to implement permanent and systemic solutions, and well as add new growth impetus to the economy. But the laboriously constructed state of relative balance remains fragile due to the short-term costs of reform, social tensions and unresolved problems in the banking sector (e.g. the situation of the Cypriot banking sector). Despite the collapse of the banking sector in Cyprus, 2012 may be seen as a turning point in the fight against the crisis.

A major Polish achievement was the consolidation of the euro+ format in the work on reforming the Economic and Monetary Union. The possibility for non-Eurozone countries to participate in the new structures is a fact, as exemplified e.g. by the establishment of the possibility of close cooperation with non-Eurozone countries in the framework of single banking sector supervision and ensuring that states-signatories to the Fiscal Compact participate in preparatory meetings in the run-up to euro-summits devoted to the overhaul of EMU structures, as well as the political consensus on the open nature of further EMU reforms.

The progress made in 2012 on EMU reform undoubtedly helped renew trust in the common currency and stabilize the financial markets. In December 2012, the yield on synthetic 10-year Eurobonds (weighted by GDP) fell below 3% for the first time since August 2010¹ (this falling trend was reversed upon the emergence of the Cyprus crisis). There has been increasing pressure, however, to subordinate key EU decisions to the interests and needs of the Eurozone, as exemplified by the further institutionalization of the Eurozone to include new areas.

Due to the inevitability of this process, Poland intensified measures to have countries with derogation – so-called pre-ins – considered as fully-fledged participants of the EMU restructuring process and ensure the openness of the new structures. This change helped dispel doubts of Eurozone countries with regard to the interpretation of postulates to retain EU integrity as an effort to block the necessary remodelling of EMU architecture. A consensus was achieved according to which all interested states should have the possibility of taking part in deepened integration.

Implementing this strategy, Poland tried to build its position on the basis of its advantages, e.g. good economic standing, optimistic growth prospects, political stability and a positive attitude towards the EU among both the political elite and the public at large. The debate initiated in Poland regarding

Eurozone membership and the changes in Poland's economy necessary for that to go ahead also lent credibility to the strategy.

Scientific supervisor: A. Zadoia, Doctor of Science, Professor.

A. Iegorova
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

UNEQUAL GAINS FROM TRADE

Gains from International trade refers to that advantages which different countries participating in international trade enjoy as a result of specialization and division of labour. The Gains from trade are the benefits from trading rather than producing i.e. the benefits that accrue to each country to a transaction over and above the benefits each would have derived from producing the goods or services themselves.

We may now briefly enlist the gains resulting from international trade:

1. International specialization and geographical division of labour lead to optimum allocation of world resources making it possible to have the most efficient use of them.

2. Increase in the exchangeable value of possessions, means of enjoyment and wealth of each trading country.

3. As Ohlin states, the disadvantage of disproportionate geographical distribution of productive resources are mitigated by international trade. In other words, the loss attributed to the immobility of factors is overcome by the product movements between the trading countries.

4. Foreign trade for a country widens the size of market and thereby, helps in reducing the risks involved in huge investments undertaken for the growth of home industries. It also enlarges the scope for large-scale production. The economies of scale so realized would reduce the cost of production, consequently goods may cheaply be available to domestic consumers than otherwise.

5. Under international trade each country will get more of each variety of goods, more varieties and qualities of goods to consume.

6. International trade causes enlargement of world's total output.

7. International trade thus, leads to an increase in the world's prosperity and welfare of each trading nation. The living standards of trading countries in turn improve. Hence, the world at large becomes a happy world.

Sources of gain:

- expansion of the size of the market;
- division of labour;
- gains from specialization;
- gains from increased product variety;
- gains from increased competition;
- gains from increased economies of scale;
- productivity gains.

Determinants of gains from international trade.

1. Terms of trade: terms of trade refers to the rate at which the goods of one country are exchanged for the goods of another country. Country with better term of trade gains more.

2. Reciprocal demand: If the demand of a country for the production of another country is inelastic, terms of trade will be unfavorable.

3. Difference in cost ratios: more the difference in the cost ratios of two countries, more is the gain from international trade.

4. Improvement in productivity: with improvement in productivity, costs and prices fall in both countries leading to enlargement of productivity gains.

5. Stage of development: an industrialist advanced and capital rich country generally enjoys a larger share of the gain of trade than an economically backward and labour-abundant country.

6. Size of the country: Inverse relationship between size of the country and gains from trade. A smaller country gains more from specialization.

and gains from trade. A smaller country gains more from specialization.

According to the classical theory, specialization based on the principle of comparative costs advantage is the major source of gain from international trade. An additional source is the possibility of exploiting economies of scale when the size of the market is extended through the free foreign trade of a country.

Adam Smith's dictum is «Division of Labor is limited by the size of markets.» Obviously, when the size of the market expands as a result of international trade, the scope for large scale production and thus for complex division of labor and specialization, increases. Under economics of large scale, when specialization occurs, the output per unit of input may rise so that, costs per units of output fall. This is a further source of gain from international trade which makes goods cheaply available.

The theory implies that comparative costs are different in different countries because the abundance of factors which are necessary for the production of each commodity does not bear the same relation to the demand for each commodity in different countries.

Thus, specialization based on comparative costs advantage clearly represents a gain to the trading countries in so far as it enables more of each variety of goods to be produced cheaply by utilizing the abundant factors fully in the country concerned and to obtain relatively cheaper goods through mutual international exchange.

Further, the principle of comparative cost-difference of gains in international trade should not be looked upon merely as a possibility theorem, but as a positive hypothesis relating to the real world.

The doctrine of comparative costs predicts that in the real world, there will be gains from trade in terms of increased world production. As such, each trading country will gain by getting relatively more and cheaper goods and no one will lose by having less to consume than it would have if it were self-sufficient.

Though, the validity of the theory of comparative costs has not been conclusively proved, its general hypothesis that production and consumption

in the real world and in each country would be higher under international trade than what it would be without it if all countries were forced to be completely self-sufficient, cannot, for obvious reasons, be rejected even by any empirical tests.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

А. Земляна
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГОВОГО ПЛАНУВАННЯ

На сьогодні вивчення та застосування міжнародного маркетингу організаціями у своїй діяльності стає необхідністю. Основною причиною цього стало зростання відкритості країн по відношенню до зовнішніх ринків та необхідність удосконалення відносин підприємств з цими ринками. Міжнародна маркетингова діяльність неможлива без застосування планування як формального методу прийняття рішень, що являє собою процес розробки стратегічних планів і комплексних маркетингових програм.

За допомогою міжнародного маркетингового планування фірма може краще ознайомитися із світовою кон'юктурою та оволодіти економічною ситуацією і тенденціями на міжнародній арені. Воно допомагає враховувати особливі риси кожної країни базування, як соціальні та культурні, так і відмінності у економічній, політичній та законодавчій сферах, допомагає дати правильну оцінку своїм можливостям.

Маркетингові дослідження допомагають отримати необхідну інформацію, щоб мати змогу найефективніше вести свою діяльність. Тому можна виявити проблеми, які можуть виникнути при освоєнні міжнародних ринків, що вже є половиною рішення. Метою міжнародного маркетингового планування є створення та підтримання рівноваги між потенційними цілями фірми на кожному із зарубіжних ринків та можливостями.

Так як на міжнародному ринку присутня більш жорстка конкуренція, а тому присутні більш жорсткі вимоги до запропонованих товарів за якістю, сервісом, рекламою, компанії, що прагнуть до поширення міжнародної діяльності або інтенсифікації своєї присутності на світовому ринку, зазвичай стикаються з рядом таких проблем, як необхідність маркетингового обґрунтування та визначення ринків, сегментів, оптимізації пошуку та використання ресурсів, організація інвестицій та контролю.

До основних проблем можна також віднести неадекватну організаційну структуру, що ускладнює обмін інформацією та узгодження планів; використання плану як інструменту контролю діяльності, а не як програми досягнення мети; недостатню увагу до прогнозування та бюджетування, їх відірваність від реальних ринкових умов; короткострокову сфокусованість планів, помножену на орієнтацію переважно на фінансові по-

казники, а не на довгострокові маркетингові цілі; не інтегрованість довгострокових і короткострокових планів.

Не менш важливою проблемою залишається неадекватність інформації для планування, тобто коли інформація розуміється чи трактується неправильно чи двояко, або взагалі відсутність інформації для проведення даних досліджень. Через масштаби бізнесу менеджер не завжди може адекватно оцінити ситуацію, так як віддаленість території та специфіка ведення бізнесу за кордонами своєї країни можуть стати бар'єром для отримання детальної інформації. Також сюди можна віднести розбіжності у культурних особливостях, так як необізнаність у цьому аспекті теж може привести до неправильного тлумачення інформації, необхідної для планування. У зв'язку зі швидкими змінами маркетингового середовища керівники потребують більш сучасної інформації, з отриманням якої виникають труднощі.

Таким чином необхідно серйозно підходити до питання міжнародного маркетингового планування, щоб мати змогу вирішити дані проблеми та мати успіх на міжнародній арені. Часто керівники для цього наймають спеціалістів саме тих країн, в яких вони б хотіли вести свою діяльність, які ознайомлені із особливостями даного регіону та можуть об'єктивно оцінити стан ринку та внести корективи з урахуванням усіх нюансів країни. На наш погляд, міжнародне маркетингове планування є досить перспективним для аутсорсінгу. Однак не слід забувати, що кожна діяльність повинна контролюватися і бути прогнозованою.

Науковий керівник А.О. Задоя, доктор економічних наук, професор.

Е. Иотова, Т. Николаев, Е. Мотурнак
УВК-лицей № 100 г. Днепрпетровска

ВТОРАЯ ВОЛНА МИРОВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА: РЕАЛЬНАЯ УГРОЗА ИЛИ ПАНИЧЕСКИЕ НАСТРОЕНИЯ (С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИДЕЙ НОБЕЛЕВСКОГО ЛАУРЕАТА ПО ЭКОНОМИКЕ РОБЕРТА МАНДЕЛА)

С финансовыми кризисами человечество сталкивается уже давно и, видимо, будет сталкиваться еще долго. Каждый кризис исследуется ретроспективно, в результате чего выделяют причины, повлекшие его за собой. Большинство причин описывают качественно, без количественных параметров или индикаторов, что зачастую оставляет возможность для споров относительно степени значимости той или иной причины.

Многие экономисты и аналитики высказывают свое мнение о кризисе, его причинах, последствиях и возможных вариантах для выхода из кризисной ситуации.

Роберт Манделл – Нобелевский лауреат 1999 года «за анализ денежной и фискальной политики в рамках различных режимов валютного курса, а также анализ оптимальных валютных зон», основными работами ко-

торого являются «Международная торговля» (1957), теория оптимальной валютной зоны (1961).

Его теория в 1960-х годах выглядела научной фантастикой.

Однако будущий нобелевский лауреат настаивал: если административные регионы одного государства используют одинаковую валюту, то несколько государств могут делать то же самое. Теория Манделла была воплощена в жизнь в 1999 году с введением евро.

Нобелевский лауреат, кроме построения теоретического фундамента, сумел воплотить многие свои идеи на практике. Значительную роль лауреат сыграл во внутренней экономической политике США 1970-1980 годов. Он был идеологом микс-политики, которая заключалась в одновременном снижении налогов и проведении жесткого денежно – кредитного регулирования. На идеях Манделла построил свой экономический курс президент США Рональд Рейган.

Сейчас лауреата особенно почитают в Китае, где он стал почетным профессором 30 университетов и за свой счет издал шеститомный сборник трудов на китайском.

Это не выглядит случайностью, так как экономический кризис, начавшийся в 2008-м, до 2011 года был, по существу, кризисом экономики Западной цивилизации, а Восточная во главе с Китаем, наоборот, получила мощный толчок к развитию. Но сейчас он полностью охватил всю мировую экономику. Страны Азии уже начали сокращать свое потребление. Вторая волна кризиса скорее всего начнется именно оттуда и хотя и будет иметь другие причины и характер, обещает быть не менее крупной.

В настоящее время наблюдаются проблемы в странах Евросоюза. Снизились объемы производства в Германии и Франции. Долг Франции достиг 85% ВВП и заставил правительство этой страны взять курс на еще более масштабную экономию. Италия, Португалия, Испания, Ирландия, Румыния и Венгрия вошли в рецессионный штопор. Уровень потребления в еврозоне продолжает сокращаться, социальные программы сворачиваются. Стоит также обратить внимание, что на долю европейского рынка приходится около 20% американского экспорта, соответственно, экономический спад в Европе негативно скажется на доходах компаний США и стоимости их акций. Это, с одной стороны, спровоцирует отток американского капитала из США, а с другой – подтолкнет Китай к покупке подешевевших активов американских компаний.

Сокращение производства в еврозоне сопровождается ростом безработицы. Экономического роста в Европе в ближайшие годы уже никто не ждет. Впереди политическая нестабильность, гражданские волнения и еще большая экономия. Следует сказать, что наметились устойчивые рецессионные признаки и в экономике Великобритании.

В тоже время начинают наблюдаться похожие тенденции и в азиатских странах. Рост ВВП Индии в 2013 г. стал самым низким с 2008. Сокращаются экономики Сингапура, Тайваня, Южной Кореи, Японии.

Китай, Индия, Сингапур и Тайвань, соответственно, сократят закупки технологий и высокотехнологичных товаров промышленного назначения в Западной Европе и США, нанося тем самым еще один удар по экс-

портным возможностям этих стран и сокращая поступления в их бюджеты. Инвестирование во многие инфраструктурные проекты с начала 2012 года значительно сократилось. Китайская экономика начала снижать свои расходы и работать на внутренний рынок. Пока еще держится раздутый китайский рынок недвижимости, но многие аналитики считают, что вероятность того, что он в ближайшее время обрушится, велика. Тогда мировой рынок металла и строительных материалов ждет масштабный обвал.

В качестве вывода можно привести слова одного из выступлений Манделлы: «Пришло время задуматься о возможных альтернативах. Если мы хотим создать единую финансовую систему и при этом будем использовать различные валюты – эти попытки уже предпринимались в 1960–1970-х годах, – эксперимент вряд ли окажется удачным. Новая глобальная валюта ни в коем случае не должна принадлежать какому-то одному государству, как в случае с долларом, – она должна принадлежать всему миру». Таким образом, экономист видит выход из кризиса в единой валюте, которая не будет чьей-то государственной валютой.

*Научные руководители: Т.Г. Николаев, ст. преподаватель ДНУ им. О. Гончара,
Е.В. Мотурнак, учитель УВК-лицея №100.*

А. Капустянська
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОЦІНКА ФАКТОРІВ ТА ПОКАЗНИКІВ РІВНЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Виходячи з концепції конкурентоспроможності підприємства та критичного аналізу класифікацій, і розуміння під факторами конкурентоспроможності тих явищ і процесів виробничо-господарської діяльності підприємства і соціально-економічного життя суспільства, які викликають зміну абсолютної і відносної величини витрат на виробництво і реалізацію продукції, а в результаті зміна рівня конкурентоспроможності самого підприємства, я пропоную всю сукупність факторів, що визначають ставлення споживача до самого суб'єкту господарювання та його продукції або послуги, розділити на внутрішні і зовнішні по відношенню до нього.

При цьому під зовнішніми факторами слід розуміти, по-перше, заходи державного впливу як економічного характеру (амортизаційна політика, податкова, фінансово-кредитна політика, включаючи різні державні та міждержавні дотації та субсидії; митна політика і пов'язані з нею імпортні мита; система державного страхування; участь у міжнародному поділі праці, розробці та фінансуванні національних програм щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства), так і адміністративного характеру (розробка, вдосконалення та реалізація законодавчих актів, що сприяють розвитку ринкових відносин, монополізації економіки; державна система стандартизації і сертифікації продукції та систем її створен-

ня; державний нагляд і контроль за дотриманням обов'язкових вимог стандартів, правил обов'язкової сертифікації продукції та систем, метрологічний контроль; правовий захист інтересів споживача). Тобто, все те, що визначає формальні правила діяльності суб'єкта господарювання на даному національному або світовому ринку.

По-друге, факторами конкурентоспроможності виступають основні характеристики самого ринку діяльності даного підприємства; його тип і ємність; наявність і можливості конкурентів; забезпеченість, склад і структура трудових ресурсів.

До третьої групи зовнішніх чинників слід віднести діяльність громадських та недержавних інститутів. З одного боку, через різні організації з захисту прав споживачів, вони виступають стримуючим моментом зростання конкурентоспроможності підприємства. А з іншого, через недержавні інвестиційні інститути сприяють зростанню конкурентоспроможності підприємства, забезпечуючи інвестиції на найбільш перспективних напрямках діяльності.

У такому розумінні представлена вище сукупність факторів визначає формальні й неформальні «правила гри» на ринку, визначає те зовнішнє середовище, в якому належить працювати підприємству, і ті моменти, які воно повинно враховувати при розробці стратегії свого розвитку.

До внутрішніх факторів, що забезпечує конкурентоспроможність даного підприємства, слід віднести потенціал маркетингових служб, науково-технічний, виробничо-технологічний, фінансово-економічний, кадровий, екологічний потенціал; ефективність реклами; рівень матеріально-технічного забезпечення, зберігання, пакування, транспортування; рівень підготовки та розробки виробничих процесів; ефективність виробничого контролю, випробувань та обстежень; рівень забезпечення пусконаладжувальних та монтажних робіт; рівень технічного обслуговування в після виробничий період; сервісного та гарантійного обслуговування. Тобто йдеться про потенційні можливості самого підприємства щодо забезпечення власної конкурентоспроможності.

Науковий керівник: Ю.Ю. Хватов, кандидат економічних наук, доцент.

О. Кардава
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

РОЛЬ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Зарубіжний досвід і логіка, а також об'єктивний аналіз показують, що в умовах ринку самопланування на рівні господарських осередків щодо комерційної діяльності є необхідним і неминучим. Для підприємництва найбільш характерні плани й програми реалізації окремої угоди і проведення основних операцій, що складають угоду. А якщо здійсню-

ється кілька угод, пов'язаних одна з одною, то, плануючи їх у взаємодії, доводиться мати справу з плануванням комерційної діяльності як безперервного процесу.

Із самого визначення поняття «план» виходить, що в бізнес-плані має бути заздалегідь намічена бажана і практично здійснювана програма підприємницьких дій, які забезпечують досягнення поставленої мети.

З початку переходу від адміністративно-командної до ринкової економіки планування найчастіше не сприймалося як один з провідних факторів комерційного успіху підприємства. Більше того, піддавалась сумніву сама необхідність будь-якого планування взагалі у складних і непередбачених економічних умовах, характерних для ринкової економіки. Можна було почути висловлювання про те, що ринок і планування не сумісні. Однак практика діяльності підприємств на сучасному етапі розвитку суспільства зажадала від практичних працівників більш уважного вивчення досвіду країн, де економіка давно працює в умовах ринку. В результаті стало очевидним, що застосування сучасних методів управління вимагає використання системи планів підприємства, як інструмента підвищення ефективності управлінської діяльності.

Під бізнес-планом розуміється чітко підготовлений документ, в якому викладається зміст обраного виду діяльності, поставлені цілі й планомірно організовані заходи, спрямовані на досягнення цих цілей.

Бізнес-план у ринковій системі господарювання виконує дві функції:

1) зовнішню – ознайомлення різних представників ділового світу із сутністю та основними аспектами реалізації конкретної підприємницької ідеї;

2) внутрішню – опрацювання механізму самоорганізації, тобто цілісної, комплексної системи управління реалізацією підприємницького проекту.

У бізнес-плані повинна бути чітко сформульована мета його складання, особливо в умовах ринкової економіки.

По-перше, планування – це ключ до процвітання в бізнесі. План з його конкретними комерційними цілями і програмою дій щодо їх досягнення виступає в ролі гіда, який веде бізнес лабіринтом економіки. Іншими словами, бізнес-план – це засіб, за допомогою якого підприємець може керування своїм бізнесом.

По-друге, розробка бізнес-плану змушує підприємця моделювати ситуації і розглядати проблеми, що можуть перешкоджати успіху.

По-третє, бізнес-план – це засіб залучення позикового капіталу, необхідного для розвитку бізнесу. Таким чином, бізнес-план – це основа конструктивних відносин з потенційними інвесторами, тобто з тими, в кого ви будете позичати гроші для реалізації свого проекту.

У країнах Заходу неодноразово проводилися дослідження з цього питання. Результати одного з них, проведеного англійським фахівцем з планування Р. Фінном, наведені в табл. 1.

Оцінка наслідків застосування планування

Наслідки застосування планування	Тривалість досвіду планування, років				Кількість підприємств (випадків)
	< 2	2 – 5	6 – 10	>10	
Великий успіх	0	0	3	3	6
Успіх	3	13	19	19	54
Обмежений успіх	0	19	5	5	40
Невдача	0	0	0	0	0
Кількість підприємств	3	32	27	27	100

В умовах ринкової економіки плани не встановлюються підприємствам «з гори», ресурси не виділяються, а заробляються підприємством, і воно ж вирішує як використовувати їх надалі. Тому в кінцевому підсумку доходи підприємства залежать насамперед від прогнозування підприємством майбутніх потреб споживачів, здатності найбільш ефективно організувати свою діяльність для їх забезпечення і якнайкраще пристосуватися до мінливих умов зовнішнього середовища. Отже при конкуренції, що властива ринковій економіці, перевірку проходять передусім не стільки товари як такі, а система планування і здатність менеджера робити правильні висновки з інформації, що надходить. З урахуванням цього можна говорити про те, що планування діяльності підприємств стає обов'язковою умовою їх успіхів у довгостроковій перспективі.

Науковий керівник А.О. Задоля, доктор економічних наук, професор.

John P. Kirwan, Jr.
Founder and President of John Kirwan, Inc., USA

PROBLEMS OF UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE WORLD COMMUNITIES: SYSTEMIC CORRUPTION

Corruption is a widespread and growing problem in Ukrainian society. In 2012's Transparency International Corruption Perceptions Index Ukraine was ranked 144th out of the 176 countries investigated (tied with Bangladesh, Cameroon, Central African Republic, and Syria). Back in 2007 Ukraine had taken 118th place (179 countries investigated that year). Ernst & Young (in 2012) put Ukraine among the three most corrupted nations of the world together with Colombia and Brazil.

United States diplomats have described Ukraine under Presidents Kuchma and Yushchenko as a kleptocracy, according to Wikileaks cables.

Since my first trip in 2000, I have been impressed by the incredible potential of Ukraine and its people. Ukraine possesses an educated work force, low labor rates, natural resources, a large domestic market (46 million people), proximity to a huge marketplace in Eastern Europe, and acceptable infrastructure. With all those factors working in their favor, why

then has Ukraine not prospered since independence, while others (Poland, Czech Republic, etc.) have? In my opinion it is largely the cancer of systemic corruption. In almost every visit I have heard stories how corrupt businesses and corrupt government officials (tax police, judges, etc.) collude to restrain trade and protect their business interests. Capitalism and fair competition should combine to transform the economy – to make products and services «better, faster, and cheaper». But this deadly systemic corruption only results in the opposite, to the detriment of Ukraine and its people.

As a university student in 1969 I had the privilege of studying in Ireland. I have been back many times since, doing business and visiting. From 1969 to the turn of the century Ireland was transformed from a poor economy to the Celtic Tiger, with the highest GDP in Europe. How did that happen? They had the advantages of an educated work force, low labor rates, natural resources, proximity to a huge marketplace in Western Europe, incentives for foreign capital, and acceptable infrastructure. They only had a small domestic market (4 million people). But they had one thing that Ukraine has lacked: respect for the rule of law.

What would it take to shake this corruption in Ukraine? I think about the widespread disgust of the American public in the 1930s, reacting to Mafia violence. Out of that disgust the modern Federal Bureau of Investigation (FBI) was born. One of their biggest obstacles was the collusion between the Mafia and the government (police and judges).

I also think about Singapore. In 1952 they established the Corrupt Practices Investigation Bureau in order to identify corruption and to attract foreign businesses. Public officials are under intense scrutiny. Corruption leads to heavy fines and imprisonment. Singapore also keeps the salaries of politicians and public servants high in order to reduce incentives for corruption. Professor John S. T. Quah contends that there are four lessons that can be learned from Singapore's example: political will is the key ingredient for success; the anti-corruption agency must be independent from the police and political control; the anti-corruption agency must be incorruptible; minimize corruption by tackling its major sources (low salaries, ample opportunities, and poor policing); neither of the organizations cited above are perfect. But they both offer important lessons.

Ukraine could be one of the greatest success stories in Europe. If they could shake this systemic corruption and embrace the rule of law, investors would flock to Ukraine, exports would soar, quality of life would increase, and young people would see no reason to leave.

В. Климашина

Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОПЫТА ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН ПО РАЗВИТИЮ МАЛОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Роль малого бизнеса в экономической и социальной жизни стран огромна, так как он не требует крупных стартовых инвестиций, гаранти-

рует высокую динамику роста, происходит быстрый оборот ресурсов, быстро реагирует на изменения рынка. Развитие малого предпринимательства создает новые рабочие места, тем самым снижает уровень безработицы, также обеспечивает формирование среднего класса.

На сегодняшний день, например, в США на малый бизнес приходится 34,9% чистого дохода, а в Японии предприятия малого бизнеса производят 56,6% всей продукции. Рассматривая положение малого бизнеса в Украине, можно сказать, что уровень его развития невелик по сравнению с другими странами. Малый бизнес в Украине имеет свои особенности. Можно выделить низкий уровень технической вооруженности, недостаточность в высококвалифицированных специалистах, стремление к максимальной самостоятельности, отсутствие инфраструктуры, нехватка достоверной информации о состоянии рынков, практическое отсутствие государственной финансово-кредитной поддержки и так далее.

Однако одна из главных проблем малого бизнеса в Украине заключается в том, что государство недооценивает значимость малого предпринимательства, из-за чего не осуществляется необходимая политика, направленная на совершенствование финансирования и поддержку малого бизнеса.

Нам интересен зарубежный опыт малого бизнеса с целью дальнейшего заимствования и улучшения положения малого бизнеса в Украине на опыте зарубежных стран. Например, Китай с многочисленными товарами, которые произведены на малых предприятиях конкурирует на международном рынке только из-за низкой стоимости рабочей силы. Развитие малого бизнеса в Китае происходит по причине стимулирующей политики правительства страны. Предприниматели в Китае активно участвуют в развитии инновационных технологий, а также они ориентированы на сферу услуг.

Еще одним примером поднятия экономики служит Япония, которая после окончания второй мировой войны совершила скачок, связанный с развитием малого бизнеса. Очень эффективна политика правительства Японии, принявшая целый ряд законов, стимулирующих развитие частных предприятий, работающих в научно-технической области и активно сотрудничающих с крупными промышленными корпорациями.

Для улучшения и развития малого бизнеса в Украине необходима государственная поддержка малого предпринимательства; усовершенствование системы льгот и субсидий; создание надлежащего нормативно-правового обеспечения малого бизнеса. Также Украина может перенять опыт Японии в организации учебно-консультационных центров, в которых начинающий предприниматель может получить всю необходимую правовую информацию, что стимулирует предпринимателей и упростит вхождение новых компаний на рынок. При правильной и сбалансированной политике на Украине улучшится положение малого бизнеса и тем самым экономическая политика стабилизируется.

Научный руководитель: Л.Г. Чередниченко, доктор экономических наук, профессор.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЙ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

Під міжнародним перевезенням розуміється перевезення вантажів або пасажирів між кількома країнами, особливістю яких є обов'язковий перетин кордону як мінімум хоча б двох суміжних країн. Здійснюючи міжнародні транспортні операції, перевізники надають власникам вантажу транспортні послуги, що є специфічним товаром міжнародної торгівлі. Таким чином, послуги з перевезення вантажів і пасажирів є предметом купівлі-продажу на різних міжнародних транспортних ринках. Країни, що беруть участь в міжнародних економічних зв'язках, продаючи і купуючи через своїх власників вантажу, транспортні, туристичні й інші організації транспортні послуги, здійснюють їхній експорт і імпорт.

За характером об'єкта, що перевозиться, розрізняють перевезення вантажу та перевезення пасажирів. Вантажний транспорт забезпечує виробничі зв'язки між підприємствами і доставку населенню продуктів споживання. Послуги з доставки пасажирів у міжнародних сполученнях продаються і купуються на відповідних транспортних ринках, що забезпечує перевезення населення. Враховуючи специфіку спеціалізації нашого підприємства, надалі ми будемо розглядати вантажні перевезення.

Історія міжнародних перевезень вантажів тісно пов'язана з розвитком економічних і політичних відношень. Під міжнародною системою переміщень вантажів та людей варто розуміти кількість національних транспортних систем, які функціонують на взаємних договорах, які можуть бути як двосторонніми так і багатосторонніми. В міжнародному розподілі праці транспорту відведена особлива роль.

В своїй праці «Transportation» американський економіст Джон Кейл пише: «Транспорт являється одним із інструментів, необхідних цивілізованій людині, щоб внести порядок в світ хаосу. Транспорт входить в кожен сферу нашого життя. З усіх точок зору – економічної, політичної, військової – це безспірно важлива галузь в світі. Без транспорту не можливо утримувати овочевий кіоск чи пивну, а тим паче перемогти у війні. Чим складнішим стає наше життя, тим більше ми відчуваємо потребу в послугах транспорту.»

Питання міжнародних транспортних перевезень – одні з найскладніших у міжнародному комерційному праві. Перевезення товарів – справа, пов'язана з ризиком. Перевізники завжди прагнули максимально обмежити свою відповідальність. З іншого боку, вантажовідправники мають договірні зобов'язання перед своїми покупцями і теж прагнуть зменшити ризик втрати або псування перевезених товарів. Виникає конфлікт інтересів.

В таких умовах втручання держави необхідно для вирішення конфлікту інтересів, щоб система транспорту працювала без зайвих ускладнень.

Коли перевезення міжнародні, недостатньо втручання тільки однієї держави. Всі держави, що мають відношення до перевезення, повинні втручатися. Якщо заходи втручання будуть різними, це призведе до додаткових ускладнень і проблем з приводу того, право якої країни слід застосовувати. Тому бажано, щоб правила перевезення різних країн були однаковими.

Транспорт поступово трансформується в більш великі інтернаціональні комплекси, які по формі залишаються на якийсь період міжнародними, а по змісту стають єдиною глобальною системою.

Таким чином, в майбутньому сформується інтегрована глобальна система товароперевезень, яка успішно буде обслуговувати світове господарство на єдиній правовій і технічній базі.

Науковий керівник: Ю.Ю. Хватов, кандидат економічних наук, доцент.

І. Ковтуненко

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ОСОБЛИВІ РИСИ ЕКОНОМІКИ КИТАЮ

На даний період часу Китай вважається другим найбільшим у світі імпортером після США, але іноді ступінь впливу цієї країни на діяльність транснаціональних корпорацій може просто вражати. Наприклад, Швейцарія майже третину своєї годинникової продукції відправляє в Китай, а США експортують туди велику частину продуктів деревообробки. Мінеральну сировину в Китай експортують Австралія, Південна Африка, Чилі, Ангола, Кувейт та Венесуела. Виходячи з цього, відразу стає зрозумілим, що світова економіка серйозно залежить від рівня китайського попиту.

Ця країна характеризується не тільки активною розвиненою економікою, але й великою кількістю населення. У зв'язку з перенасиченням території населенням уряд країни вже давно дотримується політики: «Одна дитина в одній сім'ї». За чинними нормами, штраф за народження другої дитини обчислюється в розмірі від 4-х до 8-ми середніх річних доходів жителів регіону, де відбувається порушення.

Сьогодні Китай – це індустріально – аграрна країна зі своєрідним укладом і традиціями. Активний розвиток атомної промисловості, космічних технологій, електроніки та нафтохімії дозволяють їй швидко розвиватися. Ще зовсім недавно більша половина її населення була зовсім не грамотна, а сьогодні китайці активно освоюють роботу на комп'ютерах. Однак при більш глибокому аналізі структури економіки спостерігається поєднання відсталого і прогресивного. Втім, у зв'язку з активним розвитком формується високий національний дохід, активний випуск промислових виробів і сільськогосподарських товарів. Причому темпи зростан-

ня настільки прогресують, що через кілька років КНР буде лідером світової промисловості. За два десятиліття виробництво збільшилося майже в шість разів.

Активне зростання добробуту країни і брак території дозволяє корінним жителям інвестувати в закордонні виробництва і переїжджати на роботу в інші країни. Уряд інтенсивно сприяє цьому процесу.

Золотовалютний запас Китаю сьогодні становить близько 540 млрд дол. США. Щорічно країна додає в скарбницю близько 70 млрд дол. КНР входить до числа членів Світової організації торгівлі. За планами керівництва до 2050 року країна повинна досягти рівня розвитку порівнянного з США. За статистичними оцінками, лише 15% населення Китаю живуть на рівні, який визначається як благополуччя. Близько 800 мільйонів китайців, незважаючи на глобальні економічні успіхи, не можуть собі дозволити купити більшість з тих товарів, які самі виробляють. Близько 300 мільйонів китайців живуть нижче межі бідності, а це число перевищує подвоєне населення Росії! Виходить, що при всіх зовнішніх успіхах економіки Китаю, успіхи внутрішні поки ще більш ніж скромні. Якщо Китай вийде на перше місце в світі за масштабами економіки, то це буде перший у світі випадок, коли країна з такою кількістю малозабезпечених громадян з'явиться на економічному Олімпі, якщо звичайно, протягом наступних 7-8 років у цьому плані не буде здійснено масштабний ривок.

Світова криза, не мала руйнівної сили для економіки Китаю на відміну від більшості розвинених світових економік. Вона стимулювала ще більший експортний бум, піднявши процентну планку вкладу китайської економіки в загальносвітову. Проте криза жодним чином не сприяла розвитку внутрішнього споживання в ряді китайських провінцій.

Технологічний позитив Шанхая поки особливо не відбивається на розвитку тієї ж Внутрішньої Монголії, великий відсоток населення якої, як і ряду інших провінцій, змушений шукати удачі в інших країнах, а основні надходження до регіонального бюджету складають надходження від торгівлі, як це відбувалось і 30, і 70 років тому.

Китай домігся вражаючих успіхів не тільки в плані високих темпів економічного зростання, але й в політичній пропаганді. Вищі керівники держави і китайські аналітики з неприхованим ентузіазмом пророкують швидкий занепад могутності США і становлення Китаю як світової держави XXI століття. Схоже, зусилля китайських політиків не пройшли даром: головними темами, обговорюваними на Заході, стали китайська економічна експансія і китайська військова загроза. При цьому, західні коментатори обходять стороною проблеми Китаю, незважаючи на їх вирішальне для країни значення. Внутрішні і зовнішні загрози безпеки Китаю обмежують його можливості щодо досягнення світового панування.

Для того щоб перетворитися в головну державу світу, Китаю необхідно врегулювати зростаюче протиріччя між ринковою моделлю економіки і політичною системою країни, яка авторитарно керується Комуністичною партією. Динамічний характер економічного розвитку входить

у все більшу суперечність з диктатурою партії влади. Таким чином, все більш актуальною стає необхідність демократизації політичного життя країни.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

K. Kozlenko
Kyiv National University of Technologies and Design (KNTD)

GLOBALIZATION OF MODERN WORLD

The feature of the modern world is the fact that our industrial civilization and technological, but at the end of XX – beginning of XXI century, it gradually transformed into information. Prospects of development will be positive only if in the middle of the XXI century will be no cars, and people. Personality development, creating conditions for its initiative to ensure that people feel happiness and joy – that's the only progressive way of humanity.

This is possible if today will set the stage for a compromise solution to human problems to overcome confrontation to resolve social conflicts through non-violent. In the history of humankind, unfortunately, it was a lot of violence and physical and ideological and moral. Violence is often seen as the only way society. For example, take the idea of» social Darwinism « that most strong, viable society and social communities win the weak and dominion over them, or the idea of Marx's class struggle and the use of a certain class of different forms of coercion in relation to other classes in order to acquire and preserve economic and political domination. However, at the end of XIX century. Engels noted «perfect shift» conditions and did not exclude the possibility of a peaceful society growing old in the new. Violence can not be attributed a decisive role in the history and the current stage of development shows that only nonviolence can save humanity. Even if we do not go into the moral and ethical aspect of this issue, suffice it to say that global problems, the risk of a worldwide nuclear carnage that would lead to «perpetual peace only on a giant graveyard of humanity» (Kant), make intelligent people of our time trying not to go violence in any case. Gandhi wrote: «The only hope for the suffering of the world is narrow and straight path is not violence.»

A characteristic feature of the modern world is its multi-polarity, sehmentnist. Humanity realizes itself in different types of societies, ethnic groups, cultural spaces, religious beliefs, and spiritual traditions – all poles segments of world civilization. The integrity of the world does not contradict his bahatopolyusnosti. There are values that we attribute to human: morality, lifestyle worthy of humane human nature, kindness, spiritual beauty, etc. But there are values that belong to a certain company or a social community: classes, nations, generations, sectors, individuals and others. In a rational society, we should talk about a harmonious combination of those and more.

The modern world is peculiar and contradictory. Contradictions superposed on each other, as the floors rise building: between man and nature,

the state and the individual, strong and weak countries, opportunities and needs of mankind as a natural, material and energy resources, raw materials and so on. The contradictions of the modern world generate global problems, that the problems that affect the vital interests of all peoples of the world and threaten its survival, and therefore require urgent solutions, and the efforts of the peoples of all countries. Among the most serious global problems should be called the problem of preventing global carnage, environmental disaster, development and improvement of education and health, providing the world's population of natural resources (raw materials, food, energy sources) or presence of substitutes, to overcome the growing gap in income levels and different countries, eradication of hunger, poverty and so on.

Reasonableness of civilization (« noosphere <») – a necessary feature of the modern world. During the biosphere usually refers shell of the Earth, which is focused lives, but human activity can destroy it, and can sustain and expand its diversity, its ability to adapt. Vernadsky opened French scientists introduced the concept of «noosphere». For him, the noosphere – a new evolutionary state of the biosphere associated with the emergence and development of human society in it. This – the interaction of nature and society in which intelligent activity is the main factor of development. Humanity is seen in unity with nature as a holistic system of « terrestrial planet – mankind », and the viability of the system depends entirely on the human mind. Academician N. Moiseev uses the term «rational society», which he understands society dating back to the epoch of the noosphere, the condition that needs humanity to preserve the possibility of future development.

References

Culture, Globalization and the World System. Anthony D. King /186 pages.

http://www.academia.edu/1272749/What_is_globalisation_and_to_what_extent_is_the_contemporary_world_actually_globalised

Scientific advisor: lecturer S. Redko.

S. Korenyuk, L. Royenko
Kyiv National University of Technologies and Design

GLOBALIZATION OF THE MODERN WORLD: PERSPECTIVES AND CONTRADICTIONS

Globalization is a form of international relationships which implies widening connections between countries in economic, cultural and political aspects.

The science-technical revolution and improvement of the world information network Internet have become major preconditions for globalization development.

Globalization is a complex geopolitical, geoeconomical and geocultural phenomenon, which powerfully influences all areas of social activity. Globalization is a certain stage of development of human civilization, when national economies cannot develop properly within one state/ and international economic connections have led to formation of transnational corporations and global (world) markets.

Currently all countries of the world are interconnected. None of the countries can exist without economic relationships with other states. Let's say that Russia, the richest country in the world as for its natural resources, couldn't operate properly, if it didn't have the opportunity to sell these resources, namely energy carriers, to many countries including Ukraine. Another example: the global financial-economic crises in 2008-2009 covered practically all countries of the world and no state could protect itself against it.

All countries to some extent suffer from global problems of human development: worsening of ecological situation, global warming, uneven and uncontrolled increasing of population in some countries and its catastrophically decreasing in others, illegal migration, human traffic, drug addiction, contraband, unevenness of social-economic development of states, periodical global financial-economic crises, lack of food and drinking water, armaments drive and proliferation of weapons of mass destruction, namely nuclear one, spread of religious extremism, terrorism and international crime.

Ukraine as part of globalized world faces the whole spectrum of the abovementioned global problems. To overcome them and risks humanity combines its efforts and resources. At the same time globalization implies for Ukraine both positive and negative sides. The advantages include fast spread of information technologies, enhanced opportunities for search of partners in the world, and not among the nearest neighbours, free movement of Ukrainian citizens in the world, the opportunity to get education and job abroad. Among the disadvantages of globalization are intensification of economic, political and cultural dependence from super states, gradual loss of national-cultural identification and uniqueness, and even national independence at the expense of voluntary delegation of some state functions to such international alliances as UNO, European Community, CIS.

As for the main vector of civilization development of our country, it must be eurointegration without doubts. And not only because the geographical centre of the European continent, according to some calculations, is located near town Rakhiv of Zakarpaska oblast. And not because of the fact that Ukraine has ancient historical, economic, political and cultural connections with European nations and earlier championed European civilization influence at Moskovia. In current pragmatic world everything is determined by calculations, which show, that the total GDP of EU countries, as has been mentioned above, is 16,1 trillion dollars a year, and the number of population is 400 million people, and at the same time the similar indicators of Customs Union states (Russia, Kazakhstan, and Belarus) is only 3 trillion dollars and nearly 180 million people. By the way, the membership of Kazakhstan in Customs Union and OACS doesn't prevent this state from formation of the main international directions in such succession: European Union – Russia – China.

Currently, politicians connect the future of Ukraine with its movement in certain direction – Europe or Eurasia. But Ukraine has to come back to itself and activate huge potential powers, not only economic, but sociocultural, spiritual forces of Ukrainian nation, without which even considerable economic growth is not able to provide automatically political stability and consolidation in society, entering of Ukraine the international scene as strategically influential player. So far as particularly today foreign policy orientation is the most controversial aspect in relationships between the East and the West of Ukraine, in our opinion, just concentration on the problem of «building Europe in Ukraine» can become the idea that will favour the consolidation of Ukrainian community from Lviv to Lugansk, and from Chernihiv to Sevastopol, and respectively strengthening of Ukrainian positions on the international scene.

References

1. Василенко В.М. Оцінка впливу глобалізації на економічне зростання країни// Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – 2004. -№ 69. – с.35-42.
2. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив// Економіка України. – 2006. – № 2. – с.84-89.
3. Майкл Д. Интригейтор. Глобализация как источник международных конфликтов и обострения конкуренции // Международный журнал «Проблемы теории и практики управления». – 2007.
4. Малащук Д.В. Вплив інтеграційних зв'язків на конкурентоспроможність української економіки // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 3. – с. 32-38.

Language and scientific supervisor: L.V. Royenko.

T. Kosych
Kyiv National University of Technologies and Design (KNUTD)

PROBLEMS OF AN INTEGRATION OF UKRAINE IN THE WORLD COMMUNITY

Ukraine as the young sovereign state has no sufficient experience of adjustment of economic relations with the world countries. This results from the fact that it had no opportunity to gain such experience in structure of the USSR.

World economic relations are necessary for Ukraine quicker to overcome deep crisis, for stable and fast development of productive forces and a raising on this basis of a standard of living of the population.

Ukraine takes the first steps on a way to entry into the world economy. It is promoted by creation of a certain legal base, adoption of the relevant laws.

For Ukraine today's within the world economy such questions are important as the organization is export – import operations, the practical of currency regulation, stimulation and protection of foreign investments,

problems and prospects of development of free economic zones, the organization of activity of the international commodity markets and many others questions which do imperfect a control system of foreign economic activity of our country.

In the past Ukraine had, economic relations with 123 countries of the world, but the main decisions on their development were made in Moscow. The same concerned foreign economic activity about 1400 enterprises of Ukraine.

Objectively the reason preventing now to occurrence of Ukraine as the full partner in the world economy, low competitiveness of its production in the world markets is. Besides, even those goods on which there is a demand in foreign markets do not conform to the international standards.

What reasons lead to it?

First, rupture of economic communications with the countries of the former USSR. Thereof Ukraine lost many sales markets, many enterprises stopped due to the lack of components. Moreover, Russia substantially lost interest to make in our country of devices, cars, etc. Because of significant increase in power consumption, and consequently, and costs and production prices. Therefore, even those products in which Russia is interested cannot be realized in its market, as they are more expensive than foreign analogs for 30-50%.

Secondly, prevalence in export of Ukraine fuel – raw groups. Its share in 1994 exceeded 72%, and together with consumer goods made more than 90%.

Thirdly, in export a low share of cars, the equipment, objects of intellectual property (patents, licenses). According to data of the ministry of statistics of Ukraine, in 1993 only 0,5% of total of the made new types of cars and the equipment on the technical characteristics were competitive.

Fourthly, an insignificant share in export of goods, which made according to contracts on the international specialization and production cooperation.

Fifthly, the share of barter operations considerably increases. If in 1992, it made about 13%, at the end of 1994 – more than 80%. High level of a barter of foreign trade is caused by removal of restrictions. That barter trade extends even on those goods which are highly liquid former is characteristic also were implemented mainly for currency, have crucial importance for obtaining the currency income of the state. The share of such production in barter trade in 1995 made about 75%.

The considerable part of those baskets, which earn the enterprises – exporters, settles in banks of foreign countries. So, in 2008 when exporting production abroad on 3,2 bln. dollars. In treasury, only 165 million arrived. In 2009 in Ukraine 20% of currency revenue returned only.

Here it is possible to include and lack of system regulation of the external economic relations, conceptually wrong approaches to the principles of currency control, subjective approaches to the principles of currency control and an all-economic crisis to Ukraine led to considerable reduction of volume of the external economic turn, catastrophic decrease in efficiency of export, destruction of the state currency fund, emergence the massive of abuses and corruption.

The Ukrainian producers need to pass more widely to creation of the branches and the mixed societies abroad as to effective and developed forms of the international economic communication. It allows to bypass many restrictions and barriers on a way of export of the Ukrainian production to member countries of the CIS, to the European Union, East – the European states. Distribution of a national treatment on foreign investments into Ukraine at the same time needs to be supported with stimulation of inflow of resources from abroad to certain regions of the country, broad involvement of foreign investors in process of privatization and stabilization of a legal framework of activity of investors. At the same time, it will allow to legalize export of shadow economy reaches, by some estimates, 30 – 40% of export volume that officially is registered.

In general, a problem of attraction of foreign investments into Ukraine actual today, it should be considered closer that all understood for a long time their need, but the corresponding legal base was not created yet.

So, need of active integration of Ukraine in the world community defines special importance of formation of its foreign economic relations with the world countries among which one of leading places belongs to the foreign trade communications.

The most effective and effective strategy of integration of Ukraine in the world economy is a combination of restructuring of economy to its orientation to the active growth of export and differentiation of its capital. It can be reached by the general improvement of investment climate and attraction of investments into the relevant branches, creation of the mechanism of stimulation of export and formation of viable competitive export productions.

References

1. Danilishin B., Veklich O. Ukraine in international rankings of sustainable development // Economy of Ukraine. – 2010. – № 7. – P.13 – 23.
2. Dederkaly G.P., Cherkashyna Nagorno N.K. Directions of Ukraine's integration into the modern world economic system // Research Portfolio youth – solving the problems of European integration: Collected articles in Vol 2 – H.: Contingent, 2008. V.1. – 2011. – P.64 – 66.

Scientific supervisor: S. Redko

А. Кравченко
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ИЗМЕНЕНИЯ В ИММИГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКЕ ШВЕЦИИ И ОТНОШЕНИЯ С УКРАИНОЙ

Как известно, Швеция отличается от других европейских стран особым отношением к вопросам иммиграции. Многие, но не все становятся шведскими гражданами. Люди мигрировали в шведский регион в течение сотен лет.

В качестве основной цели правительства Швеции выделяется обеспечение в долгосрочной перспективе такой миграционной политики, которая обеспечивает право на убежище и упрощает трудовую иммиграцию, использует и учитывает влияние миграции на развитие и углубляет европейское и международное сотрудничество. Это страна поддерживающая предложение Управления Верховного Комиссара ООН по делам беженцев о переселении, которое является мерой содействия странам, и позволяет перераспределить ответственность за их содержание.

Особенностью шведской миграционной политики является добровольное возвращение в страну происхождения в тех случаях, когда заявителям отказано в предоставлении вида на жительство. Миграционная служба в каждом случае стремится к получению такого согласия и оказывает соответствующее содействие. В случае необходимости принудительной высылки и установления запрета на въезд основным является соблюдение принципов гуманности и достойных условий.

Но наверно «ничто не вечно», и исключения тоже бывают из любого правила. Шведский парламент утвердил новые правила, по отношению к иммиграции.

Во-первых, если человек получил негативное решение в деле о прошении убежища, что он должен добровольно покинуть Швецию и другие страны Шенгенской зоны, то у него есть ограниченное количество времени. Этот срок варьируется в зависимости от того, какое решение получено (от двух до четырех недель). Если человек не покинет Швецию за это время, которое стоит в решении, то он может получить запрет на въезд во всю Шенгенскую зону на срок до пяти лет.

Во-вторых, на данный момент Иммиграционное ведомство выдает разрешение на работу, если беженцы подтверждают свою личность документально и если рассмотрение их дела займет минимально 4 месяца. Однако основным правилом, по-прежнему, остается то, что вид на жительство должен быть получен до въезда в Швецию.

Что касается сотрудничества Швеции с Украиной, то Швеция выстроила стратегию в целях развития Украины.

Общей целью процесса сотрудничества, в течение действия этой стратегии, является укрепление роли и ответственности со стороны Украины, а также повышения эффективности внешней помощи, используя секторальный подход и улучшение координации между всеми заинтересованными сторонами.

Шведская помощь будет оказываться, в большой степени, для поддержки и улучшения работы органов власти на центральном, региональном и местном уровнях. Но для того, чтобы укрепить условия для демократического, справедливого и устойчивого развития Украины, шведское правительство также будет поддерживать и украинские организации гражданского общества.

Тесное сотрудничество с Европейской Комиссией создаст условия для гармонизации и лучших возможностей по использованию Украиной собственных систем планирования, внедрения и мониторинга.

По моему мнению, такие тематические приоритеты для политики правительства Швеции относительно глобального развития, как демократия, права человека, окружающая среда, климат, равные права и роль женщин в развитии, должны быть отражены при выборе секторов и тем для диалога между странами. А так же интегрированы во все мероприятия программы по осуществлению стратегии в развитии Украины.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

М. Кравченко

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ИНТЕГРАЦИЯ УКРАИНЫ В МИРОВОЕ СООБЩЕСТВО: СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ

Сегодня в развитии Украины как независимого государства одним из приоритетных направлений является вхождение в мировое сообщество и если наше государство претендует на роль активного участника мировых процессов, оно обязано найти свое место в новой системе международных отношений, стать в полной мере современным.

Актуальность данной темы обусловлена постепенным включением Украины в интеграционные процессы, участием в международных организациях, в мировой экономической и политической системах в целом. Строительство независимой Украины объективно требует её вхождение в мировое хозяйство на принципах равноправия и взаимной выгоды в сотрудничестве. Возможность экономического, социального и политического развития государства, как составляющей мирового хозяйства, зависит от того, насколько успешно будут проходить эти процессы.

В конце XX века Украина лишь начала делать первые шаги к активному участию в современных мировых процессах. Несмотря на то, что она находится в центре Европы, рядом с прогрессирующими государствами, активно преобразующими свои экономики, Украина заметно отстала и не успевает за процессами, которые происходят в соседних государствах. Если принять во внимание ресурсы, которыми владеет Украина, её географическое положение, научный потенциал, а также стремительно меняющиеся тенденции мирового развития, то Украина просто обязана найти свой путь. Ведь деградация на фоне преуспевания практически всех соседей не может продолжаться долго. Мир динамичен, и тот, кто отстает, гибнет.

Таким образом, для достойного вхождения в мировое сообщество нам целесообразно придерживаться оптимального баланса, выстраивая внешнеполитический курс на сотрудничество с ключевыми партнерами, как на Востоке, так и на Западе, проводить одновременно эффективную западную и восточную политику, а также четко определять координаты взаимодействия с региональными и субрегиональными структурами. Но главное – опираться на свою собственную внешнюю политику.

Чтобы идти в ногу с меняющимся миром, надо иметь необходимые человеческие ресурсы, мощный интеллектуальный потенциал, надлежащее финансовое обеспечение. Необходимо усовершенствовать законодательство, используя опыт развитых государств. Внешнеполитическому курсу важно придать последовательность, стабильность и прогнозируемость, научиться доводить до логического завершения любой вопрос и инициативу, необходимо четко выстроить приоритеты, укрепить систему государственного управления профессиональными кадрами, вести активную, отчасти даже наступательную внешнюю политику, опирающуюся на национальные интересы, мобилизовать все ресурсы для комплексной модернизации экономики. Первостепенным является вопрос внедрения всесторонних инноваций и применения комплексного подхода к эффективному использованию высоких технологий. Высокие технологии необходимо создавать специалистами нашей страны, в крайнем случае, вместе со специалистами других стран, а для этого необходима государственная поддержка и достойная оплата труда ученых.

Следует учесть и уроки истории: Украина начала развиваться благодаря плодородной земле и выгодному положению, а значит, торговле. При правильной организации транзитные перевозки дадут немалую прибыль, а выгодное положение – только усилит эффект. При интеграции в мировые глобальные системы принципиальное значение имеет государственная политика, направленная на поддержку экспортных производств, согласно которым должны осуществляться целевые программы развития экспорта, ликвидация ресурсоемких производств с их закрытием или перепрофилированием. Решение данных проблем позволит нам достойно интегрироваться в мировое сообщество и поднимет наш международный престиж.

Научный руководитель: Е.А. Воробьева, преподаватель.

К. Кравчук
Дніпропетровський монтажний технікум

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Процеси європейського інтеграційного розвитку мають свою історію. В Європі постійно розвивались економічні та торгові взаємини, створювались промислові альянси, формувалась загальна політика щодо міграційних процесів, виникали сумісні договори по розв'язанню конфліктів, формувались союзи та об'єднання з різних питань. Тому виникнення на карті Західної Європи Європейського Союзу цілком закономірно.

Сучасний Європейський Союз (ЄС) – це особливе наддержавне утворення, що об'єднує європейські держави. Для свого існування Євросоюз сформував систему управління, органи та інститути: Європейський Парламент, Раду Європи, Комісію ЄС, Європейський Суд, Рахункову Па-

лату, Європейський центральний банк та ін. На сьогодні Євросоюз практично завершив економічну, політичну, соціальну, екологічну, регіональну, галузеву інтеграцію. Так, спеціалісти з питань правової інтеграції вважають, що загальні для всіх держав Європейського Союзу правові норми, могли бути сформульовані лише на зрілому етапі розвитку національних правових систем. Тобто європейський процес інтеграції в усіх його напрямках логічно привів країни Західної Європи до необхідності нового об'єднання, яке було здатне вирішувати важливі для держав проблеми і, перш за все, економічні.

До світової фінансової кризи динаміка розвитку ЄС мала позитивну тенденцію, демонструючи стабільні темпи зростання економіки. Так, серед країн шістки – засновників ЄС, три з них – Німеччина, Франція, Італія – входять у 6 найбільш розвинених країн світу.

До початку дев'яностих років держави ЄС створили „Спільний ринок», митний союз. На цей момент склався також спільний аграрний ринок. Таким чином виникли умови для створення і введення на європейському просторі єдиної європейської валюти – євро. До переваг введення євро відносять:

- зменшення витрат на обмін валют;
- створення конкуренції американському долару на валютних ринках;
- підвищення конкуренції в межах «Спільного ринку»;
- посилення конкурентної позиції Європи в світі;
- зменшення рівня валютних ризиків;
- інтенсифікація внутрішньої торгівлі ЄС;
- зростання обсягів міжнародної торгівлі країн ЄС.

Процес збільшення кількості країн, що згодні приєднатися до ЄС, зростає. У 2004 році таких країн було вже 25 і даний процес триває.

Україна теж бачить себе згодом у цьому об'єднанні європейських країн повноправним партнером, але це потребує часу та суттєвих змін не тільки в економіці, а й у суспільстві. На сьогодні цей процес пожвавився і ЄС вже більш доброзичливо відноситься до нас, пропонуючи підписати угоду про асоціацію. Це рішення, на відміну тим, що приймалися на початку свого існування, має скоріше політичне, ніж економічне підґрунтя. Україні, щоб мати можливість приєднання до числа країн ЄС треба досягти відповідних критеріїв, які поділяються на три групи: політичні, економічні та „членські». Досягнення „членських» критеріїв – ключовий аспект підготовки до членства в ЄС, який передбачає реформування правової і судочинної систем.

Україна вже не перший рік співпрацює з Європейським Союзом, про що свідчать різноманітні угоди, договори. Однією із сторін цього взаємозв'язку є розвиток науково-технічного українського простору, без якого мріяти про перехід до рівня високорозвинених країн досить проблематично. Так, згідно зі Стратегією інтеграції України з ЄС було передбачено отримання нових технологій та техніки, які були б здатні змінити рівень конкурентноздатності промислових підприємств, які мають значний потенціал і здатні за короткий проміжок часу перейти на високотехноло-

гічні товари та послуги. Але на жаль за останні 15 років співробітництва з Євросоюзом цього не відбулося.

Оцінити наслідки вступу для України досить важко. Фахівці центра досліджень ім. О. Разумкова вказують, що значних змін унаслідок вступу до ЄС не варто очікувати. За попередніми оцінками вступ до Євросоюзу додатково принесе країні 5-7% до темпу росту реального ВВП протягом 10 років, а рівні доходів і купівельна спроможність населення країни поступово зрівняються.

Науковий керівник: Н.О. Шумілова, викладач вищої категорії.

С. Кузьмінов

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУСПІЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Економіка взагалі та економічне зростання зокрема є феноменами суспільного життя. Це означає, зокрема, що економічне зростання було б невірно розглядати у відриві від специфіки конкретного суспільства, у якому це зростання відбувається. По-перше, ступінь суспільного розвитку обмежує або стимулює зростання, визначаючи його ресурсну базу, причому не тільки у вузькому неокласичному сенсі, але і у більш широкому розумінні ресурсів, включно з людським капіталом, довірою та взаєморозумінням між членами суспільства тощо. По-друге, суспільство формує уявлення про те, що таке економічне зростання, які його атрибути, мета, напрями. Загалом, суспільство у той чи інший спосіб регулює економічне зростання за наступними напрямками:

1. Швидкість зростання. З одного боку, швидке зростання виглядає більш привабливою альтернативою повільного зростання (не кажучи вже про кризи та депресії). Але з іншого боку, занадто швидке зростання теж несе у собі певні загрози. Принаймні, на думку представників неокейнсіанського напрямку економічної науки. Потенційно воно призводить до відставання темпів зростання сукупного попиту від сукупної пропозиції з подальшим розвитком кризових явищ. Відповідно, у теорії держава мала б не тільки прискорювати зростання, але і гальмувати його. Але на практиці цього не відбувається. Принаймні, свідомих дій держави, спрямованих на зниження темпів економічного зростання ані в Україні, ані у розвинених країнах світу (не кажучи вже про країни, що розвиваються) не спостерігалося.

2. Зміст зростання (що вважати зростанням). Традиційно зростання оцінюють за збільшенням обсягу валового внутрішнього продукту країни. Проте цей показник характеризується відомою неповнотою. Так, до ВВП не потрапляють результати діяльності тіньового сектору, продукція натурального господарства (у тому числі і не тільки кримінальна діяльність, але і, наприклад, праця домогосподарок), різні позитивні побічні ефекти від підвищення екологічних параметрів виробництва тощо. Тому

у світовій практиці були спроби більш комплексної та повної оцінки результатів економічного зростання.

3. Структура зростання (які види діяльності стимулювати у першу чергу). Як і будь-який економічний процес, економічне зростання розглядається у контексті протиріччя між обмеженістю ресурсів та безмежністю потреб. Це протиріччя вирішується через розподіл ресурсів, що у випадку зростання національної економіки означає визначення пропорцій у розвитку різних галузей та різних видів економічної діяльності. Існують дві принципово різні полярні системи розподілу (адміністративно керована економіка та ринкова економіка), а також велика кількість проміжних координаційних систем (які насправді є комбінаціями ринкового саморегулювання та адміністративного примусу).

4. Розподіл результатів зростання. Оскільки економічне зростання – не мета, а засіб досягнення більшого рівня добробуту, то виникає питання розподілу позитивного ефекту від економічного зростання між членами суспільства. У цілому, варіанти механізмів розподілу ті ж самі, що і у випадку визначення суспільно прийнятної структури зростання. Проблеми також приблизно ті ж самі. Найгострішою з них є відсутність механізму, що формує розподіл, який забезпечує довготривалу стабільність як економічного зростання, так і суспільства у цілому. Фактично, це питання балансу між стимулюванням інвестицій, чому сприяє більша диференціація, та стабільністю у консолідованістю суспільства, для чого потрібна менша диференціація доходів.

В. Куліченко

Дніпропетровська державна фінансова академія

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЩОДО ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Гармонізація вітчизняного податкового законодавства до вимог Європейського Союзу (далі – ЄС) зумовлена євроінтеграційними процесами, що відбуваються в Україні. Крім того, закріплення її як обов'язку, згідно з Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, передбачає не тільки спрямування, прагнення Української держави до створення економічної інтеграції з ЄС, але й сприяє здійсненню системних реформ.

Необхідність інтеграції держави до ЄС, та процеси зміни державної податкової політики під час цієї інтеграції неодноразово підкреслювалися в працях багатьох вітчизняних дослідників, зокрема Г.М. Білецької, В.Л. Андрушенка, М.Б. Ріппи, А.І. Крисоватого, В.Т. Білоуса, В. Будкіна, І.В. Бураковського, І.А. Грицяка, Д.Г. Лук'яненка, Г.М. Немири та ін.

Метою дослідження є аналіз перших результатів вдосконалення процесу адміністрування податків з погляду на провідні світові тенденції в даній сфері.

У процесі становлення України як демократичної, соціальної та правової держави визначальним інструментом організуючого впливу на суспільні відносини виступає державне управління.

Устрій податкових відомств може залежати від обставин конституційного характеру і національних традицій (див. табл. 1).

Таблиця 1

**Організаційно-функціональний устрій податкових відомств
(складено автором)**

Країна	Тип податкового відомства	Адміністрування:	
		внесків у соціальні фонди	митних платежів
Фінляндія	Об'єднана півавтономна служба	Так	Ні
Франція	Податкові директорати в складі Міністерства фінансів	Ні	Ні
Німеччина	Деякі податкових управлінь у складі Федерального міністерства фінансів та міністерств фінансів 16 земель	Ні	Ні
Ісландія	Об'єднана півавтономна служба	Так	Ні
Ірландія	Об'єднана півавтономна служба	Так	Так
Японія	Об'єднана півавтономна служба	Ні	Ні
Нідерланди	Фіскальне управління в складі Міністерства фінансів	Так	Так

В Україні реорганізація ДПС та ДМС в Міністерство доходів і зборів (далі – Міндоходів) відбулася 24.12.2012 р. відповідно до Указу Президента України № 726/2012 «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади». Пріоритетними завданнями Міндоходів є забезпечення формування єдиної державної податкової, митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізація єдиної державної податкової, митної політики, а також боротьба з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, здійснення в межах своїх повноважень контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів та інших платежів.

В період посткризового відновлення економіки саме ставки та кількість податків відіграють значну роль в реалізації державної політики стабілізації державних фінансів. За період існування рейтингу Paying Taxes Україна піднялася на 13 позицій, скоротивши кількість податкових платежів до 28 проти 135, час на сплату податків з 848 до 390 годин та знизивши середньозважену ставку оподаткування на 3% (див. табл. 2).

Таблиця 2

**Динаміка рейтингу податкової системи в Україні
за час існування Paying Taxes (побудовано автором)**

	Paying Taxes 2008	Paying Taxes 2014
Місце у рейтингу	177	164
Платежі (кількість)	99	28
Час на сплату податків	848 годин	390 годин
Середньозважена ставка оподаткування, %	58%	55%

Використовуючи впровадження у життя системи електронного документообігу наша держава наблизилась до світових економічних стандартів. Понад 60 країн використовують електронну форму звітності. Наприклад у Німеччині податкові декларації електронною поштою здають з 1999 року. Подання звітності у Франції також відбувається через Інтернет. На сьогодні близько 7,5 млн. платників податків заповнили і подали декларації телекомунікаційними каналами зв'язку.

В Україні окрім запровадження механізму подання звітності в електронному вигляді, впроваджено ще ряд корисних сервісів для платників податків (Онлайн-сервіс «Черговий по країні», «Електронний кабінет платника податків» та ін.). Так, популярний серед платників податків онлайн сервіс «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера» дає можливість будь-якому відвідувачу (як то органам державної влади чи місцевого самоврядування, так і фізичним та юридичним особам) швидко перевірити статус перебування окремого платника податків на обліку в органах Міндоходів та дізнатися фактичний стан розрахунків такого платника із бюджетом.

Отже, сьогодні є всі підстави вважати, що в цілому політика запозичення іноземного досвіду в податковій сфері мала свої позитивні результати. Так, уже сформульовано завдання та досягнуто певного прогресу у створенні ефективної податкової системи, що передбачає забезпечення умов добровільного виконання вимог податкового законодавства платниками податків, значне скорочення кількості податків, зниження їх ставок, автоматизацію процесів оподаткування із застосуванням сучасних технологій та реформування державної податкової служби України.

Науковий керівник: Л.В. Лисяк, доктор економічних наук, професор.

T. Kuliova
Kyiv National University of Technologies and Design

THE UKRAINE CRISIS

Events have moved rapidly in Ukraine over the last few days, but the uncertainty about the country's political and economic future remains.

There are also still doubts about who, if anyone, will provide the financial assistance Ukraine needs to avoid a default on its foreign debt.

But the changing political situation has been followed by tentative signs that Europe, the United States and the International Monetary Fund may be willing to provide financial assistance.

The European Union Commissioner for Economic Affairs, Olli Rehn, has said that substantial aid could be on the agenda. US Treasury Secretary Jacob Lew said the best approach would involve «international support through the IMF and bilateral support».[1]

Amid the rapidly changing situation in Ukraine, the finance ministry has said that \$35bn (£21bn) will be needed over the next two years.

Many economists believe Ukraine is heading for financial collapse, with almost a quarter of its estimated \$73bn due for repayment over the next 18 months.

It had been relying on Russia to buy some of its debt, but those bond purchases have been shelved amid tension between the neighbours. [2]

Senior economist from IHS Global Insight Lilit Gevorgyan told BBC World that Ukraine was in desperate need of financing: «It doesn't look good for Ukraine unless they manage to get that foreign currency as soon as possible.» [3]

The mantra in official Washington is that this crisis is not a zero sum game – Russia doesn't have to see itself as the loser in a power struggle.

The trouble is it does, it will, and that, sadly, ensures more problems in the future.

Ukraine, seen by some as the birthplace of Russian Orthodoxy, has been pulled between East and West for centuries: First subsumed into Europe, then buried beneath Russia, occasionally emerging as an independent nation in charge of its own direction and destiny.

This is what those bullets and Molotov cocktails are all about. Ukrainian-born Ariel Cohen of the Heritage Foundation told me this is a battle for an important country's European future.

«It is a big country, 15% larger than France,» he said. «It produces, inter-continental ballistic missiles, space launchers, some of the largest transport aircraft, bigger than jumbo jets. It has highly educated workers and probably the best agricultural land in Europe. «It could be on a par with the economies of France and Germany eventually, but clearly it is corrupt, mismanaged and underdeveloped today.» [5]

Ukraine has a large potential consumer market, an educated workforce, a significant industrial base and good natural resources, in particular rich farmland.

The European Union's top foreign policy official, Catherine Ashton, urged Ukraine's new government to work out a reform program so that the West could consider financial aid to the country's battered economy. [6]

References

1. By Andrew Walker BBC World Service Economics correspondent «What economic help for Ukraine?»,2014
2. The BBC's Tim Willcox spoke to Zhalilo Yaroslav from National Institute for Strategic Studies about the country's economic future. «Ukraine crisis: How can country solve huge shortfall?»,2014
3. Electronic resource: <http://www.bbc.com/news/business-26322400> «Ukraine crisis: Fears of financial collapse», 2014
4. Chairman Ben S. Bernanke *Causes of the Recent Financial and Economic Crisis* Before the Financial Crisis Inquiry Commission, Washington, D.C. September2,2010

5. Mark Mardell North America editor «Ukraine crisis: Why Russia and EU both stand to lose», 2014

6. Electronic resource: <http://www.news.com.au/> «Ukraine delays forming new government, pushes closer ties to West», 2014

Supervisor N.V. Sorokina.

О. Курзова

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

КОПЕНГАГЕН – «ЗЕЛЕНАЯ» СТОЛИЦА ЕВРОПЫ

Экономика является главным препятствием на пути сохранения природной среды. Основа антагонизма между экономикой и экологией лежит в природе рынка, который начинает давать сбои, когда в него вмешиваются с разного рода нерыночными отношениями. В экономической литературе отмечено, что недостатки в работе рынка происходят тогда, когда общество считает некоторые ценности более или менее желательными, чем это обозначается рыночными ценами. Европа в наши дни является зоной экологического бедствия и ЕС уделяет данной проблеме самое серьёзное внимание. Дальнейший экономический рост и политическое сплочение государств-членов невозможны без учёта экологических проблем.

Так, недавно, европейская комиссия официально признала Копенгаген «зеленой» столицей Европы. Данное звание город отвоевал в конкурентной борьбе, оставив позади одиннадцать прочих участников. Среди «зеленых» мер, принятых в Копенгагене и, несомненно, повлиявших на решение жюри, оказались увеличение числа велосипедистов, уменьшение выбрасываемого в атмосферу углекислого газа и особое отношение к уголкам природы. Министр по климатическим ресурсам Мартин Лидгард отметил, что Копенгаген подает пример для городов по всему миру. Столица Дании будет праздновать присвоение титула в течение всего 2014 года различными мероприятиями по защите окружающей среды, которые будут организованы в партнерстве с 75 крупными организациями.

Экология не знает границ – охрана окружающей среды в Европе должна стать совместным делом всей европейской цивилизации. И, возможно, те меры, которые принял Копенгаген сподвигнут других людей сделать их страну чище. Во всех странах, независимо от политической системы, наибольшую ценность имеет то, что создано руками людей. Стоимость любого товара оценивается по количеству вложенных в него средств, сил, времени. Природные богатства, которые даются человеку даром, на рынке ценятся очень мало. Например, стоимость природных ископаемых определяется лишь усилиями по их добыче. Практически не имеет никакой ценности воздух, которым мы дышим. Поэтому любые вложения средств в защиту окружающей среды экономически не выгодны.

Единственной силой, способной противостоять рынку, является государство. Зачастую интересы рынка и государства совпадают, но государство более чувствительно к людским судьбам, поэтому в отношении к

екології ринок і держава протистоять одне одному. Поки ще держава сильніше, ніж ринок, тому воно зазвичай сдержує ринковий напор. Тільки завдяки державі існують заповідники, очисні споруди, димоуловлювачі і інші абсолютно не потрібні з точки зору ринкової економіки речі. Державою, встановлюючи систему законів по охороні природи, сдержує експансію економіки. Ми можемо сперечатися про достоїнства самої держави, але в відношенні екології, це єдина сила, на яку можна покласти якісь-то надії.

Згідно своєї енергетичної стратегії до 2035 року Данія збирається повністю відмовитися від використання вуглеводородного сировини в енергетичному секторі: все електро- і теплоснабження буде забезпечено завдяки відновлюваним джерелам енергії (ВИЕ). Поки в Україні не проводяться такі радикальні реформи в сфері екології, але, тим не менше, Україну і Данію зв'язує міцні дипломатичні відносини. Данські компанії вважають Україну пріоритетним ринком. Їх привабливають висококваліфікована робоча сила, інвестиційний клімат, достатньо розвита інфраструктура, а також торгово-економічні відносини України зі странами СНГ, які набувають особливого значення в контексті можливого укладання Угоди про вільну торгівлю між Україною і ЄС. Торгово-економічні відносини між Україною і Данією характеризуються високою динамікою ділових контактів, значущим потенціалом і стійким зростанням обсягів торгівлі і інвестицій. Завдяки динамічному зростанню двостороннього економічного співробітництва і ділових контактів двох країн в 2013 році український експорт зріс майже на чверть – до 163,5 млн. доларів США. Вперше за останні десять років сальдо двосторонньої торгівлі стало позитивним для України і становило 3,8 млн. доларів США. В даний час акцент Данією робиться на наступних українських ринках: сільське господарство (виробництво, а також продаж торгового обладнання); одяг – особливо для середнього класу; машинобудівництво; будівництво / будівельні матеріали; харчова промисловість; енергетика і захист оточуючого середовища.

Є надія, що міцні українсько-данські економічні відносини можуть стати чудовою основою і для співробітництва в екологічній сфері.

Науковий керівник: Е.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент.

П. Курін
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Звичайно, гроші можуть бути отримані лише від людей. Самі по собі вони у шухлядці не з'являються. Шанс знайти гроші на вулиці в заг-

бленому гаманці до уваги не береться. Гроші приходять від людей. І цілком логічно, що треба чітко визначити – що саме треба зробити щоб Клієнти не оминули увагою, а прийшли і замовили юридичні послуги.

Майже всі «молоді» юридичні компанії стикаються з однаковими питаннями і проблемами. Роблять одні і ті самі помилки. Низка з них знаходяться в площині процесів комунікації.

Реклама та рекламні агентства.

Майже у 100% випадків відкриття молодими фахівцями юридичної фірми першим кроком стає звернення до рекламного агентства. Мотивація зрозуміла – потрібно банери, візитки, рекламні календарі, флаєри, тощо. І у 99% випадків це марно викинуті кошти. Більше шансів у казино виграти (підпільному). Рекламні агентства готові професійно протринькати хоч який великий бюджет. За 1000 гривень можна отримати, наприклад, якісний комплект візиток. Річ потрібна, її і слід замовлять без вагань. Але рекламодавці на цьому не зупиняться.

Глянecь.

Найчастіша помилка – це приставання на пропозиції розмістити портрет керівника на першій полосі якогось глянцевого видання. Гроші на вітер! Буде цей глянець пилитись разом з численною подібної літературою у якомусь кафе. І зовсім не факт, що хтось зацікавлений його навіть у руки візьме. Ефективно такі глянци діють тільки на колег юристів. Тут слід додати, що Дніпропетровськ є специфічним містом. Саме ця «Дніпропетровська специфіка» змушує колег-правників замовляти і собі таку «рекламку». У рекламних агенціях це називають «формуванням іміджу». Напевно іміджу марнотрата. Така реклама не діє.

Рекламні борди (BILLBOARD).

Це та сама байка про «формування іміджу». У Дніпропетровську було три юридичні компанії, що більш менш помітно рекламували свою діяльність за домового бордів. Усі вони вже не мають наміру повторювати такі рекламні заходи в майбутньому. Ефективною виявлялась лише стратегія розміщення лайт-боксів та невеликих рекламних конструкцій біля самого входу до судів. Причому з конкретною інформацією про види діяльності компанії.

Рекламні модулі в газетах та журналах.

У світі є величезна маса непотрібних речей та мільйони варіантів марно витратити гроші. І рекламні модулі безумовно серед лідерів хіт-параду марнотратства. Якщо навіть десяток людей після ознайомлення з цими тезами прийме для себе рішення не фінансувати макулатуру, то це уже буде добре.

Сайт в мережі Інтернет.

Річ потрібна. Але у більшості випадків саме сайт відлякує Клієнтів. Головна в тому причина – безвідповідальна підтримка і жадність. Маючи обмежений бюджет, на етапі створення сайту у багатьох виникає нестримне бажання додати розділи «Наші новини», «Актуальні новини» та «Форум». Усе те, що потребує постійного професійного оновлення та модерації. При чому цим грішать саме «молоді» та «бідні» юридичні фірми. І виникає ситуація, коли Клієнт, перейшовши за рекламним посиланням

на сайт такої юридичної фірми, бачить, що розділ «Новини компанії» не оновлювався уже три роки а на форумі всього декілька неактуальних записів. Реакція Клієнта є зрозумілою.

Просування сайту в мережі Інтернет.

Потрібно у залежності від послуг, що надаються юридичною компанією. Але безумовно пов'язано з якістю сайту. Фактично замовник платить за кожний «клік». І якщо сайт буде з проблемами, що описані вище, то юридична компанія буде платити за розчарування потенційних Клієнтів.

«Наші Клієнти».

Зазвичай це є предметом гордості юридичної фірми. Це має на меті показати звершення і здобутки. Юридичні фірми Дніпропетровська дуже люблять такі списки. Аналіз таких списків свідчить, що одну солідну компанію обслуговують одночасно десять юридичних фірм, що безумовно дивує. А при перевірці виявляються непристойності. Для прикладу, одна з провідних юридичних фірм міста вказує серед своїх Клієнтів поважний Банк. Але є нюанс. Останній раз послуги надавались ще у 2008 р. І ті слова, що каже власник Банку про свою співпрацю з цією юридичною компанією у жодному разі не можна писати у серйозній роботі. Чи наприклад нова юридична компанія вказує серед списку Клієнтів мережу супермаркетів. Цей здобуток при перевірці виявляється брехнею.

І це тільки невеличкий перелік проблемних питань, що виникають ще до того, як перші Клієнти прийдуть до офісу новоствореної юридичної фірми. Знайти вірний алгоритм дій, виявити проблемні аспекти та шляхи їх вирішення – ось питання, що які потребують подальшого дослідження.

Науковий керівник А.О. Задоя, доктор економічних наук, професор.

A. Kutafin

Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

DESCRIBING COMPARATIVE ADVANTAGE THROUGH PRODUCTION POSSIBILITY CURVE

The theory of Comparative advantage states that each country has to be specialized in production of such commodities, in production of which this particular country has comparative advantage. It is the ability of a party to produce a particular good or service at a lower marginal and opportunity cost over another.

The idea of comparative advantage has been first mentioned in Adam Smith's Book *The Wealth of Nations*: «...If a foreign country can supply us with a commodity cheaper than we ourselves can make it, better buy it of them with some part of the produce of our own industry, employed in a way in which we have some advantage.» But the law of comparative advantages itself has been formulated by David Ricardo in 1817. He investigated in

detail advantages and alternative or relative opportunity in his book »On the Principles of Political Economy and Taxation« in an example involving England and Portugal.

To understand Ricardo's argument, we must have a firm grasp of the notions of production possibilities and opportunity cost.

If there is no increase in productive resources, increasing production of a first good entails decreasing production of a second, because resources must be transferred to the first and away from the second. Points along the curve describe the trade-off between the goods. The sacrifice in the production of the second good is called the opportunity cost (because increasing production of the first good entails losing the opportunity to produce some amount of the second). Opportunity cost is measured in the number of units of the second good forgone for one or more units of the first good.

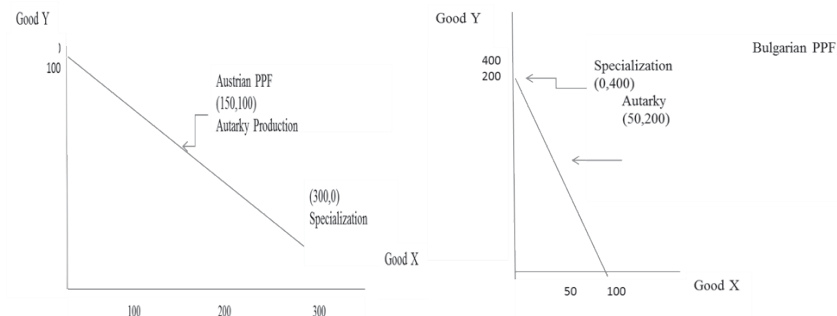
Opportunity cost usually varies depending on the start and end point. Let us take as an example a country «Z» which produces only two goods: guns and butter. In the diagram above, producing 10 more packets of butter, at a low level of butter production, costs the opportunity of 5 guns (as with a movement from A to B). At point C, the economy is already close to its maximum potential butter output. To produce 10 more packets of butter, 50 guns must be sacrificed (as with a movement from C to D). The ratio of opportunity costs is determined by the marginal rate of transformation.

Ricardo's argument is essentially a demonstration that remaining in a state of autarky or isolation from the rest of the world will lead to production at a point inside the world PPF; and that each country will experience a shift outward of its post-trade PPF similar to the shift that goes along with technical progress.

Given two countries, Austria is more productive in both goods than Bulgaria, we have to show that failure to trade leads to inefficiency, and trade leads to mutual gains.

The numbers are of course arbitrary, but they do show that Bulgaria is less productive in both goods: One Austrian worker produces 6 units of good X (say machinery) while a Bulgarian worker produces only 1/2 unit. One Austrian worker produces 4 units of good Y (say wheat), while a Bulgarian worker produces only 2 units. Austria has an absolute advantage in both goods, since absolute advantage always goes to the country with the higher labor productivity (Fig. 1).

Along lines of comparative advantage, Bulgaria will therefore specialize in good Y (wheat) and Austria in good X (machinery). Specializing along lines of comparative advantage will lead to greater productive efficiency. The demonstration is a simple matter of graphing the world production possibilities. One possibility is that both countries produce X only; another possibility is that both countries produce Y only. The outcomes here are calculated to give us the intercept points on the graph; neither is likely to be actually chosen. The row labeled «Specialize» shows the results of both A and B devoting all their resources to the good in which they have a comparative advantage. Austria would produce 300 units of X and Bulgaria would produce 400 units of Y.

Fig. 1. Translation of comparative advantage into PPF

The last row, labeled «Autarky» shows that this would lead to a world total of 200 units of X and 300 units of Y -- that is, less Y and less X than could have been obtained by specialization.

Possibility	Austria's output		Bulgaria's output		World output	
	Qx	Qy	Qx	Qy	Qx	Qy
All X	300	0	100	0	400	0
All Y	0	200	0	400	0	600
Specialize	300	0	0	400	300	400
Autarky	150	100	50	200	200	300

Both Austria and Bulgaria therefore gain from trade, just as if both countries had discovered a more efficient production process. In a very real sense, they have production not directly by applying labor to raw materials, but indirectly by exchanging the good in which they have a comparative advantage for a good that they do not themselves produce so efficiently.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

Л. Кухтій
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СПІВВІДНОШЕННЯ ОСНОВНИХ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПРОПОРЦІЙ

Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин, що базуються на ринкових принципах ведення господарства, зумовив необхідність внесення кардинальних змін до фінансово-кредитної сфери економіки, яка відіграє ключову роль у забезпеченні руху грошових потоків, тим самим створюючи базові передумови суспільного відтворення.

Оптимальна макроекономічна пропорціональність представляє собою загадку, рішення якої надало б грандіозний ефект на все наше розуміння економіки як науки. Ми б приборкали інфляцію і знищили безробіття, навчилися б боротися з економічними кризами і спадами національних економік. Ми дізналися б безпомилковий рецепт економічного процвітання і зростання. Ми змогли б підняти економіки бідних країн світу. Ми зуміли б правильно розпорядитися природними ресурсами і ще багато проблем залишилися б у минулому.

Але поки провідні економісти світу б'ються над цим завданням і, як видно, вони встигли багато зробити за останнє сторіччя.

Досягнення повної рівноваги – це економічний ідеал, оскільки в реальному житті неминучі економічні кризи, неповне або неефективне використання ресурсів. У найзагальнішому вигляді рівновага в економіці – це збалансованість і пропорційність її основних параметрів, інакше кажучи, ситуація, коли у учасників господарської діяльності немає стимулів до зміни існуючого положення. По відношенню до ринку, рівновага – це відповідність між виробництвом благ і платоспроможним попитом на них.

Основні макроекономічні пропорції – ті рівноваги, без яких жодна ринкова економіка не може функціонувати, а саме:

1. Рівновага між виробництвом і споживанням, але тільки споживання в цій рівновазі виступає в своїй конкретній економічній формі сукупного платоспроможного попиту суспільства на інвестиційні і споживчі товари.

2. Рівновага між сферою матеріального виробництва з одного боку і сферою нематеріального (духовного виробництва) з іншого боку.

3. Рівновага між фондом накопичення і фондом особистого споживання у вироблюваному ВВП (бажане співвідношення 25 % і 75 % відповідно).

4. Рівновага між першим великим і другим великим підрозділами суспільного виробництва (між виробництвом засобів виробництва (40%) і виробництвом споживчих товарів (60%)).

5. Рівновага між доходами і витратами держбюджету, а краще, щоб був профіцит, але не первинний.

6. Рівновага між пропозицією грошей і попитом на гроші.

7. Рівновага між промисловістю і с/г і будівництвом з іншого боку.

8. Рівновага між добувною і переробною промисловістю.

9. Рівновага між експортом і імпортом.

10. Рівновага між споживанням та заощадженням.

Таким чином, під макроекономічною рівновагою розуміють досягнення таких народногосподарських пропорцій, за яких динаміка економічного розвитку характеризуватиметься бажаною стабільністю: без надлишків нереалізованого суспільного продукту, але й без його дефіциту; з повною зайнятістю усіх наявних виробничих ресурсів, але й без їх нестачі; з незмінними темпами економічного зростання, які б забезпечували повнокровне розширене відтворення суспільного виробництва.

Отже, макроекономічну рівновагу припускає стабільне використання їх інтересів у всіх сферах національної економіки. Таке співвідношення – це економічний ідеал: без банкрутств і стихійних лих, без соціально-економічних потрясінь.

A. Legka

Kyiv National University of Technology and Design

FORMS OF INTERNATIONAL ECONOMIC COOPERATION OF UKRAINE

Necessity of native technical and technological modernization of industrial and agricultural production of Ukraine, on higher world standards with the purpose of providing of competitiveness of domestic products requires the maximally effective use of present scientific and technical and economic potentials of country, wide development of international cooperation, in the area of science, education and production. Productive forces of Ukraine are characterized large enough potential possibilities, however on their modern state a socio-economic crisis influences to a great extent, that it is presently experienced by Ukraine.

In modern terms international cooperation of Ukraine takes place in such basic forms:

- scientific and technical cooperation;
- mutually beneficial international trade (foreign trade);
- allotting credit and loans, including gratuitous;
- creation of joint ventures;
- specialization and cooperation of production;
- trading in technologies, or specialization, is on the production of complete equipment;
- the general participating of the interested countries is in development of rich natural resources;
- foreign investments as major form of stimulation of development of economy of country;
- international tourism;
- cultural copulas are between the countries of the world.

International economic connection (for every concrete country they come forward as external) carry out in form international trade, international specialization and co-operation, investment of capitals, exchange labour force, scientific and technical information, services.

Intense development of inter-economic relations on the international level in the context of world economic globalization activates scientific researches which are to define the priority trends of Ukrainian foreign economic policy and the place of the country in the global economy. Integration into the European structures will break new grounds for effective cooperation between the EU members and Ukraine. Broader opportunities are implied for capital flows and movement of qualified labor force, as

well as other cooperation areas which can have a positive effect on all the partners. As far as the European integration prospects are concerned, it will be expedient to dwell upon the issue of international cooperation. The major forms of cooperation under present conditions include foreign trade, international investment activity, and finance and credit partnership. But in addition to the named forms of cooperation, there is, in fact, yet another realized – international cooperation. It is corroborated by the practice of foreign economic relations, including that with Germany.

Nevertheless, we find both theoretical developments and practical measures of cooperation rather scarce. First of all, the connotation of this term itself is rather contradictory; therefore, the cooperation [including the one among the subjects on the international level] is generally viewed as production cooperation. Even the Law of Ukraine «About Foreign Economic Activity» interprets it as purely micro-level production cooperation.

Underestimation of this form of international cooperation can produce undesirable results, including, *first*, limited search for scientifically substantiated directions of Ukraine's role intensification in new trade and investment segments of the globalized area and, *second*, disuse of opportunities provided by state support to subjects of entrepreneurial activity in the area of international cooperation.

In our opinion, encouraging the development of effective cooperation on the international level by employing the instruments of foreign trade, investment, finance and credit interaction could become the practical filling of the mechanism for open economy functioning in Ukraine.

Scientific leader: N.V. Sorokina, senior teacher.

А. Логинов

***Федеральное государственное бюджетное образовательное
учреждение высшего профессионального образования
«Тверской государственный университет»***

МЕТАМОРФОЗЫ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИЕ НОВШЕСТВА THEWALTDISNEYCOMPANY

Глобализация охватывает все сферы нашей жизни. Развитие информационных технологий разрушает любые границы между нациями, народами. Мы наблюдаем взаимопроникновение культур, языков; видим, как процветает на наших глазах международное экономическое сотрудничество.

Несомненно, последствия глобализации можно наблюдать во всех сферах. Но чрезвычайно интересно рассмотреть, как глобализация влияет на отдельные крупные фирмы, как она способна изменить экономические отношения, составляющие экономическую основу компании. Для рассмотрения последствий глобализации, мной была взята крупнейшая

компании, один из весомых игроков на рынке кино и мультипликации, *TheWaltDisneyCompany*.

В своём докладе «Метаморфозы и предпринимательские новшества «TheWaltDisneyCompany» в одной из глав я рассматриваю, как процесс глобализации способен воздействовать на характер деятельности конкретной компании. Данная тема, несомненно, интересна для рассмотрения в современных рыночных условиях, когда стремление к сверхприбыли охватывает многие крупные фирмы.

Основной вопрос, рассматриваемый мною в этих тезисах: *изменилась ли основа функционирования компании Дисней в условиях глобализации?*

Анализ деятельности Дисней за десятилетие (2000 – 2010 годы), позволило сформулировать следующие положения:

– под воздействием глобализации пошатнулся базовый процесс, составляющий основу основ Диснея, – производство мультипликационной продукции. Компания перестала опираться на данный вид деятельности как на основной, предпочитая экспансию в другие страны (в частности, в Россию и в Японию) и дальнейшее расширение компании за счёт покупки контрольных пакетов акций других крупных компаний (Pixar, Marvel, Lucasfilm);

– компания Дисней почти полностью отказалась от каких либо нововведений на технологическом уровне (чем славилась в период своего становления) и инноваций организационного характера. Вместо этого она предпочитала использовать технологии и персонажи компаний, контрольный пакет акций которых она приобрела. Таким образом, компания Дисней стала развиваться лишь за счёт технологий и нововведений других фирм, оставив развитие своих персонажей на уровне 90–х годов. Разумеется, определённый опыт компания переняла, но всё же не достаточный, чтобы произвести фурор на кинорынке и реализовать себя на более высоком уровне;

– Дисней стал осуществлять лишь такую деятельность, которая могла обеспечить ему максимальную прибыль. То есть компания отказалась от рискованных проектов, или от проектов, получивших негативные отзывы критиков. Страх каких-либо финансовых неудач не даёт шансам проектам, прибыль которых неочевидна. Таким образом, компания, боясь потерять своё влияние на рынке, полностью «законсервировалась», производя стандартизированную продукцию.

Мы наблюдаем, как компания Дисней превращается в транснациональную корпорацию, с экспортом тематических парков, выходом в другие страны и приобретением крупнейших кинокомпаний. Однако, в условиях глобализации, такая тенденция проглядывается у многих кинокомпаний. Компания UniversalPictures, например, также занимается экспортом тематических парков. А такие крупные киногогиганты как ПарамOUNT и Уорнер Бразерс расширяют свою деятельность за счёт приобретения других компаний (Дрим Уоркс и Нью Лайн Синема соответственно). Следовательно, метаморфозы Дисней являются следствием объективных фак-

торов, а не просчётами руководства. Такие изменения были неизбежны в условиях глобализации.

Итак, мы рассмотрели метаморфозы компании Дисней в современных условиях. Очевидно, что в ней произошли непоправимые преобразования, и производство мультфильмов, которое составляло основу функционирования Дисней в былые годы, потеряло свой удельный вес в общем спектре доходов компании. Хорошо это или плохо? Трудно сказать однозначно. Удалось ли компании сохранить своё влияние на рынке, если бы она отказалась от покупки других компаний, полностью сконцентрировавшись на производстве мультфильмов? Вероятность этого крайне мала.

Новые условия диктуют новые способы выживания. «TheWaltDisneyCompany» удалось выжить в новых условиях, сохранив статус крупнейшего производителя кино и мульт продукции, но потеряв, однако, свою необычность и уникальность, которая когда-то сделала Дисней Диснеем. В этом проявляется одно из отрицательных последствий глобализации – стандартизация и ориентация на получение сверхприбыли в ущерб действительному развитию.

Список использованной литературы

1. Карасёва Л.А. Метод структурных уровней в познании экономических отношений: монография. – Тверь: Твер. гос. ун-т., 2011. – 172с.
2. Телекомпания НТВ. Режим доступа: <http://www.ntv.ru/novosti/360977/>
3. TheWaltDisneyCompany. Информационный портал. Режим доступа: <http://thewaltdisneycompany.com/>

Научный руководитель: Л.А. Карасёва, доктор экономических наук, профессор.

A. Magdich
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

SCIENCE AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH

Analysis of the conditions affecting economic growth rate shows that an increase in social production is inextricably linked with the use of the results of scientific research and higher level of general education and vocational training. According to a study of the famous American economist E. Denison, economic growth of the U.S. economy and the economy of Western Europe in the postwar period for 10-32% was determined by using the results of scientific research in various fields of engineering and technology, for 2-15 percent – by improved education. Many modern scholars emphasize the special role of knowledge in economic development of industrialized countries.

Knowledge begins to play a special economic role in a country's development when the economy is saturated with means of production and

is characterized with high capital-labour ratio. Scientists and highly qualified staff are becoming a major source of economic and technological progress, an important factor of production.

In the major capitalist economies expenditures for research are now comparable to the capital expenditures, and sometimes surpass them.

This not only allows to save on material costs of production, but also use the forces of nature, including previously unknown resources (new forms of energy and raw materials). Historical experience shows that the acceleration of scientific and technical progress was primarily due to the accelerating pace of development and accumulation of scientific knowledge. It is known that today half of all available information has been collected over the last 15 years. Doubling the number of scientific and educational publications occurs on average every 14 years.

Many Western economists advocate the thesis of greater economic efficiency of spending on education as compared to investments in production. The well-known American economist E. Hansen contended that \$ 100 invested in the development of education provided higher productivity growth than \$ 100 invested in industrial buildings, structures, machinery and equipment.

With the amount of scientific research the U.S. outpace the rest of capitalist countries, which underpins «technology gap» between Western Europe and the U.S., Japan and the U.S.

Nevertheless, the question arises: if the major capitalist countries spend so impressive funds for R&D, how, through which channels are these costs repaid?

First, intense and well-organized R&D allows these economies to quickly update the range of products.

Secondly, massive spending on research significantly saves social costs due to a sharp reduction of period of mass use of inventions.

Third, R&D expenditures are intended to raise the technical and organizational level of production which determines the competitive position of individual firms in the domestic market and entire countries in the world market. Therefore, today firms and even countries struggle for scientific and technical progress. This is a new area of competition, which will be of utmost importance in near future.

In modern capitalist economies a leading role is inexorably played by the one who creates a new product, new technology and develops them quickly in mass production. Today, the creation and rapid adoption of technological innovations are decisive factors in competition and economic policy of private companies and states. Continuous and large-scale process of innovation has been the main result of scientific and technical progress and scientific and technical revolution.

Today the efficiency of production is increasingly determined by the conformity of products with constantly changing customer demand, flexibility of production, share of new products in total output, competitiveness, technological and organizational level of production. Innovation, the emergence of fundamentally new products and technologies which breathe life into new

industries and sub-sectors in the system of social production are especially prized.

The new economic role of science in the modern world is stipulated by the new economic role of education, both professional and general. Significant improvement of the scientific and technical level of production in recent years and increased competition underpin requirements for higher level workforce skills. These needs of current production are satisfied by system of education, the expenditures on which have increased significantly in recent years.

With the development of education, the quality of the workforce also increases which is reflected in the higher quality of products, more complex works performed per unit of time and enhanced value added. At this conjuncture price and cost of labour increase. Facts show that the price for one labour unit (one hour) normally increases faster than the price for one unit of equipment. As a result, the reproduction of labor force begins to play an increasingly important role in the economy. Therefore, consumer demand appears to be a major factor in the development of modern mature market economy and determines the whole social production.

Н. Макарова

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

В. Чистяков

Национальный горный университет

ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Состояние украинской экономики в настоящее время является неудовлетворительным. Несмотря на переход и формирование рыночных отношений, кардинальных изменений, создающих возможности для прорыва, не происходит. Это, в первую очередь, не происходит потому, что ведущие отрасли народного хозяйства не вышли на достаточный уровень конкурентоспособности производства и продукции, а значит, не стали тем мощным локомотивом, который обеспечивает развитие экономики в целом.

Анализ состояния предприятий в промышленных регионах страны показал:

– отсутствие непрерывно действующих программ реальной поддержки конкретных промышленных предприятий, что не обеспечивает им ощутимое обновление. Степень износа основных средств в промышленности в 2010 году составила 63%, а на транспорте и связи – 94,4%. Как следствие – падение производства промышленной продукции в машиностроении в 2012 году по сравнению с предыдущим на 6 %, в том числе производство машин и оборудования для сельского и лесного хозяйства сократилось на 32,9%;

– слабый уровень межрегиональных связей, что не способствует взаимодействию предприятий с целью увеличения добавленной стоимости за счет большего выпуска конечной продукции;

– поскольку разрушена старая и не создана новая система заказов, ряд предприятий, чтобы выжить в непростых условиях конкурентной борьбы, перебиваются от случая к случаю, выпуская небольшие партии продукции. Это не создает условий для модернизации, применения новых технологий, выпуска новых видов товаров и т.д.;

– низкая конкурентоспособность многих видов производств и как результат – недостаточный для эффективного функционирования размер прибыли, что ведет к прекращению или значительному сворачиванию своей деятельности отдельными крупными промышленными предприятиями (например, в Днепропетровском регионе – это Днепрошина, Днепропресс, Лакокрасочный завод), простаивают цеха, приходят в негодность производственные помещения и оборудование;

– до настоящего времени так и не создана эффективная система управления и стимулирования отечественной индустрией;

– не способствует укреплению экономики на международном и национальном уровне структура экспорта. Она остается неудовлетворительной, поскольку преобладает сырьевая составляющая (металл, зерно и др.);

– недостаточный объем инвестиций для преобразований и обновления промышленных предприятий и ведущих отраслей. Те инвестиции, которые получает Украина, как правило, направлены в финансовую деятельность, перерабатывающую промышленность и металлургию. Например, в 2012 году доля в общем объеме инвестиций в финансовую деятельность составила 29,6%, в перерабатывающую промышленность – 25,9%, в металлургическую отрасль и торговлю – соответственно 11,3% и 11,0%.

В связи с этим представляется обоснованным выделить приоритетные направления развития индустриальной составляющей в украинской экономике:

– совершенствование экспортных производств, что позволит повысить международную конкурентоспособность;

– развитие базового машиностроения;

– повышение эффективности добывающих и энерго-сырьевых секторов, прежде всего за счет увеличения степени переработки сырья;

– развитие видов производств, поставляющих на внутренний и внешний рынки продукцию с высокой добавленной стоимостью, производимые на базе современных инновационных технологий;

– оптимизация структуры национальной экономической системы и создание эффективной модели управления ею.

Таким образом, экономический рост национальной экономики зависит от многих факторов и, в первую очередь, от уровня научно-технического развития.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТА ЗАВДАННЯ СОТ ЯК МІЖНАРОДНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Світова організація торгівлі, яка утворилася в ході подальшого розвитку Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), об'єднує нині 159 країн світу, на частку яких припадає близько 96% світової торгівлі, та визначає основні рамкові умови ведення торговельних операцій на світових ринках. Згідно з принципами ГАТТ/СОТ, торговельна система має бути:

- позбавленою будь-якої дискримінації – країна не повинна упереджено ставитися до тих чи інших торговельних партнерів, надаючи усім рівні умови (режим найбільшого сприяння), так само не повинна проводитися різниця у політиці щодо національних та іноземних виробників товарів і послуг (правила національного режиму);
- передбачуваною – іноземні компанії, інвестори та уряди повинні мати впевненість, що торговельні бар'єри не застосовуватимуться без узгодження з торговельними партнерами;
- відкритою для чесної конкуренції – шляхом попередження використання «нечесних» прийомів, як, скажімо, експортні субсидії та продаж товарів за демпінговими цінами з метою завоювання ринків збуту;
- сприятливою для слаборозвинених країн – надаючи перехідний період на пристосування до нових умов, дозволяючи спеціальні пільги для пом'якшення цього переходу. Понад три чверті з країн-членів СОТ належать до числа країн, що розвиваються, або країн з перехідною економікою.

Торговельна система ГАТТ побудована на чотирьох основних принципах:

- захист вітчизняної промисловості тільки за допомогою тарифів;
- зменшення тарифних ставок та їх зв'язування проти подальших підвищень;
- торгівля на основі положень режиму найбільшого сприяння;
- застосування правил національного режиму.

Між тим, угоди ГАТТ/СОТ спрямовані не лише на лібералізацію торгівлі, а й передбачають комплекс виважених заходів захисту внутрішніх ринків країн-членів. Серед таких засобів:

- право застосування антидемпінгових та компенсаційних заходів;
- загальні виключення з правил про торгівлю товарами відповідно до ст. XX ГАТТ 1947 р.;
- перелік субсидій, що не дають підстави для вжиття компенсаційних заходів;
- перелік субсидій сільськогосподарським виробникам, вживання яких дозволено
- виключення з угоди про загальне скасування кількісних обмежень;
- надзвичайні дії щодо імпорту окремих товарів;

- винятки з міркувань безпеки;
- винятки з вимог щодо гармонізації технічних регламентів та стандартів з міжнародними нормативами;
- винятки з режиму найбільшого сприяння;
- введення тимчасових обмежень імпорту з метою вирівнювання платіжного балансу.

Згідно з вимогами ГАТТ, всі зазначені винятки мають застосовуватися на недискримінаційній основі, тобто однаковою мірою по відношенню до всіх країн – членів СОТ. Дозволені угодами субсидії в жодному разі не повинні бути адресними, тобто такими, доступ до яких обмежений колом певних підприємств, чи чинники розподілу яких не є об'єктивними.

В даний час відповідно до положень Конвенції по організації СОТ до функцій СОТ відносяться:

- вивчення всіх питань, пов'язаних із співпрацею в митній галузі;
- вивчення технічних аспектів та економічних факторів, пов'язаних з роботою митних органів, для того щоб пропонувати членам СОТ практичні засоби досягнення найбільшої гармонії і одноманітності в митній справі;
- підготовка проекту конвенцій і поправок до конвенцій, а також вироблення рекомендацій по їх використанню урядами зацікавлених країн;
- вироблення рекомендацій для забезпечення єдиної інтерпретації в застосуванні положень конвенцій і забезпечення застосування цих положень;
- вироблення в належному обсязі рекомендацій для врегулювання розбіжностей з питань інтерпретації застосування положень конвенцій;
- забезпечення поширення інформації з питань митних правил і процедур;
- надання за власною ініціативою або за зверненнями урядів зацікавлених країн консультаційних послуг з митних питань в рамках основних положень конвенцій, вироблення рекомендацій і надання інформаційних послуг;
- співпраця з іншими міжурядовими організаціями з різних питань у рамках своєї компетенції.

Захист суспільства – основне завдання митної організації. Метою СОТ в цій області є забезпечення міжнародного співробітництва митних органів для надання допомоги її членам в боротьбі з усіма видами митних правопорушень.

Для цього Рада вже протягом декількох років застосовує стратегію, що складається з трьох напрямків:

- співпраця та надання взаємодопомоги митним організаціям усіх країн;
- обмін інформацією та координація діяльності митних органів;
- співпраця з іншими міжнародними організаціями у правоохоронній сфері.

Сенс роботи СОТ сьогодні в тому, щоб спочатку координувати досягнення домовленостей країн-учасниць про взаємне відкриття їх ринків

один для одного, а потім контролювати дотримання цих домовленостей і сприяти вирішенню виникаючих протиріч. У правовому аспекті мова йде про досягнення комплексу угод країн-учасниць між собою.

Науковий керівник: А.С. Магдіч, кандидат економічних наук, доцент.

Ю. Марусик
*Міжнародний інститут освіти, культури
та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка»*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Міграційні процеси притаманні всім етапам історії людства. У відповідності з потребами населення вони змінювали свої форми і напрями. До ХХ ст. це були здебільшого різноманітні переселенські міграції. Їх найяскравішими прикладами є Велике переселення народів та міграції епохи Великих географічних відкриттів. Але в умовах глобалізації переселенська міграція вже не спостерігається в таких масштабах. Сучасні міграції в більшості випадків мають за мету не переселення, а роботу, навчання та ін. Починаючи з кінця ХХ ст. спостерігається тенденція до різкого збільшення кількості мігрантів. Згідно даних ООН, їх кількість зросла із 155 млн. осіб в 1990 р. до 214 млн. осіб у 2010 р. [1, с. 4].

За своєю сутністю міграція є багатогранним і неоднозначним процесом. Відповідно, ставлення суб'єктів до неї кардинально різняться. В умовах глобалізації держави намагаються відстояти свій суверенітет, приймаючи все більш жорсткі заходи щодо мігрантів. З іншого боку, постійно поглиблюються інтегративні процеси, що полегшують переміщення робочої сили в рамках цих міжнародних чи наддержавних утворень. Тобто відбуваються суперечливі спроби як обмеження, так і спільного спрямування міграційних потоків. Двоїстий характер міграційної політики чітко виявляється і на міжнародному рівні (як результат суперечностей між інтересами міжнародних організацій та національними інтересами окремих держав), і на регіональному рівні (як існування протидіючих тенденцій лібералізації міграційних режимів всередині інтеграційних регіональних союзів та посилення бар'єрів для «третіх» країн), і на національному рівні (як протиріччя між демографічними та економічними інтересами, з одного боку, та міркуваннями політичної чи соціальної безпеки, з іншого) [2, с. 62-63]. Керівництво кожної з держав мусить враховувати багатовимірність міграційних процесів для їх ефективного використання. Для цього потрібна міграційна політика та система інститутів, які мають реалізовувати її на різних рівнях. Серед основних методів регулювання міграції можна виділити: 1) діяльність держави в рамках міжнародних організацій та конвенцій; 2) укладення різносторонніх угод між окремими державами; 3) самостійна діяльність держави у сфері контролю виїзду та

в'їзду мігрантів; 4) ліцензування діяльності з працевлаштування за кордоном [3, с. 322].

Якщо імміграція, при застереженнях щодо окремих ризиків, визнається необхідною умовою розвитку багатьох суспільств, зокрема найрозвиненіших, то ставлення до еміграції зазвичай є більш негативним. Адже масова еміграція призводить до втрати населення, зокрема і трудових ресурсів. Досить поширеною є думка про переважання еміграції із бідних країн в багаті, яка збільшує розрив між ними [5]. З такої позиції еміграція постає негативним чинником, що заважає економічному поступу країн, що розвиваються.

Однак американський дослідник Д. Массей доводить, що міжнародна міграція є наслідком не відсутності економічного зростання, а результатом самого розвитку. Автор наводить приклад Європи, де в міру поширення індустріалізації спостерігалась хвиля еміграції, залучаючи послідовно одну за одною всі держави. Жодна країна не здійснила перехід до розвиненої ринкової економіки без масового витіснення людей зі звичних для них способів існування, які переважно пов'язані з сільським господарством; і значна частина цих людей мігрує за кордон [2, с. 170]. Тобто еміграція визнається природним та неминучим процесом, що формується внаслідок економічного розвитку і соціальних трансформацій. До подібних висновків можна дійти і проаналізувавши дослідження, проведені М. Крітц. Американська дослідниця доводить, що обсяги міграції найтісніше пов'язані з кількістю країн призначення, які, у свою чергу, корелюють із чисельністю населення і ВВП на одну особу [2, с. 123]. Автор доводить, що ступінь економічного розвитку корелює із кількістю та інтенсивністю міграційних потоків.

Оскільки найпоширенішою і найвагомішою для функціонування суспільств, держав та їх економік є трудова міграція, то часто на ній акцентується увага у сфері міграційної політики. Щодо еміграції вона спрямована на економічне стимулювання або нормативно-законодавче обмеження еміграції, створення умов для рееміграції та адаптації реемігрантів на батьківщині. Основними інструментами реалізації цієї політики є: бюджетно-податкова, цінова та грошово-кредитна політика, квоти, субсидії, допомоги, пільги, розробка програми створення робочих місць для реемігрантів [3, с. 324]. Яскравими прикладами детально розробленої та успішної еміграційної політики є деякі азійські держави. В цих експортерах робочої сили (Індія, Філіппіни, Китай та ін.) проводиться активна еміграційна політика, що має такі спільні риси: 1) встановлення мінімальних стандартів трудових договорів і вимога схвалення договорів до переселення; 2) ліцензування і регулювання приватних комерційних рекрутингових агентств, у тому числі обмеження на плату, що стягується з робітників; 3) обмеження прямого рекрутування іноземними роботодавцями або їхніми агентами [4, с. 25]. Тобто ці держави намагаються активно управляти міграційним процесом відповідно до своїх довготермінових планів.

Отже, еміграція є неоднозначним процесом, що породжується різноманітними факторами і не може бути зупиненою завдяки вияву політич-

ної волі. В умовах глобалізації на зміну виключно негативному трактуванню наслідків міграції приходить розуміння вигод, які несе в собі цей процес. У сучасних умовах держава вимушена реагувати на стихійні процеси міграції та намагатись управляти ними. Першочерговим завданням для цього є детінізація міграційних потоків та використання позитивних наслідків для забезпечення соціально-політичного розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Аннан К. Международная миграция и развитие: Доклад Генерального секретаря ООН на 16 сессии Генеральной Ассамблеи ООН. Нью-Йорк, 2006. – 26 с. [Електронний ресурс]. – <http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=A/67/254>
2. Мир в зеркале международной миграции: Научная серия: Международная миграция населения: Россия и современный мир / Гл. ред. В.А. Ионцев. – М.: МАКС-Пресс, 2002. – Вып. 10. – 416 с.
3. Методология и методы изучения миграционных процессов. Междисциплинарное учебное пособие / Под редакцией Зайончковской Ж., Молодиковой И., Мукомеля В. – М., 2007. – 371 с.
4. Labour migration policy and management: Training modules. International Labour Organization. – 2005. – P. 179. [Електронний ресурс]. – http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_bk_pb_202_en.pdf
5. Валлерстайн И. Иммигранты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://antropotok.archipelag.ru/text/a035.htm>

Науковий керівник: А.С. Романюк, доктор політичних наук, професор.

М. Минина

***Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего профессионального образования
«Тверской государственный университет»***

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИСКАНИЯ ХУДОЖНИКОВ СЛОВА. Л.Н. ТОЛСТОЙ

Влияние экономики на развитие страны и общества всегда привлекало художников и писателей. Проблемы, описанные в произведениях классиков, актуальны и сегодня. В данной работе будут рассматриваться проблемы экономического развития России, волновавшие героя романа Л.Н. Толстого «Анна Каренина» Константин Левина.

Методологическим основанием для такого анализа станет метод структурных уровней, поскольку он позволяет рассмотреть экономические явления не только в исторической перспективе, но и функционально – «в нескольких качественно-своеобразных плоскостях, каждая из которых представляет сферу действия относительно однородных законов».

Глобализация заставляет мировое сообщество формировать единое экономическое пространство, позволяющее странам эффективно сотрудничать в экономической, политической и социальной сфере. Именно по этому «недолеченные» проблемы одной страны сегодня становятся трудностями для целого ряда её стран партнёров. Поэтому так важно, прежде всего, лечить внутренние, застарелые проблемы национальных экономик в контексте мирового хозяйства.

Первая проблема, обозначенная Толстым, – неспособность рационального ведения хозяйства в России. Корни данной проблемы Левин видит в глубоком классовом разрыве между помещиком и лишь недавно освободившемся работником, а также в менталитете [См. Толстой Л.Н. Анна Каренина. М., «Наука», 1970, часть третья, глава XXIV]. В романе также описаны бездействие, равнодушие властей, необразованность как работников, так и хозяев, погоня за быстрой наживой и отсутствие социальной ответственности.

Константин Левин рассматривает разные варианты решения вышеобозначенной проблемы. Сам он пускает всё на самотёк, но бездействие лишь ухудшает положение. Европейский шаблон оказывается не применим к российским условиям, а перевод крупного поместья в мелкие кулацкие хозяйства оказывается просто невозможен.

Проведем параллели между неспособностью ведения рационального хозяйствования в России и современной проблемой нелегальной миграции, как одним из её следствий. Общество приняло как норму способ ведения хозяйства, при котором преобладают трудоёмкие технологии, власть не вмешивается в естественный ход вещей, погоня за быстрой наживой почти одобрена моралью. Именно принятие обществом, согласие большинства с таким поведением приводит, вероятно, к современной модификации данного явления в производстве, основу которых составляет труд нелегальных мигрантов.

Вторая проблема, поднятая Левиным, – необразованность рабочих. Её причины кроются в недоступности образования для широких слоёв населения и в безучастности государства. Однако, отношение Толстого к проблеме неоднозначно [См. там же, глава XXVIII]. Образование для крестьян Левин считает вредным, почти опасным делом: «грамотный как работник гораздо хуже» [Там же, глава XXVIII].

Прогрессивный экономический скачок совершает либо всё общество, либо никто. Закостеневшая в крепостном праве Россия нуждалась не в тяжкой нагрузке единовременного перехода к новой экономической системе, а в освобождении от гниющего давящего и ещё не пережитого уклада. От него следовало освобождать умы, но на освободившуюся почву нужно что-то сеять, иначе она зарастёт сорняками, но сеять-то пока, по мнению Левина, нечего, так как европейский путь нам не подходит, а своего мы ещё не создали. Именно поэтому Левин так противится образованию для крестьян – дав новые потребности, оно уничтожило бы хрупкое равновесие, которое для Левина, несмотря на многие издержки, выгодно. Проблема неграмотности была решена лишь со сменой социально-политической системы.

В исследовательской работе были рассмотрены 3 исторически обусловленные проблемы российской экономики: невозможность ведения рационального хозяйствования в России, неграмотность, поиск дальнейшего пути развития России. Первая проблема не решена до сих пор и привела к нелегальной миграции и общей отсталости российской экономики от ведущих мировых держав. Вторую проблему можно назвать отчасти решённой. Третья проблема требует более детального изучения, так как нельзя сказать с уверенностью, какой путь нужен России сейчас [См. там же, глава XXIX]. Россия не сможет воспользоваться всеми перспективами, которые даёт глобальное сотрудничество, пока не залечит свои старые язвы, усугубляемые на фоне глобального развития.

Список использованных источников

1. Карасёва Л.А. Метод структурных уровней в познании экономических отношений: монография. – Тверь: Твер. гос. ун-т., 2011. – 172с.
2. Толстой Л.Н. Анна Каренина. Роман в восьми частях. М., «Наука», 1970. – 711с.

Научный руководитель: Л.А. Карасёва, доктор экономических наук, профессор.

Д. Москаленко

Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

ПРОБЛЕМА ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Одной из наиболее важных проблем глобальной экономики является проблема дефицита продовольствия в одних странах и одновременно его избытка – в других.

Продовольственная безопасность – это ситуация, при которой все люди в любой момент времени имеют физический и экономический доступ к пище, необходимой для ведения активной и здоровой жизни [1]. Поэтому обеспечение продовольственной безопасности является одной из главных целей политики государства.

Однако данная проблема должна решаться не только в рамках определенного государства, но и всего мирового сообщества. По данным Всемирной продовольственной программы ООН сейчас около 925 млн. человек не получают достаточного питания, каждый седьмой человек на Земле ложится спать голодным (пресс-релиз ФАО, 2012). Ежегодно голод убивает больше людей, чем СПИД, малярия и туберкулёз, вместе взятые (глобальный отчет UNAIDS, 2010; Статистический отчет ВОЗ о бедности и голоде, 2011). Более половины голодающих (около 578 млн. чел.) проживают в Азиатско-Тихоокеанском регионе, а в странах Африки – четвертая часть (глобальный отчет UNAIDS, 2010; Статистический отчет ВОЗ о бедности и голоде, 2011). Смертность более трети детей, умерших в возрасте до 5 лет в развивающихся странах, была связана с недоеданием (Отчет ЮНИСЕФ о детском недоедании, 2006). По прогнозам ученых и эколо-

номистов, к 2050 г. изменения климата и погодные условия приведут к тому, что еще 24 млн. детей будут голодать («Изменение климата и голод: меры реагирования», ВПП ООН, 2009). Кроме того, в «зоне голода» могут оказаться вполне благополучные ранее страны, как, например, Россия. Наша страна перешла границу продовольственной безопасности еще в 90-е годы прошлого столетия. В настоящее время Россия импортирует до 41% потребляемого объема мяса, до 26% молока и молочных продуктов, до 25% овощей, 60% фруктов. Причем ввозится, как правило, продукция более дешевая и далеко не лучшего качества. В итоге происходит вытеснение отечественных производителей с российского рынка продовольствия [2].

В связи с этим, большинство стран мира активно участвуют в разработке комплекса мер для обеспечения продовольственной безопасности своего государства и оказания помощи другим странам. Так, например, в ходе саммита «Большой Восьмерки» в Кэмп Дэвиде (США) в 2012 г. был создан «Новый Альянс для обеспечения Продовольственной Безопасности и Питания» (The New Alliance for Food Security and Nutrition), в рамках которого в 2012-2022 гг. предполагается направить 3 млрд. долл. США на решение проблемы голода в Африке.

Существование разнообразных моделей рыночного механизма обусловило создание различных моделей обеспечения продовольственной безопасности, среди которых особо выделяют следующие: автаркическую, имперскую, динамическую и инновационную. Автаркическая модель предполагает практически полную продовольственную независимость и самодостаточность общества. Она характерна для «азиатского» и феодального способа производства с подавляющим преобладанием в экономике аграрного сектора. Имперская модель связана с «ножницами» цен на дорогие промышленные товары и дешевые продовольственные, которые ввозятся в страну из зависимых территорий и колоний. Данная модель имела место в период с 1770 по 1930 гг. и в настоящее время не используется. Динамическая модель предусматривает внедрение передовых агротехнологий на основном массиве сельскохозяйственных площадей с глобальной дифференциацией производства продовольствия. Она используется еще и в настоящее время. Инновационная модель основана на массовом применении био- и генно-инженерных технологий. За ней будущее.

Проблема продовольствия актуальна для всех государств, но степень ее решения специфична для каждой страны. Обеспечение продовольственной безопасности требует использования всех факторов, необходимых для реализации стратегических национальных экономических интересов в сфере производства и продвижения сельскохозяйственной и пищевой продукции к потребителям.

Список использованных источников

1. РИМСКАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ о всемирной продовольственной безопасности и План действий Всемирной встречи на высшем уровне по проблемам продовольствия/http://www.rau.su/observer/N3-4_97/019.htm

2. Казаринова Е. Б. Проблемы обеспечения продовольственной безопасности (статья)// Современная экономика: концепции и модели инновационного развития. Материалы V Международной научно-практической конференции. 19 февраля 2013 г. Кн.1 М.: ФГБОУ ВПО «РЭУ им. Г.В. Плеханова», 2013.

Научный руководитель Е.Б. Казаринова, кандидат экономических наук, доцент.

В. Некипелова
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ЕВРОПЕЙСКАЯ ИНТЕГРАЦИЯ ПОЛЬШИ: ПРИМЕР ДЛЯ УКРАИНЫ

«Мы исходим из той самоочевидной истины, что все люди созданы равными и наделены их Творцом определенными неотчуждаемыми правами, к числу которых относятся жизнь, свобода и стремление к счастью...»

Декларация Независимости США.

Слова строкой выше написаны больше двух веков назад, но не теряют своей актуальности и по сей день, даже более того, они актуальны сейчас как никогда прежде, и актуальны в данной теме – теме Евровыбора. Именно по этой причине я ввожу эти строки первыми.

Для того, чтобы говорить о Евровыборе нужно понимать и признавать, что «выбор» – это, пожалуй, то небольшое, наряду с правом на счастье, что никакой силой у нас не отнять. И этот выбор является также нашей неотъемлемой свободой, посему, любое проявление выбора нужно расценивать как проявление человеческой свободы и независимости.

Евровыбор для многих стран постсоветского пространства стал эволюционным шагом для экономики, политики, культуры и многого другого. Лучшим примером, с которым мы можем сравнивать Украину, является Польша, которая прошла долгий и тернистый путь прежде чем стать членом ЕС. К тому же, по мнению экономических экспертов, наши экономики довольно схожи, что дает возможность Украине строить некоторые прогнозы касательно изменений в будущем.

Начнем с главного экономического показателя государства: роста ВВП. Ссылаясь на данные Института мировой экономики Петерсона показатель ВВП Польши вырос на 200%, по сравнению с 1990 годом. В Украине этот рост заметно ниже – всего лишь 69,5%. Стоит заметить, что Польша, как и Украина переживала не лучшие времена в 90-ых годах двадцатого века, в связи с подписанием соглашения с ЕС, которое предусматривало фактическую перезагрузку экономики государства. Тем не менее, жертвы были понесены не зря, так как после вступления в ЕС экономические показатели Польши сразу же возросли.

Таким образом, статусом на 2012 год размер Польского ВВП равняется 527,9 млрд американских долларов, со стабильным ежегодным ростом в 5%. ВВП Украины по состоянию на тот же 2012 год приравнивается к 173,9 млрд американских долларов и ростом в 0,5%. Для лучшего сравнения, к 1990 году валовой внутренний продукт Польши на душу населения составлял около \$1708, а Украины около \$1743. После того как Польша взяла курс на ЕС, ВВП страны на душу населения вырос в 1995 году до \$3621, а в Украине упал до \$958.

Постараемся углубиться в факты еще больше, дабы быть как можно более объективными. Количество населения за чертой бедности в Польше равняется 17%. В Украине этот же показатель выше – 24,1%. Далее экспорт по состоянию на 2012 год: Польша – 178,4 млрд; Украина – 70,3 млрд. долларов США. Импорт: Польша – 204,4 млрд; Украина – 89,8 млрд. Польский злотый на мировом рынке стабильнее гривны, которая стремительно девальвируется. Средняя заработная плата в Украине статусом на декабрь 2013 года равняется 360 евро (официальные данные МИН-ФИНа), в Польше этот показатель более чем в два раза выше – 868 евро. Далее приведем данные по часто обсуждаемому вопросу – цене топлива в Европе и Украине. Средняя цена за литр 95 бензина в Украине – 0,98 евро, в Польше – 1,28 евро. Результат вроде бы выше, но теперь посчитаем, сколько литров топлива может купить средний украинец со средней заработной платой и средний поляк. У украинца получается 367 литров топлива, у поляка 678 литров, при том, что качество топлива в Польше выше.

Список экономических фактов можно продолжать и по каждому из них Украина проигрывает чуть ли не в два раза. При этом 25% украинского экспорта и импорта зависят от Российской Федерации, которая периодически ведет достаточно агрессивную политику по отношению к Украине. Наше государство погрязло в коррупции невероятного масштаба. По скромнейшим подсчетам, с 2010 года с Украинского государственного бюджета исчезло 70 млрд. долларов, что фактически равно 1500 долларов на каждого украинца, платящего налоги. Фактически за последние несколько лет украинские политики делали ставки на положительную экономическую и политическую связь с Россией. Но сейчас мы видим, что ни к чему хорошему это не привело.

На примере Польши мы можем наглядно увидеть, какие выгоды ждут Украину в случае полноценной интеграции в ЕС, куда будут направлены дополнительные финансовые ресурсы, и кто больше всего от этого выиграет. Безусловно, проведение параллелей между Украиной и Польшей в этом вопросе вызывает критические замечания у ряда экспертов, часто и весьма справедливые. Однако менталитет поляков очень близок к украинскому, а комплекс проблем, с которыми сейчас сталкивается Украина, подобен проблемам, которые были присущи Польше (также как и другим постсоциалистическим государствам региона) перед началом движения в европейском направлении.

Украина независима лишь 23 года, заметим, что это очень мало для государства (хотя уже и успело вырасти новое поколение в свободной стране).

Наш выбор, выбор нашего государства – независимость, справедливость, честность, экономический и культурный рост, к чему Украина и стремится.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

Njoku Kingsley Chinonso
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

GERMANY – THE EUROPEAN «BIG BROTHER»

Germany, having past all stages of the European integration has evidently been the European regional, economic and socio-political power house in recent years and has invariably been committed to the unity and stability of the economic atmosphere of the EU. This has been demonstrated through their efforts made in curbing the high level of unemployment in the PIGS (Portugal Ireland Greece and Spain) countries, giving financial support through the EU bailout plans and also through the commitment of the German chancellors that essentially helped establish the signing of the Treaties of Nice and Lisbon. Germany have over the years campaigned for the development of a single market system of trade, with the use a normalized system of laws that is acceptable in all member states within the European union and most especially Within the Schengen region.

The Germans in all ramifications crave for a Europe that is capable of acting in transparency and legitimacy, with a distinguished European Parliamentary system, and plainly outlined areas of its responsibility. Ironically speaking, Germany by no fault of hers is considered poor in natural resources and procures 41 percent of its natural gas, 34 percent of its oil and 21 percent of its coal from Russia but still boast of one of the most stable economies in the world and as luck may have it and by the reason of their country's gross domestic product, the Germans account for 20 percent of the EU budget.

Ever since the early 90s Germany- Ukraine foreign relations have been strengthened through economic, political and bilateral diplomatic ties. These relations carry strategic relevance that is undeniably beneficial to both countries. Germany has been one of the most important trade and investment allies of Ukraine. The major products of German exports are machinery, vehicles, chemicals and electrical products. The major products of Ukrainian exports are textiles, clothing, metals, alloys, hardware and chemicals. Many German companies have offices in Ukraine.

As circumstance requires, in 2005, the former German Federal Chancellor Schroder and President Yushchenko inaugurated a German- Ukrainian High Level Group on Economy (High Level Group) to promote the development of bilateral economic relations. This group consist of representatives from

various ministries and department with the aim of exchanging information on all aspects of economic relations. It provides assistance to specific projects and furthermore seeks solutions to pressing economic challenges.

Germany has deliberately supported Ukraine's efforts to establish a comprehensive and stable state on the platform of the rule of law according to the European standards. In so doing, Germany has continually stated its concern about the political irregularities especially the criminal cases levelled against former Ukrainian Prime Minister Y. Timoshenko and other high-ranking officials of her political portfolio. The EU and other human rights organizations await the demonstration of the government commitment to democracy and the rule of law, so as to curb the cancerous effect of corruption in its political verandas.

The invisible hand of Germany is equally observable in the prevailing Ukrainian unrest which has remarkably heated the polity between Ukraine, Russian and the west, leading to the rise in sporadic violent activities in different regions. Germany in its own sovereignty, believes it is in a better position than other Western countries to deal with Russia and has launched a series of diplomacy toward Kiev and Moscow.

If Germany desires to remain as an amalgamating influence in the European Union, it has to retain what has been fundamental to both Germany and the other nations in the Union over the years: that unique combination of national and international elements in governmental decision-making. Striving to build a relationship with Russia, with respect to Ukraine's European aspirations and desire to live independently from Russia. Germany, in its capacity must build an array of joint international ventures and institutions that anchor not only Russia within the Euro-Atlantic region, but nations such as Belarus and Ukraine as well. This unification of European heavy weights will invariably determine the destiny of the European Union.

Scientific supervisor: I. Diadko, PhD, Associate Professor.

Е. Ножина
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ВСТУПЛЕНИЕ ПОРТУГАЛИИ В ЕВРОСОЮЗ: УРОКИ ДЛЯ УКРАИНЫ

Немаловажной вехой в развитии Португалии стало вступление в Евросоюз, ведь на протяжении веков эта страна была абсолютно европеизированным государством.

Конечно, на протяжении веков она вела разностороннюю внешнюю политику, имея массу торговых и политических связей с африканскими и восточными странами, однако по сути коренное население Португалии всегда было чистой европейской нацией со своими обычаями и традициями. При этом «старая» внешняя политика государства, когда преваляющую роль играли деловые контакты со странами Южной Африки и Даль-

него Востока, в корне изменилась с окончанием процесса деколонизации, который завершился в 1975 году.

Выход государства на европейскую арену активно поддерживался не только правительством Португалии, но и подавляющим большинством населения, которое понимало, что это станет важным шагом на пути возвращения их страны на международный рынок. Конечно, «старая» политика Португалии вовсе не означает, что до этого Португалия не участвовала в жизни Европы, стоит вспомнить хотя бы активное участие Португалии в Первой и Второй мировых войнах, наполеоновских сражениях, а также защите Средиземноморья от нашествия османов. Кроме того на протяжении веков Португалия поддерживала отношения с Великобританией и Францией. Одним словом Португалия всегда тянулась к Европе и отождествляла себя с ней. Поэтому совершенно неудивительно, что ЕС с радостью принял это государство в свои объятия в 1986 году, переместив центр внешней политики Португалии в сторону сотрудничества с европейскими странами.

При этом, вступая в Евросоюз, Португалия поставила перед собой следующие задачи:

- усиление демократии в стране и мире;
- рост материального благосостояния и экономического прогресса;
- мирное сосуществование.

Несмотря на активную европеизацию, Португалия не прервала связь со своими старыми стратегическими партнерами, продолжая сотрудничество с Бразилией, Анголой, Мозамбиком, Восточным Тимором, Принсипи, Сан-Томе и Кабо-Верде. В июле 2007 года Португалия стала председательствовать в Евросоюзе. И в тот же году на очередном пленарном заседании ей выделили 21,5 млрд. евро на развитие. Выделенные средства поступали частями вплоть до 2013 года и были потрачены на развитие образовательной сферы и повышение уровня квалификации существующих работников. Ведь в период присоединения к ЕС уровень португальцев был довольно низок.

25 сентября 2013 г. Португалия и Украина подписали Дорожную карту украинско-португальских отношений на 2013-2015 гг., в рамках которой Португалия будет поддерживать реформы Украины с целью ее приближения к Евросоюзу. Учитывая тот факт, что половина всех иностранных инвестиций в Украину идут именно в финансовый и банковский сектор, были подняты вопросы о расширении португальских банковских продуктов на рынке Украины.

Анализируя, какие же банки Португалии надежные, можно сказать: все выглядят надежными, и за каждым стоит или государство, или крупный бизнес, причем не обязательно португальский. Например, Caixa Geral de Depósitos полностью принадлежит португальскому государству, а главный акционер инвестиционного банка BPI – Изабель душ Сантуш, известная как крупнейший ангольский предприниматель, самая богатая женщина Африки и дочь президента Анголы Жузе Эдуарду душ Сантуша.

Banco Espírito Santo (в переводе на русский «Банк Святого Духа») существует в Португалии почти 150 лет и является одним из символов

економіки країни. Все ці банки, а також Banif і Millenium BSP, входять в двадцятку компаній, на яких базується індекс фінансового благополуччя Португалії PSI-20.

Одна з головних причин, по яким українці відкривають рахунок в Португалії – покупка нерухомості в цій гостеприємній країні. По цій же причині найбільш великий гравець банківського сектору України Приватбанк відкриває рахунок в Португалії.

Відкриття рахунок AS «PrivatBank» Sucursal em Portugal дозволить користуватися основними продуктами і послугами банку як через Інтернет, так і в відділеннях банку, а також дасть можливість оформити депозити з особливо вигідними ставками. AS «PrivatBank» входить в міжнародну банківську групу ПриватБанк, яка обслуговує понад 22 мільйонів корпоративних і розничних клієнтів в 12 країнах світу, серед яких – Росія, Грузія, Латвія, Україна, Італія, Португалія, Китай, Великобританія, Кіпр, Німеччина, Іспанія, Казахстан. На сьогоднішній день AS «PrivatBank» займає 13 місце серед 31 банку в Латвії.

Науковий керівник: Е.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент.

І. Овчаренко
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ ЩОДО ПРОСУВАННЯ ІМПОРТОВАНИХ ТОВАРІВ НА УКРАЇНСЬКІ РИНКИ

В сучасних умовах ведення бізнесу перед торговельними підприємствами гостро постає питання про оптимізацію бізнес-процесу по просуванню товарів від виробника до кінцевого споживача. В останні роки виробник зустрічається з проблемою вибору: розповсюджувати товар самостійно чи залучити посередників. Міжнародний досвід показує, що посередницька ланка на шляху «виробник-споживач» є важливою та корисною.

Торговельно-посередницька діяльність є досить розповсюдженою галуззю бізнесу в усьому світі. Що ж стосується України, варто відмітити, що цей вид діяльності все ще є неналагодженим та небездоганим з точки зору ведення бізнесу, розширення зовнішньоекономічних зв'язків, законодавчої бази, професійного рівня учасників посередницької діяльності.

Враховуючи вищезазначені складові можемо констатувати особливу актуальність розвитку торговельно-посередницької діяльності в Україні.

Дослідження показників діяльності суб'єктів посередницьких підприємств дозволяють виділити найбільш проблематичні сфери їхньої діяльності та визначити оптимальні шляхи рішення проблем, з якими сьогодні зустрічаються вітчизняні торговельно-посередницькі підприємства.

Загальні проблеми розвитку посередницьких підприємств в Україні:

- переважна більшість існування торговельного посередництва без заснування юридичної особи, у формі суб'єктів посередницької діяльності. Торговельна діяльність цієї групи є непрозорою, що означає обслуговування потреб тіньового сектору економіки, продаж контрафактної продукції та інше;

- переважна більшість існування малих підприємств, у тому числі мікропідприємств, з низьким рівнем професіоналізму, що не здатні налагодити ефективне торгове посередництво на міжнародному рівні;

- скорочення чисельності середніх торгових підприємств внаслідок істотно вищого (у порівнянні з суб'єктами підприємницької діяльності і платниками єдиного податку) рівня оподаткування результатів їх діяльності, наявності істотних перешкод зовнішнього характеру (у тому числі органів влади і контролюючих структур), нерівних умов ведення бізнесу;

- виявлена тенденція до гальмування темпів зміни результатів господарювання є наслідком нестабільності національної економіки і погіршення кон'юнктури споживчого ринку, агресивного зовнішнього середовища, свідчить про постійне посилення конкурентної боротьби, зростання ризиків господарювання;

- відсутність стабільного законодавства відносно договірних прав (особливо специфічних видів) і концепції розвитку посередницької ланки в Україні. Між тим на практиці, операції у рамках таких договорів, здійснюються досить широко;

- одна з важливих причин, що перешкоджає розвитку торгово-посередницької діяльності, має організаційний характер. Формування організаційних форм торговельного посередництва в Україні проходить в хаотичному порядку. Це виглядає як невдале копіювання європейських організаційних структур, які при цьому є «чужими» українським реаліям.

Всі ці питання набувають особливої актуальності. Останнім часом в Україні, активізувалися наукові дослідження з розвитку торговельного посередництва, про що свідчать наукові праці таких вітчизняних вчених як: Голошубова Н.О., Торопков В.М., Балабан М.П., Азарян Е. М., Лагутін В.Д., Носуліч А.М. Савошенко А.С., Романов А.Н., Красильников С.А.

Виявлені у процесі проведеного дослідження негативні тенденції та диспропорції господарювання торговельного посередництва дають можливість засвідчити наступні пропозиції у вирішенні вищезазначених проблем:

1. Оптимізація чисельності і професіоналізму складу персоналу, гармонізація динаміки зростання виплат персоналу із зростанням рівня якості та продуктивності праці.

2. Зменшення податкового навантаження, що одночасно вирішить проблему незаконних тіньових схем діяльності та побудови чесної, цивілізованої конкуренції, поліпшить обсяги реалізації та фінансові результати торговельно-посередницьких підприємств.

3. Протидія гальмуванню темпів зростання товарообігу і забезпечення його зростання відповідно до тенденцій розвитку споживчого ринку.

ку, моніторинг конкурентоспроможності торгового посередництва і забезпечення її посилення.

4. Впровадження прямих законів, а також систематизованих правових норм, які б сприяли ефективному регулюванню торгівельно-посередницької діяльності.

5. Розробка оптимальних організаційних форм і структур у сфері торгового посередництва з урахуванням особливостей національної економіки та міжнародного досвіду.

Вирішення цих питань необхідно розглядати як передумову і необхідний компонент досягнення стратегічних цілей функціонування національних торгових операторів, серед яких ведучими є: отримання довготривалих конкурентних переваг і збереження освоєної частки ринку, забезпечення збалансованого розвитку, підтримка життєздатності і не допущення банкрутства, отримання стабільних доходів, збереження конкурентоспроможності.

Науковий керівник: Г.Я. Глуха, кандидат економічних наук, доцент.

A. Ovchynnikov
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

PRODUCT LIFE CYCLE AND INTERNATIONAL PRODUCT LIFE CYCLE ECONOMIC AND MARKETINGPERSPECTIVES

The international product life cycle is a theoretical model describing how an industry evolves over time and across national borders. This theory also charts the development of a company's marketing program when competing on both domestic and foreign fronts. International product life cycle concepts combine economic principles, such as market development and economies of scale, with product life cycle marketing and other standard business models.

The four primary elements of the international product life cycle theory are: the structure of the demand for the product, manufacturing, international competition and marketing strategy, and the marketing strategy of the company that invented or innovated the product. These elements are categorized depending on the product's stage in the traditional product life cycle. Introduction, growth, maturity, and decline are the stages of the basic product life cycle.

During the introduction stage, the product is new and not completely understood by most consumers. Customers that do understand the product may be willing to pay a higher price for a cutting-edge good or service. Production is dependent on skilled laborers producing in short runs with rapidly changing manufacturing methods. The innovator markets mostly domestically, occasionally branching out to sell the product to consumers in other developed countries.

The international product life cycle consists of three stages: new product, maturing product and standardized product.

New products are manufactured, produced and consumed in the developed (inventing) countries. Then, other high-income countries import it. Production spreads to other advanced countries. The standardized product begins to be produced out of advanced countries into low-wage nation. Advanced countries import it from the low 'wage countries and Next generation product invented in the advanced countries.

The product life cycle paradigm helps businesses make decisions based on a shared archive of industry knowledge and strategy. By structuring the product development process, it can be analyzed over the course of time to identify patterns. The results of business decisions made during life cycle stages can be quantified and compared to decisions made by competitors.

There are many advantages of the product life cycle structure. Under this approach, products are viewed as going through four stages: introduction, growth, maturity and decline. By breaking product development into four components, decisions made to impact each component are more easily tracked and evaluated. Since the product life cycle approach is a standard methodology throughout industry, companies can benefit from watching competitors make decisions that affect their own products within a common analytical framework.

Business managers are always striving to make better decisions for the present and the future. Other advantages of the product life cycle include the knowledge of what to expect and the ability of managers to plan for the future. Managers do not have to develop the product in a vacuum, wondering what will happen over the course of time. A declining market share does not have to catch them unawares. By planning around the concept of the product life cycle, managers can control the future trajectory of a product.

Other important advantages of the product life cycle stem from the common context of an analytical approach to business operations. The ability to study how other companies have controlled their product cycles can enable managers to implement strategies to change the course of development or prolong a product's profitability. For example, a company that studies the decisions made by market leaders might find a way to apply a new innovation to an existing product to prolong the maturity stage or resist product decline. There are numerous strategies that have been tested by businesses over the course of time and can be applicable to another company's operations simply because there is an analysis structure that standardizes the process.

Internally, some of the advantages of the product life cycle paradigm go to staff management and accountability. With a component structure in place, it is easier to assign staff to specific product development stages, identify staff that have talent in certain areas and evaluate performance based on goals and objectives that are tied to a stage, rather than the product generally. For example, there may be staff members who are particularly adept at new product launches or others who excel at innovative brainstorming for product add-ons to prolong the maturity stage.

By integrating the life cycle perspective in overall management and bringing product and process development in a more sustainable direction, the organization can harvest the benefits of environmental, occupational health

and safety, risk and quality management, as well as developing and applying cleaner process and product options. Incorporating life cycle and sustainability management will improve image and brand value for both world market players as well as smaller suppliers' and producers.

Governmental initiatives will not only secure and strengthen the position of the industrial and service sectors in regional and global markets, but also ensure overall environmental benefits to society (balanced with economic and social aspects). By engaging in supportive programs and initiatives and implementing life-cycle approaches, governments can show global responsibility and governance by sharing and disseminating sustainability options worldwide.

Life cycle approaches will help point consumption in a more sustainable direction by offering better information for purchasing, transport systems, energy sources, to guide consumers. It offers a platform for multi-stakeholder dialogue and public involvement with industries and governments, going from local agenda to national and international strategies for sustainable development.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

K. Ogar

Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

THE IMPACT OF GAS AGREEMENT BETWEEN UKRAINE AND GERMANY

Nowadays, the topic of gas resource is highly important for all the countries, especially for Ukraine, that is using Russian gas for a long time. It was always extremely difficult to arrange, what price for gas should be set for Ukraine, because of Russian pipes to Europe are located at the territory of Ukraine. Consequently, our country had a low discount and was able to buy gas a bit cheaper than European countries. However, having tensions with Russia, Ukraine was not satisfied with settled price, deciding to purchase gas from Germany. At the moment, Ukraine decided almost abandon Russian gas, prefer cheaper one from Germany.

First, our country announced about reducing purchases of Russian gas at 57,9% or 13,9 billion cubic meters during period of January-may in the year 2012. Compared with declining to 10,1 billion cubic meters in 2011. Thus, in May the purchase of Russian gas decreased from 3 billion cubic meters up to 1,5 billion cubic meters comparing to May 2011. Recall that during the second quarter of 2012, «Naftogaz» buys gas from Russia at \$ 425 per thousand cubic meters.

Thus, since beginning of November 2012 Ukraine started to import gas from Germany through Poland by the agreement with the company RWE Supply & Trading GmbH (Germany). Buying gas in such a way, deals to Ukraine in \$100 for 1000 cubic meters cheaper, then Russian gas.

According to the State Statistics Service, the average price of imported to Ukraine gas in January 2014: the Russian natural gas bought at the border amounted to 408.6 dollars per 1,000 cubic meters, from Germany – 390 dollars per 1,000 cubic meters. It was changed in February in such way: the price of gas from Russia amounted to 426.2 dollars per 1000 cubic meters, from Germany – 390 dollars per 1,000 cubic meters. Finally in March, the price of gas from Russia amounted to 452.6 dollars per 1,000 cubic meters, from Germany – 390 dollars per 1,000 cubic meters. Thus, the difference between buying gas from Russia and Germany is 62,6 dollars per 1,000 cubic meters.

Ukraine already signed a preliminary framework agreement with RWE in 2012 making gas deliveries possible. RWE has so far committed to delivering 10 billion cubic meters of gas per year to Ukraine with the aims of filling the country's reservoirs for next winter.

Although Germany draws around 35% of its natural gas from Russia, RWE receives its natural gas supply from the Netherlands and Norway. Currently, Ukraine receives more than half of all its natural gas reserves from Russia.

To conclude, it can be seen that it is not beneficial for Ukraine to import gas from Russia itself and the tendency to buy gas directly from Russia becomes lower. That may result to complete reduce of import gas in this way, establishing business relations with Germany and political crisis with Russia.

Scientific supervisor: I. Dyadko, PhD, Associate Prof.

А. Орлова
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В КРАЇНАХ ЄС ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Під «тіньовою економікою» сучасні економісти розуміють усю сукупність економічної діяльності, яка не враховується офіційною статистикою, і не включається у валовий національний продукт країни.

У зв'язку з тим, що «відмивання» грошей вже давно набуло загальносвітового масштабу, законодавці країн, що мають розвинуту ринкову економіку, прагнуть захистити свої країни від поширення на їх території цього явища. Вони затверджують закони, що спрямовані на організацію державними органами і банками контролю за вкладками і рухом грошових коштів громадян, що створює значні ускладнення в діяльності кримінально-мафіозних структур та їх «чорної» економічної бази.

Тіньова економіка створює проблеми на декількох рівнях. По-перше, на побутовому рівні, працівники та їх сім'ї не в змозі належним чином управляти ризиками, пов'язаними зі своїми доходами, тому що вони не мають офіційного доступу до соціального забезпечення. По-друге, підприємства, які працюють за межами регулювання, також не мають доступу до кредитного захисту прав на власність.

В цілому в країнах з розвинутою економікою відмічається постійне зростання економічної тіні. Останнім часом відхід «в тінь» для багатьох у Європі став вимушеним кроком, викликаним прагненням зберегти свій бізнес і капітал в умовах наростаючої кризи. Країною з найбільш високою часткою тіньового сектору є Греція (29% від офіційного ВВП). До країн з великою часткою тіньового сектору відносяться також Італія (27,8 %), Іспанія (23,4 %) і Бельгія (23,4 %). Середнє положення займають Ірландія, Канада, Франція і Німеччина (14,9-16,3%). Найбільш низькі показники частки тіньового сектору мають Австрія (9,1%), США (8,9%) і Швейцарія (8%). Відмітимо, що навіть у відносно благополучних країнах абсолютний обсяг тіньової економіки складає чимало: в США – 700 млрд дол., Італії – 310 млрд дол., Великобританії – 190 млрд дол.

Найбільш швидке зростання тіньового сектору у 80-90-х рр. ХХ ст. спостерігалось в Греції, Італії, Швеції, Норвегії та Німеччині. Наприклад, обсяг тіньової економіки Німеччини з 1975 по 1997 рр. виріс в п'ять разів – з 60 млрд дол. до 300 млрд дол. Причому темпи зростання неофіційного сектору в Німеччині складають

8% на рік (це значно більше, ніж темпи зростання офіційного ВВП).

За оцінкою Світового банку, майже третина економічної діяльності в Болгарії перебуває в тіні, майже 30% економічної активності залишається поза радаром податківців у Румунії. Для порівняння, в Австрії ця цифра складає лише 7%.

В Італії тіньова економіка настільки велика, що якби її обклали податком, то це б вирішило боргові проблеми країни. Але для того, щоб отримати ці надходження, урядам потрібно було б вдаватися до репресій, а це було б неприпустимо для демократичних країн, пояснюють експерти. Проте, вони наголошують, що певні уроки з організації тіньової економіки все ж винести можна, усунувши головні причини, які підштовхують людей до тіньового бізнесу.

Вирішення питання обмеження процесів «тінізації» економічного життя країни передусім потребує здійснення на законодавчому, процедурному та організаційно-виконавчому рівнях вирішення двох питань. По-перше, створення надійної системи правового попередження можливості відмивання «брудних» грошей, і по-друге, створення надійної правової бази для ефективного функціонування податкової системи.

В основному ці закони спрямовані на те, щоб зафіксувати рух грошей на ключових стадіях, тобто робиться все можливе для того, щоб гроші залишали «слід», за яким можна було б прослідкувати їх шлях у зворотній бік аж до джерела походження.

Оскільки до складу тіньової економіки включається законна діяльність, яка з метою ухилення від податків ховається або применшується, то заходи з подолання подібного підпільного бізнесу в ході виробництва товарів народного споживання і послуг, повинні:

- забезпечити рівноправність усіх суб'єктів господарювання не тільки в законодавстві, але і в реальному економічному житті суспільства;
- спростити процес оформлення створюваного підприємства, перекривши цим канали хабарництва чиновників;

– припиняти будь-які форми підпільного підприємництва, для чого потрібно посилити заходи адміністративного та кримінального впливу на підпільних виробників;

– створити єдині, на рівні світових стандартів, правові, фінансові та бухгалтерські нормативні акти.

Таким чином, щоб знизити тіньову активність країнам ЄС необхідно не просто її легалізувати, а підвищити адекватність державного регулювання в цілому. Державний вплив на економіку має бути таким, щоб функціонування поза рамками закону було економічно не вигідним, а у відкритій економіці – вигідним.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

Г. Пак

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ З ЄС

Використовувані у процесі інвестицій різноманітні інвестиційні ресурси, товари та інструменти як об'єкт купівлі-продажу формують особливий вид ринку – «інвестиційний ринок», – який характеризується попитом, пропозицією і ціною, а також сукупністю певних суб'єктів ринкових відносин. Щодо основних видів інвесторів з ЄС, то слід зазначити, що загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ), внесених в Україну на 01.10.2013, склав 56 565,2 млн.дол.США. При цьому, обсяг ПІІ з країн-членів Європейського Союзу склав 43 801,4 млн.дол.США, що становить 77,4% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку.

Приріст прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку за період з 01.10.2012 по 01.10.2013 становить 3 891,4 млн.дол.США, в т.ч. з країн-членів Європейського Союзу – 2 399,7 млн.дол.США.

Таблиця 1

Основні країни-інвестори

	Обсяг інвестицій млн. дол. США	%	
		Від загального обсягу ПІІ	Від обсягу інвестицій ЄС
Кіпр	18 712,0	33,1	42,7
ФРН	6 194,8	11,0	14,1
Нідерланди	5 504,0	9,7	12,6
Австрія	3 216,4	5,7	7,3

Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Австрія є не лише найбільшими інвесторами серед країн ЄС, але входять і до десяти країн світу, що здійснюють найбільші за обсягами інвестиції в Україну, відповідно займають перше, друге, третє та п'яте місця.

Аналізуючи структуру впливу інвестицій ЄС на національну економіку слід підкреслити, що як і будь-яке інше складне економічне явище, вкладення іноземних капіталів можуть чинити на економіку приймаючих країн як позитивні, так і негативні впливи. Як свідчить міжнародна практика, до позитивних наслідків залучення іноземного капіталу можна віднести: збільшення обсягу реальних капіталовкладень, прискорення темпів економічного розвитку та поліпшення стану платіжного балансу країни; надходження передової іноземної технології, організаційного та управлінського досвіду, результатів НДДКР, втілюваних у новій техніці, патенти, ліцензії, ноу-хау тощо; використання місцевих заощаджень для реалізації прибуткових проектів; залучення місцевих капіталів і зміцнення місцевого фінансового ринку за рахунок використання його ресурсів у продуктивних цілях; більш повне використання місцевих природних ресурсів; підвищення рівня зайнятості, кваліфікації, продуктивності місцевої робочої сили; розширення асортименту продукції, що випускається; розвиток імпортозамінного виробництва і скорочення валютних витрат на оплату імпорту; розширення експорту та надходження іноземної валюти; використання більш високих стандартів якості довкілля, розширення доступу до більш чистої технології, зниження загального рівня забруднення навколишнього середовища; розвиток інфраструктури та сфери послуг; підвищення довіри до країни, що дозволить залучити нових іноземних інвесторів; посилення конкуренції в національній економіці і зниження рівня її монополізації; оздоровлення соціально-культурної обстановки в країні, поширення міжнародних стандартів не тільки у виробництві, але й споживанні.

До основних негативних наслідків іноземних інвестицій на нашу думку відносяться наступні: репатріація капіталу і переклад прибутку в різних формах, що погіршує стан платіжного балансу приймаючої країни; збільшення імпорту устаткування, матеріалів і комплектуючих, що вимагає додаткових валютних витрат; придушення місцевих виробників і обмеження конкуренції; занепад традиційних галузей національної економіки; посилення соціальної напруженості та диференціації (зокрема, за рахунок більш високої оплати праці на іноземних підприємствах); ослаблення стимулів для проведення національних НДДКР внаслідок ввезення іноземної технології, що, в кінцевому рахунку, може призвести до посилення технологічної залежності; погіршення стану навколишнього середовища в результаті переведення в країну «брудних» виробництв і хижацької експлуатації місцевих ресурсів.

Зрозуміло, що всі перераховані вище позитивні і негативні наслідки залучення і проникнення іноземних капіталів в економіку приймаючих країн не реалізуються автоматично, а існують лише потенційно.

Саме тому приймаючі країни і їх економічні суб'єкти, навмисні розвивати спільне підприємництво з іноземними партнерами, повинні уважно оцінювати всі «за» і «проти» подібних проектів і проводити розумну політику регулювання іноземних інвестицій, яка дозволяла б повною мірою використовувати їх позитивні ефекти і усувати або мінімізувати негативні.

Науковий керівник: С.А. Дядько, кандидат економічних наук, доцент.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ У СКЛАДІ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС АБО МИТНОГО СОЮЗУ РОСІЇ, БІЛОРІСІ, КАЗАХСТАНУ

Складна ситуація з вибором напрямку участі України у процесах регіональної економічної інтеграції на євразійському просторі сприяє загостренню питання щодо оптимізації поєднання політичних та економічних чинників регіональної інтеграції.

Створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) України з Європейським союзом (ЄС) спричинить для країни неминуче погіршення розвитку і навіть підтримки економічних зв'язків між Україною та Митним союзом (МС) за всіма основними напрямками. Перш за все, відбудеться згортання науково-технічної взаємодії в авіабудуванні, енергетичному машинобудуванні, ракетно-космічній техніці, атомній промисловості та енергетиці, суднобудуванні. Іншими уразливими секторами є: харчове виробництво, виробництво транспортних засобів та устаткування, сільське господарство. Частка України в сумарному імпорті продукції сільського господарства з Росією скоротиться на третину. У цих умовах наростаючий дефіцит торгового балансу при вичерпанні можливостей зовнішніх запозичень загрожуватиме Україні дефолтом, а ЄС – невиконанням політичних зобов'язань щодо допомоги своєму новому асоційованому члену.

Порівняльний аналіз двох варіантів участі України у процесах регіональної економічної інтеграції не залишає сумнівів у тому, що євразійський інтеграційний процес їй вигідніше, ніж створення асоціації з ЄС. У першому випадку Україна отримує миттєве серйозне поліпшення торгового балансу і стабілізацію платіжного балансу, умови для сталого розвитку з поліпшенням структури економіки і плюс 7,5 % ВВП до 2030 року. Другий варіант обертається погіршенням умов торгівлі, прямими економічними втратами, деградацією і банкрутством. Наслідком цього стане падіння реальних доходів і кінцевого попиту населення на 10 %, збільшення безробіття та еміграції [1].

Пострадянським державам відводиться пасивна роль в асоціації ЄС. Вони підкоряються юрисдикції союзу з питань торговельно-економічного регулювання. У ст. 56 проекту Угоди про асоціацію ЄС з Україною міститься заборона на внесення нею змін в горизонтальне і галузеве законодавство в галузі технічного регулювання, «окрім як з метою поступового приведення такого законодавства у відповідність з нормами *Acquis communautaire* ЄС» [2]. Це означає, що Київ не зможе скористатися механізмом усунення технічних бар'єрів у торгівлі, передбаченими відповідною Угодою держав-членів Митного союзу. Втрачає сенс меморандум про співпрацю в цій сфері, підписаний урядом України з Євразійською економічною комісією (ЄЕК) в 2012 році.

Контроль за виконанням усіх зобов'язань покладається на спеціальний наднаціональний орган – Рада асоціації.

Питання економічної доцільності залишаються за рамками обговорення цього політичного рішення. Несміливі спроби українського уряду поставити питання щодо фінансування інвестицій в модернізацію української промисловості з метою її адаптації до європейських норм регулювання та екологічним вимогам залишаються без уваги.

Щоб заспокоїти українську громадськість, європейські емісари вдаються до великої кількості обіцянок. Так, європейський комісар з питань розширення і європейської політики сусідства Ш. Фюле розповідає про те, що створення ЗВТ з ЄС забезпечить українській економіці 6 %-ий щорічний приріст ВВП (з виступу на круглому столі у Верховній Раді України від 11 жовтня 2013). При цьому всі розрахунки, у тому числі європейських учених говорять про неминуче падіння виробництва українських товарів в перші роки після підписання Угоди про асоціацію внаслідок їх витіснення більш конкурентоспроможними європейськими. Також висловлювання шведського міністра закордонних справ К. Більдта про те, що участь України в Митному союзі з Росією викличе падіння її ВВП на 40 %, тоді як розрахунки говорять про додатковий приріст ВВП на 6-15 % до 2030 року (заява К. Більдт зроблена в ході відкриття 10-го Ялтинського форуму «Україна і світ в епоху змін: фактори успіху» 20 вересня 2013 р.) [3, с. 51-52].

Не так давно політичні рішення про приєднання до ЄС колишніх соціалістичних держав Східної Європи та прибалтійських республік ЄСРП вже показали свою економічну неспроможність, наприклад Литва, Угорщина, Словаччина та інші. Після приєднання до ЄС ці держави втратили близько половини промислового і значну частину сільськогосподарського виробництва. Зіткнулися з знеціненням людського капіталу та масовим витоком умів і еміграцією молоді. Вони втратили контроль над своєю банківською системою та великими підприємствами, поглиненими європейськими корпораціями. Рівень життя в більшості з них залишається нижче того, який був до приєднання, а розрив з передовими країнами ЄС не зменшується. Та й сам ЄС після розширення опинився в глибокій і затяжній економічній кризі. Процес розширення явно погіршив становище країн Південної Європи, що зіткнулися з конкуренцією з боку нових членів за обмежені ресурси ЄС.

Список використаних джерел

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.
2. Association agreement between The European Unions and its members state, of the one part, and Ukraine, of the other part – Режим доступу: http://www.glazev.ru/upload/iblock/EU_Ukraine_Association_Agreement_English.pdf.
3. Глазьев С. Как взять барьер интеграции и остаться в седле / С. Глазьев // Российская федерация сегодня / С. Глазьев. – М., 2013. – № 23 – С. 50-55.

Науковий керівник: О.А. Довгаль, доктор економічних наук, професор.

МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ

Компанії прагнуть до виходу, закріплення та розширення своєї присутності на зовнішніх ринках. Процес управління зовнішньоекономічною діяльністю компанії охоплює чимало важливих складових, розширення сфери діяльності компанії змінює її зовнішнє середовище, потребує ретельного вивчення та врахування нових умов діяльності та забезпечення конкурентоспроможності.

Зовнішньоекономічна діяльність компаній може мати різні форми: експорт товарів; імпорт товарів; розміщення виробництва в інших країнах; виробнича кооперація; створення спільних підприємств та інші.

У менеджменті вирішальним фактором ефективності економічної діяльності визнається персонал організації. Міжнародний менеджмент, можна визнати, не змінює значення цього фактору.

При формуванні загальної кадрової політики компанії потрібно врахувати ряд важливих факторів: місію, цілі та завдання компанії, корпоративну та маркетингову стратегію, особливості корпоративної культури, наявність ресурсів та можливі джерела кадрового поповнення тощо. Ці фактори не є статичними, в зовнішньому та внутрішньому середовищі організації відбуваються постійні зміни: в конкурентному середовищі, в системі постачання, в системі збуту, в поведінці споживачів, в державному регулюванні, зокрема зовнішньоекономічної діяльності тощо. Тому, неможливо створити «стійку» систему корпоративної роботи з персоналом, й наполегливо її використовувати.

Мотивація співробітників є напевно ключовим фактором в системі управління персоналом. Стимулювання співробітників ефективно тільки тоді, коли являє собою систему, чітко продумане співвідношення інструментів стимулюючого впливу, їх точну орієнтацію на забезпечення досягнення правильно та точно визначеними цілями. Тому актуальним питанням управління персоналом є забезпечення його відповідної мотивації.

Особливості використання тієї чи іншої форми зовнішньоекономічної діяльності компанії обумовлюють побудову системи пріоритетів у роботі з персоналом.

При експорті товарів ключове значення має робота співробітників, які відповідають за маркетингову діяльність компанії. Саме вони мають виявити поточні та перспективні потреби споживачів на відповідному зовнішньому ринку, правильно провести сегментування ринку, вибір сегментів та відповідне позиціонування продукції компанії. Одночасно великого значення набуває й робота співробітників, які відповідають за систему збуту – побудову ефективних каналів реалізації продукції на зовнішніх ринках.

Розміщення виробництв в інших країнах пов'язано з більшими ризиками для компанії, ніж проведення експортного збуту продукції. Ви-

никають проблеми підбору персоналу: зокрема, співвідношення між направленням певної групи власних кадрів та набором «місцевих» кадрів; врахування особливостей потреб та менталітету «місцевих» кадрів; коригування системи мотивації персоналу залежно від місцевих особливостей та інше.

Проблему системної та адаптованої побудови мотивації «місцевих» кадрів можливо доцільно вирішувати за допомогою «компенсаційного пакету». Наявність угоди, з чітко прописаними правами та обов'язками сторін, сформульованими завданнями, формами винагороди формує «прозору» та зрозумілу систему взаємовідносин.

Особливості країни визначають значення співвідношення матеріальних та нематеріальних інструментів стимулювання. Треба звертати уваги на показник «широти» нематеріальних заходів стимулювання: зокрема, розширення повноважень, наділення самостійністю тощо. Питання матеріальної мотивації передбачає точну настройку під місцеві умови системи оплати праці: базових показників, умов отримання премій та бонусів.

Yu. Pilipenko
Kyiv National University of Technologies and Design

FORMS OF INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION

Free trade area is a type of trade bloc, a designated group of countries that have agreed to eliminate tariffs, quotas and preferences on most (if not all) goods and services traded between them. It can be considered the second stage of economic integration. Countries choose this kind of economic integration form if their economical structures are complementary. If they are competitive, they are more likely to choose customs union. Free trade zone between the U.S., Canada and Mexico; European Free Trade Association (EFTA).

A customs union goes further than a Free Trade Area and requires its members to implement a common external tariff on imports from outside the Union, whereby the aim is to facilitate goods to move freely throughout the union.

The customs union offers improved access to the countries of the European Union. The free circulation of industrial goods and processed agricultural products is guaranteed, there are no more customs duties, and quantitative restrictions such as quotas are prohibited. (Central American Common Market; Community and Common Market Caribbean; Andean Group (Bolivia, Chile, Colombia, Ecuador, etc.).

European Economic Community (EEC), association designed to integrate the economies of Europe. Official name of the Common Market.

The main aim of the EEC, as stated in its preamble, was to «preserve peace and liberty and to lay the foundations of an ever closer union among the peoples of Europe». Calling for balanced economic growth, this was to be accomplished through: the establishment of a customs union with a

common external tariff; common policies for agriculture, transport and trade; enlargement of the EEC to the rest of Europe.

EurAsian Economic Community (EurAsEC) is an international economic organization of the Member States aimed to form common external customs borders, to develop common external economic policy, tariffs, prices etc., and other functioning parts of a common market, adapted from European Community, WTO, and other international norms.

EurAsEC is created in compliance with UN principles and international legal principles. EurAsEC is an Observer in the UN General Assembly.

The Member States are: Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russia, Tajikistan, and Uzbekistan. The Agreement to create EurAsEC was signed on October 10th, 2000 by the leaders of five of these countries. Uzbekistan joined to EurAsEC in 2005. Moldavia, Ukraine and Armenia are Observers of EurAsEC.

A political union is a larger and consolidated group of nations or states that share a joint government that is internationally acknowledged. The most common types of political union include an incorporating union or annexation, a federal union or annexation, or mixed unions that have features of both federal and incorporating styles. Also called a state union or a legislative union.

Науковий керівник: Г.О. Довгопол, кандидат економічних наук, доцент.

Н. Піщева

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФОРМУВАННЯ РИНКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Новий підхід до транспорту як до складової частини більшої системи, тобто логістичного ланцюга, привів до необхідності розглядати його в різних аспектах. З точки зору вивчення ефективності роботи окремих видів транспорту інтерес представляють перевезення вантажів між пунктами відправлення та призначення на кожному з них. Однак з позиції організації перевезень доцільно аналізувати весь процес перевезення в цілому від дверей відправника вантажу до дверей вантажоодержувача. Якщо ж враховувати інтереси клієнта, то тут необхідно брати до уваги не тільки перевезення на магістральних видах транспорту, а також обробку, зберігання, упакування і розпакування, подачу матеріалів до верстатів у цеху і всі пов'язані з цим процеси інформації, супроводжуючі матеріальний потік.

Ринок транспортно-логістичних послуг в даний час активно розвивається у зв'язку з розширенням господарських зв'язків та міжнародної кооперації. Основними рушійними силами на ринку логістики є: глобалізація діяльності компаній-клієнтів, їх концентрація на ключових компетенціях і аутсорсинг непрофільних напрямів, прагнення до скорочення розміру логістичного ланцюга та оптимізації витрат на його ділянках,

скорочення життєвого циклу продукції і нових підходів до маркетингу та дистрибуції продукту.

Геостратегічне розташування України дозволяє їй бути вигідним мостом для транзитних перевезень товарів і пасажирів між державами Європи, Азії та Близького Сходу. Однак в умовах недостатньої розвиненості транспортної та логістичної інфраструктури продуктивність і ефективність транспортного комплексу країни знижується. Звідси випливає висока актуальність вирішення завдань, спрямованих на розвиток транспортно-логістичного бізнесу в Україні.

Нажаль, можна зауважити, що темпи зростання вітчизняного транспортно-логістичного ринку невисокі, що обумовлено відсутністю інвестиційних ресурсів і високим ризиком бізнесу. У рейтингу логістичної ефективності Всесвітнього банку в 2012 році Україна зайняла 66 місце, набравши 2,85 бала. У 2007 році Україна посіла в рейтингу 74 місце.

Щодо вирішення поліпшення ефективності роботи ринку транспортно-логістичних послуг, то можна відзначити, що використання кластерного підходу при формуванні макрологістичних систем дозволяє повніше реалізовувати основні положення теорії систем і теорії компромісів, на яких, власне, і базується логістична концепція. Саме в рамках кластера здійснюється активний обмін інформацією між взаємопов'язаними господарюючими суб'єктами, відбувається узгодження умов їх економічної діяльності. Ефективність кластерного механізму полягає в зниженні елемента невизначеності і високого ступеня передбачення ринкової ситуації для учасників кластера. Розглядаючи тенденцію логістичних послуг, то можна виділити, що найбільш перспективним сегментом ринку транспортно-логістичних послуг для України може стати ринок термінової доставки до призначеного часу (just – in – timedelivery). Цей сегмент активно розвивається в усьому світі: за такої організації послуг проводиться найбільша додана вартість. Прискорення доставки вантажів може бути забезпечене тільки узгодженою взаємодією всіх учасників ланцюга поставок вантажів: транспортних вузлів, станцій, портів, залізниці, терміналів і митних органів. Це дозволить створити транспортно-логістичну галузь, що включає: мультимодальні транспорт, сучасні термінали, експедицію вантажів, формування ефективних транспортних маршрутів руху вантажів, які дозволяють здійснити комбіноване переміщення, сучасне управління логістичних ланцюгів товаропотоків.

Науковий керівник: Ю.Є. Петруня, доктор економічних наук, професор.

M. Platonova
Alfred Nobel University, Dnepropetrovsk

TRADE AND RESOURCES: THE HECKSCHER-OHLIN MODEL

The main factor influencing production of goods, as A. Smith and D. Ricardo considered is work. They adhered to the labor theory of cost. With

the advent of various versions of the theory of factors of production which allocates three major factors – work, the earth and the capital, followers of classical political economy (so-called neoclassics) started explaining international trade through the theory of factors of production. In the XX century the greatest contribution to the theory of international trade was made by the Swedish scientists Eli Heckscher and his pupil Bertil Olin. They created the theory of international trade which later received the name of the Heckscher-Olin theorem.

According to this theorem, each country exports those goods for which production it has relative surplus of factors of production, and imports those goods for which production she tests a relative lack of factors. Heckscher-Olin's theory includes some provisions which concern features of functioning of factors of production. First it allows gradual reduction of size of limit usefulness of each additional expense of a factor of production. We will tell if the number of workers who grow up sugar beet grows by 10%, the output will increase on smaller sizes. Than as much workers we have as less increasing productivity of work we will get.

D. Ricardo, unlike Heckscher and Olin, proceeded from a constant of limit usefulness of each additional expense of a factor of production. There are also his followers who consider that in some cases, and first of all in the conditions of mass production, limit usefulness of each of additional expenses of a factor of production increase.

Secondly, Heckscher-Olin's theorem assumes identical structure of the consumption, identical tastes and the population habits, identical working conditions of producers, invariable tariffs, transport and others expenses.

Heckscher-Olin's concept the known American economist Paul Samuel developed. He established that mutual trade alignment not only results from relative goods prices, but also to alignment of the absolute and relative prices of homogeneous factors of production. In homogeneity of the capital understand the capital which is characterized by the identical productivity and risk, and under homogeneity of work understand work, it is characterized by identical level of preparation, education and efficiency.

As the concept of alignment of the prices of factors of production is based on Heckscher-Olin's theorem so far as in economic literature it call Heckscher-Olin- Samuel theorem.

The theorem of Heckscher-Olin-Samuel has a certain limitation as has especially abstract character, based on assumptions that both goods are made in both countries that technologies in both countries are identical that there is an absolute mobility of factors of production and goods. Therefore it repeatedly was exposed to empirical checks on the basis of statistical data and useful to different countries, goods and factors of production.

So, the known American economist (of the Russian origin) Vasily Leontyev did such calculations twice and came to a conclusion twice that the theory of a ratio of factors of production of Heckscher-Olin isn't confirmed as the labour saturated countries export capital-intensive production and import labor-consuming production. In literature this conclusion received the name «Leontyev's paradox».

This model certainly has disadvantages as well and it isn't exact. But it is the most widespread theory which explains development of international trade. Heksher Olin's theory was checked in many countries and passed a set of statistical tests. Heksher Olin's theory successfully explains many regularities of international trade.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

J. Putiy
Kyiv National University of Technology and Design

WE HAVE CHOSEN A PATH OF EUROPEAN INTEGRATION

Although it's not under the best circumstances, we hope that someday the opportunities will change in their quality, not just increase in quantity, and the word «Ukraine» will evoke, in the minds of EU citizens, something specific and positive rather than vague and negative. [1]

Thus, the traditions of managing local self-government and living according to the law rather than the will of a master were inherent to the majority of the Ukrainian population for centuries. [1]

However, we should not forget that this apathy, or rather inactivity, of most people was connected to the fact that those in Ukrainian society who sympathize with Europe basically accepted the growing deterioration of life in Ukraine hoping that, after signing the Association Agreement, the President and the Government would be obliged to reform the state according to European standards. [1]

President Yanukovich's decision to abandon economic talks with the European Union gave the people a reason to mobilize, but the police brutality and anti-protest laws that followed initiated the revolution. [2]

One of the main problems of Ukraine is weak economic policy. Over the last three years, President Yanukovich repeatedly refused any attempts to restrain deterioration of the economic situation. The Ukrainian government keeps an artificially overstated exchange rate of the national currency, which leads to a significant deficit. Ukraine's economy also suffers from the decline of exchange reserves, excessive exchange control, and high interest rates that make both foreign and domestic investment almost impossible. Additionally, Ukraine has almost no access to international financial markets. The general budgeted deficit makes up 8% of the GDP, which is predicted to decrease by 1.5% this year, while the industrial production has already decreased by 5.4%. [1]

We live in the era of globalisation; rising competitive pressures on the global markets are an inevitable reality. In order to create a competitive economy and a successful, prosperous society, we have chosen a path of European integration. We are aware of the complexities of the task. This is why European integration is foremost about internal reforms. By introducing

European standards, we promote greater competitiveness of each Ukrainian company and the economy of Ukraine as a whole.[3]

References

1. Internet resource: <http://www.wilsoncenter.org/article/who-needs-european-integration-ukraine> «Who Needs European Integration in Ukraine?»
2. Internet resource: <http://guardianlv.com/2014/01/ukraines-people-see-oppression-as-responsible-for-revolution/> «Ukraine's People See Oppression as Responsible for Revolution»
3. Internet resource: <http://www.euractiv.com/foreign-affairs/ukraine-deputy-pm-chose-realistic-path-eu-integration/article-184534> «Ukraine deputy PM: 'We chose a realistic path to EU integration'»

Supervisor: N.V Sorokina, senior teacher.

О. П'ятковська

Національний університет «Львівська політехніка»

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Визначальною тенденцією розвитку світового господарства на початку третього тисячоліття є інтенсифікація глобалізаційних процесів та формування нової системи глобального ринку праці. В цих умовах стратегічним викликом для усіх держав стає розробка комплексних програм конкурентоспроможного розвитку.

Серед дослідників теоретичних основ глобалізації світогосподарських зв'язків можемо виокремити Т. Левітта, Р. Кеохане, М. Кастельса, Є. Савельєва, Х. Барлибаєва, Ю. Макогона та ін. Водночас проблемами формування міжнародного ринку праці та впливу міграційних процесів на них займалися Є. Плетнев (теорія світового ринку праці), Дж. Беккер (теорія людського капіталу), О. Старк (нова економічна теорія міграції), М. Піоре (теорія сегментованого ринку праці), Дж. Харріс, М. Тодаро (неокласична макроекономічна теорія), Д. Мессей (теорія міграційних мереж) та ін.

За оцінками Всесвітнього економічного форуму, в 2013 р. Україна втратила 11 позицій в індексі глобальної конкурентоспроможності [3]. Функціонування ринку праці класифікується як підсилювач ефективності серед складових глобальної конкурентоспроможності [3, с. 12], однак у прийнятій державній «Програмі активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» серед пріоритетних завдань державної політики у сфері підвищення конкурентоспроможності та покращення інвестиційного клімату не передбачені заходи посилення конкурентоспроможності ринку праці [8]. Водночас, динамічність міграційних процесів у світі загалом та Україні зокрема, що характеризується постійним зростанням чисельності між-

народних мігрантів, зміною їх кваліфікаційного рівня, трансформаціями у віковій структурі мігрантів [4; 10], може здійснювати неоднозначний вплив міграції на структуру вітчизняного ринку праці. Це потребує глибшого аналізу та виявлення механізмів використання міжнародної міграції робочої сили для підвищення якості трудового потенціалу України та конкурентоспроможності ринку праці.

В. Сандугей обґрунтовує, що факторами конкурентоспроможності ринку праці є: конкурентоспроможність робочої сили, робочих місць, заробітної плати, розвиненість конкурентного середовища на ринку праці, розвиненість інфраструктури ринку праці, рівень інтеграції ринку праці у світовий [5, с. 8]. Останній із зазначених факторів обумовлений показниками інтенсивності міжнародного міграційного обміну, часткою осіб з вищою освітою у еміграційному потоці (відтік інтелекту), часткою зайнятих іноземців та питомою вагою іноземних інвестицій в основний капітал підприємств [5, с. 8]. Щодо розвиненості конкурентного середовища на ринку праці та його інфраструктури, то міжнародна міграція є важливим механізмом регулювання зайнятості шляхом перерозподілу робочої сили, забезпечення економічної рівноваги, що також впливає на еластичність заробітної плати. На наш погляд, міжнародна міграція не впливає на конкурентоспроможність робочих місць, однак вона здійснює істотний вплив на конкурентоспроможність робочої сили. Зважаючи на різноманітність наукових підходів до трактування поняття конкурентоспроможності робочої сили, концепції підвищення якості робочої сили та методик оцінки рівня її конкурентоспроможності [1; 7], зауважимо, що оцінку впливу міжнародної міграції на якість робочої сили загалом можна розглядати крізь призму професійно-кваліфікаційних характеристик. Сьогодні в Україні спостерігається поглиблення асиметрії у міжнародному обміні кваліфікованою робочою силою, зумовленої зростанням частки осіб з вищою освітою у еміграційному потоці, яка є об'єктивною реакцією на несприятливі умови на вітчизняному ринку праці (табл. 1) та збільшення чисельності фахівців випускників навчальних закладів III-VI рівня акредитації на фоні скорочення випускників навчальних закладів I-II рівня акредитації (табл. 1), що зумовлює перенасичення ринку праці кваліфікованими трудовими ресурсами та провокує професійно-кваліфікаційний дисбаланс, а також змінами міграційної політики розвинених країн після світової фінансово-економічної кризи, спрямованої на активне залучення молодих кваліфікованих іммігрантів [9].

Таблиця 1

Вибрані показники ринку праці в Україні, 2007 – 2013 рр.

Роки	Навантаження зареєстрованих безробітних на 10 вільних робочих місць (вакантних посадах), осіб	Індекс реальної заробітної плати (у % до попереднього року)	Коефіцієнт обороту робочої сили (у % до середньооблікової кількості штатних працівників)		Випущено фахівців, тис. осіб	
			по прийому	по звільненню	I-II рівнів акредитації	III-VI рівнів акредитації
2007	40	112,5	29,7	30,7	137,9	413,6
2008	96	106,3	28,3	32,8	134,3	468,4

Роки	Навантаження зареєстрованих безробітних на 10 вільних робочих місць (вакантних посадах), осіб	Індекс реальної заробітної плати (у % до попереднього року)	Коефіцієнт обороту робочої сили (у % до середньооблікової кількості штатних працівників)		Випущено фахівців, тис. осіб	
			по прийому	по звільненню	I-II рівнів акредитації	III-VI рівнів акредитації
2009	82	90,8	22,5	28,7	118,1	505,2
2010	88	110,2	25,3	28,1	114,8	527,3
2011	84	108,7	28,6	30,9	111	543,7
2012	108	114,4	26,4	30,3	96,7	529,8
2013	103	–	–	–	92,2	520,7

За: [2].

З іншого боку, відтік інтелекту запобігає марнуванню людського капіталу на вітчизняному ринку праці, дозволяє відновити ринковий механізм забезпечення економічної рівноваги попиту і пропозиції на трудові ресурси та сприяє покращенню якості людського капіталу, який мігрує до високорозвинених країн. У довгостроковій перспективі при відповідно розробленій реєміграційній політиці Україна зможе використати свій кваліфікований міграційний трудовий потенціал, залучивши його у кризові сектори економіки, а також для сприяння інноваційного розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Глевацька Н.М. Конкурентоспроможність робочої сили як виробничий фактор [Електронний ресурс] / Н. М. Глевацька. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8906/1/16.pdf>
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2013. Назустріч економічному зростанню та процвітання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/FEG_report_2013_body_ukr_web.pdf
4. Майданік І. Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав: монографія / І. Майданік. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи, 2010. – 176 с.
5. Сандугей В. Ринок праці України в умовах глобалізації: автореф. дис. ... к.е.н.: 08.00.01 «економічна теорія та історія економічної думки» / В. Сандугей. – К., 2013. – 20 с.
6. Саричев В. І. Теоретичні основи глобалізації світової економіки в контексті дослідження тенденцій людського розвитку [Електронний ресурс] / В. І. Саричев // Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1701>

7. Піхур А. В. Зарубіжний досвід підвищення якості та конкуренто-спроможності робочої сили та можливості його застосування в Україні / А. В. Піхур // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економіка». – 2012. – Вип. 1(57). – С. 232-237.

8. Програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України № 187 від 27.02.2013. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246812864&cat_id=246812855

9. Sumption M. Faced with a Global Growing Pool, Governments Review Their Strategies [Електроннийресурс]. / M. Sumption. – Режимдос-тупу: <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?ID=978>

10. World Migration Report 2013. Migrant Well-Being and Development / Ed-in-chief F. Laczko, G. Appave. – Geneva: IOM, 2013. – 218 p.

R. Radwański, A. Tkach
Politechnika Rzeszowska

SPECYFIKA POLSKIEGO BEZROBOCIA

Najnowsze dane statystyczne mówią o gwałtownym przyroście bezrobocia w Polsce i jego postępującym zróżnicowaniu terytorialnym. W ciągu ostatnich 3 lat wzrosło ono z 10,4% do prawie 17,1%. Oznacza to, że bez pracy pozostaje 2,8 miliona Polaków. W niektórych regionach kraju jedna trzecia mieszkańców w wieku produkcyjnym pozostaje bez zatrudnienia. Troską napawa fakt, że w najbliższym czasie do rzeszy tej dołączy ponadmilionowa rzesza absolwentów, młodych ludzi wchodzących w samodzielne życie. Dla nich problem bezrobocia jest szczególnie bolesny, gdy po zdobyciu przygotowania przez odpowiednią formację kulturalną, techniczną i zawodową nie mogą znaleźć zatrudnienia. Marnotrawiony zostaje ich entuzjazm, szczerą wolą pracy i gotowość podjęcia odpowiedzialności za rozwój indywidualny i społeczny. Prawie 3 miliony pozostających bez pracy bezrobotnych oznacza pauperyzację dużych kręgów społeczeństwa, utratę bezpieczeństwa socjalnego, bezradność, poczucie beznadziejności i bezsensu, niespełnienia i „bycia niepotrzebnym». Stanowi zagrożenie pokoju społecznego i młodej demokracji. Zaledwie 23% pozostających bez stałego zatrudnienia ma przy tym prawo do zasiłku. Pozostali, tzn. długotrwale bezrobotni żyją z pomocy socjalnej. Żyją ze świadomością, że z miesiąca na miesiąc maleją ich szanse ponownego zatrudnienia.

Bezrobocie nie zna granic. W bezpiecznym, jak się wydawało do niedawna – bo uprzemysłowionym – województwie śląskim, w ciągu ostatnich dwóch lat liczba bezrobotnych wzrosła o 75% i powiększa się w zastraszającym tempie, o 10 tys. każdego miesiąca. Niemal przez cały rok 2000 wskaźnik dynamiki bezrobocia w województwie śląskim był wyższy od średniej krajowej wielkości tego miernika. Oznacza to, że liczba bezrobotnych

w naszym województwie rosła szybciej niż w skali całego kraju. Nierówne jest także rozłożenie bezrobocia. Stopa bezrobocia zawiera się od 5% w Katowicach do ponad 26% w Żorach. Większość z bezrobotnych to kobiety (57,9%). Niepokojące jest, że ma ono tendencję wzrostową we wszystkich powiatach. Spada jedynie w Jastrzębiu, i to głównie na skutek migracji. Nasileniu ulega proces bezrobocia długotrwałego. Co trzeci bezrobotny (39,1%) pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Wśród nich prawie połowa to kobiety poszukujące pracy. Ponad połowa bezrobotnych (56,9%) nie ukończyła 35 lat. Za suchymi liczbami kryją się indywidualne i rodzinne dramaty.

Należy także zwrócić uwagę na to, że dane statystyczne, wskaźniki bezrobocia nie obrazują bynajmniej całego rozmiaru zagadnienia. Obok bezrobocia jawnego, ujętego w statystykach i obejmującego jedynie bezrobotnych zarejestrowanych, istnieje zawsze węższy lub szerszy, a niekiedy nawet bardzo szeroki margines bezrobocia utajonego. W naszym na przykład kraju w okresie międzywojennym liczba bezrobotnych niezarejestrowanych w rolnictwie była zapewne większa, aniżeli liczba zarejestrowanych, a powodowała te same skutki społeczno-moralne a nawet społeczno-polityczne.

Nie mniej znaczącą formą bezrobocia utajonego jest pozorne zatrudnienie, którego zakres jest również trudny do ustalenia. Idzie tu o zjawisko polegające na tym, że zwłaszcza w administracji zatrudnia się znacznie więcej ludzi, aniżeli wymaga tego dobra organizacja pracy oraz bardziej zaawansowany postęp techniczny. Powoduje to niemałe szkody ekonomiczne i społeczno-moralne, choć na pozór to nieracjonalne zatrudnienie wydaje się korzystne, bo wchłania bezrobocie, a nawet niekiedy stwarza pewien rzekomy niedobór rąk do pracy. Z ekonomicznego punktu widzenia pozorne zatrudnienie jest oczywistym marnotrawstwem siły roboczej i hamulcem postępu technicznego; naturalną konsekwencją jest niska wydajność pracy, a nawet jej spadek, powodowany nadmiarem biurokracji oraz spadkiem morale pracowników, którzy przestają szanować swoją pracę, lekceważą ją, spychają na innych itp. Musi temu towarzyszyć obniżka płac realnych, która w wyniku swojego rodzaju sprzężenia zwrotnego oddziałuje na stosunek pracowników do pracy, spadek ich kwalifikacji i niewłaściwe ich wykorzystanie. Wszystkie te zjawiska stanowią splot wzajemnie powiązanych zależności, którego rozsypnięcie staje się w pewnym momencie bardzo trudne. Interwencje administracyjne w postaci systemu nakazów i zakazów stają się w takim układzie mało skuteczne; jedynym ich niezawodnym skutkiem jest dalsze poszerzanie administracji, czyli pozornego, bo ekonomicznie nieuzasadnionego zatrudnienia.

Stopa bezrobocia w styczniu wyniosła 14,0 proc. wobec 13,4 proc. w grudniu – wynika z danych ministerstwa pracy przekazanych PAP. W styczniu 2013 r. Bezrobocie wzrosło o 0,8 pkt. proc.

Perspektywy dla lutego są lepsze niż były dla stycznia. Spodziewamy się, że ten wzrost będzie niższy niż obserwowany w styczniu. Napewno bezrobocie wzrośnie o 0,6 pkt. proc., jakobyło w przypadkustycznia. Ze nadalrealnejest, aby na koniec 2014 roku stopa bezrobocia była niższa niż 13,0 proc. Wzrost stopy bezrobocia rejestrowanego o 0,6 pkt. proc. w styczniu uniębył dużym zaskoczeniem.

Mogliśmy się spodziewać takiego wzrostu, styczeń zawsze jest miesiącem trudnym dla rynku pracy. Wzrost bezrobocia do 14,0 proc. wynikał z trzech głównych czynników. Popierwsze, wygasły umowy sezonowe. Podrugie, z końcem roku kończyło się wiele umów terminowych, bo one naogół zawierane są do końca roku. W reszcie potrzebie nastąpiło wygaszenie różnych form aktywizacji zawodowej.

Jeśli dodamy do tego fakt, że w styczniu wreszcie przy szłaprawdziwazima, to mamy odpowiedź dlaczego bezrobocie tak wzrosło. Nie jest to jednak duże zaskoczenie. Nascieszy, że w styczniu znacznie wzrosła liczba ofert wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. To jest optymistyczne.

Z danych resortu pracy wynika, że w styczniu pracodawcy zgłosili do urzędów 72,5 tys. miejscpracy i aktywizacji zawodowej, co oznacza wzrost wobec grudnia o 26,3 tys. miejscczyli o 57 proc.

Pozytywnym sygnałem dla rynku pracy jest też fakt, że w tymroku w styczniu wzrost w ujęciu miesięcznym był niższy niż przed rokiem. Byłto najniższy styczniowy wzrost od 5 lat.

A. Savosh

Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

DEVELOPING COUNTRIES AND WORLD TRADE: PERFORMANCE AND PROSPECTS

The world economists and organizations classify countries by level of economy development. As usually there are three types of countries: developed, developing and countries of third world. In this essay I would concentrate at the second type of countries, at the developing countries.

According to definition of Princeton University e-library developing country is a term generally used to describe a nation with a low level of material well-being (not to be confused with third world countries). Since no single definition of the term developed country is recognized internationally, the levels of development may vary widely within so-called developing countries. Some developing countries have high average standards of living.

There are some arguments for the importance of manufacturing for growth.

First, there is an empirical correlation between the degree of industrialisation and per capita income in developing countries.

Second, productivity is higher in the manufacturing sector than in the agricultural sector.

Third, a further aspect of the structural change bonus argument focuses on the dynamics of sectors.

Fourth, the transfer of resources from manufacturing to services provides astructural change burden in the form of Baumol's disease.

Fifth, compared to agriculture, the argument runs that the manufacturing sector offers special opportunities for capital accumulation.

Six, the manufacturing sector offers special opportunities for economies of scale, which are less available in agriculture or services.

Seven, the manufacturing sector offers special opportunities for both embodied and disembodied technological progress (Cornwall, 1977).

Eight, linkage and spillover effects are stronger for manufacturing than for agriculture or mining.

Finally, as per capita incomes rise, the share of agricultural expenditure in total expenditure declines and the share of expenditure on manufactured goods increases (Engel's law).

Trends in economic growth depended on the well-known domestic factors, including the accumulation of capital, improving workforce skills and the use of technological advances. In the mid-90s about 60-70% increase in per capita GDP in developing countries, reflecting the increase in capital, provided 10-20% improvement in education and investment in human development, 10-30% is associated with improvements in technology. Also, it can be argued that these indicators as at 2013 only increased.

Increased productivity allows relative impact on output growth in most developing countries. The differences in the dynamics of the factors promote wide fluctuations in production growth among regions and individual countries.

Transition of world economy to the new techno-economic model of development associated with the widespread use of electronic technology and computer science, poses new problems both to individual countries and to developing countries in general. Achievement of the current level of production confronts them not only the task of transferring their entire economy on the machinery, but also simultaneously developing it into a self-sustaining industrial, scientific and technical basis.

Some large countries by scientific potential occupy a special place in the world. Thus, India by numbers of scientific personnel, the absolute scale of investment in science on a broad range in the 80 years ahead of many middle-income countries. The structure of R & D in it comes close to matching the structure of industrialized countries of the West. At the same time, the relative performance of R & D in India is discarded by the least developed countries.

The combination of increased competition among developing countries to attract foreign direct investment as locations for labour-intensive processes, crowded markets for labour-intensive manufactures, weak growth and protectionist inclinations in the advanced industrial countries can mean that what might be good for an individual exporter might not be good for all exporters. Increased participation in world trade is conventionally seen as the single most important key to rapid economic growth and development. The analysis undertaken by the UNCTAD's economists has revealed that, while developing country exports have grown faster than the world average, and include a lot of manufactured goods, the developed countries have actually increased their share in world manufacturing value added over this period. At the same time, developing countries' share in world manufacturing value added over this period has lagged considerably behind their share in world exports of manufactures. It means that the key challenge confronting developing countries

today is not more trade liberalization on their part, but improving the terms of their participation in trade and increasing the still limited and unstable benefits they derive from it.

Scientific supervisor: A. Magdich, Ph.D. in Economics.

Н. Сербіненко, А. Ольховнікова
Запорізький національний університет

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що сьогодні жодна країна світу не є повністю економічно ізольованою, оскільки економіки країн є взаємопов'язаними у багатьох аспектах (зайнятість, рівні доходів і життя). Цей зв'язок набуває форми міжнародного руху товарів, послуг, трудових та інвестиційних ресурсів, технологій і навіть підприємств. Сьогодні не можна проводити національну економічну політику без урахування її впливу на економіки інших країн.

Аналізом розвитку та стану машинобудівної галузі займається велика кількість вітчизняних вчених: Я.В. Кудря, Т.О. Жуковська, Р.М. Скриньковський, Н. Карачина, В.Зазарченко, А. Золотарьов, О. Хмелевський, І.О. Макаренко та інші.

Економіка України є надзвичайно експортно-орієнтованою. Частка промислової продукції, що експортується, коливається на рівні 50% від загального обсягу промислового виробництва. Понад третину вартості загального експорту припадає на продукцію металургійної галузі, а частка в експорті продукції хімічної та нафтохімічної промисловості дорівнює 20, машинобудівної – 17, аграрного сектору та харчової промисловості – понад 20 відсотків, тощо.

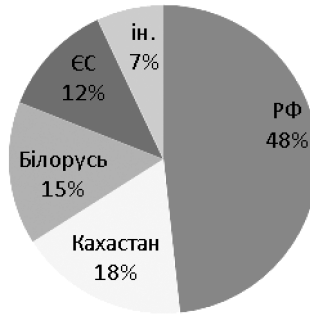
Така структура ВВП і його залежність від зовнішньоекономічної діяльності підтверджує важливість розвитку зовнішньої торгівлі, необхідність нарощування експорту, розширення доступу українських товарів на зовнішні ринки. Цьому сприяє членство у Світовій організації торгівлі, на яку припадає 95 % світової торгівлі [1].

Починаючи з березня 2010 року вітчизняна машинобудівна галузь демонструє щомісячний приріст обсягів виробництва. Приріст виробництва основних видів продукції за 9 місяців 2010 року склав 32,9 %, у тому числі з виробництва транспортних засобів та устаткування – 62,3 %, з виробництва машин та устаткування – 20,3 %, з виробництва електричного, електронного та оптичного устаткування – 16 %. У 2012 році експорт склав 53% від обсягів реалізації. Продукція експортувалась до 74 країн світу. Експорт до країн СНД становив 90,8% від загального обсягу поставок за кордон. Поставки до Російської Федерації склали 68,2% від загального обсягу експорту та 75,1% від експорту до країн СНД [2].

Головними чинниками зовнішнього середовища, що стримують розвиток зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних промислових підприємств, у т.ч. машинобудівних, є:

- наслідки світової фінансово-економічної кризи 2008-2010 рр.;
- нестабільність політико-економічного становища України, проблеми з визначенням стратегічних напрямів зовнішньоекономічної політики;
- брак уваги держави до розвитку високотехнологічних галузей промисловості, зокрема наукомістких підгалузей машинобудування, що спричиняє нерациональну структуру експорту і малоперспективну модель міжнародної спеціалізації України [3].

На нашу думку істотною проблемою машинобудівної галузі є висока конкуренція з боку західних компаній. Незважаючи на те, що українська продукція машинобудування експортується до більш ніж 60 країн світу, вітчизняні підприємства мають достатньо застарілі засоби виробництва, певні бар'єри при вході на ринок, що зумовлює нерациональну географічну структури експорту продукції вітчизняного машинобудування, орієнтованого на традиційні ринки СНД, зокрема, Росії, Білорусі, Казахстану, в той час як перспективні ринки європейських країн здатні забезпечити процвітання галузі в стратегічній перспективі (рис. 1).

Рис. 1. Географічна структура експорту

Отже, в якості перспективних шляхів вирішення означених проблем, держава повинна сформулювати ефективну політику у сфері машинобудівного комплексу, а саме:

1. підвищення потенціалу машинобудівної галузі у стратегії імпортозаміщення шляхом захисту вітчизняного ринку машинобудівної продукції від нерівноправної конкуренції та неякісного імпорту, стимулювання технологічного імпорту, обмеження припливу морально застарілих технологій;
2. забезпечення фінансово-кредитної підтримки розвитку внутрішнього виробництва і збуту продукції машинобудівної промисловості;
3. зміцнення інноваційного і науково-технологічного потенціалу галузі, зосередження фінансових та інтелектуальних ресурсів на сучасних напрямках інновацій;

4. удосконалення законодавчого і нормативно-правового забезпечення підтримки розвитку машинобудування.

Список використаних джерел

1. Інформаційно-аналітична довідка про вплив наслідків членства України у СОТ на розвиток внутрішнього ринку та прогноз розвитку внутрішнього ринку України у зв'язку з реалізацією Угоди про створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [Електронний ресурс] // Національна тристороння соціально-економічна рада. – Режим доступу: <http://www.ntser.gov.ua/ua/activity/128.html>

2. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: <http://img.pravda.com.ua/files/a/4/a428a25-----.pdf>

3. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол. А.С. Гальчинський, В.М. Геець та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К.: ЮЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

Р. Серга, Т. Николаев, Е. Мотурнак
УВК-лицей №100 г. Днепропетровска

МЕЖДУНАРОДНОЕ ДВИЖЕНИЕ КАПИТАЛА И ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТОРОВ (С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИДЕЙ НОБЕЛЕВСКОГО ЛАУРЕАТА ПО ЭКОНОМИКЕ Г. МАРКОВИЦА)

Международное движение капитала – это движение одного из факторов производства за пределы государственных границ с целью получения прибыли за счет использования производственных, материальных и трудовых ресурсов страны, куда ввозится капитал. Основными субъектами мирового рынка капиталов являются частный бизнес, государства, а также международные финансовые организации (Мировой банк, Международный Валютный Фонд).

На практике международное движение капитала реализуется через инвестиции. Вывоз капитала осуществляется в двух основных формах – предпринимательской и ссудной. Под ссудным капиталом понимается капитал, который приносит владельцу доход в форме фиксированного процента. Вывоз предпринимательского капитала означает инвестиции в промышленность, транспорт, сельскохозяйственные предприятия и т.д. через строительство или покупку уже существующих предприятий или через механизм приобретения их акций. Это приводит к образованию собственности за рубежом. При вывозе предпринимательского капитала инвестиции делятся на прямые и портфельные.

Для любого инвестора главными критериями для принятия решений являются прибыльность и рискованность инвестиционного проекта. Чтобы оценить их, инвесторы пользуются инструментами оценки инвестиционной привлекательности.

Факторами инвестиционной привлекательности страны являются макроэкономические показатели (ВВП на душу населения, уровень безработицы, уровень инфляции и др.), показатели социального развития (как уровень жизни, уровень образования, здравоохранения и др.), показатели политического развития (уровень свободы слова, уровень коррумпированности и др.).

При анализе инвестиционной привлекательности страны обычно проводятся:

- изучение инвестиционного рынка страны в целом;
- изучение инвестиционной привлекательности отдельных отраслей экономики страны;
- проведение оценки инвестиционной привлекательности отдельных регионов государства

Для оценки инвестиционной привлекательности страны можно использовать несколько подходов:

- использование интегрального показателя надежности инвестиционного климата, для оценки которого используется определенная совокупность частных показателей (финансовые, экономические, политические);
- использование международных кредитных рейтингов, таких как Fitch, Moody's и StandardandPoor.

После оценки инвестиционной привлекательности страны возникает задача об определении доли инвестиций в каждую из выбранных стран.

В своей статье «Выбор портфеля» Г. Марковиц предложил математическую модель оптимального портфеля ценных бумаг. Существует два варианта формулировки модели по формированию портфеля как комбинации возможных инвестиций. Первую можно сформулировать так: следует найти такие пропорции распределения инвестиций между имеющимися финансовыми активами, чтобы при предполагаемой приемлемой доходности риск портфеля оказался для инвестора минимальным. Вторую: следует найти такие пропорции распределения инвестиций между имеющимися финансовыми активами, чтобы при предполагаемом уровне риска, прибыльность портфеля оказалась максимальной.

$$\left\{ \begin{array}{l} \sum_{i=1}^N W_i \cdot r_i \geq R_{req}; \\ \sqrt{\sum_{a=1}^N \sum_{b=1}^N (W_a \cdot \sigma_a \cdot W_b \cdot \sigma_b \cdot \rho_{ab})} \rightarrow \min; \\ W_i \geq 0; \\ \sum W_i = 1. \end{array} \right.$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \sum_{i=1}^N W_i \cdot r_i \rightarrow \max; \\ \sqrt{\sum_{a=1}^N \sum_{b=1}^N (W_a \cdot \sigma_a \cdot W_b \cdot \sigma_b \cdot \rho_{ab})} \leq \sigma_{req} \\ W_i \geq 0; \\ \sum W_i = 1. \end{array} \right.$$

где N – количество ценных бумаг в портфеле;

W_i – процентная доля данной бумаги в портфеле;

r_i – доходность данной бумаги.

W_a, W_b – процентные доли данных бумаг в портфеле;

σ_a, σ_b – риск данных бумаг (среднеквадратическое отклонение);

ρ_{ab} – коэффициент линейной корреляции.

С помощью модели Марковица можно посчитать то, насколько большие риски вложения в одну страну по сравнению с другими странами или размеры инвестиций в каждую из них.

М. Скиба

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ФІРМИ

Щодня в кожній країні світу розпочинає свою діяльність нова компанія чи фірма, яка в умовах нинішньої конкуренції зможе «вижити», і запропонувати світу новий продукт із новою якістю на новому рівні, завдяки загальноприйнятих маркетингових інструментів таких як реклама, ціна, якість продукту чи послуги, персональний продаж та інших. Основна проблема, яка постає в житті кожного підприємства – яким шляхом збільшити прибуток, тому особливу увагу слід приділити інструментам маркетингу, які виконують найважливішу роль в життєдіяльності успішного підприємства. Дуже часто новизна, яка поєднана із високою якістю, доступною ціною, рекламою має неймовірний успіх, завдяки правильному плануванню використання інструментів впливу на споживача. Хоча в сучасних умовах дуже важко вплинути на споживача та маючи певні навички і знання це безумовно можливо. Перш за все необхідно зазначити, що діяльність туристичної фірми можна назвати зовнішньоекономічною, якщо йде мова про поїздки українських туристів за кордон. Зовнішньоекономічна діяльність побудована на взаємовідносинах між туристичною фірмою, яка веде свою господарську діяльність на території України та іноземним суб'єктом господарювання. Актуальність використан-

ня маркетингових інструментів зумовлена потребою туристичних фірм в збільшенні кола споживачів для підвищення ефективності своєї діяльності. Необхідність використання маркетингових інструментів в житті будь-якого підприємства має невід’ємний характер в діяльності успішної фірми, пов’язаний із необхідністю туристичної фірми в рекламуванні своїх послуг, інформуванні споживачів про певні пропозиції та новини. Розглядаючи необхідність підвищення ефективності діяльності туристичної фірми, перш за все потрібно розглянути поняття маркетингу в сфері туризму як систему управління торгово-виробничою діяльністю підприємства, яка має мету максимально задовольнити попит на туристичні послуги за допомогою потреб споживачів для одержання максимального прибутку. Також потрібно зауважити, що маркетинг є певним комплексом заходів, які пов’язані із визначенням попиту на туристичний продукт, його розробленням, а в подальшому – просуванням. Успішні продажі – якісне просування послуг, складовою якого є маркетингові інструменти. При вивченні важливе місце посідає не тільки застосування інструментів на практиці, а і оцінка результатів їх застосування. В розрізі сучасних зовнішньоекономічних відносин важливу роль відіграє такий маркетинговий інструмент як Publicrelations, який формує репутацію компанії. Особливу роль в діяльності туристичного підприємства відіграє реклама, яка посідає провідне місце серед всіх маркетингових інструментів. Проблемне питання в діяльності туристичних фірм стосується того, що деякі підприємства не усвідомили практичного значення в плануванні, стимулюванні збуту, особистих продажів та в комплексному проведенні рекламних кампаній. В даний час більшість туристичних фірм проводять такі кампанії хаотично, вони не мають чіткого плану проведення таких кампаній, що значуще знижує ефективність таких заходів. На сьогоднішній день дуже загострилися політичні проблеми навколо України, тому в сфері туристичних послуг виявилися певні проблеми, які опосередковано пов’язані із політичною ситуацією в країні. Наприклад, деякі авіакомпанії відмінюють рейси із/в Україну, що дуже негативно впливає на діяльність підприємства. Тому до всіх маркетингових інструментів впливу необхідно ще брати до уваги такий «Р» як Politics. Адже для підвищення ефективності діяльності підприємства слід ретельно вивчити не тільки підприємницькі фактори, а ще й зовнішні.

Розглядаючи вплив політичної ситуації не варто обходити такий відомий туристичний напрямок як Королівство Таїланд, який дуже впевнено користується попитом у туристів. Та з початком революції та політичних репресій попит на туристичні послуги знизився і які б маркетингові інструменти не застосувалися, найбільш ефективним і дієвим є, звичайно, ціна. Для більшості споживачів він має першочергове значення при виборі туристичного продукту. Але в даному випадку вже йде мова не про підвищення ефективності діяльності підприємства, а про те як максимально знизити втрати.

Такий, на перший погляд, простий фактор має дуже серйозний вплив на процес підвищення ефективності діяльності туристичної фірми шляхом використання маркетингових інструментів, особливо, в зовнішньо-

економічній діяльності. Тому слід ретельно підходити до вибору маркетингового інструменту впливу на споживача, передусім слід зазначити, що політичний фактор має неабиякий вплив на подальшу маркетингову стратегію підприємства. В зовнішньоекономічній діяльності його завжди варто брати до уваги.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

M. Smiechowski, A. Tkach
Politechnika Rzeszowska

BEZROBOCIE JAKO PROBLEM SPOŁECZNY

Bezrobocie ma swój nie dający się zlekceważyć wymiar ekonomiczno-społeczny. Ludzie, którzy nie pracują, nie powiększają dochodu narodowego, a zabezpieczenia socjalne, jakie trzeba im zagwarantować (nie tylko ze względu na wymogi sprawiedliwości, ale po prostu w trosce o pokój społeczny), nieuchronnie obciążają budżet. Każdy 1 % wzrostu bezrobocia to powiększenie deficytu budżetowego. Już choćby ta niepokojąca, czysto ekonomiczna przecież zależność powinna uświadamiać nam wszystkim, że bezrobocie nie jest wyłącznie problemem tych, których bezpośrednio dotknęło – pośrednio dotyka ono każdego z nas, jutro zaś może się stać osobistym doświadczeniem każdego.

Masowe bezrobocie prowadzi do dualizacji czy nawet antagonizacji społeczeństwa. Grupie, która materialne podstawę swej egzystencji zawdzięcza własnym kwalifikacjom i wysiłkowi, przeciwstawia się inna, której użyteczność gospodarcza zostaje sprowadzona do możliwości konsumpcji, grupa nie doświadczająca dobrodziejstw wzrostu ekonomicznego, niesamodzielna, całkowicie zależna od różnych form opieki społecznej. Jest to oczywiście sytuacja konfliktogenna. Do tych dwóch grup można też dodać trzecią – na razie nieliczną, lecz rosnącą z dnia na dzień i wyłaniającą się właśnie z ogromnej rzeszy bezrobotnych. Ta trzecia grupa to bezdomni, ludzie, którzy – utraciwszy pracę – z czasem utracili też prawa do jakiegokolwiek opieki społecznej.

Trzeba tu zdać sobie sprawę z faktu, że dualizacja wydaje się nierozzerwalnie związana z dominującym w społeczeństwach modelem postępu ekonomicznego, który eliminuje pracę niewykwalifikowaną. Dlatego nowym obliczem tego społecznego podziału staje się wykluczenie, odłączenie od dokonujących się przemian technologicznych i profesjonalnych, degradacja kulturowa. W ten sposób już nie tylko bezrobocie staje się źródłem ubóstwa; zależność okazuje się dwustronna i również ubóstwo zaczyna generować bezrobocie. Żyjące w niedostatku materialnym i wykluczone z aktywności gospodarczej grupy społeczne utrwalają będący ich udziałem model egzystencji. Kształtuje się spirala nędzy: bezrobotni nie potrafią rozbudzić w swych dzieciach aspiracji kulturowych i społecznych, nie są w stanie zapewnić im odpowiedniego wykształcenia, wyposażyć na przyszłość, przekazać etosu pracy. Bezrobotne dzieci bezrobotnych będą miały jeszcze mniejsze niż ich

rodzice szansę na aktywne włączenie się w życie gospodarcze, lecz także mniejsze skrupuły w korzystaniu z opieki społecznej i silniejsze postawy roszczeniowe. Nawet gdyby społeczeństwu obce były wartości moralne i nieegoistyczne pobudki działania, to trzeba przyznać, że w swoim własnym interesie powinno ono zabiegać o przerwanie owej spirali nędzy; społeczeństwo i jego instytucje polityczne, ekonomiczne oraz kulturowe nie przetrwają, jeśli stopa bezrobocia będzie wzrastać.

II Synod Plenarny wylicza niektóre ze skutków takiego stanu rzeczy:

„Grupy najsłabsze, szczególnie osoby o niskim wykształceniu, pracownicy Państwowych Gospodarstw Rolnych i spółdzielni produkcyjnych, rolnicy gospodarujący na niewielkich skrawkach mało wydajnej ziemi oraz mieszkańcy małych miast okazali się bezradni wobec przekształceń społeczno-gospodarczych. Nawet jeśli sytuacja robotników jest nieco lepsza, to i w tej grupie dokonało się rozwarstwienie na pracowników przedsiębiorstw „z przyszłością» oraz tych, którzy drżą przed utratą, bądź już utracili pracę.

Wysoka stopa podatków podnosi próg opłacalności działalności gospodarczej, hamując dynamiczny rozwój przedsiębiorczości prywatnej, a w konsekwencji ograniczając wzrost zatrudnienia i płac. Nadmierny fiskalizm państwa wywołuje umacnianie tzw. szarej strefy w gospodarce, zniechęca do inwestowania i oszczędzania, powoduje odpływ kapitału za granicę i wpływa negatywnie na kondycję materialną rodzin i całego społeczeństwa.

Powstają nowe formy różnicowania społecznego i nowe obszary biedy. Występują one zarówno w środowiskach wiejskich, jak i w miastach.

Pod względem bezrobocia Polska znalazła się na jednym z czołowych miejsc w Europie. Proces tworzenia nowych miejsc pracy zdecydowanie nie nadąża za redukowaniem starych – w niektórych regionach co czwarty dorosły Polak pozostaje bez pracy. Szczególnie niepokojące jest bezrobocie wśród młodzieży.

Około dwóch milionów ludzi żyje w warunkach skrajnego ubóstwa. Ponad milion osób w Polsce nie posiada własnego mieszkania. Brak mieszkań dotyka szczególnie osoby młode, pragnące założyć własną rodzinę.

Potęguje się zjawisko „wykluczenia społecznego», czyli gwałtownego powiększania przedziału między tymi, którzy korzystają z dokonujących się przemian, a tymi, których przemiany te niszczą. Coraz większa liczba ludzi najuboższych żyje w poczuciu ogromnej niesprawiedliwości. Ich gorycz jest tym większa, że na skutek „wymieszania dobrego i złego» główni winowajcy nieszczęść społecznych stali się beneficjentami w wolnej Polsce. Sytuacja ta grozi utratą identyfikacji sporej części Polaków z państwem polskim.

W Polsce systematycznie spada przyrost naturalny. Jest to spowodowane nie tylko zmniejszającym się wskaźnikiem urodzeń, ale także wzrastającą nadumieralnością, zwłaszcza mężczyzn w młodszych grupach wiekowych. Liczba urodzeń osiągnęła pod koniec lat dziewięćdziesiątych poziom najniższy z notowanych po II wojnie światowej. Nie sposób nie łączyć tego zjawiska z niezmiernie trudną sytuacją ekonomiczną rodzin i brakiem prorodzinnej polityki państwa. Obniżające się wskaźniki urodzeń nie zapewniają już reprodukcji biologicznej i zapowiadają starzenia się społeczeństwa.

Wysokie wskaźniki nadumieralności są rezultatem złej kondycji zdrowotnej Polaków, a ta z kolei jest następstwem niekorzystnych warunków ekologicznych, złej organizacji pracy, stosowania szkodliwych dla zdrowia technologii, a także stresów spowodowanych niedostatkami życia codziennego. Duża liczba zgonów w młodszych grupach wiekowych powoduje między innymi powiększenie się liczby rodzin niepełnych. Pociąga to za sobą nasilenie problemów socjalnych i wychowawczych.

Od rodziców, w porównaniu z osobami bezdzietnymi, żąda się większych wyrzeczeń ekonomicznych: poziom życia rodziny z dwojgiem i większą liczbą dzieci jest znacznie niższy niż poziom życia osób bezdzietnych. Rodzice są często krzywdzeni na rynku pracy.

W ostatnich latach intensywniej zmienia się mentalność Polaków. Religijność wydaje się mieć niewielki wpływ na kształtowanie zasad i modeli życia społeczno-gospodarczego. Poważnym problemem jest osłabienie etosu pracy. Rodząca się konkurencja i dążność do sukcesu gospodarczego powodują nieraz, że środowisko pracy staje się coraz bardziej brutalne. Bezkrtyczne przejmowanie obcych wzorców kultury powoduje rosnący konsumizm i utylitaryzm życiowy».

Bezrobocie stało się u nas prawdziwą klęską społeczną między innymi dlatego, że społeczeństwo zostało nagle skonfrontowane z nieznanymi dawniej problemami i po okresie państwa nadopiekuńczego jest zupełnie nieprzygotowane do rozwiązania tego problemu. Wielu, żyjąc z zasiłku wpada w apatię biernie oczekując odgórnego rozwiązania problemu. Trudno się dziwić, skoro przez lata przyzwyczajano społeczeństwo hasłem, iż zagwarantowanie miejsc jest wyłącznie obowiązkiem państwa.

Ten nowy problem społeczny ma niewątpliwie wielorakie oblicza. Trudna sytuacja na rynku pracy negatywnie rzutuje na stosunki pracy. Pracownicy szantażowani groźbą zwolnienia zmuszani bywają do akceptacji niegodziwych warunków pracy, wyrażają zgodę na niesprawiedliwe wynagrodzenie, brak zabezpieczeń socjalnych, fałszowanie danych dotyczących zarobków, by obniżyć koszty ubezpieczeń socjalnych.

Jeśli bezrobocie dotyka wielkoprzemysłowej klasy robotniczej musi mu towarzyszyć poczucie niesprawiedliwości społecznej. Właśnie stoczniovcy, górnicy, hutnicy czują się dziś najbardziej sfrustrowani. Przecież całe lata wmawiano im pełnienie przodującej roli i siły w narodzie. Oni też zainicjowali przewrót solidarnościowy podziwiany przez cały świat, a w stanie wojennym cierpieli prześladowania dla sprawiedliwości. Dziś znaleźli się bardzo często na marginesie życia społecznego. Ciężka praca w stoczni, kopalni czy hucie stała się mało potrzebna i ekonomicznie mniej wartościowa. Okazało się nagle, że przy gospodarce wolnorynkowej przemysł ciężki jest przestarzały, wymaga ogromnych nakładów inwestycyjnych i gruntownej restrukturyzacji.

W ciągu ostatnich 10 lat bezrobocie w Polsce stało się przedmiotem licznych badań naukowych. Na rynku wydawniczym dostępne są monograficzne opracowania w tym przedmiocie. Wynika z nich, że przyczyną bezrobocia są nie tylko transformacje ustrojowe. Bezrobocie zależy także od cech osobowych człowieka. Prowadzone w 1980 r. badania w USA (Adelajda) wykazały, że osoby, które dotknęło bezrobocie już w szkole różniły się pod pewnymi

względami od osób, które po ukończeniu szkoły znalazły zatrudnienie. Osoby, które pozostały bez pracy, już w szkole niżej oceniały swoje kompetencje, wykazywały więcej stresów i depresji, miały wyższe wskaźniki zewnętrznego poczucia kontroli, były mniej pewne tego, że znajdą pracę, a przez nauczycieli były oceniane jako mające mniejsze możliwości. Można więc stwierdzić, że wśród wielu czynników istnieją i te, predyspozycje psychologiczne do „bycia bezrobotnym». Niska samoocena, mała aktywność, apatia, skłonność do depresji stanowią czynnik zwiększonego ryzyka utraty pracy.

Wszystkie te czynniki powodują zrzucanie winy za obecny stan rzeczy, na sprawujących władzę, na innych ludzi, także na Boga i Kościół.

Nie mniej ważne i jeszcze bardziej niebezpieczne niż ekonomiczne, społeczne czy psychologiczne są moralne skutki tego stanu rzeczy.

Praca w administracji lub na tzw. tanich stanowiskach pracy nie daje satysfakcji pracownikom zdolnym, o dobrym przygotowaniu fachowym i powoduje szybką degradację ich kwalifikacji. Nie stawia ona przed nimi żadnych wymagań, jest znacznie poniżej ich możliwości, a nawet ich aktualnej wiedzy zawodowej i nie tylko nie daje im świadomości rozwoju, ale faktycznie cofa ich w stosunku do współczesności. Jeżeli dodamy, że jest ona nisko wynagradzana, to staje się zrozumiałe, że pracownik taki, zwłaszcza młody, dochodzi do wniosku, iż zamknięto przed nim perspektywy rozwojowe. Nie ceni więc swojej pracy, łatwo ją porzuca, a przynajmniej wykonuje ją źle, bo ulega zniechęceniu. Ponieważ nie stawia mu się wysokich wymagań, nie jest w stanie sam sobie ich postawić i czuje się pokrzywdzony. Praca taka nie osiąga ani tego celu, jakim jest rozwój pracownika, ani nie przyczynia się do postępu społecznego i gospodarczego. Z drugiej strony nie jest w stanie, także ze względów ekonomicznych, na podnoszenie swoich kwalifikacji, a wielu pracodawców stawia nierealne warunki uzyskania zatrudnienia.

Na czym polegają procesy degradacji społecznej osób, które tracą zatrudnienie? Jak kształtuje się sfera szeroko rozumianego ubóstwa?

Najczęstszą reakcją jest rosnące poczucie braku wartości, z którym łączy się zwykle świadomość, że oto z dnia na dzień przestało się odgrywać jakąkolwiek produktywną rolę w społeczeństwie. Wewnętrzny dramat bezrobotnych to permanentna konfrontacja z obojętnym społeczeństwem, które co dnia mówi im: „Nie potrzebujemy waszego talentu. Nie potrzebujemy waszej inicjatywy. Nie potrzebujemy was».

Frustrację pogłębia poczucie winy wobec najbliższych i pewien rodzaj wstydu, że oto nie okazałem się dość fachowy, dość utalentowany, dość „konkurencyjny», by ów nowoczesny i ze wszech miar atrakcyjny świat gospodarki rynkowej, znany głównie z telewizyjnych reklam, okazał się moim światem. Bezrobotny, który „wypada z gry» w procesie przeobrażeń strukturalnych obejmujących całą gospodarkę społeczną i jego własne przedsiębiorstwo, nieuchronnie postrzega siebie jako żywy anachronizm, przeżytek nie z tej epoki. Jego stosunek do kształtującego się w Polsce rynku może mieć wszelkie cechy „zawiedzionej miłości», która zmienia się w nienawiść, gdy się odkrywa (urojoną bądź rzeczywistą) nieprzekraczalną przepaść między sobą a przedmiotem marzeń.

Masowe bezrobocie jest głęboką rysą w lansowanym przez media obrazie szczęśliwych społeczeństw. To rzeczywistość „czwartego świata”, o którym pisał Jan Paweł II w encyklice *Sollicitudo rei socialis*, przestrzeń społecznego wykluczenia i zakłócenia normalnych relacji. W szczególności odnosi się to do bezrobocia długoterminowego, tzn. gdy ktoś traci pracę na rok bądź dwa lata (jest to zaś wzrastający procent wśród bezrobotnych). Wielu ludzi odczuwa wówczas brak zainteresowania swoją osobą, ma poczucie odrzucenia przez społeczeństwo, dyskryminacji. Prowadzi to do kształtowania się postaw zamknięcia w sobie, nieuzasadnionego wstydu, wrogości i gniewu. Ci, którzy przez dłuższy czas nie mieli żadnej pracy, stają się niezdolni do tego, by ponownie ją podjąć, tracąc nie tylko nadzieję, ale i dotychczasowe aspiracje. Wielu z nich staje się odbiorcami hasel ideologii konfliktu społecznego.

Przedłużające się bezrobocie jest zatem źródłem niepewności, frustracji, braku odpowiedzialności i zaufania do społeczeństwa oraz siebie samego. W ten sposób zaprzepaszczone zostają możliwości osobistego rozwoju jednostek, ale i całych społeczeństw. Ginie entuzjazm, umiłowanie dobra, upowszechniają się symptomy społecznej frustracji – kryzysy rodzinne, alkoholizm, przestępczość i narkomania.

K. Slobodyanyuk

Kyiv National University of Technology and Design

GLOBALIZATION OF THE MODERN WORLD

Even a casual observer of world financial markets will have noticed that localized events often have much wider global ramifications. The collapse of the US subprime mortgage market produced a ‘credit crunch’ that forced some of the world’s largest financial institutions to write down billions of dollars and eject their chief executives. News earlier this year that a patient with contagious tuberculosis infection was out on international travel caused worldwide scare. The health and economic fates of many, thus, depend on the ebbs and flows of modern globalization. One in which wealth can be created and destroyed in seconds, and in which ideas, information and products can be quickly and cheaply disseminated to the furthest corners of the earth, and an uncontrolled, contagious pathogen can wreak worldwide havoc. In this sense, we are all bound together by globalization, a much talked-about but little understood phenomenon that has polarized opinion from Davos to Dhaka.

With the collapse of the USSR, the ideological fault line lies along globalisation, broadly dividing the Left and the Right. The division is not unreasonable as modern globalization involves rapid expansion of capitalism – and its problems. But an economic- and business-based explanation of the phenomenon is like accepting a blind man’s description of the elephant as a leathery column with big toes. As I have argued in *Bound Together: How Traders, Preachers, Adventurers and Warriors Shaped Globalization*,

globalization is best understood in its long historical context. The first steps involved Homo sapiens leaving Africa and acquiring different shapes over many millennia. Ever since they developed different lifestyles and cultures, an enduring historical trend has been the desire to connect with each other. That process has accelerated, and created an interdependent world in which we take for granted our global tastes in music, film and even food.

While drinking Indian tea or Colombian coffee, one never considers that only a few hundred years ago there was no tea or coffee in either country. Kiwi fruit grew in China, not New Zealand. Before Portuguese and Spanish traders introduced Mexican chilli pepper (called chile in Aztec) to Asia, there was no hot curry or sizzling Sichuan dish. Imagine a time when Ireland and Russia had no potatoes, Italian pasta had no tomato sauce, and Cuba, no sugar. Not only food and beverages, but spices and condiments, and also the most common products – from paper to paperclips, guns to porcelain – owe their spread to globalisation. It took hundreds of years before Chinese paper-making technology reached the West or India. Now globalisation delivers the latest model of iPod to any part of the world within days. A curse of early globalisation – bubonic plague – took 80 years to spread in Europe; in 2003, the SARS virus, transported by passengers on jet planes, reached three continents in as many days.

Although the motivations behind the transfers are essentially the same, the rapid transportation of goods, services, information and culture has created a new dynamic. Instant communication means that all socio-political and economic impacts of interconnections are in plain view of the world's public, including the poor and marginalized. When thousands of Indian weavers, once champion exporters, were displaced by the Industrial Revolution, few knew, or cared, about their plight. Today, the decision of multinationals to lay off workers in the US and hire thousands in India hit the internet instantaneously and provoke outcries.

Another driver of globalisation has been migration. War, famine and the search for a better life have led thousands to leave their homes. Earlier, they faced many obstacles, but not high barbed-wire fences and border guards. Still, the process continues. Emigrants remit billions of dollars home, closely tying their economies to the world. On the other hand, the presence of large unassimilated minorities in the West also provokes xenophobic sentiments.

This column, to be published fortnightly, will explore the many facets of globalisation manifest in different aspects of life. By showing the interconnections of the forces of globalisation, the column hopes to help understand them, and point to the dangers and opportunities they bring. Whether we like it or not, humanity is bound together by invisible threads of connections born of the aspirations, desires, fears and ambition of billions of people. Despite our differences, we are fated to sink or swim together.

Scientific leader: N.V. Sorokina, senior teacher.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ФУНКЦІЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

При керівництві підприємством завжди дуже гостро стає питання отримання інформації о діяльності підприємства, яка була б достовірною, а також щоб можна було отримати її в потрібний термін. Крім того отримання інформації це ще не все, її потрібно обробити, щоб вона була зрозумілою і однозначною для всіх користувачів цієї інформації. Зазвичай на підприємствах, для вирішення цього питання, використовують інформаційну систему, яка складається з таких блоків:

– блок накопичення первинної інформації – це інтерфейс за допомогою якого оператори вносять первинну інформацію, яка зберігається в базі даних, наприклад, видаткові накладні, авансові звіти, приходний касовий ордер, перелік товарів та клієнтів і таке інше;

– блок підрахунку підсумкових значень – це блок, який використовуючи первинну інформацію здійснює запис в базу даних розрахованих підсумкових значень по об'єктам обліку, наприклад, на основі прибуткової накладної, яка була внесена в базу даних, розраховуються слідує значення:

- залишок товарів на складі;
- кредиторська заборгованість;
- кредит по ПДВ;

– блок звітів – це інструмент, який дозволяє отримати візуальне уявлення о підсумкових значеннях, а також о первинній інформації, наприклад, реєстр податкових накладних, оборотно-сальдова відомість по рахунку «26»;

Підтримку такої системи зазвичай здійснюють відділи програмування а також користувачі. Програмісти здійснюють зміни в функціях системи, а користувачі слідкують за правильністю інформації.

Які є труднощі в використанні такої системи?

– складна комунікація між програмістами та користувачами-замовниками – труднощі взаєморозуміння;

– виявлення помилок в інформації здійснюється не одразу;

– зміна в системі звітів, які потрібні для прийняття управлінських рішень, здійснюється довго;

– програмісти зазвичай не володіють добре предметною областю;

– користувачі сконцентровані тільки на своїй частці праці і не бачать картину загалом;

– наявність декількох джерел інформації;

Це не повний список питань, які виникають коли керівництво намагається організувати отримання інформації о стані свого підприємства.

Ці питання були успішно вирішені на підприємстві «Євромікс» за допомогою організації на підприємстві інформаційно-аналітичного відділу. Ключові організаційні принципи:

- відстеження і контроль усіх джерел інформації на підприємстві;
- регламентування процедур отримання інформації;
- контроль достовірності інформації;
- контроль своєчасності інформації;
- автоматичне інформування про наявність тих чи інших проблем в інформації або в її отриманні;
- консолідація інформації;
- підвищення ефективності використання інформації;
- постійний моніторинг потреб відділів в інформації і ініціювання створення потрібного джерела інформації;

До даного відділу були запрошені спеціалісти, які мають навички роботи з аналітичними програмами, розуміючи принципи управлінського, фінансового та бухгалтерського обліків, а також мають уявлення про потреби керівників різного рівня, а також о потребах звичайних користувачів. Також вони розуміють як працює підприємство загалом і як працює кожний співробітник на підприємстві.

Загалом можна сказати, що інформаційно-аналітична функція на підприємстві, яка реалізована за допомогою організації відповідного відділу, дозволила розкрити багато недоліків в інформаційній системі підприємства. Завдяки фокусуванню окремих спеціалістів на всю інформаційну систему – от початку і до кінця – підприємство отримало можливість користуватись достовірною і своєчасною інформацією. Гадаю, що для багатьох підприємств такий підхід для роботи з інформацією був би дуже корисним.

Науковий керівник: Ю.Є. Петруня, доктор економічних наук, професор.

А. Сопільняк

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Глобалізаційні процеси світової економіки створюють нове середовище економічного зростання країн та визначають важливість дослідження вільних рухів іноземних капіталовкладень. Це обумовлено тим, що інвестиції торкаються найглибших основ господарської діяльності, визначають процес економічного зростання в цілому. У сучасних умовах вони виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, необхідних структурних зрушень, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макrorівнях.

Зростання обсягів залучення іноземних інвестицій впродовж багатьох років є пріоритетним напрямом розвитку економіки України. Однак за останні роки економіка нашої держави так і не позбавилася глибоких структурних деформацій і значно відстає від розвинених країн світу за

сукупною продуктивністю всіх факторів виробництва та відповідно – за рівнем добробуту населення. Більшість українських підприємств залишилися технологічно відсталими, енергоємними, зі слабкою диверсифікацією продуктів і ринків. Це пов'язано з нестабільністю інвестиційної політики, прогалинами в інвестиційному законодавстві, відсутністю належного інституційного забезпечення розвитку інвестиційного ринку та його інструментів, і як наслідок – недостатнім рівнем зовнішніх інвестицій. Для України необхідність залучення ПІІ в умовах формування глобального економічного простору зумовлена такими причинами: недостатністю внутрішніх ресурсів і заощаджень, незначним обміном управлінським досвідом, сучасними технологіями, патентами, ноу-хау, ліцензіями, а також прагненням доступу до зовнішніх ринків.

Досліджуючи тенденції останніх років, можна стверджувати, що обсяг залучених іноземних інвестицій в Україну залишається незначним. У 2012р. в іноземними інвесторами вкладено 6013,1 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, а їх загальний обсяг на кінець грудня 2012 року становив 54462,4 млн. дол., що на 8,2% більше обсягів інвестицій на початок року. У структурі іноземних капіталовкладень головним інвестором в економіку України залишається Європейський Союз. Так, у 2012 році з країн ЄС вкладено 42979,3 млн. дол. інвестицій, що становить 78,9% загального обсягу акціонерного капіталу; із країн СНД – 4269,0 млн. дол. (7,8%), з інших країн світу – 7214,1 млн. дол. (13,3%). Проте темпи зростання прямих інвестицій залишаються нестабільними, це можна пояснити сумнівом європейців, щодо швидкості повернення капіталу, непривабливим інвестиційним кліматом. Але для України співробітництво з ЄС є важливим кроком на шляху до:

- забезпечення макроекономічної стабільності на основі реалізації стратегії сталого зростання;
- проведення глибоких структурних реформ з акцентом на становлення ефективного приватного власника, якісні зміни у сферах корпоративного управління, модернізацію виробництва для забезпечення його міжнародної конкурентоспроможності.

Таблиця 1

Обсяг ПІІ Україна – ЄС (27 країн) (млн євро)

	2008	2009	2010	2011	2012
Обсяг ПІІ з ЄС (27 країн) в Україну	14 181	13 164	22 802	23 816	27 916

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Загалом регіон ЄС все ще зберігає за собою позицію провідного інвестора в економіку України, незважаючи на те, що Україна нагально потребує іноземних інвестицій, для них існують серйозні перешкоди, включаючи нестабільне та непередбачуване законодавство, відсутність незалежної судової влади (зловживання судів), корпоративне рейдерство, переслідування з боку податкових органів, недоліки в імплементації законів, затримки і непрозорість у поверненні ПДВ, корупція та

низький рівень захисту прав власності. Обидві сторони погоджуються з тим, що необхідно докласти більше зусиль для покращення ситуації, і тому вирішили створити Діалог з питань бізнес-клімату, який був започаткований на саміті ЄС – Україна 25 лютого 2013 року.

Окрім країн ЄС, Росія також спрямовує потік ПІІ в Україну (7%). Україна для російських інвесторів має кілька переваг: відсутність мовного бар'єру, легкість та звичність вкладання капіталу, «традиційні контакти» та вже існуючі інвестиції, до яких можна «прив'язати» додаткові.

Отже, економічне зростання є головною складовою економічного розвитку країни. Зростання забезпечують багато джерел споживання, інвестиції, експорт. Воно здійснюється під впливом не лише ПІІ, а чималої кількості чинників об'єктивних (природні ресурси), напівоб'єктивних (трудова ресурси, технології, співвідношення попиту і пропозиції) і суб'єктивних (оновлення основних фондів, інвестиції та інновації), взаємодія яких може мати як позитивні, так і негативні наслідки щодо соціально-економічного розвитку країни. Економічне зростання – багатофакторне явище. Прямі іноземні інвестиції є позитивним явищем, як для країни донора, так і країни-реципієнта. Якщо розглядати наслідки іноземного інвестування для приймаючої країни з суто економічної точки зору, то вони однозначно є позитивними: зростає обсяг виробництва і зайнятість, технологічний рівень і кваліфікація робітників. Активізація джерел і рушійних сил, підвищення ефективності використання ресурсів, прогрес елементів макроекономічної системи є чинниками економічного зростання і можливі за рахунок: дії ринкових сил, науково-технологічного прогресу, регулюючої діяльності держави.

Науковий керівник: В.А. Палехова, кандидат економічних наук, доцент.

N. Solovey

Kyiv National University of Technologies and Design (KNUTD)

GLOBALIZATION'S EFFECTS ON DEVELOPING WORLD AGRICULTURE SYSTEMS

It is no secret that modern, industrial agriculture is based on a global infrastructure. Globalization has changed agriculture almost everywhere that food is bought, sold, grown, and produced, but its effects on local agricultural systems in the developing world have been staggering. It has drastically affected the environments, economies, and cultures of these nations in ways that are already clear but will no doubt become even clearer as time passes.

One effect of globalization on the environments of developing nations is the loss of native flora and fauna due to the conversion of wild lands to farmland and pasture for industrial agriculture. El Salvador, for instance, was covered in dense wood forests that stretched for miles in the early twentieth century. This changed, however, when commercial coffee producers moved in and pushed small subsistence farmers off their lands, forcing them to clear

the forests to farm. The forests of El Salvador don't exist any longer (Faber 1993b:85). El Salvador's coffee processing plants release boron, chloride, and arsenic into the environment there. Toxic chemicals, according to a USAID report, build up «in soil, livestock, human and ecological food chain and urban waste disposal» (Faber 1993a:53).

Globalization affects the economies of developing nations profoundly. Laborers in these countries are hardly ever paid a living wage, making the purchase of those necessities, not to mention food and shelter, difficult or impossible. Contract farming, wherein smallholders produce for private corporations, is used often in the developing world, and it certainly doesn't help the position of the small growers. The private corporations usually «loan» the necessary capital to the growers, which is then subtracted from the payment they receive for the end product when it is sold back to the corporations. In the Dominican Republic, the prices for tomatoes are set by the government and the corporations, often at harvest time. This means that sometimes, a grower will get nothing for the tomatoes he grows. He may even end up in debt.

The globalization of the agriculture system and the previously noted ecological and economic changes have led to cultural changes in the third world. The rise of contract farming in the Dominican Republic has led to a rise in nontraditional farming, which is supplanting traditional farming. Thousands of peasant homes have gone into contracts with private corporations, which changes the entire cultural dynamic of families and population centers. In Malawi, where a majority of the citizens are farmers, many of them farm tobacco. Sixty percent of Malawians live below the poverty line. Gender roles are changing due to globalization, as well. In some places, such as Central America, division of labor by gender has changed. Whereas the women used to produce on the minifundio, or small farm, along with raising children, they now also might have to work as seasonal wage laborers (Faber 1993a:74).

The changes in their countries are driving many citizens to other places, creating an «implosion of the third world into the first.» The number of Hispanics in the United States grew by 70 percent in the 1980s, and ethnic peoples are 50 percent of Los Angeles' population (Alvarez 1994:256). In the West Indies and elsewhere, those who leave become circular immigrants; they leave their homes to make money then return successful and wealthy. In the West Indies, traditional export crops such as arrowroot, coconut, cotton, indigo, spices, sugar, and tobacco were grown for centuries. However, due to lowering prices on the European market in the nineteenth century, the sugar economy began to falter. This enabled smallholders to begin reducing their dependency on the plantocracy and grow other crops (Andreatta 1998:416).

Though globalization isn't inherently bad, it's proven to be a problem for third world agriculture and the ecologies, economies, and cultures of third world nations. It has caused deforestation in Central America. It has forced small farmers off of their lands and into debt. It has put power in the hands of large corporations and corrupt governments and kept it from the citizenry. When looking at the future of the global economy, we must keep these things in mind.

References

1. Alvarez, Robert 1994 Changing Ideology in a Transnational Market: Chile and Chileros in Mexico and the US. Human Organization, Vol. 53. No. 3. Pp. 255-262.
2. Andreatta, Susan 1998 Transformation of the Agro-Food Sector: Lessons From The Caribbean. Human Organization. Vol. 57. No. 4. Pp. 414-428.
3. Faber, Daniel 1993a Chapter 2: Poverty, Injustice, and the Ecological Crisis from Environment Under Fire: Imperialism and the Ecological Crisis in Central America. Pp 45-81.

Scientific supervisor: lecturer S. Redko.

A. Sotnichenko
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

ECONOMIC CRISIS IN EUROPEAN UNION

The main problem of the modern European space, which directly affects the situation in Ukraine, is the worsening of financial and economic situation in the EU. After the long freeze a slow thaw is under way for the European economy. Across the 28-strong European Union, GDP stagnated in 2013 (after falling by 0.5% in 2012) and may expand by 1.4% in 2014.

According to new forecasts from the European Commission the situation in countries of EU is the next: as was the case in 2013, growth in 2014 will be strongest (4.1%) in Latvia, which joined the euro area on January 1st. Indeed the three Baltic states—including Lithuania outside the euro zone and Estonia within it—will be the three fastest-growing countries in the EU. But the main impetus behind the euro area's recovery will be a combination of German growth of 1.7% together with a modest return to growth in Italy and Spain, the region's third and fourth biggest economies. Outside the euro zone, Sweden and Britain are expected to do well in 2014, with growth of 2.8% and 2.2% respectively.

2014's worst performers will both be in the euro area, where GDP will continue to fall in two countries. Cyprus's woes will continue, with a further contraction, of 3.9%. And Slovenia's GDP will slip again, by 1%. Still, this marks a big improvement on 2013 when GDP was expected to have fallen in eight countries in the euro zone and ten in the EU.

The recovery will bring little joy for the jobless. Unemployment in the euro zone is expected to stay at 12.2% in 2014. In the EU as a whole it will dip only slightly, from 11.1% 2013 to 11.0% in 2014.

Experts say that Ukraine has a lot of problems because of entering the European Union. And as usual there is the main problem. It is the political turmoil is rooted in the country's strategic economic position. It is an important conduit between Russia and major European markets, as well as a significant exporter of grain. Now, the government is in need of an economic rescue --

and torn between whether Russia or the Western economies (including the European Union) is the savior it needs.

Here are the next reasons the world's largest economies are watching what happens in Ukraine:

1. European and world trade could be impacted: The impact could be felt beyond Europe if the world's supply of grain is impacted. Ukraine is one of the world's top exporters of corn and wheat, and prices could rise even on concern those exports could halt. And the current political uprising was fueled by the government's handling of a trade agreement that would have brought Ukraine closer to the European Union. The government cut off negotiations in November amid pressure from Russia, which offered discounts on natural gas if Ukraine signed a pact with Moscow's Customs Union.

2. Gas and oil prices have risen amid fears the Ukraine crisis could have a damaging effect on one of Europe's main energy supply routes.

Russia is Europe's biggest supplier of natural gas, but the continent has been weaning itself off dependence on its neighbor for the last decade. It now imports less than 30% of its natural gas from Russia, compared with 45% in 2003, according to European Union statistics. Europe is also less reliant on the Ukraine link, with improved gas infrastructure now meaning supplies could go via alternative routes in the event of disruption. The Nord Stream pipeline, which goes through the Baltic Sea to Germany or another route to Germany via Belarus and Poland, are two options. Russian state gas producer, Gazprom, also plans to build another sub-sea pipeline – the South Stream – to bypass Ukraine by 2016. There are also doubts that Russia could afford to disrupt or cut part of its gas supply to Europe, which is worth almost \$100m (£60m) a day. Analysts estimate it accounts for about 3% of Russian economic output. Russia's economy registered disappointing growth of 1.3% last year, and its central bank has lowered its own forecasts, anticipating growth of below 2% until at least 2016.

Concerns about one of Europe's key gas supply routes have had a knock-on effect on other commodities, especially oil, as demand for alternative fuels increased.

The benchmark oil price, Brent Crude, rose to a peak of \$112.10 per barrel in early trading, its highest since 30 December. Its rise is also due to concerns about oil supplies from Russia, one of the world's largest oil producers, as well as the impact of any disruption in the gas market. Meanwhile, on the gas markets, UK prices for next-month delivery climbed as much as 10%, with German and Dutch prices rising by a similar amount, according to ICE Futures Europe exchange. The unrest in Ukraine also sent the Russian rouble to a record low against the US dollar, prompting Russia's central bank to raise its key lending rate by 1.5%. As a result, the main index of Russian stocks, MICEX, dropped by 11%, with Gazprom shares slumping by 13%.

After that I can say that if Ukraine becomes a one of the countries of EU, it will be fueled tension with Russia. Russia – quite large sales market of the Ukrainian goods. In case of the anti-Russian provocations it will be able to dare to pass without economic losses to purchases Argentina «oil» and the Turkish tomato paste. Russia will be able to dare to cancel by then a preferential mode

for the Ukrainian workers. The Far East way of export of energy carriers which will reduce dependence of Russia on the Ukrainian pipe ducts will take effect. Expected rapprochement with Belarus even more will saturate the Russian market with agricultural products. Having lost the Russian market, Ukraine won't get the European.

Scientific supervisor: I. Diadko, PhD, Associate Professor.

K. Stetsenko
Kyiv National University of Technology and Design

UKRAINE PROBLEMS OF INTEGRATION INTO THE WORLD COMMUNITY

One of the most important stages in foreign trade activity is Ukraine's EU integration policy.

Ukraine is interested in the realization of the idea of partial membership in the EU countries of Central and Eastern Europe, which would include primarily foreign policy and security. European choice of Ukraine is natural and completely logical.

European integration – is the main direction of development of the continent, which will determine how the situation in most of Europe in the third millennium, and its place in the world. European integration and EU membership is a strategic goal of Ukraine, because it is the best way of safeguarding the national interests, the construction of economically developed and democratic nation, strengthening the position in the global system of international relations. For Ukraine, European integration – a way to modernize the economy, technological catching, attracting foreign investment and new technologies, create new jobs and increase competitiveness of domestic producers' access to global markets, especially the EU market. The main political gain consistent European integration is to strengthen the stability of the democratic political system and its institutions, modernization of the legal framework and to ensure transparency in national legislation, to deepen the culture of democracy and respect for human rights.

The development of trade and economic relations between Ukraine and the EU hinder the unresolved issues related to the access mode of Ukrainian exporters to the EU market. Unresolved problems of harmonization of standards and procedures for certifying Ukraine and the EU are among the most important obstacle to the clustering of industrial enterprises in Ukraine and Europe.

In order for Ukraine to become an equal member of the international economic relations, it is necessary to implement measures to improve the competitiveness of domestic enterprises in the global market. Implementation of this task objectively requires comprehensive research and determine the extent of the analysis and development for the improvement of the mechanism of state support for Ukrainian companies and ensure their competitiveness in the global market. However, the inadequacy of existing methods for assessing

commodity and geographical structure of exports reduces the effectiveness of the measures of foreign policy.

For a full integration of Ukraine into the European and global political and economic environment is necessary, first, to build a democratic civil-law state, which provided political, social and spiritual interests and rights of all its members on the basis of possible and achievable in the present conditions of wealth. The existence of Ukraine as a sovereign state requires reliable protection of its interests, self-assured and progressive development in a supportive environment.

European integration corresponds to the vital interests of the Ukrainian people. It is a determining factor of the international activities of Ukraine and its domestic politics for the long term, strengthen security and positive impact on Ukraine's relations with all countries of the world, first of all – neighbors. The steady implementation of the course of integration into the European Union will provide a guarantee of the rule of law, democracy, human rights, development of civil society in Ukraine, a socially oriented market economy.

I think Ukraine is time to do an audit of their controversial achievements of the last period and find the best way to improve their competitive capacity and ability to be a full-fledged subject of international relations. The basis for the success of European integration efforts could be no haste, and prudence, not the pursuit of formal results, and taking into account the totality of the actual circumstances and trends.

Scientific leader: N.V. Sorokina, senior teacher.

D. Styskal
Kyiv National University of Technologies and Design

GLOBALIZATION OF THE WORLD ECONOMY: POTENTIAL BENEFITS AND COSTS FOR UKRAINE

Globalization is a powerful real aspect of the new world system, and it represents one of the most influential forces in determining the future course of the planet. It has manifold dimensions: economic, political, security, environmental, health, social, cultural, and others. The focus here is on the concept of «globalization» as applied to the world economy. The term was coined in the 1980s, but the concept is an old one that has different interpretations to different people. Partly as a result of these different interpretations, there are very different reactions to «globalization,» with some policymakers, scholars, and activists seeing it as a force for advancing the world economy while others, again all three, seeing it as a serious danger to the world economic system.

Globalization has involved greater openness in the international economy, an integration of markets on a worldwide basis, and a movement toward a borderless world, all of which have led to increases in global flows. There are several sources of globalization over the last several decades. Technological advances that have significantly lowered the costs of transportation and

communication and dramatically lowered the costs of data processing and information storage and retrieval comprise one such source. The latter stems from developments over the last few decades in electronics, especially the microchip and computer revolutions. Electronic mail, the Internet, and the World Wide Web are some of the manifestations of this new technology, where today's \$2,000 laptop computer is many times more powerful than a \$10 million mainframe computer of twenty-five years ago.

A second source of globalization is trade liberalization and other forms of economic liberalization that have led to reductions in trade protection and to a more liberal world trading system. This process began in the last century, but the two World Wars and the Great Depression interrupted it. Some economists and historians have suggested that globalization is little more than a return to the world economy of the late nineteenth century and early twentieth century. At that time, borders were relatively open and there were substantial international capital flows and migrations of people when the major nations of Europe depended critically on international trade as part of the colonial system.

A third source of globalization is comprised of changes in institutions, where organizations have a wider reach, due, in part, to technological changes and to the more wide-ranging horizons of their managers, empowered by advances in communications. Thus, corporations that were mainly focused on local markets have extended their range in terms of markets and production facilities to a national, multinational, international or even global reach. These changes in industrial structure have led to increases in the power, profits and productivity of those firms that can choose among many nations for their sources of materials, production facilities and markets, quickly adjusting to changing market conditions.

In its economic history, Ukraine has evolved first from an agricultural to an industrialized, and then to a service-oriented country. Major industries include coal, electric power, machinery, chemicals, food processing, woodworking, and tourism. The industrialization of Ukraine started in 1930s when it was a part of the Soviet Union. Having inherited a huge industrial potential from the USSR, Ukraine, as an independent country, has lost part of its industrial capacity due to ongoing inner political and economic crises. Dependence on Russian energy supplies is also a problem as are non-economic, social factors, including an under-developed institutional and social infrastructure and corruption, which have further delayed Ukraine's transition to a fully developed industrial/service economy.

Current status and problems of small business in Ukraine in the context of globalization, as well as identify prospects for its development in the light of international experience and national identity management had Investigated. Modern trends in the world economy marked the new location, and non-traditional forms of small business in the international division of labor and integration of national economies into the global economy. Tools for selecting priority forms and types of traders for the innovative nature of small businesses adequate trends of globalization and internationalization of small businesses had developed. It is proved that the use of the administrative structures of a specific region for implementation of procedures forming regional development

programs of small business in foreign trade is the diversification of small business in the direction of innovation, adapted to their foreign trade.

The good side of globalization is all about the efficiencies and opportunities open markets create. Business can communicate efficiently and effectively with their partners, suppliers, and customers and manage better their supplies, inventories, and distribution network. Local producers can sell their products in distant markets with the same ease and speed as in their home country. The good side of globalization is also about easy credit and rising leverage, as money flows easily across local and national boundaries, and creditors fail to distinguish between good and bad borrowers, boosting aggregate demand; setting the world economy into a virtuous cycle of income and employment growth; and easy credit and leverage fuel financial bubbles that feed into a euphoria that perpetuates the virtuous cycle.

The bad side of globalization is also about tight credit, deleverage, and declining money flows across local and national boundaries, as creditors tighten credit to both good and bad borrowers, depressing aggregate demand; setting the world economy into a vicious cycle of income and employment declines; and euphoria is succeeded by pessimism and a burst of asset bubbles, perpetuating the downward spiral of the world economy.

Науковий керівник: Г.О. Довгопол, кандидат економічних наук, доцент.

И. Сытник
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

КРИЗИСЫ США – ТОГДА И СЕЙЧАС

Кризис, как переворот, перелом, пора переходного состояния – неотъемлемая часть экономики. Кризис может проявлять различные диспропорции и конфликты, но в последствии обновить и оздоровить экономику.

Ярким примером является Великая депрессия (1929-1939 гг.) и Экономический кризис (2008-2012 гг.) в Соединенных Штатах. Рассмотрим подробнее и сравним эти явления.

Великая депрессия – мировой экономический кризис, начавшийся в США в связи с обвальным падением акций в «черный четверг», набравший катастрофические масштабы в «черный понедельник» и распространившийся на ряд других государств.

Развитие данного кризиса в США связано с проявившимися после окончания Первой мировой войны дефляцией (падение цен) и рецессией, а также банковскими и валютными кризисами, затронувшими кроме США многие другие европейские страны. В результате при растущем производстве образовалась нехватка денежной массы, стоимость акций упала на 60-70% и деловая активность резко пошла на спад. Закрылись многие фирмы, заводы и банки, в США появились миллионы безработных. 7 г., когда разразился уже новый кризис. Он был вызван ростом не-

возвращенных жилищных кредитов, которые американские банки выдавали неблагонадежным заемщикам. Данный кризис в США начался еще в 2006 г., однако его катастрофические последствия проявились только в 2007 г. Начавшийся ипотечный кризис стал первой ласточкой мирового финансового кризиса 2008 г. Первыми жертвами кризиса 2007 г. стали отдельные ипотечные компании, которые перестали выдавать кредиты, уволили многих работников, а их акции сильно упали в цене. В дальнейшем кризис перекинулся на банковскую сферу, в том числе и на зарубежные банки, вкладывавшие в американские ипотечные компании. Одним из результатов ипотечного кризиса стало 20-процентное падение стоимости недвижимости в США, за счет чего американские владельцы жилья в целом стали беднее почти на 5 триллионов долларов.

Если сравнивать выход из кризисов, по словам экспертов, в 2008 г. не было допущено ошибки 30-х гг. Во времена Великой депрессии страны занимали обособленную позицию, выжидая у кого первого рухнет экономика. В 2008 г. большинство решений принимались с учетом мнений всех участников экономического процесса, ведущие мировые державы проводили согласованную политику и были готовы действовать скоординировано.

Вместе с тем, несмотря на внешнюю схожесть сценариев кризиса, нельзя говорить об абсолютной идентичности ситуаций, а значит, и полностью перенести выводы из событий 30-х годов на сегодняшнюю ситуацию.

Одно из важных отличий состоит в огромной финансовой диспропорции, свойственной социальным группам американского населения в 20-30-е гг. прошлого века. К моменту начала кризиса 1% американцев обладал сверхвысокими доходами, 42% – сверхнизкими. Сегодня этот разрыв, послуживший одной из причин глубокого затяжного кризиса, в США отсутствует.

После Первой Мировой войны США являлись крупнейшей страной-кредитором. Послевоенные экономические проблемы их стран-должников автоматически переносились и на финансовую систему самих США. Сегодня страна имеет достаточно устойчивый бюджет и низкую инфляцию. Позиции американского доллара, являющегося главной мировой резервной валютой, несмотря ни на что, по-прежнему прочны.

Подводя итог, можно сказать, что, несмотря на наличие бесспорных параллелей, нынешняя ситуация в американской экономике отличается от той, времен «Великой депрессии» конца 20-х– начала 30-х гг. прошлого века. Уже одно это говорит в пользу того, что повторение сценария 1929 г. вряд ли возможно. Только это не означает, что экономике США сегодня совсем ничего не угрожает и нынешний спад является всего лишь циклическим явлением. По крайней мере, как заметил бывший Госсекретарь США Генри Киссинджер, «человечество не повторяет своих старых ошибок, но постоянно совершает новые».

Научный руководитель: А.С. Магдич, кандидат экономических наук, доцент.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

В сучасних умовах світовий розвиток країн характеризується активними інтеграційними процесами у всьому світі. Вступ України до Європейського Союзу – це стратегічна мета держави. Нові можливості для співпраці України з Євросоюзом з'явилися після того як ЄС став сусідом України. Але у зв'язку з тим, що Європейський Союз знаходиться в критичному положенні із-за внутрішніх економічних проблем країн-учасників, котрі порушують стабільність союзу – співпраця з Україною значно ускладнюється.

Згідно статистичних даних після кожного етапу розширення євроінтеграції темпи зростання ВВП в ЄС знижувались. Так протягом 60-х рр. XX ст. приріст ВВП в ЄС був значно вищим ніж в світі в цілому і становив 8,7%, протягом 70-х рр. – став нижчим ніж в світі і знизився на 3,3%, 80-90-х рр. – ще знизився на 2,3 %. А вже на початку XXI ст. приріст ВВП впав до 1,4%, що в двічі нижче ніж в цілому в світі. Хоч 2001-2005 рр. для світової економіки в цілому виявилися цілком вдалимими – приріст ВВП в ЄС склав 1,9%, при тому що до ЄС вступили 10 країн з високим потенціалом економічного зростання.

Що стосується зовнішньої торгівлі України, то ще в 90-х рр. більше половини торговельного обороту припадало на країни СНД. Але за останні десятиліття частка зовнішньої торгівлі України, що припадає на СНД, зменшилась до 36,7%. Це скорочення частково спричинило збільшення частки відносин з ЄС на 3,8%, але більшою мірою це було компенсовано зростанням на 8,8% відносин з іншими країнами. Виходячи з цих даних Україна значно відійшла від СНД, але мало наблизилась до ЄС. Так в першому кварталі 2013 р. експорт України до ЄС відносно 2012 р. збільшився на 18%, в той час як в країни СНД зменшився на 14%. Імпорт з ЄС збільшився на 2%, а з СНД зменшився на 15%.

Оскільки інтеграція це складний процес, на шляху України до ЄС зустрінеться багато проблем, які необхідно буде вирішувати. Але після вступу до Євросоюзу Україна матиме значну вигоду. По-перше, економічну вигоду привнесуть додаткові інвестиції в економіку держави, макроекономічна стабільність, позитивне торговельне сальдо, підтримка малого і середнього бізнесу. По-друге, вигодою в політичній сфері стане участь в Спільній європейській політиці безпеки і оборони, що гарантуватиме територіальну недоторканість і суверенітет України. По-третє, соціальними вигодами стануть захист прав людини, високий рівень життя населення, вільний рух населення в зоні ЄС.

При вступі до Євросоюзу Україна має покращити свої економічні показники до європейського рівня, розвинути ринок і зафіксувати тенденції до економічного зростання. Україна матиме можливість вийти на європейський ринок, який може задовольнити потреби і сам по собі є вели-

ким ринком збуту товарів. Збуваючи товари на європейському ринку держава отримає позитивне торгівельне сальдо. Таким чином, якщо Україні вдасться підвищити економічні показники, досягти макроекономічної стабільності вона матиме значні інвестиційні потоки з Євросоюзу. Також державі необхідно реорганізувати законодавчу систему, забезпечити підтримку стабільної політичної системи, прозорість механізму державного управління, розвиток суспільства і дотримання прав та свобод людини.

Проте, перед державою постануть проблеми і загрози. Перш за все, це погіршення відносин з Росією і з країнами СНД. Україна матиме й економічні проблеми, викликані встановленням квот на певні товари, перехід на європейські ціни. Але найважливішим є те, що держава не зможе конкурувати з країнами ЄС в певних галузях. Це створить необхідність переходу в менш конкурентні галузі, а також необхідність в терміновому пошуку грошей для модернізації підприємств, щоб ті змогли витримати конкуренцію з боку Європи.

До загроз можна віднести можливе використання України як сировинної бази, можливе зосередження на території країни шкідливого виробництва. В соціальній сфері – відтік кваліфікованих кадрів і робочої сили в цілому, оскільки середньомісячна заробітна плата в ЄС майже в 9 разів вища ніж в Україні і в 4 рази вища ніж в Росії. Відтік кваліфікованої робочої сили може спричинити загострення демографічної кризи.

Також державна економіка може частково втратити суверенітет, оскільки втручання Євросоюзу в управління фінансами і економікою буде неминучим.

Проте, незважаючи на всі можливі загрози, вступ до ЄС для України залишається достатньо перспективним. Інтеграція України до Євросоюзу – це вихід на спільний ринок, можливість покращення та перебудови економіки, залучення нових технологій і інвестицій, можливість підвищити конкурентоздатність державного виробництва, вільне переміщення товарів, послуг, кваліфікованої робочої сили. А також це підвищення рівня життя населення і можливість приблизити Україну до європейських стандартів.

Науковий керівник: А.С. Магдіч, кандидат економічних наук, доцент.

А. Терebій

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРИ ВИКОРИСТАННІ АВТОМАТИЗОВАНИХ ПРОЦЕСІВ

Будь-яке підприємство використовує економічні ресурси і землю, капітал у реальній фінансовій формі, працю і підприємницьку здібність керівників або власників. Одночасно з цим підприємство має свої інтереси, які виражають його потреби в одержанні прибутку за рахунок опти-

мізації кількості і якості проданої продукції, забезпечення раціонального використання наявних ресурсів.

Сучасні умови, в яких функціонують підприємства харчової промисловості, виходять із постійно зростаючих потреб населення, а також необхідності постійного поповнення асортименту. Це приводить до збільшення матеріально-технічної бази, а значить вимагає раціональної системи її використання. Проблеми, які виникають при спробі вирішення цього питання в харчовій промисловості, багато в чому схожі на ті, які виникають в інших галузях.

Харчова продукція в умовах ринкових відносин повинна бути конкурентно-здатною, а тара і упаковка мають відповідати світовим стандартам за захисними характеристиками конструкцій, поліграфічним оформленням і економічністю.

Для виготовлення тари і упаковки використовують тільки ті матеріали, які можуть забезпечити:

- захист продукції від дії оточуючого середовища, пошкоджень і втрат;
- захист оточуючого середовища від забруднення та негативного впливу продукції;
- зв'язок виробника і споживача, забезпечити ефективне зберігання, транспортування, складування, розподілу та реалізації продукції.

Необхідними критеріями, які висуваються до матеріалу є його доступність та дешевизна, економічність його застосування на всіх стадіях від виробництва упаковки до споживання продукції. Після використання матеріал упаковки повинен утилізуватися або бути знову використаний з мінімальними витратами і без негативного впливу на оточуюче середовище.

Таким чином, задоволення потреб харчової промисловості України у модернізованих машинах для упаковки ПЕТ пляшок у полімерну плівку дозволить підвищити ефективність використання основних засобів у відповідному сегменті економіки.

Науковий керівник: С.В. Кузьмінов, доктор економічних наук, професор.

С. Терновський

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Не секрет, що сучасну геополітичну карту світу та її економічний простір, визначають такі ж самі рушійні сили, як і найголовніший тренд розвитку сучасного суспільства – глобалізацію. За останні десятиліття провідні світові економісти вирізняють транснаціональні корпорації та спільне інформаційне середовище, як основний фундамент сьогодення та майбутнього приватного бізнесу, який існує на одному рівні із

урядами незалежних держав та наднаціональними утвореннями. Міжнародні економічні зв'язки, які стрімко розвиваються завдяки технічним набуткам прогресу, підводять кожне приватне підприємство до питання зовнішньоекономічного розвитку, і що найбільш важливо, до питання побудови власної маркетингової політики на теренах нових ринків.

Маркетинг, як підкреслює більшість фахівців, є не стільки теоретичною, скільки переважно практичною дисципліною, яка виникла і розвивалася як результат господарської діяльності в умовах ринку, які характеризуються подальшим загостренням конкурентної, усе більш складними і диверсифікованими, як технологічно так і організаційно, моделями виробництва, надзвичайною інформаційною насиченістю і комунікативністю, ефективністю зовнішньоекономічної діяльності та економічною активністю взагалі. До того ж міжнародні аспекти маркетингу значно актуалізуються завдяки подальшій інтернаціоналізації світової економіки, розширенню міжнародної торгівлі, більш динамічному і масовому переміщенню капіталів і робочої сили.

В умовах розвиненого ринку, розробка і застосування стратегій маркетингової діяльності одна з найважливіших функцій керівників фірм вищої ланки, на рівні із встановлення максимально можливої планомірності і пропорційності в діяльності підприємства, зменшення невизначеності і ризиків в господарській діяльності і забезпечення концентрації ресурсів на обраних пріоритетних напрямках. Тому для будь-якої фірми, яка бажає включитися в міжнародні економічні відносини, першорядним завданням стає забезпечення успішного виходу на зовнішній ринок. У цьому зв'язку для фірми стає необхідним звернення до методів міжнародного маркетингу. І оскільки маркетинг ставить у центр уваги споживача, вся робота підприємства, що використовує принципи і методи маркетингу, спрямована на підпорядкування виробництва інтересам споживача.

При виборі міжнародної маркетингової стратегії, підприємство стикається з серйозною дилемою у вигляді існування стандартизованої і адаптивної маркетингової стратегії. На користь першої говорить той факт, що на міжнародному ринку кінцевих товарів, відчувається вплив глобалізації – структура потреб стає більш однорідною, а стандартизація дозволяє вибудовувати глобальний імідж бренду з виробничою спеціалізацією, і економією на масштабах. З іншого боку, фактори крос-культурних відмінностей продовжують істотно впливати на ринок, особливо на тлі неоднорідності в економічному розвитку регіонів. У цьому випадку ми чітко бачимо, що адаптивний маркетинг дозволяє краще задовольнити потреби споживачів, збільшити їх лояльність, адаптуватися до правових особливостей конкретного регіону, і це сприяє отриманню компанією конкурентної переваги на ринку. Обидві стратегії тісно пов'язані між собою і їх ключові недоліки відображаються в їх ключових перевагах. Якщо адаптовані маркетингові стратегії є адекватною відповіддю на ринкову політику держав, що прагнуть нав'язати транснаціональним корпораціям локалізацію їх продуктів, то вони в тій же мірі є ресурсомісткими для впровадження. Також і стандартизовані маркетингові стратегії, не вимагаючи настільки істотних капіталовкладень, пропонують вкрай однорідну товар-

ну позицію. У цьому зв'язку, не існує однозначної відповіді, якої стратегії віддавати перевагу, для компанії важливо правильно оцінити витрати і прибуток, час, сприйняття і можливості майбутнього розвитку, і тільки на основі цього зробити свій вибір.

Більше того, формування міжнародної маркетингової політики підприємства є винятково важливим навіть на рівні держави, яку представляє підприємство. Відомий сучасний американський економіст Майкл Портер у своїй фундаментальній роботі «Міжнародна конкуренція: Конкурентні переваги країн» виділяє п'ять головних факторів, що впливають на конкурентоспроможність країни: наука і технологія, капітал, робоча сила, інфраструктура, та інформація. На думку автора, головна детермінанта, щодо якої має розглядатися вплив цих факторів на конкурентоспроможність, виступає ефективність виробництва (реальна продуктивність з урахуванням інфляції) помножена на якісні характеристики товарів. Звідси дійсно впливає визначення продуктивності на рівні країни як ступеня ефективного використання наявних ресурсів і досягнення в той же час максимально можливої якості продукції. Сьогодні потрібно невід'ємно одне від іншого планувати і прогнозувати розвиток виробництва, процеси відтворення та розширення зовнішньоекономічних зв'язків. Так само експорт та імпорт слід планувати спільно, як складову частину ринкового середовища, в якій діють товаровиробники. Досвід розвинених країн показує, що маркетинг є органічною частиною стратегічного планування експортно-імпортних операцій у зв'язку з виробництвом. Розвинені країни інтегрували в свої зовнішньоекономічні відносини маркетинг і пов'язали його з оборотом капіталу та менеджментом. Тож маркетингова політика несе в собі не тільки інформацію про основні маркетингові завдання підприємства, а й впливає на позиціонування компанії у міжнародному середовищі, стаючи невід'ємною частиною інвестиційного клімату країни походження.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

С. Тихонова

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК В УКРАЇНІ

У результаті все більшої «прозорості» державних кордонів та посилення всезагальної виробничої взаємозалежності країн роль корпоративних структур, що реалізують їх зовнішньоекономічні зв'язки, стає стратегічною і значною мірою визначає національні промислові потенціали та параметри безпеки національних народногосподарських комплексів.

Головною проблемою, що вбачає Україна у діяльності ТНК, є відносно низька конкурентоспроможність вітчизняного бізнесу у порівнянні з міжнародними підприємствами. Іноземні товари істотно підривають імідж вітчизняного товаровиробника. В умовах цього головним завдан-

ням керівництва держави є розробка такої стратегії держави, за якої, з одного боку, відбувалося б активне співробітництво з іноземними партнерами, а з іншого – вітчизняний бізнес не зазнавав би труднощів через це.

Прогнозуючи подальше посилення присутності ТНК на вітчизняному ринку, слід зазначити, що вони, взагалі, не мають на меті підняти національну економіку України, але їх діяльність має як негативні, так і позитивні наслідки. Позитивним досвідом для України може бути практика ТНК щодо нагромадження інтелектуального та людського капіталу. Йдеться про речове та не речове нагромадження, високу ефективність інвестицій у людину. Разом з тим, інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій має і негативний характер. Це зумовлено надмірною експлуатацією природних, трудових та інтелектуальних ресурсів, політичним тиском, доведенням до банкрутства місцевих компаній та їх поглинанням, використанням застарілих, екологічно небезпечних технологій.

Характерними особливостями інвестиційних процесів ТНК на ринках Центральної та Східної Європи, які відбуваються й в Україні, є такі: невеликий середній розмір інвестицій – від 100 тис. до 10 млн. дол.; маркетинговий характер інвестування – вкладання невеликої суми і нарощування її в процесі реінвестування; структура привабливих напрямків зосереджується на оптовій й роздрібній торгівлі, зв'язку, транспорті, харчовій й легкій промисловостях (металургійній в Україні); іноземні інвестиції переважно європейського походження, 80% із них припадає на Євросоюз.

Таким чином, доходимо висновку, що іноземних інвесторів цікавлять галузі з високим рівнем обігу капіталу для швидкого отримання прибутків, а також продуктовий характер упроваджених інновацій. Так, ТНК у межах внутрішнього трансферту технологій модернізують та переоснащують українські виробництва для покращення властивостей товару, що виготовляється, або для зміни його зовнішнього вигляду. Зокрема, це характерно для харчової промисловості. Це дає змогу стверджувати, що капіталовкладення транснаціональних корпорацій в іноземну економіку здійснюються з метою стимулювання попиту на власну продукцію, розширення ринків збуту, а не для модернізації основних фондів підприємств приймаючої країни.

На нашу думку, за умов сучасної економічної ситуації у світі ТНК мають, все ж таки, більше переваг для держави, на ринок якої вони входять. Вирішення проблеми безробіття, розширення асортименту товарів та послуг, доступ до ресурсів та новітніх технологій та багато іншого. Все це має безліч переваг не лише для України в цілому, а й для кожного з нас.

Підбиваючи підсумки, варто зазначити, що для вирішення головної проблеми, що була наголошена на початку, треба, по-перше, законодавчо врегулювати діяльність ТНК на території України, чітко прописавши їх долю на вітчизняному ринку, по-друге, розробити програму сприяння вітчизняному бізнесу аби він мав змогу повноцінно конкурувати з іноземними партнерами. Правильно обраний курс держави дасть змогу забезпечити співробітництво вітчизняного та іноземного бізнесу на взаємовигідних партнерських умовах.

Науковий керівник: Г.Я. Глуха, кандидат економічних наук, доцент.

МЕТОДЫ БОРЬБЫ С КОРРУПЦИЕЙ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Коррупция – это злоупотребление служебным положением для личной выгоды.

В Украине действует закон «Про засади запобігання і протидії корупції»

Этот закон «визначає основні засади запобігання і протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень збитків, шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави».

Главным стимулом к коррупции является возможность получения экономической прибыли (ренды), связанной с использованием властных полномочий, а главным сдерживающим фактором – риск разоблачения и наказания.

Выделяют экономические, институциональные и социально-культурные причины коррупции. Коррупция растет из-за наличия возможностей, низкой вероятности разоблачения, плохой мотивации и несоблюдения законов.

Последствия коррупции системны и охватывают все сферы жизни общества: бизнес, финансовую систему, государственные органы, рядовых граждан. Нецелевое использование денежных средств, рост социального неравенства, подрыв доверия к правительству, снижение инвестиций в производство, разорение предпринимателей – вот неполный список последствий коррупции.

Во многих странах мира идет борьба с коррупцией. Для оценки ее уровня используют индекс восприятия коррупции– ежегодный рейтинг государств мира, отражающий оценку уровня восприятия коррупции аналитиками и предпринимателями. Составляется компанией «TransparencyInternational» с 1995 года.

Среди ярких примеров борьбы с коррупцией в странах мира можно назвать Сингапур, Грузию, Китай, Финляндию.

Главная идея антикоррупционной политики Сингапура заключается в «стремлении минимизировать или исключить условия, создающие как стимул, так и возможность склонения личности к совершению коррумпированных действий».

Сингапурская система преодоления коррупции подходит для Украины, так как использует метод «кнути и пряника», жёсткая политика сочетается с поощрениями и поддержками правительства в борьбе с коррупцией.

В Грузии были проведены реформы – сокращено число министерств и госслужащих, обновлены и «омоложены» профессиональные кадры. Вместе с тем, в 10-15 раз были повышены зарплаты госслужащим. У небольшой части населения подобные меры властей вызвали одобрение. Важ-

ным шагом в борьбе с коррупцией стало введение принципа «одного окна», что уменьшило до минимума бюрократические барьеры и проводочки. А в 2008 году начала действовать программа электронного документооборота.

Китайская схема борьбы основывается на жёстком контроле правительства и строгом законодательстве. Методы противодействия коррупции носят карательный характер, то есть борьба идёт не с коррупцией, а с коррупционерами.

В законах Финляндии не упоминается понятие «коррупция», однако присутствуют такие понятия как «взяточничество» и «взяточничество». В настоящее время в Финляндии ежегодно рассматривается три-четыре дела по обвинению во взяточничестве и столько же – взяточничестве. Главным методом борьбы является создание условий для того, чтобы коррупция не развивалась, забирая стимулы для преступных действий. Огромная роль выделяется СМИ, которые являются инструментом гражданского контроля.

Украина попала в категорию стран, где в прошлом году взятку давали от 30 до 39% граждан. Это один из самых высоких показателей не только среди европейских стран, но и в мире в целом.

Коррупция угрожает национальной безопасности и общественному строю Украины, влияет на формирование и деятельность властных институтов, подрывает доверие граждан к власти, усложняет отношения Украины с иностранными партнерами. Поэтому борьба с ней является первоочередной задачей и связана с достижением следующих основных целей:

- уменьшение числа так называемых «взяточемких» функций государственного управления (выдача разрешений, лицензий, справок и т.п.);
- четкое законодательное определение процедур принятия управленческих решений;
- обеспечение прозрачности принятия решений с помощью конкурсов, тендеров и т.п.;
- повышение уголовной ответственности за коррупционную деятельность.

Таким образом, мы видим 4 возможных подхода к уменьшению коррупции:

1. Реорганизация органов власти.
2. Ужесточение законов вместе с поддержками правительства в борьбе с коррупцией.
3. Создание экономических механизмов, позволяющих должностным лицам увеличить свои доходы.
4. Усиление роли рынков и конкуренции.

Ю. Тремба

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ И ХОРВАТИИ

Внешняя политика основывается на солидарности со всеми демократическими силами мира, разделяющими принципы социальной спра-

ведливости, демократии, гуманизма и заинтересованными в конструктивном решении глобальных проблем; нацелена на более эффективную интеграцию в международные структуры, в частности межпарламентские.

При осуществлении внешней политики следует исходить из ее наступательного характера, защиты суверенных интересов Украины там, где они есть, утверждения суверенности во всех проявлениях, отстаивания принципа равных прав всех государств, их равной ответственности за мир и безопасность в Европе и мире.

Актуальной эту тему можно назвать потому, что на сегодняшний день Украина столкнулась с рядом социально – экономических и политических проблем и разработка перспективных направлений во внешней политике Украины поможет разрешить экономический кризис и сохранить национальные интересы Украины.

Украина и Хорватия – государства, которые имеют широкий круг двухсторонних отношений и перспективы развития торгово-экономического сотрудничества, в частности, развитие договорно-правовой базы, либерализация двухсторонней торговли, сотрудничество в топливно-энергетической, фармацевтической, транспортной и туристической сферах, развитие агропромышленного комплекса и финансово-банковское сотрудничество (налаживание прямых корреспондентских связей между коммерческими банками).

Несмотря на довольно низкий уровень внешнеторговых отношений между Украиной и Хорватией, сейчас существует много возможностей для развития сотрудничества между двумя странами. Украина заинтересована в сотрудничестве с хорватскими предпринимателями для привлечения новейших технологий в пищевую, электротехническую, легкую, нефтеперерабатывающую отрасли промышленности и налаживания кооперационных связей в строительстве самолетов, разработке и производстве дизельных двигателей, автомобилей, производстве электроинструментов.

Сотрудничество между двумя странами может расширяться через совместные проекты в нефтяной промышленности, в частности, путем использования украинских подземных хранилищ газа для потребностей Хорватии, предоставления услуг по проектированию, сооружению, ремонту и диагностике объектов нефтегазовой отрасли, путем сотрудничества в рамках проекта интеграции нефтепроводов «Дружба» и «Адрия». Кроме того в 2013 году Хорватия, Венгрия и Украина договорились расширить существующие на их территориях трубопроводы для создания коридора, по которому природный газ будет транспортироваться через три страны, а также подключиться к запроектированному Трансадриатическому газопроводу на юге Европы. Упомянутый коридор за счет диверсификации поставок газа повысит надежность энергоснабжения в регионе, а также поможет уменьшить зависимость Европы от российского газа.

Также Украина имеет развитый строительный комплекс (речь идет о производстве строительных материалов), что дает возможность решать вопрос строительства в Республике Хорватия крупных промышленных и специальных объектов, путей соединения и объектов социальной сферы.

Предприятия Украины имеют возможность на взаимовыгодных условиях поставлять в Хорватию строительные материалы (цемент, стекло, декоративный камень, плитку, сантехнику, кровельные и теплоизоляционные материалы).

Общая цель хорватской и украинской экономической политики – консолидация результатов стабилизации, достигнутых к этому времени; создание благоприятных условий для дальнейшего стабильного развития экономики.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

Э. Фойнич

УВК-лицей №100 г. Днепрпетровска

ФИНАНСОВЫЕ ПИРАМИДЫ В МИРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ

Финансовая пирамида – специфический способ обеспечения дохода за счёт постоянного привлечения денежных средств от новых участников пирамиды. Обычно финансовые пирамиды регистрируются как коммерческие учреждения и привлекают средства для финансирования некоего проекта. Если реальная доходность проекта оказывается ниже обещанных инвесторам доходов или вообще отсутствует, значит, часть средств новых инвесторов направляется на выплату дохода. Закономерным итогом такой ситуации является банкротство проекта и убытки последних инвесторов.

Практика показывает, что после краха пирамиды удаётся вернуть около 10 – 15 % от собранной на тот момент суммы. Ведь собранные средства не направляются на покупку ликвидных активов, а сразу используются для выплат предыдущим участникам, рекламы и дохода организаторов.

Чем дольше функционирует пирамида, тем меньше процент возможного возврата при её ликвидации. Принципиальным отличием финансовой пирамиды от реального бизнес-проекта является источник выплаты дохода.

Если сумма выплат дохода стабильно превышает размер прибавочной стоимости, которую обеспечивает данный бизнес, то данный проект является пирамидой.

К характерным признакам финансовых пирамид можно отнести:

- наличие рекламы, обещающей процентные выплаты (или иную форму дохода от затраченных средств) с уровнем дохода заведомо выше среднего по рынку заимствований;

- сосредоточенность внимания руководителей исключительно на PR;

- скрытие любой информации о проекте от вкладчиков;
- перемещение вложенных денег по большому количеству стран;
- анонимность организаторов и координаторов;
- небольшая плата для стартового участия;

– отсутствие офиса, официальной регистрации, устава, разрешения осуществлять деятельность на территории государства.

Все финансовые пирамиды можно разделить на 2 типа: многоуровневые пирамиды и схемы Понзи.

Многоуровневая пирамида – эта схема основана на том, что каждый новый участник пирамиды, новичок, сначала делает свой входной взнос. Этот взнос сразу же делится между участником, пригласившим новичка, а также теми, кто пригласили пригласившего, т.е. более ранними участниками пирамиды. После вступительного взноса, новичок должен пригласить еще двух или больше человек, вступительные взносы которых уже пойдут в его пользу и в пользу более ранних участников. Так продолжается из уровня в уровень.

Второй вид пирамиды носит название схема Понзи. Ее организатор приглашает участников вложить деньги и при этом обещает очень высокий и часто «гарантированный» доход по прошествии небольшого срока. При этом не нужно привлекать новых участников – нужно просто ждать. Первым немногочисленным участникам организатор выплачивает высокие проценты дохода из своих личных средств, после чего обычно слухи о «крабатоющей» схеме с отличной доходностью распространяются, и новые вкладчики сами идут к организатору. Далее организатор просто расплачивается со старыми вкладчиками денежными средствами, которые поступают от новых вкладчиков.

Кто же является основными жертвами финансовых пирамид? Всех жертв финансовых пирамид можно разделить на три категории. Первая – это люди отдающие себе отчет в том, что инвестируют в финансовую пирамиду, но надеющиеся получить обещанную прибыль и вовремя выйти из нее. Вторая категория – люди, не имеющие ни малейшего понятия о том, откуда берутся деньги. Для инвестирования в финансовую пирамиду они берут кредит в банках, рассчитывая погасить его за счет доходов, полученных от участия в схеме финансовой пирамиды. И, наконец, третья группа. Это самая незащищенная и самая доверчивая категория: пенсионеры, инвалиды, ветераны ВОВ, которые несут последние деньги в надежде их преумножить. Для этой категории вкладчиков организаторы финансовых пирамид, как правило, устанавливают минимальные планки взноса, делая упор на социальные программы, регулярно проводя акции по привлечению средств на льготных условиях. Поэтому именно они составляют большую часть пострадавших вкладчиков.

Методы борьбы с финансовыми аферами вытекают из тех же свойств финансовых пирамид, которые позволяют их организовывать. Нужно разработать надежные критерии обнаружения признаков отклонения движения капиталов (для чего нужно ужесточение платежно-расчетной дисциплины). После чего госорганы обязаны немедленно вмешаться: взять контроль над этими компаниями, чтобы перекрыть каналы перекачки денег вкладчиков. А главное не дать рухнуть пирамиде, обеспечить сохранность имущества и вкладов клиентов.

Таким образом, финансовые пирамиды представляют собой одну из наиболее распространенных и опасных моделей криминального поведе-

ния в сфере финансовых инвестиций. Их действия потенциально имеют огромную экономическую и социальную опасность. В результате крушения финансовых пирамид, как правило, в наибольшей степени страдают самые социально незащищенные слои населения. Поэтому в современных условиях государство должно уделять пристальное внимание вопросам пересечения деятельности структур, имеющих признаки финансовых пирамид. А населению стоит повышать свою финансовую грамотность и заниматься самообразованием по этому вопросу.

*Научные руководители: Т.Г. Николаев, ст. преподаватель каф.
экономической кибернетики ДНУ им. О. Гончара;
Е.В. Мотурнак, учитель УВК-лицея №100.*

К. Фурсова

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СУТНІСТЬ ЕКСПОРТНОГО РОЗШИРЕННЯ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Експортний потенціал підприємства визначається багатьма складовими, що характеризують різні сторони його функціонування. В цілому діяльність підприємства у зовнішньоекономічній сфері складається із взаємопов'язаних процесів, кожний з яких при визначенні експортного потенціалу розглядається окремо. В свою чергу результати дій цих процесів утворюються в наслідок не лише тільки їх функціонування, але і їх взаємодії між собою та ланками зовнішнього середовища. Експортний потенціал характеризується кількісним, якісним, структурним станом наявних у суб'єкта ресурсів (виробничих, фінансових, трудових і т.д.); їхнім взаємозв'язком і взаємоузгодженням; можливістю у визначений часовий термін мобілізувати резерви для досягнення поставлених цілей; можливістю збільшення й удосконалювання всіх складових експортного потенціалу та їхніх сполучних ланок. Окрім цього дефініція «експортний потенціал» на рівні підприємства містить три рівня зв'язків та відносин: по-перше, зв'язки і відносини, які відображають минуле як сукупність наявних властивостей, накопичених в результаті розвитку підприємства; по-друге, зв'язки і відносини, які характеризують сучасне, тобто усі можливості (здатності), які реально можуть бути реалізовані у процесі експортної діяльності; по-третє, зв'язки і відносини, які зорієнтовані на майбутнє та дозволяють в процесі експортної діяльності не лише реалізовувати наявні можливості, але і відтворити нові можливості як додаткові сили підприємства. До найбільш значимих факторів розвитку експортного потенціалу доцільно віднести наступні:

- організація управління підприємством;
- інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності;

- планування експортного виробництва;
- облік та аналіз експортних поставок;
- кадровий менеджмент.

Для розробки стратегії необхідний комплексний аналіз діяльності підприємства. По-перше, треба провести комплексний аналіз ефективності ЗЕД на засадах фінансово-економічного аналізу та складання матриці SWOT та згрупувати економічні показники в ЗСП, що чітко виявить внутрішні можливості підприємства.

По-друге, необхідно провести аналіз зовнішнього середовища, який включає в себе оцінку постачальників, конкурентів та споживачів, а також аналіз пропонуваного підприємством та конкурентами товарів з метою виявлення стадії життєвого циклу товару та можливості його заміни. Цей аналіз проводиться на засадах складання карти стратегічних груп для визначення положення підприємства серед конкурентів та напрямку його розвитку в наявному конкурентному середовищі. Також необхідні проведення маркетингового дослідження ринку з метою виявлення переваг споживачів та оцінка постачальників для визначення якості сировини та рівня цін на неї в даній галузі.

По-третє, для визначення ринку привабливості зовнішньоекономічної діяльності підприємства доцільно провести матричний аналіз. При проведенні матричного аналізу ЗЕД підприємства найчастіше використовуються такі матриці: матриця BCG – аналіз темпів зростання та частки ринку; матриця GE – аналіз порівняльної привабливості ринку та конкурентоспроможності; матриця ADL – аналіз життєвого циклу галузі та відносного положення на ринку; матриця Shell/DPM – аналіз привабливості ресурсомісткої галузі в залежності від конкурентоспроможності.

Таким чином, визначається спочатку вид стратегії міжнародного бізнесу підприємства, а потім в межах цього виду формується список конкурентних стратегій, з якого вибирається найбільш прийнятна. Після цього потрібно оцінити стратегію та визначити, чи відповідає вона запланованим показникам. Якщо так – запроваджувати її на функціональних рівнях та проводити постійний контроль за її виконанням для забезпечення найвищого результату. Для більш ефективної реалізації обраної стратегії необхідно розділити діяльність підприємства на основні та допоміжні процеси та найбільшу увагу приділити саме основній діяльності, поступово адаптуючи стратегію в маркетинговому, виробничому відділах та в сервісному обслуговуванні, що забезпечить повніший контроль за її реалізацією. Допоміжні процеси більш гнучкі і вони самі в процесі реалізації загальної стратегії будуть змінюватися згідно обраному напрямку. Якщо в процесі оцінки виявиться, що обрана стратегія не відповідає запланованим показникам, – зі списку конкурентних стратегій треба обрати найбільш прийнятну та оцінити її. Такий цикл допомагає вибрати найбільш оптимальний шлях розвитку ЗЕД підприємства.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ БРЕНДИНГУ

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що зростання уваги до проблеми формування та управління торговими марками українських фірм визначається тим, що відомі марки стають необхідною умовою стійкого положення фірми на ринку, фактором її конкурентоспроможності як на національному, так і на світовому ринках. Найкращі торгові марки здатні створювати чіткі уявлення про продукт або послугу, які вони представляють, та ті переваги, які вони надають покупцю. Такі марки стають «символами», значення яких виходить за межі тільки товарної категорії.

Дослідження впливу бренду на ефективність зовнішньоекономічної діяльності проводилося на матеріалах приватного акціонерного товариства «Оболонь» – провідного національного виробника пива, безалкогольних і слабоалкогольних напоїв, мінеральної води. Компанія «Оболонь» – найбільший експортер пива з України. За підсумками 2012 року доля компанії в українському пивному експорті склала 80%. Продукція компанії експортується в 33 країни світу. До складу експортної продукції віднесені наступні сорти пива з лінійки ТМ «Оболонь»: Оболонь Преміум; Оболонь Соброне; Оболонь Живе; Оболонь Міцне; Оболонь Оксамитове; Оболонь Світле.

Проведене дослідження включає у себе перелік таких основних завдань: дослідження теоретичних поглядів та закордонного досвіду розвитку та функціонування торгових марок, визначення особливостей управління торговими марками в умовах здійснення ЗЕД. На матеріалах ПАТ «Оболонь» було проаналізовано асортимент продукції, що експортує підприємство на зовнішні ринки та здійснено оцінку впливу торгової марки на експортну діяльність підприємства. За підсумками проведеного аналізу було обґрунтовано заходи щодо удосконалення системи менеджменту торгових марок у зовнішньоекономічній діяльності компаній, здійснено оцінку економічної ефективності заходів брендингу щодо удосконалення ЗЕД підприємства.

Отримані підсумки дозволили вдатися до наступних висновків щодо ролі менеджменту торгових марок у зовнішньоекономічній діяльності компанії ПАТ «Оболонь».

Вартість торгової марки «Оболонь» на ринку Росії можливо розрахувати, застосовуючи метод сумарної дисконтованої доданої вартості. Отже, сумарна дисконтована додана маркою вартість на російському ринку складає 1,57 млн. грн. Таким чином, торгова марка «Оболонь» додає продукції компанії ПАТ «Оболонь» додаткову, повністю реальну вартість, яка приносить їй суттєвий прибуток.

Основним заходом щодо удосконалення системи менеджменту торгових марок у зовнішньоекономічній діяльності компанії ПАТ «Оболонь» є проведення маркетингового дослідження на ринку РФ з метою виявлен-

ня: рівня й динаміки споживання пива і частоти покупок; оцінці орієнтації при покупці; динаміки знання пивних брендів; динаміки споживання марок; динаміки лояльності до брендів; динаміки індексу ефективності просування марок, як результуючого показника конкурентного потенціалу марки.

В якості інструменту брендингу ТМ «Оболонь» доцільно використати інструментарій BTL та активізувати канал збуту HoReCa, який має значні перспективи для покращення сприйняття торгової марки. HoReCa – термін, що означає сферу індустрії гостинності (громадського харчування і готельного господарства). Цей інструмент передбачає реалізацію BTL-кампанії «Bar Tender», спрямованої на підвищення продажів «Оболонь Преміум» у кегах у каналі HoReCa. Завдання програми: мотивація барменів, збільшення об'єму закупівель, нарощування обороту, збільшення об'єму продажів. Бюджет кампанії Bar Tender та мотиваційної програми BAR – TEAM складає 3,358 млн. грн. або 8,562 млн. російських рублів за ринковим курсом.

Прогнозується, що проведення BTL-заходу – кампанії просування кетового пива «Оболонь Преміум» Bar Tender у каналу HoReCa виявиться ефективним, оскільки дозволить підвищити обсяги продажів пива та відповідно прибутку, підвищить обізнаність споживачів щодо ТМ «Оболонь» та стимулюватиме лояльність торгових партнерів до марки.

О. Шкабура

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ВЛИЯНИЕ МИРОВОГО КРИЗИСА НА ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ИТАЛИЕЙ И УКРАИНОЙ

Трудно сказать насколько мировой кризис захватил Италию, а многие серьезные аналитики считают, что в Италии и еще в некоторых государствах континентальной Европы он не был таким глубоким, как в других странах мира. Банковские учреждения вели себя осторожно и сдержанно в последние десять лет и поэтому не создали кредитный «пузырь». Например, обычно банки Италии финансируют 50% стоимости недвижимости и очень внимательно относятся к возможностям погашения кредита клиентами, которые получают эту сумму в долг. Итальянская экономика, однако, очень интернационализована и ориентирована на экспорт. Конечно, она не может оставаться нечувствительной к тому, что происходит в мире. И, как следствие, она должна преодолевать кризис на рынках экспорта. Тем не менее, экономике Италии не был нанесен структуральный ущерб. Существует один фундаментальный экономический фактор, который позволил итальянской экономике выстоять и сейчас она находится в фазе оживления. Итальянские предприятия и потребители очень гибки, а костяк экономики состоит именно из малых и средних предприятий. Они очень прочны и умеют быстро реагировать на обстоятельства, изменяя производственные процессы, производимый товар и приспособляясь к новым условиям. Структура потребления также меняется,

адаптируясь к ситуации. И эта гибкость очень помогает Италии во время текущего мирового кризиса.

Кризис не повлиял на двусторонние украинско-итальянские отношения. В прошлом 2013 году двусторонний товарооборот достиг приблизительно \$5,3 млрд. Однако в условиях глобализации эти цифры не дают точного представления о ситуации, потому что есть такие итальянские предприятия, которые экспортируют товары в Украину через свои филиалы, находящиеся за границей. Например, известная марка Ferrero экспортирует продукцию в Украину через Польшу. То же касается инвестиций: банк UniCredit вложил большие инвестиции в Украину тоже через свои дочерние предприятия в Польше и Австрии: это больше \$3 млрд. Хотя это и инвестиция итальянской группы, она не вошла в статистику, касающуюся Италии. Украина в коммерческом плане находится в активе: Италия покупает больше, чем продает. Но итальянцы никогда не протестовали против этого – это правило международной торговли. Из Украины они импортируют сырье и полуфабрикаты (например, сталь), которые нужны для производства товаров по более низкой себестоимости. Они же продают Украине: автоматическое оборудование, предметы интерьера и товары для дома, сельскохозяйственную продукцию, одежду и обувь.

Италия является важным партнером для Украины не только в сфере экономики. Именно благодаря развитым украинско-итальянским контактам на высшем уровне Италия предоставила нашей стране статус соседа и одобрила масштабный план под названием «Расширенная Европа» во время своего председательства в Евросоюзе в 2003 году.

Сейчас правительство Италии с осторожностью относится к вопросу евроинтеграции Украины. Также «недружелюбие» к Украине проявляется в отношении визового режима. У украинцев возникает множество сложностей в итальянском консульстве: большой пакет необходимых документов, минимум трехнедельная волокита с их рассмотрением и высокий процент отказов. Италия удерживает первенство и по длительности рассмотрения заявок на визу (21 день), и по количеству отказов – почти 7%.

С 1 июля 2014 года Италия будет председательствовать в Совете ЕС. Для Украины это будет своего рода экзамен на проверку отношений с Италией, а так же шанс активизировать работу в направлении сближения Киева и ЕС во время данного председательства.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

V. Shmatuha
Kyiv National University of Technology and Design

UKRAINE'S ECONOMIC INTEGRATION WITH THE EUROPEAN UNION

The European Union is the most open to developing countries. The EU is the largest economy in the world. Although growth is projected to be

slow I believe that closer economic integration – in the overall context of a political association – can be a key factor in economic growth for Ukraine. Following Ukraine's WTO membership in 2008, the EU and Ukraine immediately launched negotiations for an agreement on a deep and comprehensive free trade area.[1]

Ukraine's WTO accession is a significant achievement, which is expected to have a positive impact on the country's economic development in the future and result in further liberalization of the foreign trade, creation of transparent business environment for foreign investments.[1]

The future Free Trade Agreement between the EU and Ukraine will cover all trade-related areas (including services, intellectual property rights, customs, public procurement, energy-related issues, competition, et cetera) and also tackling the so-called «beyond the border» obstacles through deep regulatory approximation with the trade-related EU acquis.[2]

The free trade area between the EU and Ukraine is designed to deepen Ukraine's access to the European market and to encourage further European investment in Ukraine.

The EU is among Ukraine's most important commercial partner and accounts for about one third of its external trade. Ukraine's primary exports to the EU are iron, steel, mining products, agricultural products, and machinery. EU exports to Ukraine are dominated by machinery and transport equipment, chemicals, and manufactured goods.[2]

Through its European Neighbourhood Policy (ENP), the EU works with its southern and eastern neighbours to achieve the closest possible political association and the greatest possible degree of economic integration. The EU is seeking an increasingly close relationship with Ukraine that goes beyond mere bilateral cooperation, encompassing gradual progress towards political association and economic integration.

Ukraine is a priority partner country within the European Neighbourhood Policy (ENP) and the Eastern Partnership (EaP). [3]

Ukraine regards the EU as an important mechanism for integration to the European economic and political space, and also for stability strengthening in the region and further development of close relations between the EU member states. Ukrainian experts participate in such EU focal points as cross-border cooperation, transport, energy, science and technology, working on continuing basis on intensification of Ukrainian enterprises participation in cooperation projects within the EU framework.[4]

References

1. Internet resource: <http://un.mfa.gov.ua/en/about-ukraine/economic-cooperation> «The World Trade Organisation WTO»
2. Internet resource: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/ukraine/> «EU and Ukraine»
3. Internet resource: http://eeas.europa.eu/ukraine/index_en.htm «Ukraine»
4. Internet resource: <http://ec.europa.eu/trade/policy/eu-position-in-world-trade/> «EU position in world trade»

Supervisor: N.V. Sorokina, senior teacher.

ПОЗИТИВНИЙ ТА НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ТНК НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ

На міжнародному ринку транснаціональні корпорації займають вагоме положення. Вони відіграють важливу роль у економіці країн базування та у приймаючих країнах.

Занурившись у економіку країн, що розвиваються, ТНК захоплюють перші позиції в основних галузях економіки. Таким чином, ТНК мають змогу контролювати 40% усього промислового виробництва країн та 50% їх зовнішньої торгівлі. Також у сферу своєї діяльності ТНК залучають велику кількість місцевих компаній, і малих, і середніх. У зв'язку з цим посилюється залежність підприємств малого бізнесу від ТНК, що відбувається на основі розвитку технології виробництва, спеціалізації, кооперування, організації збуту продукції, передачі «ноу-хау».

Не дивлячись на те, що надання економічної допомоги не є метою діяльності ТНК у країнах, що розвиваються, тим не менш, вони допомагають розвиватися промисловості, змінюють структуру народного господарства, тим самим частково модернізують участь цих країн у міжнародних економічних відносинах. Виходячи з зазначених особливостей функціонування ТНК на території держав, що розвиваються, можна виділити позитивні та негативні моменти для цих країн.

Позитивні:

- ТНК сприяють розповсюдженню досягнень НТП у периферійну зону;
- ТНК надають грошові та виробничі засоби для модернізації місцевих галузей промисловості;
- ТНК гарантують більш високу заробітну плату та кращі соціальні послуги, а також сприяють удосконаленню знань працівників;
- ТНК сприяють залученню місцевих виробників у процеси міжнародного поділу праці.

Негативні:

- тиск на місцеві фірми;
- встановлення монопольних цін;
- порушення державних законів (наприклад, приховують доходи від податків шляхом переведення грошей із однієї країни до іншої);
- забруднення довкілля своїм виробництвом у країні розташування;
- дестабілізація ситуації на ринку праці за рахунок того, що заробітна плата працівників філій ТНК перевищує заробітну плату працівників місцевих фірм;
- можливість впливу на політику влади даної країни.

ТНК, що працюють у промислово розвинених країнах, також мають вплив на економіку та політику цих держав. Вони намагаються вплинути на процес виробництва, реалізацію та поширення продукції, що неминусь-

че приводить до розвитку дискусій та протиріч між економічною вигодою для ТНК і держави.

Під час загострення політичних відносин, внутрішніх та міжнародних економічних криз дані протиріччя стають ще більш гострими. У такі періоди влада різних країн не надає підтримку філіям зарубіжних ТНК та фокусують свої зусилля на захисті інтересів національних фірм та компаній.

Виходячи з цього, можна казати про циклічний характер негативно-го впливу ТНК на економіку промислово розвинених країн, в той час як їх позитивний вплив є залишається постійний.

Особливо серйозним позитивним впливом ТНК у цих країнах є те що вони:

- визначають характер зовнішньоекономічних зв'язків; промислово розвинених країн;
- забезпечують близько 20% зайнятості в них;
- сприяють прискоренню економічного прогресу країн, створюючи конкурентне середовище для місцевих компаній.

Незважаючи на значні позитивні фактори, країнам у яких розташовані ТНК потрібно бути насторожі та аналізувати можливі економічні та соціальні загрози, щоб уникнути їх появи, а якщо уникнути неможливо – зменшувати їх негативний вплив.

Науковий керівник: А.С. Магдич, кандидат економічних наук, доцент.

N. Shysterova
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

THE CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY AS A NON-GOVERNMENT REGULATOR OF FOREIGN AFFAIRS

The economic development of the society contributed to the development of chambers of commerce as an important center of business activity in most countries. They have become an effective means of mutual cooperation in the overall global economy. It is the fact that guides the work of Chamber of Commerce and Industry (CCI) in Ukraine which nowadays is one of the most reliable business partners for any company or organization in Kyiv and throughout Ukraine.

Especially useful interaction with the Chamber may be in the field of international cooperation and foreign trade activities aimed at the development of economic, scientific, technical and trade relations of member companies of Ukrainian Chamber of Commerce with foreign business communities.

Today the geography of international cooperation of CCI is wide enough. Many agreements on cooperation have been signed. The Chamber is constantly visited by foreign delegations.

In order to establish direct links between Ukrainian entrepreneurs and foreign businessmen CCI provides meetings, negotiations, seminars,

conferences and other international events in Ukraine and abroad. It has established and maintained constructive cooperation with many foreign embassies and trade missions in Ukraine, as well as with embassies and trade missions of Ukraine abroad. These links are intended, primarily, to promote international co-operation of the Chamber, increase exports and attract investment into the city.

Information and analytical work of the Chamber is getting more and more effective, which contributes to the accumulation, systematization, analysis and dissemination of business commercial information about domestic and foreign markets, the potential for Ukrainian and foreign companies, organizations and institutions.

An important component of the Chamber is the organization of specialized and universal exhibitions and presentations of Ukrainian and foreign companies. They contribute to the promotion of domestic products, the establishment of business contacts with Ukrainian and foreign partners.

Today CCI of Ukraine provides reliable support for entrepreneurship in Ukraine. The Chamber gained prestige in domestic and foreign business world. The range of activities is very wide and is aimed at establishing business contacts between Ukrainian and foreign business community, the development of new forms of cooperation, participation in the implementation of international programs and business meetings, business missions, conferences and presentations.

Geography of International Cooperation Chamber is constantly spreading. There have been signed over 40 cooperation agreements with chambers located on all continents. CCI is constantly visited by foreign delegations in Kiev.

In conclusion, it should be mentioned that the Chamber of Commerce and Industry in Ukraine has a significant influence on our country's foreign economic activity. It can be an intermediary between Ukraine and other countries in order to establish international links and attract foreign investment to the country.

*Language supervisor: S.I. Medynska
Scientific supervisor: K.A. Vorobiova.*

К. Юр'єва
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ КОМПАНІЇ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ

Місткість вітчизняного ринку іноді є недостатньою і не спроможна спожити всю представлену на ньому продукцію, тому компанії намагаються виходити на зовнішні ринки, конкуренція на яких є значно вищою. Для успішного функціонування на зарубіжному ринку компанії потрібно чітко визначитися зі стратегією свого розвитку, яка в майбутньому надасть певні конкурентні переваги.

Питання стратегій освітлювалося у працях багатьох вчених таких як П. Друкер, Г. Мінцберг, М. Портер, П. Немцов, А. Міщенко, З. Шершньова, В. Пастухова. Взагалі, стратегія виходу на міжнародний ринок має свої особливості, крім того вона повинна враховувати законодавство, міжнародні стандарти і традиції тих країн, корпорацій і ринків, на які планується вихід.

Міжнародна бізнесова практика виділяє три основні стратегії виходу на зовнішній ринок: експортування, спільне підприємництво, пряме інвестування. У випадку стратегії експортування виробництво залишається на національній території, що має свої недоліки та переваги. Спільне підприємництво та пряме інвестування потребують вже організації виробництва за кордоном. При цьому деякі форми спільного підприємництва реалізуються на основі укладення контрактів, без додаткових інвестицій, а спільне володіння та пряме інвестування передбачають інвестиції, тобто довгострокове вкладення капіталу в підприємства, соціально-економічні програми, підприємницькі та інноваційні проекти тощо.

Якщо компанія працює тільки на внутрішньому ринку і тільки розпочинає свою роботу над тим, щоб вийти на міжнародні ринки, їй доцільно проаналізувати всі відомі стратегії, досвід конкурентів (за можливістю) та свої фінансові можливості для виходу на міжнародний ринок, обґрунтувати свої практичні дії.

Вирішення проблеми виходу компаній на міжнародний ринок передбачає, як правило, з'ясування двох основних питань: мотивів виходу на зовнішні ринки і чинників, які визначають вибір форми виходу компанії на зовнішні ринки. При цьому слід зазначити, що процеси глобалізації у світовій економіці підсилюють тенденцію до необхідності прискорення виходу компаній на вищезазначені ринки. Ф. Котлер виділяє такі мотиви виходу компанії на міжнародний ринок:

- надання зовнішніми ринками можливості отримання більш високого доходу;
- економія витрат шляхом збільшення масштабів реалізації;
- зниження ризиків внаслідок зменшення залежності від внутрішнього ринку;
- вимоги клієнтів компанії, які обслуговуються за межами національних кордонів.

Вибір стратегії виходу на міжнародні ринки також залежить від мети компанії, масштабів діяльності, характеру товару й намірів контролювати продаж. Враховується також потенційний обсяг продажу, витрати й інвестиції на організацію руху товарів, наявність підготовленого персоналу (продавців) та інші умови.

Світові тенденції глобалізації, швидкого технічного та технологічного підйому виробництва, зростання темпів розвитку національних ринків і, як наслідок, посилення до жорсткого рівня конкурентної боротьби ставлять високі вимоги до стратегічного маркетингу в діяльності господарських суб'єктів. Адже тільки стратегічний маркетинг із властивим йому функціональним апаратом в змозі передбачити і зумовити майбутнє, саме він на даний час є одним з найважливіших елементів конкурент-

ної боротьби, а маркетингова стратегія є основним його інструментом, тому саме розробці маркетингових стратегій компаніям необхідно приділяти значну увагу. Саме маркетингові стратегії допомагають компаніям цілеспрямовано просуватися вперед. В процесі розробки стратегії компанії повинні розглядати ситуацію в комплексі, та об'єктивно дивитися на речі, що при грамотному підході дозволить виробити правильну та реальну програму дій, що буде відповідати вимогам ринку, та задовольняти розумні цілі яких вона хоче досягнути.

Науковий керівник: О.Ю. Красовська, кандидат економічних наук, доцент.

А. Ярмак
Днепропетровский университет имени А. Нобеля

МИГРАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА ШВЕЙЦАРИИ: ВЫВОДЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

После проведения референдума об ограничении иммиграции, который прошел 9 февраля 2014 года, Швейцарию ждут не очень приятные последствия в отношениях с Евросоюзом. Швейцарские квоты на мигрантов пока не установлены, у правительства и парламента страны есть три года на их разработку.

Глава Министерства иностранных дел Люксембурга призвал Швейцарию уважать европейские нормы свободного перемещения и намекнул, что в противном случае могут быть пересмотрены экономические соглашения между странами. Учитывая такую реакцию ЕС, вероятно Швейцарии придется смягчить условия иммиграции в страну, если она хочет беспрепятственного доступа на рынки ЕС.

На референдуме 50,3% швейцарцев проголосовали за введение строгих квот для ограничения миграции из стран ЕС. Явка на референдуме составила 55,8% граждан. Против введения квот для миграции выступили преимущественно франкоязычные кантоны, италияязычные кантоны ограничение миграции из стран ЕС поддержали, а граждане немецкоговорящих кантонов страны разделились во мнениях. Сторонники введения квот аргументировали меру высокой нагрузкой на систему образования, здравоохранения, транспорт, которую создают жители ЕС, а также падением уровня зарплат из-за их приезда.

Швейцария сейчас переживает экономический бум, уровень безработицы очень низкий-3,2%, в то время как в других странах ЕС безработица исчисляется двузначными цифрами. Количество желающих трудоустроиться в Швейцарии жителей ЕС увеличивалось с каждым годом, после того как квоты были сняты в 2002 году. Если до 2002 года доля иностранцев в Швейцарии составляла менее 20%, то по итогам прошлого года она возросла до 23,5%, что равняется 1,88 млн. человек, из которых 1,25 млн. родом из стран Евросоюза. По данным Федерального миграци-

онного ведомства в Швейцарию в 2011 году переехало 75 000 человек: из Германии – около 15 000 человек, из Португалии – 7 000, из Франции – 5 000 человек.

Сейчас в Швейцарии проживает около 8 млн. человек, а если бы не иммиграция, численность населения сейчас оставалась бы на уровне 1970-го года (5 млн. чел.).

Вследствие данного референдума Евросоюз постепенно уже начал останавливать действие совместных программ, направленных на развитие культурно-научных связей. Первой жертвой стали швейцарские ученые и студенты, которых лишили возможности принимать участие в международных проектах «Horizon 2020» и «Erasmus». Также Евросоюз приостановил участие Швейцарии в программе поддержки европейского кино «Media» до тех пор, пока Берн не пойдет на уступки в вопросах миграционной политики. Швейцарские кинематографисты временно лишаются значительных возможностей в финансировании съемок фильмов.

Данные изменения в миграционной политике Швейцарии могут серьезно затронуть украино-швейцарские экономические отношения. Несмотря на огромный потенциал природных и человеческих ресурсов, Украина не оправдывает ожидания инвесторов из Швейцарии. Ведь эта страна стала одной из самых богатых стран мира благодаря своему финансовому сектору. Суммарно по состоянию на 2010 год прямые иностранные инвестиции из Швейцарии в Украину составили \$1.4 миллиарда, а в 2013 – \$1,277 миллиарда. Эта цифра могла бы быть намного выше, оценивают бизнесмены из Швейцарии, но инвесторы не хотят вкладывать свои инвестиции в страну, где судебная система не является независимой, и это мешает экономическому развитию страны.

Швейцарский бизнес в Украине представлен гигантским производителем «Nestle». Компания долгое время увеличивала свое присутствие на развивающихся рынках, включая Украину, что является частью ее глобальной стратегии. За 18 лет присутствия на украинском рынке, компания не только смогла сделать популярными в Украине свои международные бренды, но и вдохнула новую жизнь в местные торговые марки, приобретя трех местных производителей: «Торчин»- производитель кулинарных продуктов, «Мивина» – известная своей лапшой быстрого приготовления и «Свиточ» – одна из самых старых кондитерских фабрик, расположенная во Львове. Всего компания «Nestle» инвестировала в Украину около \$300 миллионов.

Резюмируя, можно сказать, что швейцарские организации активно действуют на украинском рынке. Так в Киеве находится представительство швейцарской организации по поддержке импорта (SIPPO), которая способствует привлечению импорта продукции малых и средних предприятий из развивающихся стран и стран с переходной экономикой. Организация помогает этим предприятиям интегрироваться в международную торговую систему.

Научный руководитель: Е.А. Дядько, кандидат экономических наук, доцент.

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ЙОГО ФОРМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Світове господарство у наш час характеризується швидким розвитком міжнародних відносин. Дуже стрімко розвиваються форми, цілі та технології між державами по всьому Світу.

Міжнародне співробітництво між державами, незалежно від їх політичних, економічних і соціальних устроїв, у різних сферах міжнародних відносин з метою підтримки міжнародного миру та безпеки є основним положенням у системі норм, що містить Статут ООН. Як головний документ він був сформований в Декларації про принципи міжнародного права у 1970 році.

До основних форм міжнародного співробітництва можна віднести:

- міжнародну торгівлю;
- міжнародний обмін технологіями;
- міжнародну міграцію робочої сили;
- міжнародний рух капіталів;
- міжнародні валютні відносини;
- міжнародні кредитні відносини.

Далі детальніше про найголовніші форми міжнародного співробітництва.

Міжнародна торгівля – це така торгівля між країнами, яка складається із імпорту(ввозу) та експорту(вивозу) товарів і послуг. Саме завдяки їй стимулюється економічний розвиток різних країн. Держави регулюють кількість та види необхідних товарів. Держави можуть продавати на міжнародному ринку товари, які у них знаходяться в надмірній кількості, та купувати товари – які в дефіциті. Особливістю міжнародної торгівлі є зростання ролі саме розвинутих країн. Частка розвинених країн у світовому експорті перевищує 60%. А 80% світового товарообігу складає торгівля між цими країнами, а ті країни, що розвиваються, становлять лише 20% загального обсягу товарообігу розвинутих країн.

Ще однією особливою рисою розвитку міжнародної співпраці сучасності є зростання імпорту(ввозу) та експорту(вивозу) товарів і послуг (тобто невидимий експорт). Це система міжнародних товарно-грошових відносин між суб'єктами різних держав з приводу купівлі(продажу) послуг та товарів. До міжнародної торгівлі відносять: транспорт (міжнародний, транзитний), туризм, послуги в банках та страхових компаніях, авторські платежі (за патенти, авторські гонорари і права, доходи від рекламних і художніх робіт), послуги пов'язані з охороною здоров'я, навчання, програмне забезпечення промислової техніки, послуги, пов'язані міграцією трудових ресурсів.

Другою значущою формою сучасних міжнародних економічних відносин є міжнародний рух капіталу. Найважливішою причиною вивозу капіталу є відносний надлишок його і зростаючий рівень монополіза-

ції національного ринку, що не гарантує його прибуткового застосування. Тому надлишковий капітал спрямовується за кордон, саме там він принесе більший прибуток.

Основні форми вивозу капіталу:

- прямі інвестиції, портфельні інвестиції;
- середньо- та довгострокові кредити позичкового капіталу.

Міжнародний рух капіталів набуває своєї популярності завдяки тому, що капіталовкладення в економіку інших держав – це один з найдієвіших засобів стимулювання попиту вітчизняної продукції. Це може досягатися як за рахунок створення нових ринків за межами держави, так і тому, що частина експорту національних компаній все більше спрямовується в закордонні філії. Така гарантована частка складає більше 30% експорту Канади, Німеччини, Франції, Швеції, близько 50% експорту США.

Саме такі форми міжнародної торгівлі стрімко розвиваються: зростають темпи і масштаби фінансово-кредитних операцій між країнами, що на сьогодні за підсумками року майже в 40 разів перевищують масштаби світової торгівлі.

Підсумовуючи наведене можна сказати, що у наш час дуже велика частина економік різних держав спрямована саме на міжнародне співробітництво. Воно відіграє важливу роль у розвитку держав.

Різні форми міжнародного співробітництва приводять до:

- появи нових сегментів й інструментів світового фінансового ринку (сегмент хеджування та управління ризиками, деривативи);
- забезпечення необхідними товарами, залучання інвестицій, працевлаштування робітників, отримання прибутку.

Отже, процес міжнародного співробітництва є необхідним у сучасних умовах розвитку економіки. Для більшефективного розвитку деякі країни об'єднуються в міжнародні організації. Саме це є проявом процесів інтеграції на рівні світового господарства.

Науковий керівник Т.Г. Ніколаєв, старший викладач.

A. Zaporozhets
Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

CORRUPTION IN EUROPEAN UNION

European Commission study showed that bribery of politicians, bureaucrats and civil servants is common in all 28 EU countries. The total economic damage from corruption in the EU estimates at € 120 billion a year

Despite the high legal and social development of Europe, corruption is a major problem in European countries. It is difficult to measure the level of corruption in the country, as both giving and receiving bribes all citizens try to hide their actions carefully. The most authoritative Corruption Barometer – index Transparency International – is not appropriate indicator and shows only how corrupting citizens evaluate their country.

Some days ago 27,786 people were interviewed – more than 500 in each of 28 countries. The result shocked commissioners. It turned out that 76% of EU citizens believe that corruption is widespread in their countries. 56% of Europeans believe that the last three years the level of bribery has increased. Also the result showed that every fourth European complained that corruption affects their daily life, and approximately 8% of EU citizens have admitted that in the last 12 month they were participants or witnessed acts of corruption.

All people understand that the scale of problem in Europe is rising. Corruption in the European structures has reached unprecedented proportions. If some years ago annual thefts from European funds were hundreds of millions of euro, now it amounts to billions. Corruption undermines citizens' trust in democratic institutions and the rule of law, it does harm to the European economy and it leaves state budgets without the necessary income.

Due to overpricing in government contracts, covert funding of politicians, bribing doctors, teachers and law enforcement officers of European countries, the economy of this countries lose a very big amount of money which would be enough to fill the budget of the European Union.

There is a bad situation in Romania and Bulgaria, where domestic and political corruption constitute a systemic problem. Also Italy, Greece, Czech Republic and Croatia have a serious problem with corruption.

In Greece the majority of people think that corruption is common and normal in their country. 99% of citizens from Greece and Italy and 95% of citizens from Spain and the Czech Republic believe that corruption is widespread.

In the same time, EU citizens mostly complain that they are forced to pay bribes in hospitals in order to get a proper treatment. Europeans practiced much less frequently a bribery of teachers and staff of auto inspection.

Four companies out of ten think that European corruption is a big obstacle to doing business. Every other leader in the construction sector and every third top manager of telecommunication or IT companies argue that corruption in not a problem.

The most common obstacle for business is a dishonest conditions which prescribed by corrupt officials for certain participants. 57% of companies which operate in Europe reported that the existence of this problem in obtaining contracts. The list of important EU corruption problems also contain the conflict of interest in determining the price of the contracts (54%), collusion of bidders (52%), failure in complaining the terms of contracts (47%), also the changes in the conditions of the contract after its conclusion (44%). There are about three thousand organized crime groups which closely linked with the corruption in the European sector. The majority of organized crime groups are located in Italy, Bulgaria and Romania.

Europeans lost their trust to the leaders due to the debt crisis, which deprived of millions of Spaniards, Italians and Greeks. Experts point out that policy makers need to reduce the degree of filament tension in society to prevent social explosions.

Due to corruption EU countries annually lose 320 billion euros, which approximately is one – third of the proposed seven-year EU budget for 2014-

2020. Police and the prosecution of Union articles «Malpractice» and «Bribe» has brought 67,800 criminal cases in 2013. This is a record number in the history of the EU.

In frames of EU requirements to new members the abovementioned facts could be solid argument for Ukraine to change the Association agreement. Ukraine was famous with the corruption situation. As we can see in hospitals, in some universities, and other national institutions people take bribes. The majority of citizen or even all citizens in Ukraine face with this problem but there was no qualified independent authority to change the situation in the country. Nowadays we have some expectations from new government and newly organized Comity in Corruption investigation.

Crimes committed in the same time in different countries, including corruption and fraud, often do not even come to the attention of law enforcement agencies that are considering similar crime only within a national competence. We need to address the fight against corruption at multinational level which will include creating the joint bureau to investigate these crimes.

Scientific supervisor: I. Diadko, PhD, Associate Professor.

Наукове видання

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ
ТА ПРОБЛЕМИ МАКРОЕКОНОМІКИ**

**XVI Міжнародна науково-практична конференція
молодих вчених і студентів**

Тези доповідей

26 березня 2014 р.

(українською, російською, польською та англійською мовами)

Комп'ютерна верстка О.М. Гришкіної

Підписано до друку 21.03.2014. Формат 60×84/16.

Ум. друк. арк. 10,69. Тираж 100 пр. Зам. № .

ПВНЗ «Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля».

49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна В.І. Леніна, 18.

Тел. (056) 778-58-66, e-mail: rio@duer.edu

Свідоцтво ДК № 4611 від 05.09.2013 р.

Віддруковано у ТОВ «Роял Принт».

49052, м. Дніпропетровськ, вул. В. Ларіонова, 145.

Тел. (056) 794-61-05, 04

Свідоцтво ДК № 4121 від 27.07.2011 р.

- Є 24 Євроінтеграційний вибір України та проблеми макроекономіки: XVI Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і студентів: тези доповідей, Дніпропетровськ, 26 березня 2014 р. — Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. — 184 с.

ISBN 978-966-434-302-9

Збірник містить тези доповідей учасників XVI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Євроінтеграційний вибір України та проблеми макроекономіки». Молоді науковці з України, Росії, Білорусі, Польщі та інших країн наводять свої оцінки сучасного процесу глобалізації та перспектив світових інтеграційних тенденцій. Досліджуються макроекономічні суперечності та шляхи їх вирішення у різних країнах.

УДК 339.92